

Preiļu novada attīstības programma 2022. -2029. gadam

Esošās situācijas raksturojums
2021

Satura rādītājs

Ievads	4
Saīsinājumi	7
1. Preiļu novada vispārīgs raksturojums	8
1.1. Preiļu novada attīstības rādītāji	11
1.2. Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības.....	12
2. Iedzīvotāju raksturojums	20
2.1. Demogrāfiskie rādītāji.....	20
3. Pašvaldības pārvaldība	24
3.1. Administratīvā struktūra	24
3.2. Pašvaldības sniegtie e-pakalpojumi	29
3.3. Valsts iestādes pašvaldības administratīvajā teritorijā	30
3.4. Pašvaldības budžets	31
3.5. Komunikācija un sadarbība.....	35
4. Pašvaldības pārvaldes resursu izvērtējums	37
4.1. Projektu īstenošana	37
4.2. Novada identitāte	43
5. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi	44
5.1. Izglītība.....	44
5.1.1. Pirmsskolas izglītības iestādes.....	46
5.1.2. Vispārējās izglītības iestādes	49
5.1.3. Profesionālā izglītība	59
5.1.4. Profesionālās ievirzes izglītības iestādes.....	60
5.1.5. Interesu un jauniešu iniciatīvas iestādes.....	63
5.2. Jaunatnes politika	67
5.3. Nevalstiskais sektors.....	71
5.4. Kultūrvide.....	72
5.4.1. Kultūras iestādes	73
5.4.2. Bibliotēkas	78
5.4.3. Muzeji.....	82
5.5. Sports	87
5.6. Sociālie pakalpojumi un palīdzība.....	93
5.7. Veselības aprūpe un veselīgs dzīvesveids	100
5.8. Drošība.....	106
5.8.1. Pašvaldības policija.....	106
5.8.2. Bāriņtiesa.....	107
6. Infrastruktūra	110
6.1. Transporta infrastruktūra	110
6.2. Pašvaldības atbildības komunālā saimniecība	112
6.2.1. Siltumapgāde.....	112
6.2.2. Ūdensapgāde un kanalizācija	113

6.2.3.	Notekūdeņu apsaimniekošana	117
6.2.4.	Atkritumu apsaimniekošana	119
6.2.5.	Dzīvojamais fonds.....	121
6.2.6.	Kapsētas	122
7.	Ekonomiskā vide	124
8.	Tūrisms	143
	Pielikumi	154

Ievads

Preiļu novada attīstības programma 2022.–2029. gadam (turpmāk arī – Attīstības programma) ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas novada attīstības prioritātes nākamajiem septiņiem gadiem, izvirzīti rīcības virzieni un tam pakārtotie uzdevumi, kurus pašvaldība apņēmusies īstenot tās novada ilgtspējīgas, integrētas un koordinētas attīstības nolūkos. Plānošanas dokuments kalpos par pamatu vietējiem iedzīvotājiem teritorijas un iesaistīto pušu interešu aizstāvēšanai un ieceru realizācijai turpmākajos gados.

Hierarhiski augstākais teritorijas attīstības plānošanas dokuments Preiļu novadā ir Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija no 2022. gada (turpmāk arī – Stratēģija), kurā noteikta vīzija, stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes un telpiskās attīstības perspektīva. Attīstības programma ir viens no Stratēģijas īstenošanas instrumentiem, kas izstrādāta ciešā sasaistē ar Stratēģijā definēto redzējumu. Attīstības programma izstrādāta laika periodam no 2022. līdz 2029. gadam.

Attīstības programmas **esošās situācijas raksturojums** ir viena no piecām plānošanas dokumenta sadaļām (Attēls 1).

ATTĒLS 1. Preiļu novada attīstības programmas 2022.–2029. gadam struktūra

Sējums „Esošās situācijas raksturojums” sagatavots 2021. gada rudenī, tajā apkopota statistika, fakti, viedokļi, lai veiktu analīzi, pamatotu stratēģiskajā daļā izvirzītos mērķus un parādītu Preiļu novadā esošos resursus izvirzīto mērķu un uzdevumu sasniegšanai. Uz mērķu sasniegšanu izvēlētā pieeja izvēlēta dēļ tā, lai programmu veidotu kā pašvaldības attīstības instrumentu.

Esošās situācijas raksturojuma pielikumā pievienoti sociāli ekonomiskie rādītāji, kas izmantojami programmas ieviešanas uzraudzībai.

Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā sekojošus plānošanas dokumentus:

- valsts līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Nacionālais attīstības plāns 2021. - 2027. gadam (NAP2027);
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija 2030);
 - ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķi
- reģionāla līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Latgales stratēģija 2030;
 - Latgales Attīstības programmu 2021.-2027. gadam;
- vietēja līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013-2033;
 - Preiļu novada teritorijas plānojumu 2012-2024;
 - Preiļu novada attīstības programma 2012-2018;
 - Preiļu novada attīstības stratēģiju 2012-2017;
 - Riebiņu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2012.–2030. gadam;
 - Riebiņu novada attīstības programmu 2019. – 2025. gadam;

- Riebiņu novada teritorijas plānojumu 2012.–2024. gadam;
- Riebiņu novada tūrisma attīstības stratēģija 2015.–2022. gadam;
- Riebiņu novada sabiedrības integrācijas programma un rīcības plāns 2015 – 2020 gadam;
- Vārkavas novada attīstības programmu 2012. – 2018. gadam,
- Vārkavas novada teritorijas plānojumu 2013. – 2025. gadam,
- Vārkavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2012.–2030. gadam;
- Aglonas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2012.–2034. gadam,
- Aglonas novada attīstības programmu 2019. – 2025. gadam
- Aglonas novada teritorijas plānojumu 2012.–2024. gadam
- “Metodiskos ieteikumus attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (2019.gads);
- Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām (2019.gads);
- MK 14.10.2014. Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”, kas nosaka Attīstības programmas izstrādes procedūru un saturu;
- metodisko materiālu “Sasaistes izveidošana starp teritorijas attīstības plānošanu un budžeta plānošanu vietēja līmenī” (2015. gada redakcija);
- Preiļu novada domes pieņemtajiem lēmumiem par jau uzsāktajiem un iepļānotajiem infrastruktūras u.c., attīstības projektiem Preiļu novadā;
- pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas Preiļu novada administratīvā teritorija;
- Preiļu novada pašvaldības un tās institūciju sniegtos datus (t.sk. publiskie gada pārskati, uzraudzības ziņojumi par novada plānošanas dokumentu īstenošanu, uzsākto un plānoto infrastruktūras investīciju projekti u.c.);
- LR Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk tekstā – CSP), Valsts reģionālās attīstības aģentūras (turpmāk tekstā – VRAA), Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk tekstā – NVA), Pilsoneības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP), Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā – VID), Valsts zemes dienesta, SIA „Lursoft”, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk tekstā – LVĢMC) u.c. institūciju apkopotos datus;
- Attīstības programmas mērķis ir veicināt Preiļu novada iedzīvotāju dzīves līmeņa pieaugumu un ilgtspējīgu lauku teritoriju attīstību, sekmējot novada ekonomisko izaugsmi, sociālo stabilitāti un vides kvalitāti.

Attīstības programmas izstrādes uzdevumi ir:

- definēt novada vidēja termiņa stratēģiskos uzstādījumus un rīcību kopumu, finanšu resursus un atbildīgos izpildītājus to īstenošanai;
- izvērtēt un ņemt vērā plānošanas reģiona spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, novada teritorijas plānojumu un to vietējo pašvaldību spēkā esošos teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, ar kurām robežojas novads;
- izstrādājot attīstības programmu, apzināt un ņemt vērā iepriekš izstrādātos novada teritoriālo vienību plānošanas dokumentus attīstības programmas, jau uzsāktos un iepļānotos infrastruktūras projektus;
- nodrošināt sabiedrības pārstāvju līdzdalību attīstības programmas izstrādē, veicot iedzīvotāju anketēšanu, iesaistot darba grupās un sabiedriskajās apspriedēs, atbilstoši 2009.gada 25. augusta MK noteikumos „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteiktajam;

- programmas izstrādes procesā sadarboties ar Preiļu novada darba grupām (vadības grupa un tematiskās, nozaru grupas), kurās piedalīsies pašvaldības administrācijas speciālisti, pašvaldības institūciju, kapitālsabiedrību, aģentūru, uzņēmumu pārstāvji, nevalstisko organizāciju biedri un nepieciešamības gadījumā valsts institūciju pārstāvji un citi interesenti.

Esošās situācijas raksturojums kā informatīvs materiāls izmantots par pamatu arī Preiļu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas no 2022. gada sagatavošanā. Esošās situācijas raksturojums ir pastāvīgi aktualizējams un to var izmantot citu teritorijas attīstības plānošanas dokumentu sagatavošanā.

Attīstības programmu izstrādāja Preiļu novada pašvaldība, iesaistoties pašvaldības iestāžu, uzņēmumu, sabiedrisko organizāciju pārstāvjiem. Attīstības programmas izstrādē tika piesaistīti eksperti.

Vāka noformējumam izmantoti fotoattēli no Preiļu un Riebiņu novada pašvaldības arhīva.

Saīsinājumi

ANO	Apvienoto Nāciju organizācija
AP	Attīstības programma
ATR	Administratīvi teritoriālā reforma
CSDD	Ceļu satiksmes drošības direkcija
CSP	LR Centrālā statistikas pārvalde
DAC	Dienas aprūpes centrs
ELFLA	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
ESF	Eiropas Sociālais fonds
IIN	Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IK	Individuālais komersants
IKT	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
MJIC	Multifunkcionāls jauniešu iniciatīvas centrs
KAC	Klientu apkalpošanas centrs
LAD	Lauku atbalsta dienests
LIZ	Lauksaimniecībā izmantojamās zemes
LPR	Latgales plānošanas reģions
LR	Latvijas Republika
LVAf	Latvijas vides aizsardzības fonds
LVĢMC	Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs
MK	Ministru kabinets
NĪN	Nekustamā īpašuma nodoklis
NKMP	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde
NVA	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	Nevalstiska organizācija
PII	Pirmsskolas izglītības iestāde
PMLP	LR Iekšlietu ministrijas Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
PNLP	Preiļu novada Labklājības pārvalde
RAIM	Reģionālās attīstības indikatoru modulis
SAC	Sociālās aprūpes centrs
SAK	Sporta un atpūtas komplekss
SAM	Specifiskā atbalsta mērķis
SIF	Sociālās integrācijas fonds
STEM	Dabas zinātņu un tehnoloģiju tēmas (angliski STEM – <i>Science, Technology, Engineering and Mathematics</i>)
TAI	Teritorijas attīstības indekss
TIC	Tūrisma informācijas centrs
VARAM	Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VISC	Valsts izglītības satura centrs
VJIC	Valsts Jauniešu iniciatīvas centrs
VKKF	Valsts Kultūrkapitāla fonds
VPA	Vienas pieturas aģentūra
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra

1. Preiļu novada vispārīgs raksturojums

Preiļu novads atrodas Latvijas Dienvidaustrumos, jeb Latgales dienvidrietumu daļā, Viduslatgalē, Latgales plānošanas reģiona vidusdaļā ar administratīvo centru - Preiļi. Preiļi atrodas 210 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas un 50 km attālumā no nacionālas nozīmes pilsētām: Rēzeknes, Daugavpils un Jēkabpils. Preiļu novada kopējā teritorija veido 1413.31 km², tas aizņem 2,19 % no Latvijas teritorijas, savukārt no Latgales teritorijas Preiļu novads aizņem 9,71 %. Preiļu novads atrodas trīs lielpilsētu: Daugavpils, Jēkabpils un Rēzeknes trīsstūrī, kuras savstarpēji savieno lielas automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, Preiļi ir šī trijstūra centrā. Preiļu novads robežojas ar

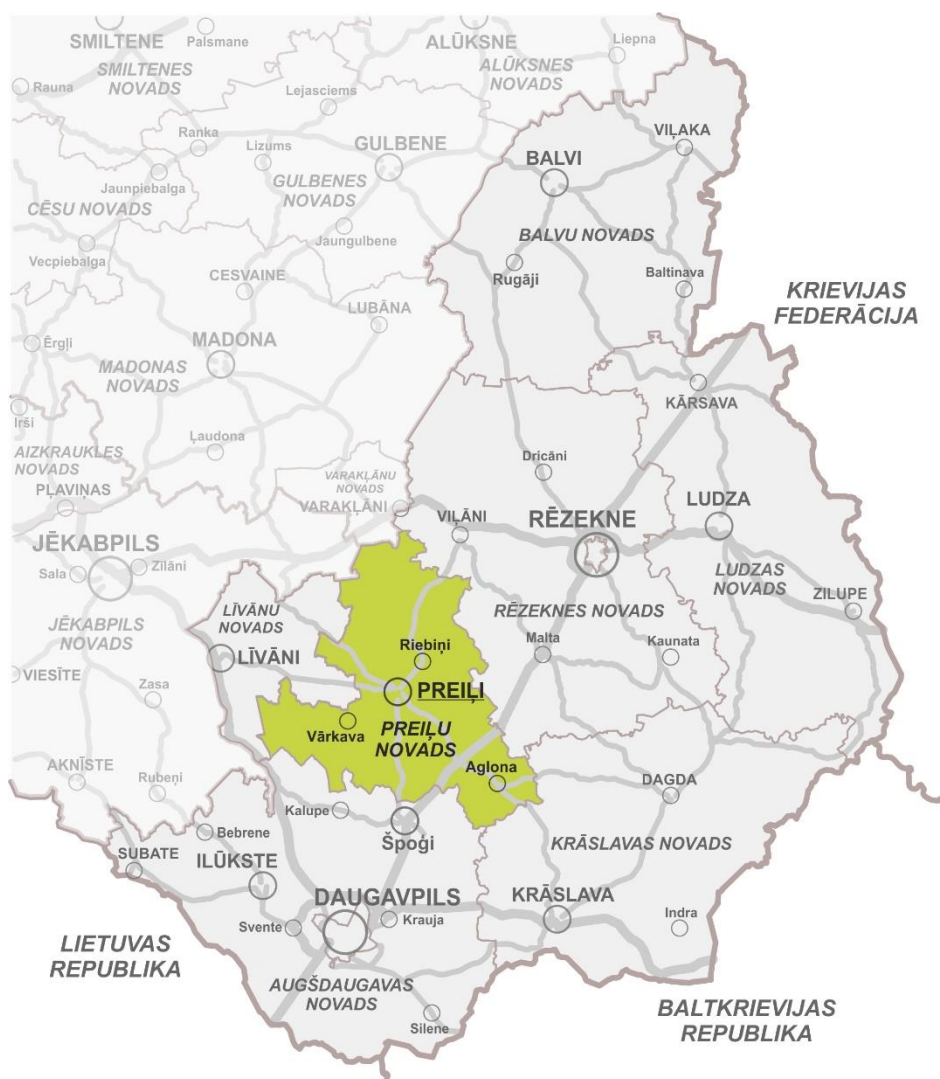
Līvānu novadu un Varakļānu novadu R, Rēzeknes novadu A, Krāslavas DA, Augšdaugavas un Daugavpils novadu dienvidos.

ATTĒLS 2. Preiļu novada novietojums Latvijā

Preiļu novads Latvijas mērogā ir uzskatāms par maz urbanizētu novadu ar nelielu pilsētu - Preiļiem un lielciemu Aglonu un Riebiņiem, pārējā teritorija, ņemot vērā J.Turlaja un G.Milliņa klasifikāciju, vērtējama, kā lauku apdzīvotās vietas, kurās dominē skrajciemu apdzīvojuma struktūra, kura raksturīga tieši Latgales reģionam. Vidējais iedzīvotāju blīvums novadā ir 12,6 cilvēki uz km², kas ir būtiski mazāks rādītājs nekā vidēji Latgales plānošanas reģionā – 19,6 cilvēki uz km² un vidēji Latvijā 32,7 cilvēki uz km², bet rādītājs ir vidējs to Latgales novadu vidū, kuru teritorijā neietilpst reģiona nozīmes pilsētas.

Atbilstoši likumam "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums", sākot ar 01.07.2021. Preiļu novada administratīvajā teritorijā ietilpst 15 (piecpadsmit) teritoriālās vienības – Preiļu pilsēta, Aglonas pagasts, Aizkalnes pagasts, Preiļu pagasts, Pelēču

pagasts, Saunas pagasts, Riebiņu pagasts, Sīļukalna pagasts, Galēnu pagasts, Stabulnieku pagasts, Silajāņu pagasts, Rušonas pagasts, Vārkavas pagasts, Upmalas pagasts, Rožkalnu pagasts.

ATTĒLS 3. Preiļu novada novietojums Latgales plānošanas reģionā

Rušonas pagastā ir lielākais ūdeņu īpatsvars kopējā zemes platībā – 17 %, bet Preiļu pagastā apmēram 41 % no kopējās platības ir meliorētās zemes. Vislielākais lauksaimniecībā izmantojamās zemes īpatsvars – 65 % no kopējās platības ir Stabulnieku pagastā, bet Rušonas pagastā ap 40 % teritorijas aizņem meži.

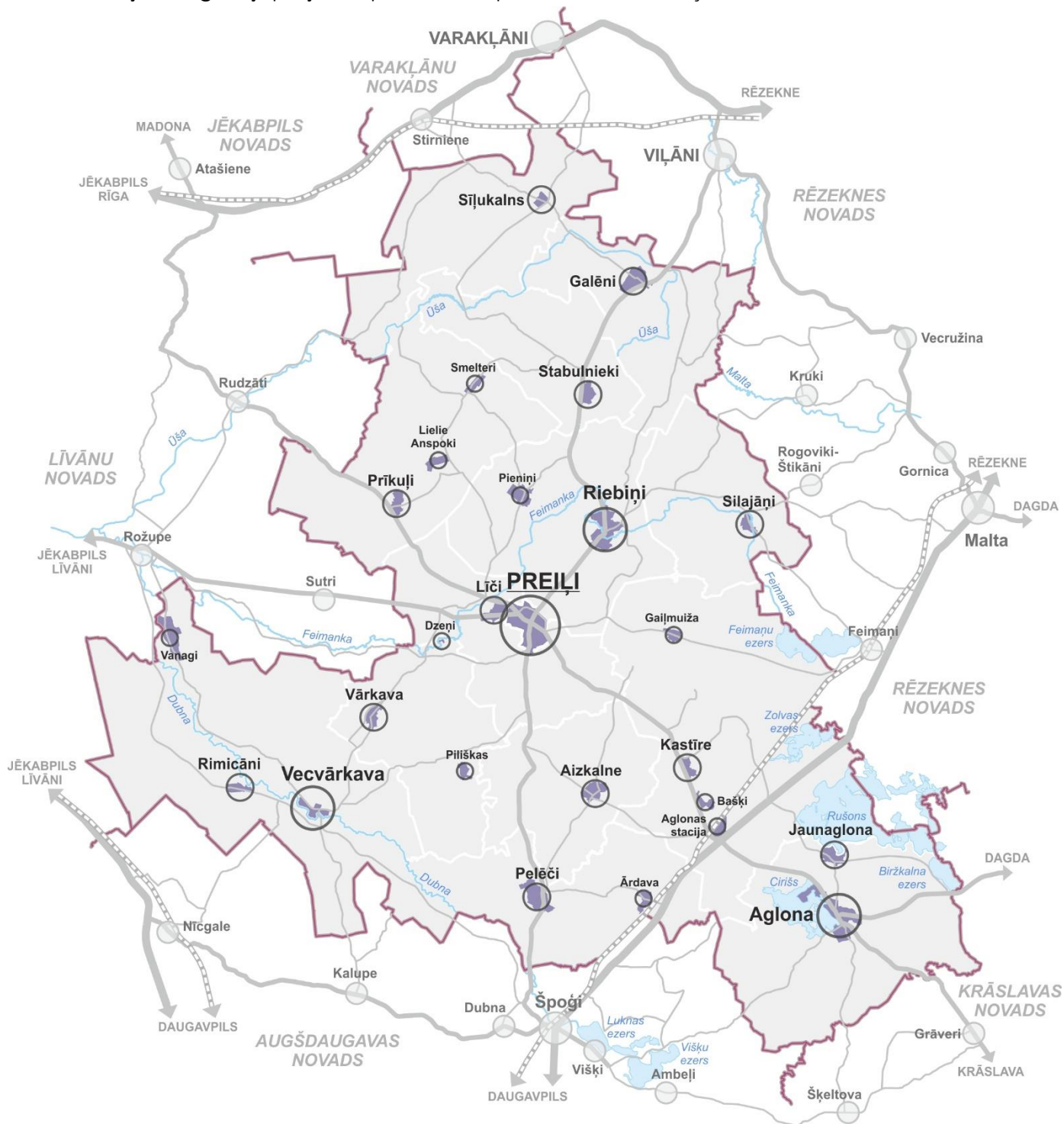
Novada teritorijas attīstību nosaka trīs nozīmīgākie apdzīvotie centri - Preiļi, Aglona, Riebiņi, Vārkava katra ar savu vēsturisko izcelsmi un attīstības gaitu:

- Preiļi kā administratīvs centrs,
- Aglona kā svētvieta un rekreatīva zona pateicoties dabas pamatnei;
- Riebiņi kā lauksaimniecības un ūdensrekreācijas vieta.
- Vārkava kā vieta ar bagātu kultūrvēsturisko mantojumu.

Dabas pamatne ir viens no tūrisma priekšnoteikumiem un piemērotākā tām ir Preiļu novada Austrumu daļas dabas pamatne – pauguraines un daudzie ezeri, bet esošais kultūrvēsturiskais mantojums bagātina šo apvidu.

Latgale tiek saukta par zilo ezeru zemi, arī par Māras zemi. Par Latgales administratīvo centru uzskata Daugavpili, bet Rēzekni dēvē par "Latgales sirdi", savukārt Preiļu novada Aglona – Latgales un arī visas Latvijas katoļu centrs, kur katru gadu 15.augustā

sapulcējas tūkstošiem svētceļotāju atzīmēt Sv. Marijas Debessbraukšanas dienu. Katoļu tradīcijas Latgalē joprojām ir pietiekoši stipras, daudzviet ceļu malās atrodami krucifiksi,

praktiski visās baznīcās darbojas draudzes un regulāri notiek dievkalpojumi. Valodas ziņā Latgale pieder pie augšzemnieku dialekta, ko nereti sauc par latgaļu valodu, kurai dažādos novados ir atšķirīgas izloksnes.

ATTĒLS 4. Preiļu novada teritorija

1.1. Preiļu novada attīstības rādītāji

Ar 2021.gada 1.jūliju ir izveidots jauns Preiļu novads, apvienojoties esošajam Preiļu novadam, Aglonas pagastam, Vārkavas un Riebiņu novadiem. Esošajam Preiļu novadam administratīvi teritoriālās reformas rezultātā pievienojās tikai Aglonas pagasts, pārējie pagasti tika pievienoti Krāslavas novadam.

Preiļu novada teritoriālajā iedalījumā ietilpst Preiļu pilsēta, Preiļu pagasts, Aizkalnes pagasts, Pelēču pagasts, Saunas pagasts, Riebiņu pagasts, Sīļukalna pagasts, Galēnu pagasts, Stabulnieku pagasts, Silajāņu pagasts, Rušonas pagasts, Vārkavas pagasts, Upmalas pagasts, Rožkalnu pagasts un Aglonas pagasts.

Preiļu novada teritorijas platība: 1413.31 km²

- Preiļu pilsēta 5,24 km²,
- Aizkalnes pagasts 73,16 km²,
- Pelēču pagasts 84,39 km²,
- Preiļu pagasts 78,91 km²,
- Saunas pagasts 122,28 km²,
- Upmalas pagasts - 97,97 km²,
- Rožkalnu pagasts - 111,03 km²,
- Vārkavas pagasts - 78,67 km².
- Galēnu pagasts – 81,36 km²,
- Riebiņu pagasts - 110,00 km²,
- Rušonas pagasts – 205,84 km²,
- Stabulnieku pagasts – 67,36 km²,
- Silajāņu pagasts – 70,52 km²,
- Sīļukalna pagasts – 94,53 km²,
- Aglonas pagasts - 31,96 km².

Attālums no novada administratīvā centram Preiļiem līdz lielākajām pilsētām: Daugavpilij – 55 km, Rēzeknei – 54 km, Jēkabpilij – 66 km, Krāslavai – 60 km, Rīgai – 201 km. Teritorijas attīstības indekss: -0,663 (2019.g., RAIM)

Attālums no Aglonas līdz jaunā novada administratīvajam centram Preiļiem – 27 km, Daugavpilij – 53 km, Rēzeknei – 56 km, Krāslavai – 33 km, Jēkabpilij – 93 km un Rīgai – 228 km. Aglonas novada Teritorijas attīstības indekss: - 1,554 (2019.g., RAIM).

Attālums no Vecvārkavas līdz jaunā novada administratīvajam centram Preiļiem – 21 km, Daugavpilij – 50 km, Rēzeknei – 76 km, Krāslavai – 61 km, Jēkabpilij – 63 km un Rīgai – 198 km. Teritorijas attīstības indekss: - 0,847 (2019.g., RAIM).

Bezdarba līmenis – 7,76% /NVA dati uz 30.09. 2021.g.

1.2. Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības

Fizioģeogrāfiskais raksturojums

Preiļu novada A daļa atrodas Latgales augstienes Feimaņu paugurainē, R daļa – Austrumlatvijas zemienes Jersikas līdzenumā. Preiļi atrodas uz robežas starp Latgales augstieni un Austrumlatvijas zemieni. Novads atrodas Daugavas sateces baseinā. Preiļu novada reljefs pārsvarā lēzens, daļēji viļņots uz morēnas smilšmāla vai saliktiem smilšmāla nogulumiem, veidots ar dažādas formas un augstumu pauguriem un pauguru grēdām, kuras mijas ar atsevišķiem nelieliem līdzenuma iecirkņiem. Pauguru relatīvais augstums mainās no 5 – 10 m līdz 15 – 20 m (atsevišķas vietās arī vairāk). Lielākās ieplakas aizņem ezeri, bet novada Z daļā – purvi un mitraines. Starppauguru ieplakām bieži nav dabiska notece, kas novadā veicina mitru un pārmitru teritoriju veidošanos un pārpurvošanās procesus. Absolūtie augstumi pieaug austrumu un dienvidaustrumu virzienā no 120 m v.j.l. tās nomalē, vidusdaļā 150 – 155 m un 170 – 180 m (dažviet līdz 190 – 195m) Preiļu novada DA daļā. Kankuļu karjerā (Rušonas pagasts) atrodas maksimālā novada augstuma atzīme - 195,4 m v.j.l. Salīdzinoši nelielās reljefa formu absolūtā augstuma vērtības nosaka arī nelielu reljefa amplitūdu, respektīvi - augstuma starpību starp teritorijas zemāko un augstāko punktu jeb relatīvo augstumu (līdz 40 m).

Klimatiskie apstākļi

Klimats ir nozīmīgs faktors, kas nosaka tūrisma nozares attīstību un rekreācijas infrastruktūras funkcionēšanu un izmantošanas iespējas. Preiļu novada teritorija, tāpat kā visa Latvijas Republika, atrodas mēreni mitrajā atlantiski kontinentālajā klimata apgabalā, t.i, pārejas klimata apgabalā starp kontinentālo Austrumeiropas un mitro Rietumeiropas klimatu. Preiļu novads ietilpst Dienvidaustrumlatvijas klimatiskajā rajonā. Pēc agroklmatiskā daļījuma ietilpst mitrajā kontinentālajā agroklmatiskā rajona mēreni siltajā (Austrumlatvijas zemieni) apakšrajonā un siltajā apakšrajonā (Latgales augstiene).

Positīvās siltuma bilances laika posma ilgums ir 8 mēneši. Saules tiešās spīdēšanas summārais ilgums mainās vidēji no 22 stundām decembrī līdz 277 stundām jūnijā. Gada vidējā gaisa temperatūra ir +4,40C. Ilggadējā gaisa vidējā temperatūra janvārī ir - 6,60C, bet jūlijā +17,60C. Saskaņā ar ilggadējiem gaisa vidējās diennakts temperatūras novērojumiem, bezsala periods (diennakts vidējā gaisa temperatūra augstāka par 00C) ilgst 222 dienas.

Bezsala periods ilgst no 1. aprīļa līdz 10. novembrim. Veģetācijas periods (diennakts vidējā gaisa temperatūra augstāka par +50C) ilgst 175 dienas. Tas sākas 19. aprīlī un turpinās līdz 12. oktobrim. Salīdzinot ar Latvijas rietumu reģioniem, veģetācijas periods ir par 10 līdz 14 dienām garāks.

Klimatu raksturo liels gaisa mitrums, liels mākoņainums un samērā daudz nokrišņu – vidēji līdz 670 - 680 mm gadā. Visvairāk nokrišņu (vidēji līdz 83 mm mēnesī) ir jūlijā, kad diezgan bieži novērojamas gāzienvēda lietūs-gāzes ar pērkona negaisu. Nokrišņu minimums novērojams martā (vidēji līdz 38 mm mēnesī), dienu skaits ar nokrišņiem ir 199 dienas gadā. Noturīga sniega sega veidojas samērā vēlu - tikai novembra otrajā dekādē. Kopumā periods, kad teritoriju klāj sniega sega, ilgst no 115 dienām. Sniega segas biezums Preiļu novada teritorijā var sasniegt līdz 60 cm. Taču parasti svārstās 20 līdz 30 cm robežās. Ziemā valdošie ir DR - D vēji, bet vasarā R - DR vēji. Dominē vēji ar

nelielu ātrumu - 2 līdz 5 m/s. Rudens mēnešos ir novērojamas vētras, kad vēja ātrums var sasniegt 20 līdz 25 m/s, brāzmās pat līdz 35 m/s.

Ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā uzbūve, augsne

Preiļu novada ģeoloģisko uzbūvi un attīstības īpatnības, līdzīgi kā pārējā Latvijas

teritorijā, nosaka tās ģeogrāfiskais novietojums uz Austrumeiropas platformas ziemeļu daļas. Teritorijas vertikālā ģeoloģiskā griezumā izdalāmas divas galvenās sastāvdaļas: kristālo pamatklintājs un nogulumiežu sega. Pamatklintāju veido Arhaja un Protozoja ērās veidojušies granīti un gneisi. Pamatklintāju klāj pamatiežu slānis, kurš sastāv no augšdevona karbonātiežiem. Pamatiežu virsmu novada Z daļā veido augšdevona Pļaviņu svītas dolomīti un dolomītmerģeļi ar mālu starpkārtām, novada vidusdaļā – Gaujas – Amatas svītas smilšakmeņi un aleirolīti. To virsmas augstums pārsvarā ir 100-120 m v.j.l., bet dienvidrietumu stūrī tas pazeminās līdz 60 - 80 m v.j.l. Pamatiežu slānis zemes virspusē neatsedzas. Tos klāj kvartāra nogulumu sega, galvenokārt glacigēnie un fluvioglaciālie, retāk limnoglaciālie nogulumi. Kvartāra nogulumu segas biezums mainās no 10 – 15 metru līdz vairākiem desmitiem metru. Pļaviņu svītas dolomītu klātbūtne pamatiežos novada Z daļā nosaka to, ka tajā var veidoties slēgtas pazemes karsta formas (kavernes un dobumi).

Augsnes cilmieži lielākajā teritorijas daļā sastāv no vieglas mālsmilts, smilšmāla un māla. Šie nogulumi ir ūdeni vāji caurlaidīgi, bet atkarībā no smilts un grants daudzuma tajos, ūdenscaurlaidība palielinās. Ledāju kušanas ūdeņu veidotie nogulumi jeb fluvioglaciālie nogulumi (dažāda raupjuma smilts, grants un smilts – grants materiāls) sastopami Latgales augstienes Rietumu nogāzē posmā Riebiņi – Preiļi – Pelēči, kur tie veido 2 – 2,5 km platu joslu. Otrs lielākais fluvioglaciālo nogulumu izplatības iecirknis atrodas Cīršu un Rušona ezera apkārtnē. Šajās teritorijās izvietotas lielākās novada derīgo izrakteņu atradnes – Riebiņu, Rušonas un Stabulnieku pagastos. Maltas pazeminājumā, kas aptuveni sakrīt ar Galēnu un Stabulnieku pagastu teritorijām, Kvartāra nogulumu segu veido glacigēnie (smilšmāls un mālsmilts), fluvioglaciālie (grants un smilts) un vietām arī limnoglaciālie (smalka smilts un aleirolīts) nogulumi. Kvartāra segas biezums palielinās virzienā no ziemeļrietumiem uz dienvidaustrumiem. Paugurainā reljefā raksturīga liela augšņu tipu daudzveidība, pārsvarā vidēji vai vāji podzolētās un erodētās velēnu podzolaugsnis, pazeminājumos – glejotās un pat purva augsnes. Izplatītas vidēji iekultivētas, vāji un vidēji erodētās velēnu podzolaugsnis, ko ūdensšķirtnu rajonos nomaina velēnu glejaugsnis un purvu augsnes. Eolajos smiltajos un senajās deltās tipiskās podzolaugsnis un stipri erodētās velēnu podzolaugsnis.

Dabas resursi

Preiļu novadā ir maz nozīmīgu derīgo izrakteņu atradņu, tās ir nelielas un to izstrāde no saimnieciskā viedokļa nav ekonomiski izdevīga (pēc LVĢMC datiem). Ņemot vērā, ka pēdējos gados nav konstatēta informācija par kādu potenciāli nozīmīgu derīgo izrakteņu teritoriju, nav pamatota tuvākajos 10 gados plānot izpēti darbus, bet galvenā uzmanība jāpievērš izmantoto atradņu apsekošanai un rekultivācijai.

No Preiļu novada teritorijā esošajiem ezeriem kā potenciālās sapropeļa ieguves vietas ir pēfīti Šusta ezers, Liminkas ezers (Aizkalnes pagastā), Pelēču ezers un Dovules ezers (Aizkalnes pagastā). Nozīmīgākie no sapropeļa ieguves viedokļa ir Šusta un Dovules ezeri, to tuvumā ir ceļi un lauksaimniecībā izmantojamās zemes, tomēr papildus jāvērtē sapropeļa kvalitatīvie rādītāji, ieguves apjomi, izmaksas un izmantošanas iespējas tirdzniecībai vai apkārtējo lauku mēslošanai.

Nozīmīgākās teritorijas kūdras ieguvei ir Saunas pagastā – Pauniņu (Krievusalas) purva atradne (Nr. Kūdras fondā 4539) un Steporu purva kūdras atradne (Nr. Kūdras fondā 4525), kuru lielākā daļa atrodas uz AS "Latvijas Valsts meži" valdījumā esošās zemes.

Preiļu novada teritorijā netiek veikta derīgo izrakteņu ieguve, bet ir apzinātas iespējamās derīgo izrakteņu atradnes, t.sk. 12 kūdras atradnes. Izpētītas ir smilts un smilts – grants atradnes (Skangāji, Zīlāni, Aglona), bet neviena no tām šobrīd netiek izmantota rūpnieciskai ieguvei.

Saunas pagastā ir zināmas bezakmens māla un smilts atradnes, arī kūdras un grants, kā arī potenciālas dolomīta atradnes (Sīļukalns), taču tās atrodas uz privātpašnieku zemes, un derīgo izrakteņu ieguve netiek plānota.

Derīgie izrakteņi pašlaik galvenokārt tiek izmantoti saimnieciskām vajadzībām – ceļu remontiem, būvniecībai, lauksaimniecībā, rūpnieciskā ieguve nenotiek. Novada būvmateriāli ir izmantojami kā izejvielas būvniecībai, ceļu būvei un arī ceļu kaisīšanai ziemas periodā.

Virszemes ūdeņi

Latgale ir ar ezeriem bagātākā Latvijas daļa, un tie ir nozīmīgākais tūrisma piesaistes potenciāls. Kopā novadā ir 83 ezeri (virs 1 ha) ar kopējo platību 6495,3 ha, t.i. 3.7 % no Latvijas ezeru kopējā skaita un 5.4 % no to platības, kā arī 8 nelielas ūdenskrātuves ar kopplatību 287 ha. un samērā blīvs ūdensteču tīkls. Visiem ezeriem ir zivsaimnieciska nozīme. 43 ezeri ir ar platību līdz 10 ha, 28 ezeri - ar platību vairāk par 10 ha, 12 ezeri - ar platību vairāk par 100 ha.

Lielākie ezeri ir Rušonas ezers - 23.7 km²(2 373.0 ha) Cīrītis jeb Ciriša ezers - 6.3 km²(630.6 ha) Feimaņu ezers - 6.3 km² (626.0 ha) Zolvju ezers - 3.7 km² (365.0 ha) To kopējā platībā ir 51.8km² (3 994.6 ha).

Praktiski visi novada ezeru ūdeņi pieder pie eitrofā (produktīvā) ūdeņu tipa. To piesārņojums nav liels, atbilst III klasei - vāji piesārņoti. Aglonas pagasta teritorijā atrodas tādi biotopu laukumi kā dabīgi eitrofi ezeri ar iegrimušo un peldaugu augāju, upju straujtecēs.

Ezeru ihtiofaunu veido zivju sugas, kuras raksturīgas eitrofiem ūdeņiem, dominē – plaudis (breksis), rauda, asaris, arī līdaka un zutis. Ihtiofaunā ir ap 18 sugu zivis. Makšķernieku lomos no tām sastop ap 15 sugu, bet zvejnieku 8 – 10 (apmēram 50 % no Latvijā zvejoto sugu skaita)

Preiļu novada upes ietilpst Daugavas baseinā, un tās ir pieskaitāmas pie līdzenuma upēm ar platām, lēzenām ielejām, zemiem krastiem. Novadā izteci rod, tek caur to vai gar tā robežām 5 upes, kuru garumi ir virs 10 km ar kopējo garumu (novada teritorijā) 520 km, kas attiecīgi ir 2.6 % un 2.8 % no Latvijas upju kopējā skaita un garuma. Lielākās upes ir Daugava – novada robežā – 30 km, Dubna – 120 km, Feimanka – 72 km, Oša – 62 km, Sauna – 41 km, Kalupe – 32 km, Preiļupe – 19 km un Tartaka – 21 km. Vairākas upes savieno ezerus kopējā tīklā, kas paver iespējas nodarboties ar ūdenstūrismu. Interesantas ir Jašas upes krāces Aizkalnes pagasta teritorijā. Preiļu novada upēm ir raksturīgs salīdzinoši zems ūdens līmenis vasarā un ziemā un augsts līmenis palu laikā.

Veģetācija

Veģetāciju, ko Preiļu novadā veido meži, pļavas un purvi, var aplūkot divējādi - gan kā tūrisma resursu, gan kā ainavas pievilcīguma elementu.

Dominējošais reģiona veģetācijas tips ir **mežs**. Preiļu novads ar mežiem ir viens no nabadzīgākajiem rajoniem Latvijā. Mežs klāj 27,6 % no novada kopplatības, kas ir gandrīz divas reizes mazāk nekā vidēji valstī (43%). Ar mežiem bagāti ir trīs pagasti – Rušonas pagasts (38.0%, 7809 ha), Aglonas pagasts (33.5%, 4378 ha), Vārkavas pagasts (37.6%, 2964 ha) un 6 pagastos meži aizņem trešdaļu no kopplatības. Ar mežiem nabadzīgi ir Rožkalnu (18.1% 2003ha) un Upmalas (15.7% 1556 ha) pagasti. Preiļu novadā pārstāvēti gandrīz visi meža augšanas apstākļu tipi, nav vienīgi grīnis un viršu ārenis. Teritorijā esošiem mežiem ir raksturīga gan skujkoku, gan platlapju veģetācija.

Kopumā novadā vidēji lielāks nekā Latvijā ir slapjo mežu īpatsvars, it sevišķi purvainu īpatsvars (meži slapjās kūdras augsnēs - purvājs, niedrājs, dumbrājs, liekņa) - 19%, Latvijā vidēji 10%. Sauso mežu (silis, mētrājs, lāns, damaksnis, vēris, gārša) - 49 % (Latvijā vidēji 59%). Toties nosusināto mežu īpatsvars novadā ir 18% (kūdreņi), Latvijā vidēji 10% un āreņu (meži nosausinātās minerālaugsnēs) Preiļu novadā – 8% (Latvijā vidēji 9%). Preiļu novada meži kopumā ir bagātāki (auglīgāki) nekā meži vidēji Latvijā. Eitrofās (visauglīgā mežu grupa) sastāda 37 % (Latvijā vidēji 32%), oligotrofās (mazauglīgās) – tikai 7% (Latvijā vidēji 11%), mezotrofās (vidēji auglīgās) mežu grupas sastāda 56 % (Latvijā vidēji 57%). Preiļu novada mežos dominējošās (valdošās) ir 12 koku sugas. Visvairāk ir bērzu mežu (34%) (Latvijā vidēji 28%) un priežu mežu (33%) (Latvijā vidēji 40 %). Trešā izplatītākā koku suga ir egles (19%) (Latvijā vidēji 18%). No pārējām koku sugām jāmin baltalksnis (6%), melnalksnis (4%), apse (4%). Melnalksņu un apšu mežu īpatsvars ir lielāks nekā vidēji Latvijā. Pārējo sugu mežu (ozols, osis, liepa, vītols un lapegle) īpatsvars ir mazāks par 1%.

Reģionā ir plaši izplatīti **purvi**. Pārsvārā tie ir augstie (sūnu) purvi, kas izvietojušies Austrumlatvijas zemienes reljefa pazeminājumos. Pēc Latvijas dabas enciklopēdijas datiem – Preiļu novadā ir 36726 ha ar purviem (18.0 % no kopplatības). Lielākie purvi: **Aklais purvs** – augstais un zemais purvs Preiļu novada Ziemeļu daļā ar daļām Rēzeknes un Madonas rajonos. Platība 2277 ha., **Ašenieku purvs** – augstais purvs, Novada DR daļā Upmalas pagastā, Dubnas labajā krastā. Platība 1706 ha., **Pirtssalas (Borauku) purvs** – augstais purvs uz Jēkabpils un Preiļu novada robežas, ūdensšķirtnē starp Neretu un tās pieteku Ašašu. Platība 2527 ha., **Kņāvu purvs** – neliela daļa 373 ha atrodas Preiļu novada ZA daļā, pamatdaļa – Rēzeknes novadā 5 km uz DR no Viļāniem, dominē augstais purvs, zemais purvs sastāda 1/4 no teritorijas., **Lielais Pelečāres purvs** – Jēkabpils novadā (2616 ha) un Preiļu novadā (1930 ha), kopējā platība 4953 ha. Ar Ramsāres konvenciju ir atzīts par starptautiskas nozīmes mitrāju un īpaši kā par ūdens putnu dzīves vidi. Bagātīga putnu fauna.

Pļavas parasti neizdala kā īpašu rekreācijas un tūrisma resursu, bet tām ir savdabīgs skaistums dabas ainavā, īpaši paugurainos apvidos pavasarī un vasarā.

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas

Preiļu pilsētā atrodas vietējās nozīmes īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, tajā ir dabas piemineklis dendroloģiskais stādījums “Preiļu pilsētas parks un dižkoku aleja Raiņa bulvārī”.

Preiļu pagasta teritorijā atrodas Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamā teritorija (*Natura 2000*), kas izveidota 2004. gadā - **dabas liegums “Jaša”** ar platību 69 ha, izveidots

saskaņā ar LR MK 24.04.2004. noteikumiem Nr.266 "Grozījumi MK 15.06.1999. noteikumos Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem". Dabas liegumā konstatētas 16 īpaši aizsargājamās augu un 19 dzīvnieku sugas. Dabas liegumā ir liela bezmugurkaulnieku, augu un putnu dažādība. Teritorijas meži atbilst ļoti vērtīgiem dabisko mežu biotopiem. 2007. gadā ir izstrādāts aizsardzības plāns "Dabas lieguma „Jaša” dabas aizsardzības plāns 2007. – 2020. gadam”. Visas dabas lieguma „Jaša” meža zemes atrodas privāto īpašnieku valdījumā: Aizkalnes pagastā - 3 īpašnieki un Pelēču pagastā - 14 īpašnieki. Augstākā prioritāte ir sugām un biotopiem, kuri Latvijā ir ļoti reti un lokāli izplatīti, tipiski Latgalei, kuri ir iekļauti EP Biotopu direktīvas vai Putnu direktīvas pielikumos. Dabas lieguma teritorijā nav ne valsts, ne pašvaldības nozīmes ceļu. Abu lieguma gravu un nogāžu mežu ilglaicīgu saglabāšanos negatīvi ietekmē straujās ūdens līmeņa svārstības upē, tāpēc dabas aizsardzības plānā paredzēta ūdens svārstību maksimāla samazināšana, kā arī lieguma robežu iezīmēšana dabā, mežaudzes attīstības un aizsargājamo sugu un biotopu monitorings un informācijas stendu izvietošana. Dabas liegumā nav pieļaujama ēku un būvju celtniecība, tajā ir neliela antropogēnā slodze, daļēji ierīkota dabas taka, bet pagaidām slodze ir neliela. Gar abiem upes krastiem ir makšķernieku takas¹.

Pelēču pagastā ir dabas liegums "**Pelēču ezera purvs**" ar platību 12 ha ir aizsardzībā kopš 1999. gada, izveidots saskaņā ar LR MK 15.06.1999. noteikumiem Nr.212 "Noteikumi par dabas liegumiem", iekļauts *Natura 2000* sarakstā. Aizsargājamā teritorija ir neliela, purvs ir nozīmīga pāreja purvu un slīkšņu aizsardzības vietā, kas veidojas, aizaugot Pelēču ezeram. Liegumam "Pelēču ezera purvs" nav izstrādāts dabas aizsardzības plāns, kā arī nav individuālo aizsardzības un izmantošanas noteikumu.

Dendroloģiskais stādījums "Pelēču parks" ir vietējas nozīmes dabas piemineklis, un tam ir noteikts vietējas nozīmes ĪADT statuss (1999. gada 23.augustā, protokols Nr.40). Mikrolieguma teritorija piemērota dažādu dobumperētājputnu dzīvošanai. Teritorijā sastopami dažādu vecumu veci ozoli, liepas, kļavas, oši, kas klāti ar epifiskajām sūnām un ķērpjiem, mežaudzē aug arī egles, melnalksnis un bērzs.

Preiļu novadā atrodas vairāk kā 36 aizsargājamie dabas pieminekļi – dižkoki. No dabas pieminekļiem jāmin Jezufinovas parks ar eksotiskām koku sugām – balzāma egli, balto zīdspīdošo vītoli, pelēko valriekstu un Moltgkes liepu - tas var kļūt par vietējas nozīmes dabas pieminekli, bet atrodas uz privātas zemes. Kā aizsargājami koki Aglonas pagastā norādīti 9 koki.

Pelēču pagastā telpiskajā perspektīvā ir noteikti 2 ainaviskie ceļi: Preiļi-Pelēči un Pelēči-Ārdava.

Upmalas pagastā atrodas **dabas liegums „Ašinieku purvs"**, tā platība ir 1577 ha, aizsardzībā kopš 1977. gada, teritoriju apsaimnieko VAS „Latvijas Valsts meži". Dabas liegumam „Ašinieku purvs" ir ne tikai valsts mēroga aizsardzības statuss, bet ir arī starptautiska vērtība - dabas liegums ir iekļauts Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju „Natura 2000" tīklā.

Dabas liegums „Dubnas paliene" atrodas Upmalas un Rožkalnu pagastā, tā platība ir 377 ha, aizsardzībā kopš 2004. gada. Dabas liegums iekļauts Eiropas nozīmes īpaši

¹ "Dabas lieguma „Jaša” dabas aizsardzības plāns 2007. – 2020. gads"

aizsargājamo dabas teritoriju „Natura 2000” fīklā. Dubnas palienes pļavas apsaimnieko to zemju īpašnieki.

Dabas piemineklis - aizsargājami dendroloģiskie stādījumi „Vārkavas parks” atrodas Upmalas pagastā, tā platība ir 2,7 ha, aizsardzībā kopš 2001. gada, teritoriju apsaimnieko Vārkavas novada dome. Parks ierīkots 19. gs. Sākumā, spriežot pēc lielākiem ozoliem (ap 200 g. veci), pārējie stādījumi ierīkoti 19. gs. beigās.

Aglonas pagasta teritorijā atrodas aizsargājamā dabas teritorija un tai pat laikā arī **Natura 2000 teritorija- Ciriša ezers**, dabas parks 1297 ha platībā, dibināts 1977. gadā (Aglonas pagastā). Aglonas pagasta teritorijā atrodas trīs mikroliegumu teritorijas: mikroliegums ar ID 56634, platība 14,6 ha (putnu aizsardzībai), mikroliegums ar ID 54387, platība 1,2 ha (paparžaugu un ziedaugu aizsardzībai), mikroliegums ar ID 54385, platība 2 ha (vaskulāro augu un paparžaugu aizsardzībai). Aglonas pagasta teritorijā atrodas sekojoši dabas piemineklis – **dendroloģiskais stādījums - Jaunaglonas parks** 3,25 ha platībā. Mikroliegumu un ĪADT īpatsvars ir 3,8% no novada kopējās platības.²

Bijušajā Riebiņu novada teritorijā atrodas četras īpaši aizsargājamas dabas teritorijas³: 3 dabas liegumi, aizsargājamo ainavu apvidus un 7 mikroliegumi meža biotopu un sugu aizsardzībai.

Rušonas pagasts ir bagāts ar īpaši aizsargājamajām teritorijām, kas aizņem 15 % no pagasta teritorijas.

TABULA 1. Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Rušonas un Preiļu pagastā (Avots: DAP)

Nosaukums	Kategorija	Pagasts	Platība, ha
Kaučers	Aizsargājamo ainavu apvidus, NATURA 2000	Rušonas pagasts un Preiļu pagasts	2 769
Rušona ezeru salas	Dabas liegums, NATURA 2000	Rušonas pagasts	48
Jašas – Bicānu ezers	Dabas liegums, NATURA 2000	Rušonas pagasts	311

Aizsargājamo ainavu apvidus “Kaučers” tika dibināts 2004. gadā. Aizsargājamā teritorijā atrodas 7 ezeri: Salmeja, Kaučera, Stupānu (Stuponu), Liminu, Meiraukas, Baibas un Asara (Ēsereiša) ezeri, kuri no kopējās aizsargājamo ainavu apvidus teritorijas platības sastāda 8 %. Dabas liegums “Rušona ezeru salas” ir aizsargājama teritorija no 1987. gada. Aizsargājamās 10 Rušonu ezera salas. To lielākā vērtība - platlapju meži, kas klāj daļu no salu platības.

Dabas liegums “Jašas-Bicānu ezers” ir aizsargājama teritorija no 2004. gada. Liegums ietver Bicānu ezeru un mežus ezera pussalā un uz salām. Ozolu meži un jauktie platlapju meži ezera pussalā un uz salām ir vieni no bagātākajiem dienvidlatvijā.

Sīlukalna pagastā atrodas dabas liegums **“Lielais Pelečāres purvs”** ir aizsargājama teritorija no 1977.gada. Teritorija ietver augsto purvu. Purva malās meži, kur ligzdo dažādu sugu dzeņi. Izcila putnu aizsardzības teritorija.

² BLIS, Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un mikroliegumu platības un to īpatsvars administratīvo teritoriju vienībās 2017. gadā. Skat.: https://blis.lps.lv/lv/struktureti-dati?view=data&file_id=126&sheet_id=142&start=0

³ Dabas aizsardzības pārvalde, Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Latgales plānošanas reģiona novados, https://www.daba.gov.lv/upload/Image/Ilustrācijas/IADT_NOV_Latgales_PR_L.jpg

Visām aizsargājamām dabas teritorijām ir izstrādāti un apstiprināti dabas aizsardzības plāni⁴:

- aizsargājamo ainavu apvidu "Kaučers" dabas aizsardzības plāns no 2008. līdz 2020. gadam;
- dabas lieguma "Jašas-Bicānu ezers" dabas aizsardzības plāns no 2017. līdz 2027. gadam;
- dabas lieguma "Rušonu ezera salas" dabas aizsardzības plāns no 2017. līdz 2027. gadam;
- dabas lieguma "Lielais Pelečāres purvs" dabas aizsardzības plāns no 2017. līdz 2027. gadam;
- Dabas lieguma "Pelēču ezera purvs" dabas aizsardzības plāns no 2019. līdz 2030. gadam.

Ainavas daudzveidības

Viensētas, lauksaimniecības zemes, kuras vijas ar mežu puduriem uz paugurotās reljefa virsmas, kā arī ezeri, purvi un mitrāji starppauguru ieplakās ir šim reģionam raksturīgā lauku mozaikveida ainavu. Novada mežu masīvi veido nozīmīgu ainavas sastāvdaļu – teritorijas paugurainajā daļā kā telpiskās struktūras vertikālais elements, pastiprinot pauguru vertikālās dimensijas izteiktību, un līdzenajā daļā – kā mozaikveida ainavas elements. Vairāk kā vienu ceturto daļu (25,8 %) no novada kopējās platības aizņem meliorētas un nosusinātas teritorijas, kas pielāgotas lauksaimniecībā izmantojamām zemēm. Tomēr novada teritorija ir samērā neskarta un maz piesārņota, jo novadā nav lielu industriālu objektu. Šādas ainavas attīstību veicinājusi, arīdzan, salīdzinoši zemais iedzīvotāju blīvums (8 cilvēki uz 1 km²) un paugurotā reljefa virsma.

Kā ainaviska vērtība Preiļu novadā ir īpašā Latgalei raksturīgā apdzīvojuma struktūra, mazie ciemi jeb sādžas. Ainava un daba ir Preiļu novada pievilcības resurss.

Lielāko Preiļu novada platību aizņem lauksaimniecībā izmantojamā zeme – 57%, tad seko meži - 27%, purvi 5%, zeme zem ūdeņiem - 3%. Lauksaimniecības zemes ir nozīmīgs novada attīstības resurss. Preiļu novada teritorijā atrodas daudz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās teritorijas Natura 2000, kā arī vairāki mikroliegumi. Dabas ainavas un liegumu dabas vērtības ir iespējas dabas un putnu vērošanas tūrisma attīstībai, saskaņojot vides aizsardzības prasības ar tūrisma infrastruktūras attīstību. Jašas dabas lieguma teritorija ir privātu zemju īpašumi, kur sadarbība varētu veidoties publiski privātās partnerības formā. Preiļu novada valsts nozīmes un vietējās nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) platība ir apmēram 9 770 ha vai 4.8 % no novada kopplatības. Mūsu valstī ĪADT aizņem ap 7 % no kopplatības. Par ievērojamāko ir uzskatāms dabas liegums – "Lielais Pelečāres purvs", kas ar Ramsāres konvenciju ir atzīts par Starptautiskas nozīmes mitrāju, īpaši kā par ūdensputnu dzīves vidi.

Novada ĪADT kopplatība un robežas ir būtiski mainījušās pēc MK 1999. gada 9. marta noteikumiem Nr. 83. "Noteikumi par dabas parkiem" un 1999. gada 15. jūnija noteikumiem Nr. 212. "Noteikumi par dabas liegumiem".

Preiļu novadā ir ievērojams skaits Valsts un vietējās nozīmes kultūrvēsturisko pieminekļu. (skatīt pielikumos)

⁴ https://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/AAA_Kaucers-08.pdf
https://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Jasas_Bicanu_ez_17.pdf
https://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Rusona_ez_salas_17.pdf#page=54&zoom=100,0,97
https://www.daba.gov.lv/upload/File/DAPi_apstiprin/DL_Lielais_Pelecares_pur_17.pdf#page=63&zoom=100,0,789

	Aizsargājamo ainavu apvidus		Publiskais ezers / upe
	Dabas parks		Dabas piemineklis:
	Dabas liegums		Aleja
			Dendroloģisks stādījums

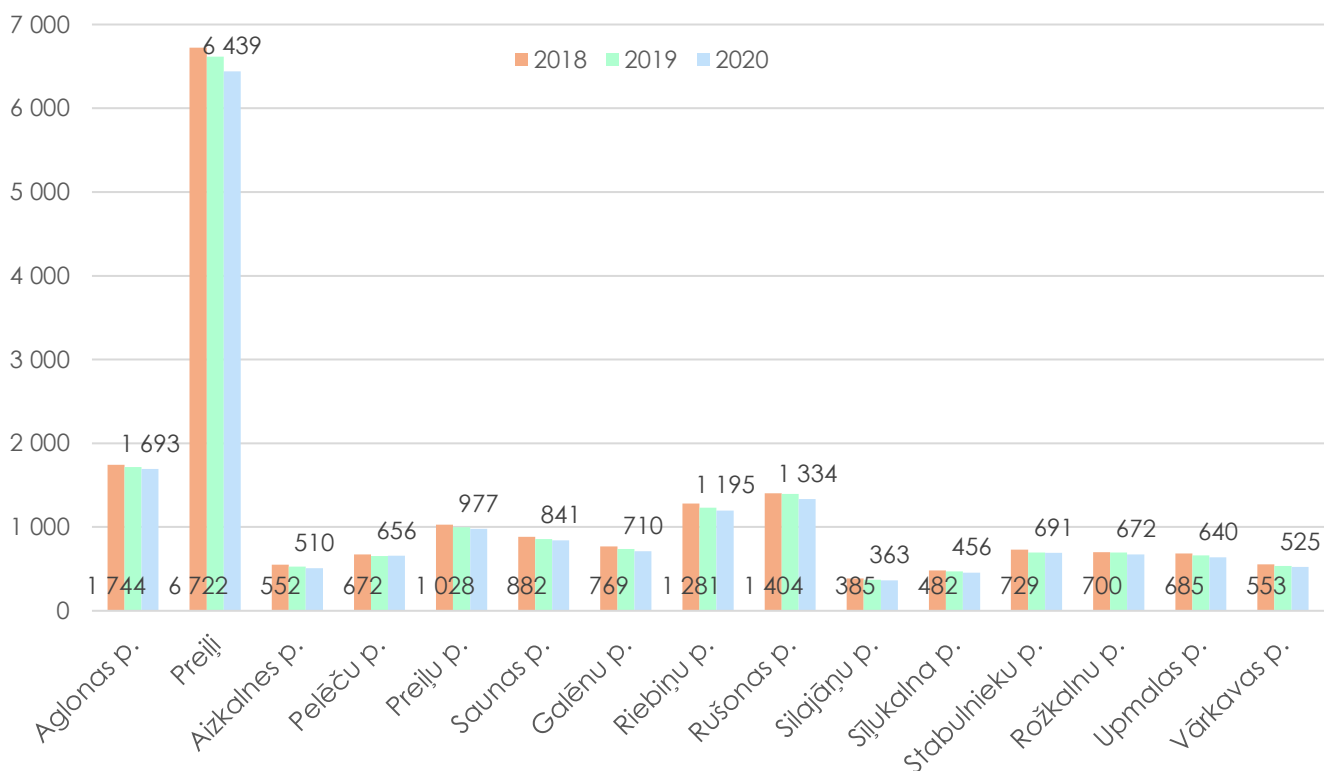
ATTĒLS 5. Preiļu novada dabas teritoriju struktūra

2. Iedzīvotāju raksturojums

2.1. Demogrāfiskie rādītāji

Iedzīvotāju skaits (saskaņā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) datiem) Preiļu novadā 2021. gada sākumā bija 17 702 iedzīvotāji, no tiem:

- Preiļu pilsētā – 6439,
- Aizkalnes pagastā – 510,
- Pelēču pagastā – 656,
- Preiļu pagastā – 977,
- Saunas pagastā – 841,
- Aglonas pagastā – 1693,
- Galēnu pagastā – 710,
- Riebiņu pagastā – 1195,
- Rušonas pagastā – 1334,
- Silajāņu pagastā – 363,
- Sīļukalna pagastā – 456,
- Stabulnieku pagastā – 691,
- Rožkalnu pagastā – 672,
- Upmalas pagastā – 640,
- Vārkavas pagastā – 525.

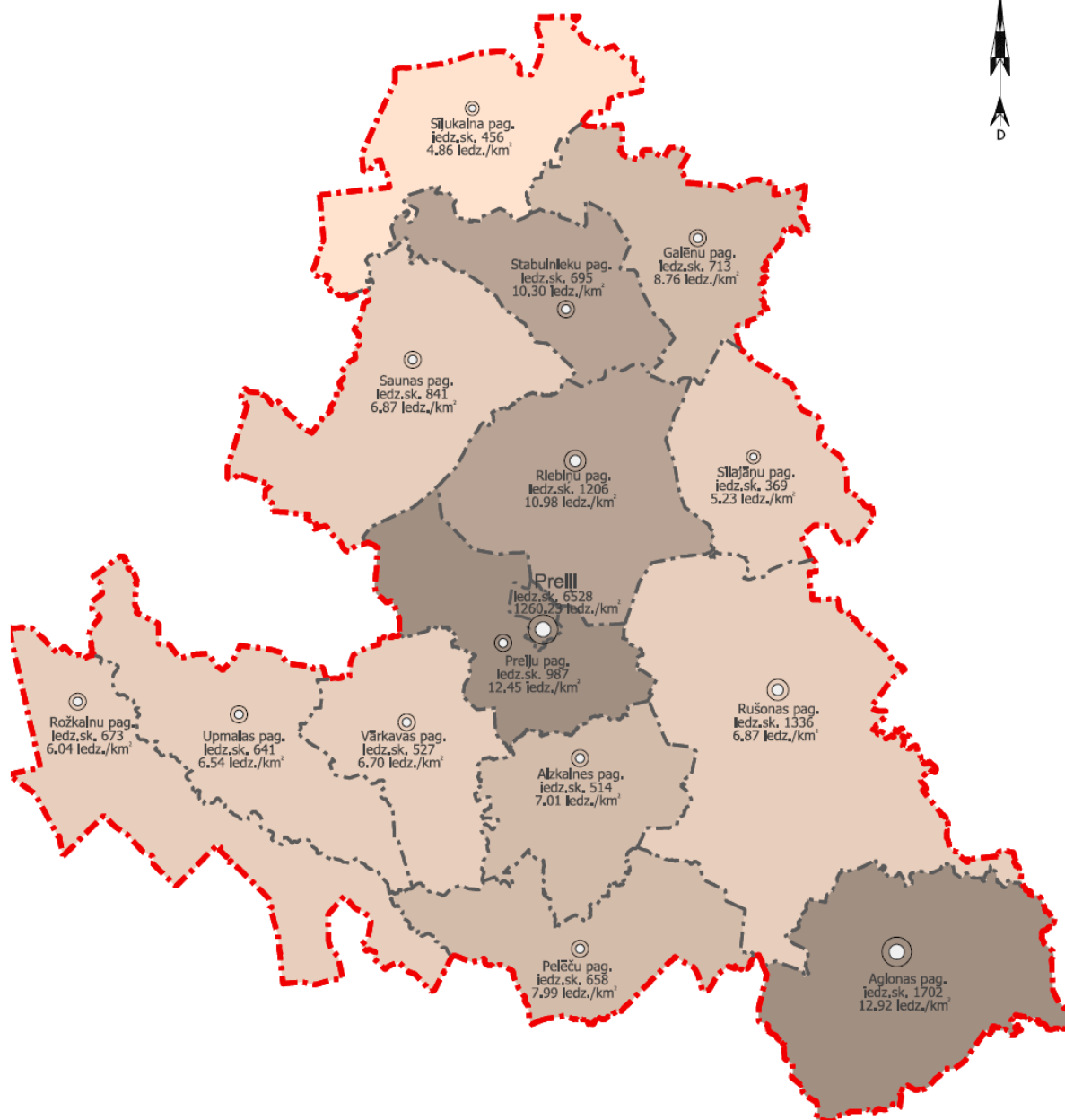

ATTĒLS 6. Iedzīvotāju skaits Preiļu novadā uz 01.01.2021. (Avots: PMLP)

Laikā kopš 2018. gada Preiļu novada teritorijā iedzīvotāju skaits ar katru gadu samazinās vidēji par 2-3 % gadā, nevienā no administratīvām teritorijām nav vērojams iedzīvotāju pieaugums. Iedzīvotāju skaita sarūkšanas tendence vērojama arī Latvijā kopumā un Latgales statistikas reģiona pašvaldībās - Latvijā iedzīvotāju skaits kopš 2014. gada kopumā samazinājies par 5,4%, bet Latgales statistikas reģionā iedzīvotāju skaits samazinājies straujāk jeb par 11,7%.

Turpinoties negatīviem migrācijas procesiem un negatīvam dabiskajam pieaugumam (starpība starp mirušiem un dzimušiem) novadā, arī turpmākos gados tiek prognozēta mērena iedzīvotāju skaita samazināšanās.

Iedzīvotāju blīvums Preiļu novada pagastos un pilsētā

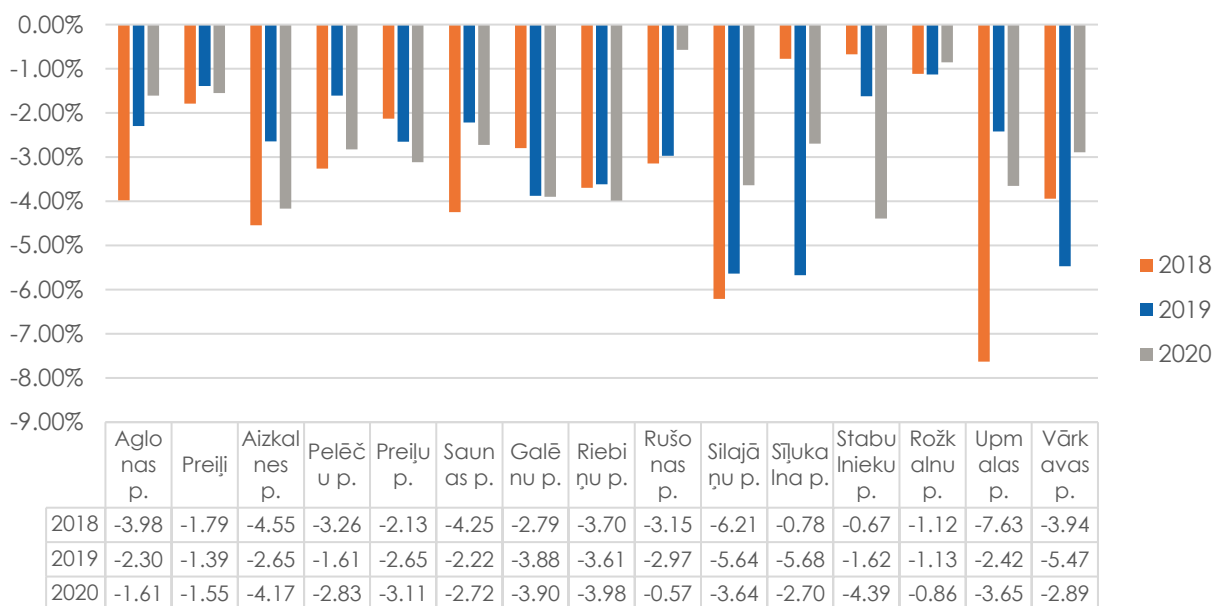
Iedzīvotāju skaits uz kvadrātkilometru (2020.)

Iedzīvotāju skaits

- ⊙ >1500
- ⊙ 1000-1499
- ⊙ 500-999
- ⊙ <500

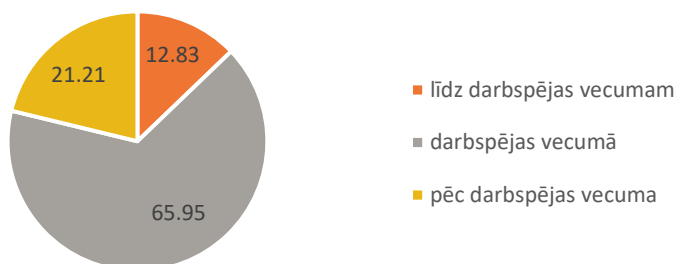
- Valrāk kā 12 cilvēki./km²
- No 10-12 iedz./km²
- No 7-10 iedz./km²
- No 5-7 iedz./km²
- Mazāk kā 5 iedz./km²

ATTĒLS 7. Iedzīvotāju blīvums Preiļu novadā uz 2020. gadu

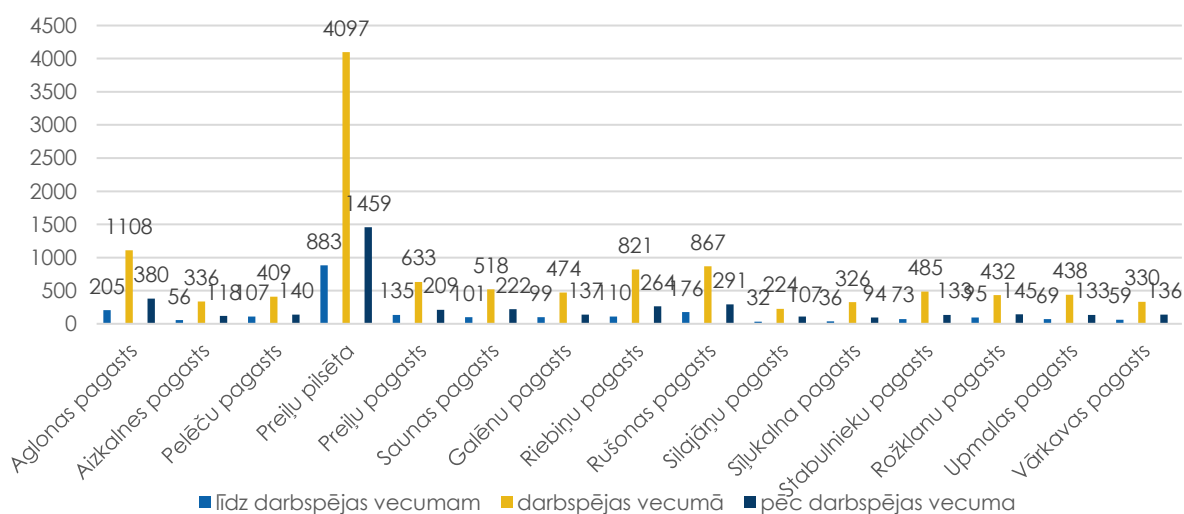
ATTĒLS 8. Iedzīvotāju skaita izmaiņas gadā (% , RAIM apr.)

Samazinoties iedzīvotāju skaitam, novadā samazinās arī darbaspējīgo iedzīvotāju skaits, kas veicina demogrāfiskās slodzes līmeņa pakāpenisku pieaugumu.

ATTĒLS 9. Darbspējas vecuma struktūra Preiļu novadā 2021. gada sākumā, % (Avots: PMLP)

65,95 % no Preiļu novada iedzīvotājiem ir darbspējās vecumā (15-64 gadi), 21,21 % virs darbspējas vecuma (virs 65 gadiem) un tikai 12,83 % līdz darbspējas vecumam.

ATTĒLS 10. Darbspējas vecuma struktūra Preiļu novada pagastos un pilsētā uz 2021. gada sākumu (Avots: PMLP)

Apdzīvojuma struktūra

ATTĒLS 11. Preiļu novada apdzīvojuma struktūra

3. Pašvaldības pārvaldība

3.1. Administratīvā struktūra

Pamatojoties uz "Administratīvi teritoriālās reformas likumu" 2021.gada 1.jūlijā tika izveidots Preiļu novads, kas apvieno Preiļu pilsētu un 14 pagastus – Preiļu, Aizkalnes, Pelēču, Saunas, Riebiņu, Sīļukalna, Galēnu, Stabulnieku, Silajāņu, Rušonas, Vārkavas, Upmalas, Rožkalnu, Aglonas pagastus.

Novada administratīvais centrs atrodas Preiļu pilsētā.

Novada pārvaldi īsteno Preiļu novada pašvaldība, tās struktūrvienības un iestādes. Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina Preiļu novada Dome. Preiļu novada Dome atbilstoši novada domes vēlēšanu likumam sastāv no 15 deputātiem.

Preiļu novada pašvaldības lēmējvara un izpildvara darbu organizē saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām", Preiļu novada pašvaldības 2021.gada 6.jūlija saistošajiem noteikumiem Nr.2021/5 "Preiļu novada pašvaldības nolikums", pašvaldības teritorijas saistošajiem noteikumiem un citiem domes pieņemtajiem lēmumiem.

Novada dome pieņem lēmumus, nodrošina pašvaldības budžeta izpildi, nosaka pašvaldības institucionālo struktūru, lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu, kā arī par kārtību, kādā tā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un uzdevumu izpildi.

Lai organizētu pašvaldības darbu un izskatītu speciālistu sagatavotos lēmumprojektus, 2021.gadā Preiļu novada Domē darbojas trīs pastāvīgās komitejas:

- Infrastruktūras un novada attīstības komiteja;
- Finanšu komiteja;
- Sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja.

Komitejas sagatavo jautājumus izskatīšanai Domes sēdē, sniedz atzinumus jautājumos, kas ir attiecīgās komitejas kompetencē, pārrauga šajā nolikumā noteiktajā kārtībā pašvaldības iestāžu darbu, izskata pašvaldības iestāžu budžeta projektus un iesniedz tos Finanšu komitejai, kontrolē budžeta izpildi, apstiprina un kontrolē pašvaldības iestāžu izdevumu tāmes, kā arī veic citus normatīvajos aktos un šajā nolikumā noteiktos pienākumus.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai, Dome no deputātiem, pašvaldības speciālistiem un Preiļu novada pašvaldības iedzīvotājiem ir izveidojusi šādas komisijas:

- Administratīvā komisija;
- Dzīvojamo māju privatizācijas komisija;
- Nekustamā īpašuma privatizācijas un atsavināšanas komisija;
- Iepirkumu komisija;
- Administratīvo aktu strīdu komisija;
- Starpinstitucionālās sadarbības komisija (Starpinstitucionālais sadarbības modelis sociālajam riskam pakļauto bērnu/jauniešu atbalstam – Sadarbības vienība);
- Medību koordinācijas komisija.

PREIĻU NOVADA PAŠVALDĪBA

Preiļu novada dome

/15 deputāti/

Priekšsēdētājs

*Administratīvo aktu strīdu komisija

Patstāvīgās komitejas

Priekšsēdētāja
pirmais vietnieks

Priekšsēdētāja
otrais vietnieks

Infratraktūras un
novada attīstības
komiteja

/5 deputāti/

- *Nekustamā īpašuma privatizācijas un atsavināšanas komisija
- *Komisija darījumu izvērtēšanai ar lauksaimniecības zemi
- *Medību koordinācijas komisija

Finanšu komisija

/5 deputāti/

- *Iepirkumu komisija
- *Dzīvojamomāju privatizācijas komisija

Sociālo, izglītības
un kultūras
jautājumu
komiteja

/5 deputāti/

- *Administratīvā komisija
- *Starpinstitucionālās sadarbības komisija

Preiļu novada domes Administrācija

/struktūra pielikums Nr.2/

ATTĒLS 12. Preiļu novada pašvaldības struktūra

Preiļu novada domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina pašvaldības administrācija, kuru vada Preiļu novada pašvaldības **izpilddirektors**.

Pašvaldības funkciju izpildi veic pašvaldības **iestādes un struktūrvienības**.

Pagastu pārvaldes ir Preiļu novada domes struktūrvienības: Aizkalnes, Pelēču, Preiļu un Saunas pagastu pārvaldes un iestādes: Riebiņu apvienības pārvalde, Vārkavas apvienības pārvalde un Aglonas pagasta pārvalde, kas nodrošina pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pagastu teritoriju iedzīvotājiem.

ATTĒLS 13. Preiļu novada pašvaldības pārvaldes struktūra

Pagasta pārvaldes funkcijas ir sniegt informāciju par novada domes un pagasta pārvaldes kompetencē esošiem jautājumiem:

- nodrošināt informācijas apriti starp pašvaldības institūcijām un pagasta pārvaldes teritorijā esošajām pašvaldības iestādēm;
- organizēt pagasta pārvaldes pārziņā nodotās kustamās un nekustamās mantas apsaimniekošanu;
- atbilstoši likuma "Par arhīviem" prasībām, uzkrāt un saglabāt pagasta pārvaldes dokumentus līdz to nodošanai domes atbildīgajam darbiniekam par arhīva dokumentu kārtošanu;

- izsniegt pašvaldības kompetencē esošas izziņas;
- pieņemt valsts noteikto nodokļu un nodevu maksājumus, kuru iekasēšana ir uzdots pašvaldībai, kā arī novada domes noteikto nodevu maksājumus un maksājumus par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem;
- nodrošināt pašvaldības sociālo pabalstu izmaksas;
- pieņemt iesniegumus, sūdzības un priekšlikumus no pagastā dzīvojošajiem iedzīvotājiem un tajā reģistrētajām juridiskajām personām;
- nodrošināt pieejamību informācijai par domes pieņemtajiem lēmumiem.

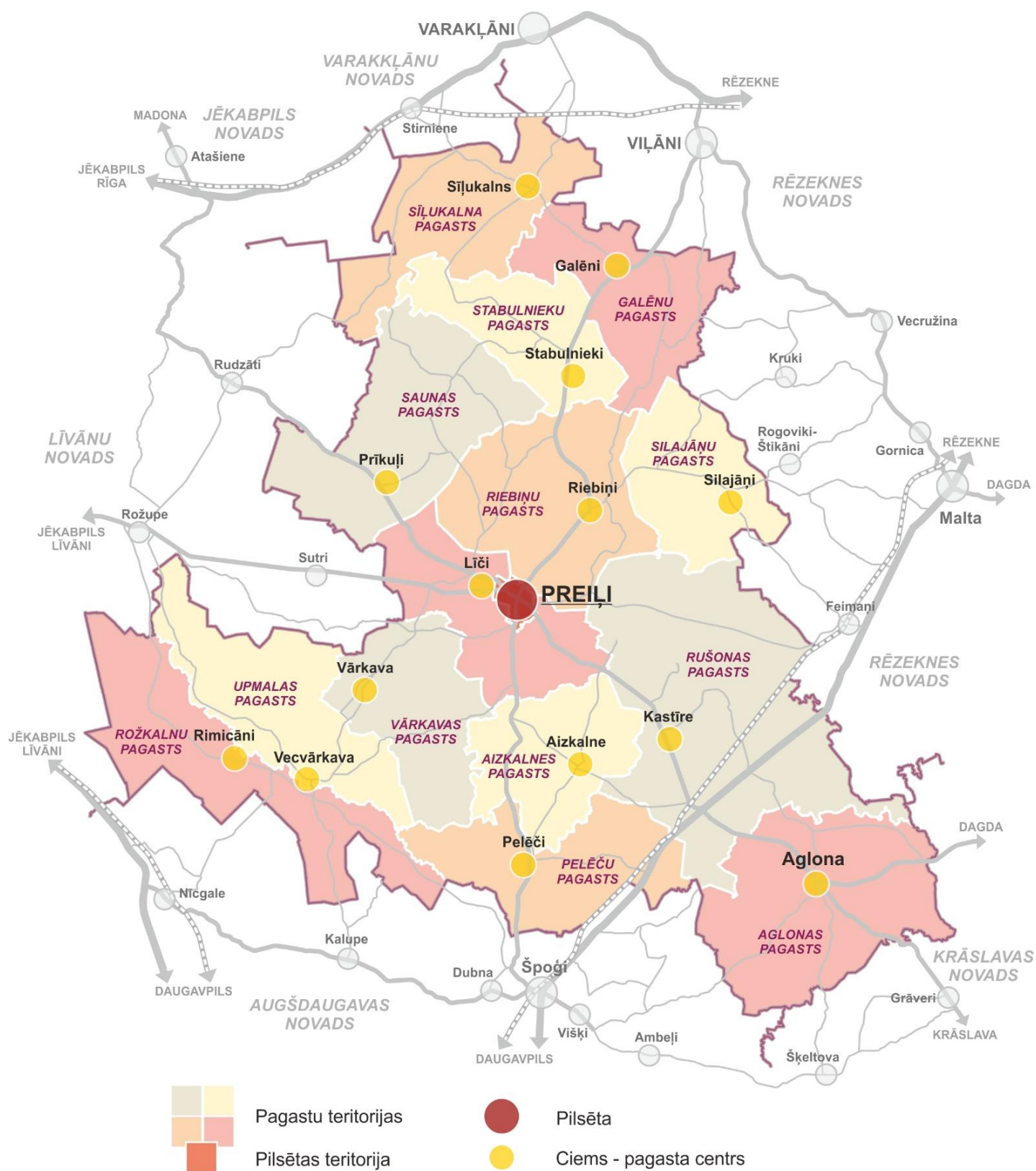
Pagasta pārvaldē iedzīvotājiem pieejami sociālā darbinieka, Bāriņtiesas locekļa, lauku attīstības konsultanta pakalpojumi. Pakalpojuma pieejamība iespējami tuvāk cilvēku dzīvesvietai uzlabo lauku teritoriju dzīves apstākļu kvalitāti un pozitīvi ietekmē vēlmi nemainīt dzīvesvietu. 14 pagastu pārvaldes – nodrošina pagasta teritorijas iedzīvotājiem un citām personām likumā "Par pašvaldībām" un citos ārējos normatīvajos aktos noteikto pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību. Pagastu un nozaru pārvaldēm ir noteikts savs budžets konkrēto funkciju veikšanai ar mērķi nodrošināt vienlīdzīgu un vienmērīgu novada infrastruktūras attīstību.

Preiļu novada kultūras un tūrisma pārvalde - pilda normatīvajos aktos paredzētās kultūras un tūrisma funkcijas un īsteno Preiļu novada pašvaldības kompetenci kultūrā un tūrismā, organizē iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanu. Pārvalde ir atbildīga par attiecīgo jomu darba organizēšanu un stratēģisko plānošanu. Kultūras un tūrisma pārvaldes struktūrā darbojas Preiļu KC, Aizkalnes TN, Pelēču KN, Saunas TN, Riebiņu KC, Rušonas TN, Galēnu KN, Sīļukalna KN, Stabulnieku KN, Silajāņu KN, Vārkavas KC, Vārkavas TN, Rožkalnu KN, Aglonas KC, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejs, Roberta Mūka muzejs Galēnos, Vārkavas novadpētniecības muzejs- tūrisma informācijas centrs, Preiļu novada TIC, Jauniešu centrs 4, Jaunatnes iniciatīvas centrs "Pakāpieni", Preiļu muižas komplekss un parks.

Preiļu novada Labklājības pārvalde /PNLP/ veic sociālās politikas izstrādi un īstenošanu visā Preiļu novadā un nodrošina novada administratīvajā teritorijā reģistrētajām personām profesionālu sociālās palīdzības sniegšanu, organizē sociālo darbu, sniedz psiho sociālu atbalstu, kā arī veic sociālo pakalpojumu administrēšanu. PNLP struktūru veido: PNLP Krīzes centrs, pakalpojumu centrs "Līči", PNLP Dienas aprūpes centrs, grupu dzīvokļi, aprūpes mājās birojs, pansionāts Preiļi", Riebiņu sociālais dienests, SAC "Rušona", Sociālā māja "Rudenāji", Vārkavas sociālais dienests, Vārkavas SAC "Vārkava", Aglonas sociālais dienests, SAC "Aglona". Pārvaldes klienti ir Preiļu novada sociāli mazaizsargātie iedzīvotāji. Sociālie pakalpojumi, materiālā palīdzība, sociālais darbs un psiholoģiskā palīdzība koncentrēta vienuviet – Aglonas ielā 1A, Preiļos, bet arī katrā pagasta pārvaldē iedzīvotājus pieņem profesionāli sociālie darbinieki.

Preiļu novada izglītības pārvalde – pilda normatīvajos aktos Pašvaldībai paredzētās izglītības pārvaldes funkcijas un īsteno Pašvaldības kompetenci izglītībā. Izglītības pārvaldes struktūrā ir pašvaldības iestādes: 10 vispārizglītojošās skolas - Jāņa Eglīša Preiļu valsts ģimnāzija

Preiļu 1.pamatskola, Preiļu 2.vidusskola, Pelēču pamatskola, Salas pamatskola, Aglonas vidusskola, Riebiņu vidusskola, Galēnu pamatskola, Rušonas pamatskola un Vārkavas vidusskola, 4 pirmskolas izglītības iestādes - Preiļu PII "Pasaciņa", Aglonas PII, Riebiņu PII "Sprīdītis" un Rimicānu PII un 5 profesionālās ievirzes izglītības iestādes - Preiļu mūzikas un mākslas skola, Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skola, Preiļu novada Bērnu un jauniešu centrs, Aglonas bazilikas kora skola un Bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs "Strops".

ATTĒLS 14. Preiļi novada administratīvās vienības, pilsētas un ciemi

Preiļi novadā darbojas arī viena **arodizglītības iestāde** - Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma struktūrvienība "Preiļi", kur var apgūt profesiju šādās jomās: skaistumkopšana, ēdināšanas pakalpojumi, pārtikas produktu ražošana.

Preiļi novada galvenā bibliotēka – apkalpo lasīšanas, abonementu zāles, nodrošina interneta pieejamību, grāmatu rezervēšanu, novadpētniecības un kultūrvēstures datu bāzes pieejamību. Galvenās bibliotēkas struktūrā darbojas 21 bibliotēka: Aizkalnes

bibliotēka, Līču bibliotēka, Ārdavas bibliotēka, Pelēču bibliotēka, Saunas bibliotēka, Smelteru bibliotēka, Riebiņu bibliotēka, Sīļukalna bibliotēka, Kotļerovas bibliotēka, Pieniņu bibliotēka, Kastīres bibliotēka, Stabulnieku bibliotēka, Galēnu bibliotēka, Silajāņu bibliotēka, Gailīšu bibliotēka, Rušonas bibliotēka, Aglonas bibliotēka, Vārkavas bibliotēka, Vanagu bibliotēka, Rožkalnu bibliotēka un Upmalas bibliotēka.

Preiļu novada **Dzimtsarakstu nodaļa** – risina iedzīvotāju civiltiesiskā stāvokļa jautājumus.

Preiļu novada **Bāriņtiesa** – veic bērnu un citu rīcībnespējīgo personu tiesību aizsardzību.

Preiļu novada **Būvvalde** – risina ar būvniecību saistītus jautājumus.

Preiļu novada **Pašvaldības policija** – nodrošina sabiedrisko kārtību.

Preiļu novadā pašvaldības funkcijas realizē šādas **kapitālsabiedrības**:

- SIA „Preiļu saimnieks”- pašvaldības kapitālsabiedrība,
- SIA „AADSO”- publiski privātā kapitālsabiedrība,
- SIA „Preiļu slimnīca”- privātā kapitālsabiedrība, SIA,
- Cirīšu HES” - privātā kapitālsabiedrība.

Darbojoties šajās kapitālsabiedrībās Preiļu novada dome var operatīvāk veikt pašvaldības funkcijas un efektīvāk risināt novada attīstības jautājumus.

3.2. Pašvaldības sniegtie e-pakalpojumi

Preiļu pašvaldības mājaslapā www.preili.lv tiek regulāri ievietota un atjaunota pārskatāma informācija par pašvaldības aktualitātēm, e-pakalpojumiem un notikumiem.

Sadaļā e-pakalpojumi ir pieejama šāda informācija www.preili.lv/pasvaldiba/iesniegumi-veidlapas :

- PAKALPOJUMI (publicēti noteikumi par publisko pasākumu organizēšanu, tirdzniecību publiskās vietās un tirdzniecības organizēšanu publiskās vietās Preiļu novada teritorijā);
- IESNIEGUMI, VEIDLAPAS (ievietoti lejupielādei dokumenti dažādos formātos): standarta iesniegums, dzīvesvietas deklarēšana, iesniegums par deklarētās dzīvesvietas ziņu anulēšanu, skaidrojumi par deklarēšanās procesu u.c.

Svarīgi, ka ir pieejams arī iesniegums individuālā darba reģistrēšanai, kas atvieglo procedūru saimnieciskās darbības uzsākšanai iedzīvotājiem, veidlapa telpu ierīkošanai uzņēmējdarbības veikšanai, veidlapa atļaujai ielu tirdzniecības organizēšanai un Veidlapa ielu tirdzniecības atļaujai.

Preiļu novada Labklājības pārvalde iedzīvotājiem nodrošina 15 e-pakalpojumus, tai skaitā pieejams iesniegums par pabalstu un pakalpojumu piešķiršanu, kas ir ļoti būtiski pandēmijas apstākļos.

Bāriņtiesa nodrošina 3 e-pakalpojumus, dzimtsarakstu nodaļai - 4 iesniegumu formas izrakstu un apliecību saņemšanai, kas samazina pakalpojuma saņemšanas laiku iedzīvotājiem. Preiļu pirmsskolas izglītības iestāde “Pasaciņa” piedāvā bērnu reģistrācijas un uzņemšanas kārtību Preiļu novada PII un e-pakalpojumu - iesniegumu bērna uzņemšanai pirmsskolas izglītības iestādē.

Būvvaldes sadaļā ir apskatāmi nozares likumdošanas akti un būvnoteikumi, bet no e-pakalpojumiem ir pieejams tikai iesniegums par būves neesamību.

SIA "Preiļu saimnieks" elektroniski piedāvā 4 iesnieguma veidlapas par tehnisko noteikumu saņemšanu, lai pievienotos maģistrālajam ūdensvadam un kanalizācijas tīkliem, par rēķinu saņemšanu e-pastā. Preiļu novada mājas lapā ir pieejams e-pakalpojums – Webnams, SIA "Preiļu saimnieks" ūdens skaitītāju rādījumu paziņošanas sistēma uzņēmuma klientu informatīvā sistēma. Reģistrējoties sistēmā, klienti var paziņot ūdens skaitītāju mērījumus, kā arī apskatīt pēdējās veiktās iemaksas un rēķinu summas. Pozitīvi, ka ir pievienota arī Webnams lietošanas instrukcija.

E-pakalpojums - nekustamais īpašums, pakalpojums nodrošina aktuālus datus par nekustamo īpašumu (t. sk. par objektiem) un/vai būvi, kura neietilpst neviena nekustamā īpašuma sastāvā.

Iedzīvotāji var iesniegt e-iesniegumu arī par nekustamā īpašuma nodokļa parāda neesamību un par nekustamā īpašuma pirkuma tiesībām.

Preiļu novadā ir 2 vienoto klientu apkalpošanas centri: Riebiņu novadā un Aglonas pagastā. Klienta klātienē apkalpošanas komponentes uzlabošanas pamatā ir vienas pieturas aģentūras (VPA) principa ieviešana:

- pēc vienotiem darbības principiem organizēts vienots KAC tīkls;
- valsts pārvaldes pakalpojumu pieprasīšana vienuviet;
- atsevišķas palīgfunckcijas nodrošināšana – palīdzība pakalpojumu pieteikšanā bibliotēkās un klientu apkalpošanas punktos;
- specializēti profesionāļi – konsultāciju sniedzēji tiem klientiem, kas pieprasa dziļāku skaidrojumu par pakalpojuma nodrošināšanas nosacījumiem;
- regulāra darbinieku apmācība.

KAC ir pieejami ne vien pašvaldības sniegtie pakalpojumi, bet arī Valsts ieņēmuma dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Nodarbinātības valsts aģentūras, Lauku atbalsta dienesta, Valsts zemes dienesta, Pilsonības un migrāciju lietu pārvaldes un arī Uzņēmuma reģistra pakalpojumi. Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru darbība ir turpināma esošajās pārvaldēs.

Pašvaldība pilnībā nodrošina pašvaldības pakalpojumu pieejamību gan administratīvajā centrā, gan pagastu pārvaldēs.

3.3. Valsts iestādes pašvaldības administratīvajā teritorijā

Valsts iestāžu skaits pēdējos gados Preiļu pilsētā samazinājies, jo daudzas iestādes savu darbību turpina tikai Latgales lielākajās pilsētās – Rēzeknē un Daugavpilī.

Preiļu novada pašvaldības administratīvajā centrā ir pieejami valsts institūciju:

- VID Latgales reģionālās iestādes Preiļu nodaļa
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras Rēzeknes nodaļas Preiļu klientu apkalpošanas punkts
- VAS "Latvijas Valsts ceļi" Latgales reģiona Preiļu nodaļa
- SIA "Latvijas lauku konsultāciju un izglītības centrs" Latgales Lauku konsultāciju biroja filiāle Preiļos
- Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas Latgales reģionālā nodaļa

- Nodarbinātības Valsts aģentūra, Preiļu filiāle
- Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Preiļu iecirknis
- Centrālās statistikas pārvaldes Preiļu datu savākšanas un apstrādes centrs
- Valsts zemes dienesta Latgales reģionālās nodaļas Preiļu birojs
- CSDD Preiļu nodaļa
- Zemessardzes 35.nodrošinājuma bataljons
- Pārtikas un veterinārā dienesta Dienvidlatgales pārvaldes Preiļu filiāle
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Latgales reģionālās brigādes Preiļu daļa
- Dienvidlatgales reģionālā lauksaimniecības pārvalde
- Latgales tiesas apgabala Preiļu rajona prokuratūra
- Pilsonības migrācijas lietu pārvaldes Preiļu nodaļa
- Preiļu zemesgrāmatu nodaļa
- VA Valsts tehniskās uzraudzības aģentūras Preiļu nodaļa
- Zvērināti tiesu izpildītāji Žanna Osipova, Kristīne Meldere
- Latgales reģionālās valsts darba inspekcijas Preiļu birojs
- Latgales tiesu apgabala Preiļu rajona tiesa
- Valsts probācijas dienesta Preiļu teritoriālā struktūrvienība
- Valsts augu aizsardzības dienesta Latgales reģionālā nodaļa pakalpojumi.

3.4. Pašvaldības budžets

Pašvaldības budžets ir līdzeklis pašvaldības politikas realizācijai. Svarīgākais, kas jānodrošina pašvaldībai, ir ilgtspējīga administratīvās teritorijas attīstība, efektīvi izmantojot konkurētspējīgo priekšrocību un vienlaikus sabalansējot saimniecisko un ekonomisko attīstību ar sociālajām interesēm.

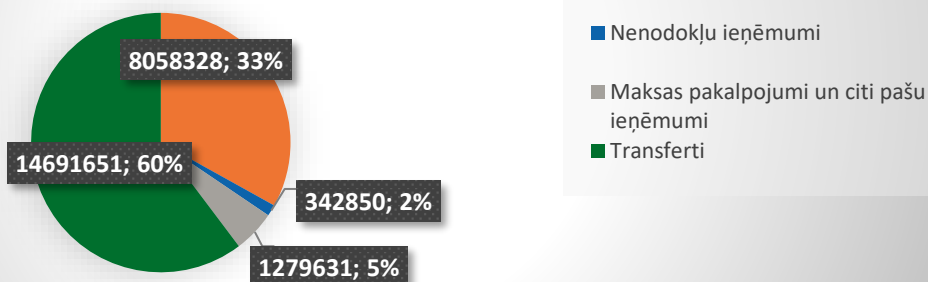
Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

- novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos,
- racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm;
- uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu–saimniecisko darbību.

Konsolidētais pamatbudžets

Preiļu novada pašvaldības konsolidētā budžeta /01.07.2021./ ieņēmumi ir 24 372 460 EUR.

Preiļu novada pašvaldības budžeta konsolidētie ieņēmumi 2021.

ATTĒLS 15. Preiļu novada pašvaldības ieņēmumu 2021.gada plāns

Būtiskākus ieņēmumus pašvaldībā veido Nodokļu ieņēmumi – 8,05 milj. euro, no kuriem ledzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk tekstā - IIN) 2021.gada prognoze ir 6,7 milj. euro.

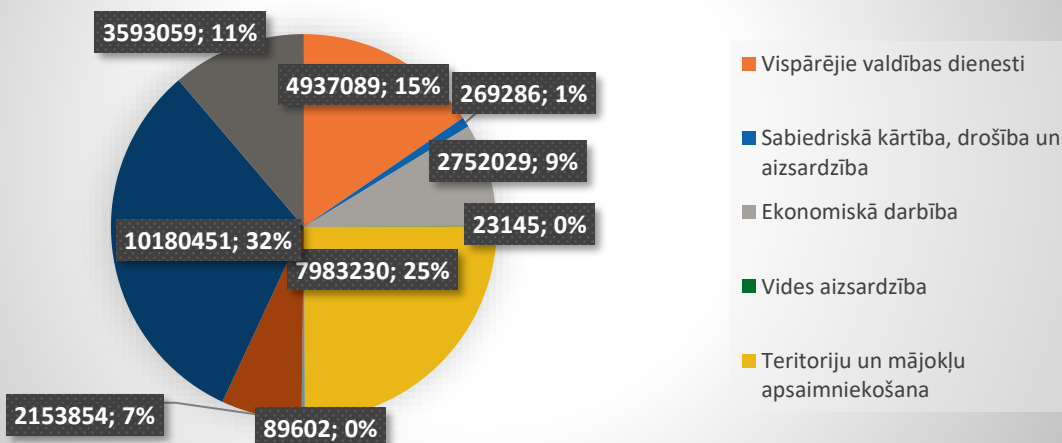
Nekustamā īpašuma nodokļa prognoze 2021.gadam sastāda 0,89 milj. euro. NĪN sastāda aptuveni 11,05 % no kopējiem nodokļu ieņēmumiem.

Nenodokļu ieņēmumi 2021.gada prognozē sastāda 0,34 milj.euro, kas ir 1,4% no kopējiem ieņēmumiem un budžeta iestāžu ieņēmumi no maksas pakalpojumiem ir 1,28 milj.euro, kas sastāda 5,25% no kopējiem budžeta ieņēmumiem.

Bet vislielāko Preiļu novada pašvaldības konsolidētā budžeta 2021.gadam sastāda Transferti, prognozējamais transfertu apmērs 14,69 milj.euro, kas ir 60,82% no kopējiem budžeta ieņēmumiem. Transferti ir gadskārtējā valsts budžeta likumā īpaši iezīmēti budžeta līdzekļu pārskaitījumi. Tos var veikt viena līmeņa budžeta — valsts pamatbudžeta, valsts speciālā budžeta, pašvaldību pamatbudžeta, pašvaldību speciālā budžeta — ietvaros vai starp dažāda līmeņa budžetiem.

Preiļu novada pašvaldības konsolidētā budžeta /01.07.2021./ prognozētie izdevumi ir 31 981 745 EUR.

Preiļu novada pašvaldības budžeta konsolidētie izdevumi 2021.

ATTĒLS 16. Preiļu novada pašvaldības izdevumu 2021.gada plāns

Būtiskākā Preiļu novada pašvaldības izdevumu sadaļa ir Izglītībai, kas ir 10,18% milj.euro un sastāda 31,83% no kopējiem budžeta izdevumiem. Otra lielākā izdevumu sadaļa ir Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana, tam paredzēti izdevumi 7,98 milj.euro apmērā, kas ir 24,96% no kopējiem izdevumiem. Izdevumi Vispārējie valdības dienesti ir 4,94 milj.euro un ir 15,44% no kopējiem budžeta izdevumiem. Izdevumi sociālajai aizsardzībai (t.sk. sociālajiem pabalstiem un iestāžu uzturēšanai), Bāriņtiesas darba nodrošināšanai plānoti 3,59 milj.euro, kas sastāda 11,23% no kopējiem izdevumiem. Ļoti neliela daļa izdevumu tiek novirzīta Veselības aprūpei – 0,089 milj.euro un sastāda tikai 0,28% no kopējiem budžeta izdevumiem.

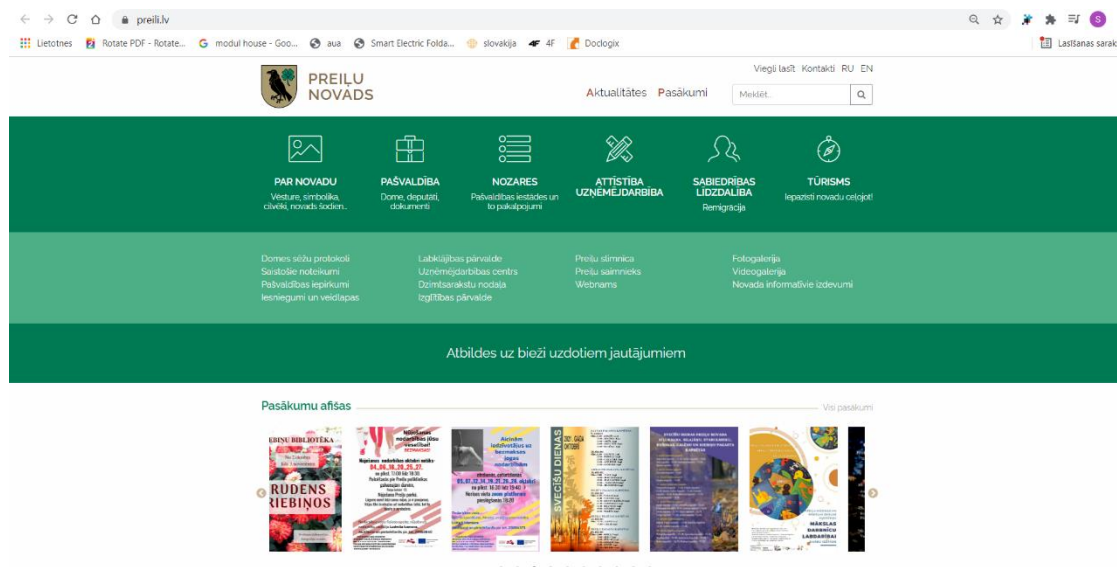
Pašvaldības kopējo aizņēmumu apmērs uz 01.10.2021. sastāda 21,49 milj.EUR.

TABULA 2. Preiļu novada pašvaldības budžeta ieņēmumi un izdevumi

Klasifikācijas kods	Rādītāju nosaukums	Gada plāns
A	B	I
I.	KOPĀ IEŅĒMUMI	24 372 460
1.0	Nodokļu ieņēmumi	8 058 328
1.0.0.0.	Ienākuma nodokļi	6 957 714
1.1	Ieņēmumi no iedzīvotāju ienākuma nodokļa un solidaritātes nodokļa	6 730 366
1.4	Īpašuma nodokļi	1 050 183
2.0	Nenodokļu ieņēmumi	342 850
8.0.0.0.	Ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma	12 228
9.0.0.0.	Valsts (pašvaldību) nodevas un kancelejas nodevas	16 595
10.0.0.0.	Naudas sodi un sankcijas	6 690
12.0.0.0.	Pārējie nenodokļu ieņēmumi	109 399
13.0.0.0.	Ieņēmumi no valsts (pašvaldību) īpašuma iznomāšanas, pārdošanas un no nodokļu pamatparāda kapitalizācijas	197 938
3.0	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	1 279 631
5.0	Transferti	14 691 651
II.	KOPĀ IZDEVUMI	31 981 745
II.1	Izdevumi atbilstoši funkcionālajām kategorijām	31 981 745
01.000	Vispārējie valdības dienesti	4 937 089
02.000	Aizsardzība	1 500
03.000	Sabiedriskā kārtība un drošība	267 786
04.000	Ekonomiskā darbība	2 752 029
05.000	Vides aizsardzība	23 145
06.000	Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	7 983 230
07.000	Veselība	89 602
08.000	Atpūta, kultūra un reliģija	2 153 854
09.000	Izglītība	10 180 451
10.000	Sociālā aizsardzība	3 593 059
II.2	Izdevumi atbilstoši ekonomiskajām kategorijām	31 981 745
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	25 013 082
1.1.	Kārtējie izdevumi	21 671 994
1000	Atlīdzība	14 658 406
1100	Atalgojums	11 516 937
2000	Preces un pakalpojumi	7 013 588
2100	Mācību, darba un dienesta komandējumi, darba braucieni	47 279
2200	Pakalpojumi	4 512 916
2300	Krājumi, materiāli, energoresursi, preces, biroja preces un inventārs, kurus neuzskaita kodā 5000	2 089 885
2500	Budžeta iestāžu nodokļu, nodevu un sankciju maksājumi	335 128
1.2.	Procentu izdevumi	21 924
1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	1 398 076
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	1 921 088
2.0.	Kapitālie izdevumi	6 968 663

3.5. Komunikācija un sadarbība

Preiļu novada pašvaldība aktīvi informē iedzīvotājus par aktualitātēm gan savā mājas lapā www.preili.lv, gan sociālajos tīklos. Mājas lapā aktuālā informācija ir izvietota pa nozarēm: kultūra, sports, izglītība, jaunatne, pakalpojumi veselības un sociālajā jomā, konsultācijas un pasākumi uzņēmējdarbībā, NVO darbība, kā arī svarīgākie novadā plānotie pasākumi.

ATTĒLS 17. Preiļu novada pašvaldības mājas lapa

Sociālajos tīklos ir pieejama jauna un aktuāla informācija no Preiļu novada pašvaldības: <https://www.facebook.com/preili.lv>, <https://twitter.com/preilunovads>. Arī novada iestādes ziņo par notikumiem sociālajos tīklos, piemēram, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs <https://www.facebook.com/pvlmm>; Preiļu galvenā bibliotēka - <https://www.facebook.com/preilubiblioteka> un <https://twitter.com/preilugb>; Preiļu novada kultūras centrs - <https://www.facebook.com/preilukc>; Preiļu un Riebiņu novada TIC: <https://www.facebook.com/preiluriebinutic>, Preiļu novada Jauniešu centrs "ČĒTRI": <https://www.facebook.com/jcentrs4>. Līdz 2021.gada 31.decembrim vēl būs pieejamas arī klāt pienākošo novadu mājas lapas: www.riebini.lv, www.aglona.lv un www.varkava.lv

Preiļu novadā regulāri tiek izdots pašvaldības ziņu izdevums "Preiļu Novada Vēstis", kuras tiek piegādātās iedzīvotājiem bez maksas un kas ir pieejams gan elektroniski, gan arī domes telpās, SIA „Preiļu Saimnieks” izdod "Saimnieka vārdu".

Informācija par aktualitātēm Preiļu novadā tiek regulāri atspoguļota gan reģionālajos plašsaziņas līdzekļos, piemēram, reģionālajos masu medijos: laikrakstos "Vietējā Latgales avīze" un "Latgales laiks", Latgales reģionālajā televīzijā u.c., gan arī dažādos republikas nozīmes plašsaziņas līdzekļos, kā LETA u.c.

Tik pat būtiska kā elektroniskā informācijas aprīte un saziņa ar iedzīvotājiem ir arī klātienē pasākumi – dažādas aktivitātes, lai stiprinātu iedzīvotāju piederību Preiļu novadam un iespēju iesaistīties sabiedriski nozīmīgos notikumos, tādejādi veicinot vietējo lokālpatriotismu. Kā piemērus šeit var minēt tādus pasākumus kā Preiļu pilsētas un pagastu svētki, titula "Preiļu novada Goda pilsonis" piešķiršanu, vietējo pašdarbības kolektīvu koncerti, zelta kāzu pāru jubilāru sveikšana un daudzus citus.

Ļoti būtiska ir iedzīvotāju iesaiste aktivitātēs Preiļu novadā ir pašvaldības sadarbība ar nevalstisko sektoru un ar jauniešiem. Pašvaldība ikgadēji budžetā paredz līdzekļus NVO projektu līdzfinansējumiem, atbalstot dažāda veida iniciatīvas. Aktuālākā informācija par dažādām NVO aktivitātēm tiek publicēta arī pašvaldības informācijas kanālos, aicinot iedzīvotājus iesaistīties dažādās iniciatīvās. Īpaša vērība tiek pievērsta pilsētas jaunatnes politikas īstenošanā.

Preiļu novada pašvaldība ir dalībniece vairākās biedrībās: Latvijas Pašvaldību savienība; Latgales Reģiona attīstības aģentūra; Biedrība "Eiropas reģions "Ezeru zeme"", Latvijas atkritumu apsaimniekošanas asociācija; Bāriņtiesu asociācija; Lauku bibliotēku atbalsta biedrība; Preiļu rajona partnerība; Pašvaldību Izpilddirektoru asociācija; Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija LATTŪRINFO; Sporta skolu direktoru padome; Reģionālo attīstības centru apvienība; Latgales reģiona tūrisma asociācija "Ezerzeme"; Latvijas piļu un muižu asociācija; Preiļu lauksaimnieku apvienība.

Darbs biedrībās palīdz pašvaldībai efektīvāk pildīt noteiktās funkcijas, bet dalība valsts un reģionālajās organizācijās paaugstina pašvaldības kapacitāti, dodot iespēju piedalīties dažādos projektos, kā arī paaugstina darbinieku kompetences projektu vadībā, finanšu piesaistē, mārketingā.

Lai nodrošinātu efektīvu saziņu ar novada iedzīvotājiem, pašvaldībā darbojas Sabiedrisko attiecību daļa, kura kopā ar pašvaldības vadību un citiem speciālistiem, izmantojot dažādus informācijas kanālus, informē iedzīvotājus par pašvaldības darbu.

4. Pašvaldības pārvaldes resursu izvērtējums

Lai virzītos uz viedu attīstību, viens no būtiskiem faktoriem ir pārvaldes resursu kvantitatīvais un kvalitatīvais sastāvs, kas nodrošina pašvaldības funkciju realizēšanu. Tāpēc liela nozīme ir gan pašvaldības deputātu, gan arī izpildinstitūciju un iestāžu atbildīgo amatpersonu un speciālistu kvalifikācijai, motivācijai un ieinteresētībai strādāt, ko, savukārt, veido gan izpratne par kopējiem mērķiem un uzdevumiem, gan arī savstarpējā komunikācija un atmosfēra konkrētā darba kolektīvā.

4.1. Projektu īstenošana

Investīciju projektu finansēšanai tiek izmantoti šādi galvenie līdzekļu avoti:

- starptautisko fondu un programmu granti;
- aizņēmumi no kredītiestādēm;
- valsts budžeta līdzfinansējums;
- privāto investoru līdzekļi, tostarp uz publiskās un privātās partnerības (PPP) principiem ieguldītie;
- pašvaldības pašu līdzekļi.

Kā rāda prakse, vairumam pašvaldību ierobežotu finanšu resursu apstākļos svarīgs faktors, kas ietekmē īstenojamo projektu daudzumu, ir pieejamais ES fondu un speciālo programmu finansējums.

Jaunizveidotā Preiļu novada aktuālie projekti uz 30.06.2021.- 55 projekti ar kopējām izmaksām – 23,29 milj. EUR. /skatīt tabulu Nr.2./.

Visus esošos un plānotos Preiļu novada pašvaldības projektus skatīt AP pielikumā Investīciju plāns.

TABULA 3. Preiļu novada pašvaldības projekti 2021. gadā (dati uz 01.07.2021.)

Nr.p. k.	Projekta nosaukums	Aktivitāte/ programma /finansētājs	Kopējās izmaksas ,EUR	ESF, ERAF, ELFLA u.c. līdzfinan- sējums, EUR	Pašvaldības ,valsts, privātais finansējums, EUR	Projekta īstenošanas termiņi unstatuss
1.	Preiļu novada uzņēmējdarbības vides infrastruktūras attīstība: <u>1.aktivitāte</u> - Rietumu ielas izbūve; <u>2. aktivitāte</u> - Industriālās teritorijas izbūve	SAM 5.6.2.0 2.kārta	5 541 255,88	3 244 841,75	2 296 414,13	05.02.2018.-04.08.2021.
2.	Preiļu novada un ietekmes areāla pašvaldību uzņēmējdarbības vides infrastruktūras attīstība - Rīgas un Brīvības ielu pārbūve un rotācijas apļa izbūve (sadarbība ar Aglonas un Riebiņu novadiem)	SAM 5.6.2.0 3.kārta	4 733 983,29	3 651 873,09	1 082 110,20	16.08.2018.-15.02.2021.
3.	Uzņēmējdarbības vides uzlabošana un investīciju piesaistes veicināšana Preiļu novadā: <u>1.aktivitāte</u> -Noliktavu teritorijas izbūve pie Rietumu ielas; <u>2. aktivitāte</u> - Ražošanas ēkas, laukuma un inženierkomunikāciju izbūve Meža ielā	SAM 5.6.2.0 3.kārta	3 397 072,33	877 755,71	2 519 316,62	15.05.2019.-14.12.2022.
5.	Preiļu novada vispārējās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošana un modernizēšana Preiļu 1. pamatskolā un Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā	SAM 8.1.2.0	2 417 449,94	1 799 767,00	617 682,94	05.04.2018.-09.04.2021.
6.	Pasākumi Preiļu novada vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei	SAM 9.2.4.2	196 284,00	166 841,40	29 442,60	19.07.2017.-18.08.2023.
8.	Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai (Izglītības pārvalde)	SAM 8.3.4.0	Finansējums atkarīgs no aktivitāšu apjoma – 9054,24	-	-	16.03.2017.-31.12.2022.
10.	Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu (Izglītības pārvalde)	SAM 8.3.1.1	Finansējums atkarīgs no aktivitāšu apjoma – 473,24	-	-	17.10.2016.-16.10.2021.
11.	Nodarbināto personu profesionālās kompetencespilnveide	SAM 8.4.1.0	Finansējums atkarīgs no apmācību apjoma - 452,16	-	-	01.01.2017.-31.12.2023.
12.	Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgalesreģionā (Labklājības pārvalde)	SAM 9.2.2.1	Finansējums pēc pakalpojumu apjoma – 20 241,14	-	-	01.12.2015.-31.12.2023.
13.	Mazo un vidējo komercdarbību un saimnieciskās darbības veicēju projektu līdzfinansēšanas konkurss	Pašvaldība	31 500,00	-	31 500,00	2021.

14.	Pārrobežu vēstures un kultūras mantojuma veicināšana ar muzeja inovāciju palīdzību (<i>Museum 2020</i>)	LAT-LIT-BEL pārrobežu programma	173 400,76	156 060,68	17 340,08	01.06.2020.- 31.05.2022.
15.	Amatniecība bez robežām prasmēm (<i>Crafts</i>)	LAT-RUS pārrob. progr.	157 013,30	141 311,97	15 701,33	01.06.2019.-31.05.2021.
16.	Amatu prasmes tūrisma telpā (<i>Tour de Crafts</i>)	LAT-LIT pārrob.progr.	230 396,00	195 836,60	34 559,40	01.07.2020. - 30.06.2022.
17.	Parki bez robežām (<i>Parks without borders</i>)	LAT-RUS pārrob. progr.	68 000,00	61 200,00	6 800,00	01.06.2019.-31.05.2021.
18.	630 verstis pilnas sajūtām/ Sajūtu verstis (<i>Versts of feelings</i>)	LAT-RUS pārrob. progr.	6 000,00	5 400,00	600,00	15.05.2019.-14.05.2021.
19.	Algoti pagaidu sabiedriskie darbi pašvaldībās	ESF	70 047,86	70 047,86	-	Turpinās no 2012.gada
20.	Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība Preiļu novadā	SAM 9.3.1.1 2.kārta	377 784,00	299 732,95	78 051,05	01.10.2019.-30.06.2021.
21.	Profi un Dari (Jauniešu centrs Četri)	SAM 8.3.3.0	48 304,08	48 304,08	-	2016.-31.10.2021.
22.	WiFi interneta pieejas punktu izveidošana/ uzlabošana Preiļu novadā	Eiropas Komisija	15 000,00	15 000,00	-	2019. jūlijs –2021. augusts
23.	Mārketinga kampaņa Latgales tūrisma attīstībai un popularizēšanai	Latgales reģiona tūrisma asoc. Ezerzeme	5 480,00	4 384,00	1 096,00	01.01.2020.-02.12.2021.
24.	Radošā amatniecība kā tūrisma potenciāls (<i>Crafts-tour</i>)	LAT-LIT-BEL pārrob.progr.	330 064,00	297 057,60	33 006,40	Apstiprināts
25.	Publisko ūdenstilpju vides apstākļu uzlabošana Latvijā un Lietuvā (<i>Save past for future</i>)	LAT-LIT pārrob. progr.	577 903,09	491 217,62	86 685,47	01.08.2020. - 31.07.2022.
27.	Ielu apgaismojuma tīklu izbūve Pelēču pagasta centrā un pie pagasta ēkas Preiļu novadā	LAD	22 614,74	19 723,27	2 891,47	03.03.2020.-20.11.2021.
28.	Ražošanai pielāgotas ēkas A.Paulāna ielā 1a, Preiļospārbūve	Aizņēmums, pašvaldības	447575,61		447575,61	2020.-2021.
29.	Preiļu pils 1.stāva atjaunošana komercdarbības attīstības nodrošināšanai	SAM 3.3.1.	949 723,12	300 000,00	649 723,12	01.01.2021.-31.12.2022.

30.	Ražošanai pielāgota tipveida angāra izbūve un teritorijas labiekārtošana Daugavpils ielā 64, Preiļos	SAM 3.3.1.	574 332,96	443 007,82	131 325,14	26.08.2020.-25.02.2022.
31.	Eiropas Vietējās solidaritātes dienas Preiļos	ES, LPS	3 230,00	2 310,00	920,00	01.10.2020.- 29.11.2021.
32.	Lauku jaunatnes aktivizēšana (<i>Engaging Rural Youth</i>) (Salas pamatskola)	ERASMUS+	30 621,00	30 621,00	-	01.09.2019.-31.02.2022.
Vārkavas apvienības pārvaldes projekti						
33.	Veselības veicināšanas un profilakses pasākumi vietējai sabiedrībai Preiļu novada Vārkavas, Upmalas un Rožkalnu pagastos	SAM 9.2.4.2	43 397,00	36 887,45	6 509,55	06.2017.-09.2023.
34.	Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai	SAM 8.3.4.0	4 600,00	-	-	16.09.2021.-14.03.2022.
35.	Brīvdabas un aktīvās atpūtas parka "Vecvītolī" teritorijas labiekārtošanas 1., 2.un 3.kārta		368 090,26			06.09.2021.-06.03.2022.
36.	PROTI un DARI	SAM 8.3.3.0	19780,20	19780,20	-	11.2016.-10.2021.
Aglonas pagasta pārvaldes projekti						
37.	"Veselības veicināšanas pasākumi Aglonas, Kastuļinas, Šķeltovas un Grāveru pagastos"	SAM 9.2.4.2	84440.00	71774.00	12666.00	02.03.2017.-30.08.2023.
38.	Konkurss iedzīvotāju iniciatīvām "Sabiedrība ar dvēseli-2021"	Pašvaldība	2500.00	-	2500.00	2021.maijs-oktobris
39.	Nr.LV-RU-018 "Amatniecība bez robežām", (Crafts)	LAT-RUS pārrob. progr.	15000.00	15000.00	-	01.06.2019.-1.05.2021.,projekta īstenošana pagarināta
40.	Proti un Dari (Strops)	SAM 8.3.3.0	Finansējums pēc izpildes		-	2016.-31.12.2021.
41.	Mārketinga kampaņa Latgales tūrisma attīstībai un popularizēšanai	Latgales reģiona tūrisma asoc. Ezerzeme			2798.00	01.01.2020.-02.12.2021.
42.	"Aglona ceļā uz SMART VILLAGE"	ELFLA	267653,14	22500,00	6709.06	01.03.2021.-01.12.2021.

43.	"Zivju resursu pavairošana Aglonas novada Ilzas, Pakaļņa un Cīriša ezeros"	Zivju fonds, Nr.36	5324,00	4400,00	924,00	15.04.2021.-31.10.2021.
44.	"Jaunās ielas un Jaunatnes ielas pārbūve, apgaismojuma ierīkošana Aglonas novada Šķeltovas ciemā "	Pašvaldības investīciju projekts ekonomisko un sociālo seku mazināšanai un novēršanai saistībā ar Covid-19	293420,58		73355,15 Aizņēmums 220065,43	13.11.2020.-13.07.2021., līguma pagarinājums līdz 30.11.2021.
45.	"Ezeru ielas un Levu ielas pārbūve, apgaismojuma ierīkošana Aglonas novada Grāveru ciemā"	Pašvaldības investīciju projekts ekonomisko un sociālo seku mazināšanai un novēršanai saistībā ar Covid-19	267653,14		66913,28 Aizņēmums 200739,86	13.11.2020.-13.07.2021., līguma pagarinājums līdz 30.11.2021.
46.	"Aglonas novada pedagoģiskā personāla tehnoloģiju un metodikas apgūšana Eiropā"	ERASMUS+	10462,00	10462,00		01.06.2020.-31.12.2022.
Riebiņu apvienības pārvaldes projekti						
47.	Esoša un jauna tūrisma infrastruktūras objektu izveide saskaņā ar Dabas Lieguma "Jašas-Bicānu ezers" dabas aizsardzības plānu"	Valsts reģionālās attīstības aģentūra	43122,58		43122,58	01.06.2021. – 30.11.2021.
48.	Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide	ESF, SAM 8.4.1.				01.06.2019. – 31.12.2023.
49.	Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai "Pumpurs"	ESF, SAM 8.3.4.	79729,00			01.10.2018. – 31.12.2022.
50.	Riebiņu novada Galēnu pagasta pašvaldības autoceļa Nr.3 Dārzu iela km 0.00 – 0.58 pārbūve	ELFLA	108401,03	57791,43	50609,60	02.11.2020. – 21.10.2021.

51.	Uzņēmējdarbības pasākumu uzlabošana Riebiņu novada Stabulnieku pagasta pašvaldības autoceļa Nr.1 Polkorna-Voveri km 0.650-2.720 pārbūve	SAM 5.6.2.	690000	340000	350000	25.08.2020. – 24.08.2022.
52.	Riebiņu novada Rušonas pagasta pašvaldības autoceļa Nr.20 Kliškavas-Sadedži-Stupāni km 0.00 – 1.10 un Nr.42 Kliškavas-Sadedži km 1.76-2.46 pārbūve	ELFLA	190233,79	168852,65	21381,14	06.11.2017.-01.07.2021.
53.	Riebiņu novada Rušonas pagasta pašvaldības autoceļa Nr.13 Kasfire-Geļenova-Šaures km 4,82 - 6,47 pārbūve	COVID 19 aizņēmums	239691,53		239691,53	31.03.2021.- 30.03.2022.
54.	Riebiņu novada Stabulnieku pagasta pašvaldības autoceļa Nr.1 Polkorona -Voveri km 0,000 -0.650, km 0,650-2,720 un km 2,720-3,700 un	COVID 19 aizņēmums	495060	472783	22277	13.04.2021. – 24.08.2022.
55.	"Publiskās pludmales infrastruktūras izveide Riebiņu novada Rušonas pagasta Bicānu ezera krastā	Pašvaldība	25192,20		25192,2	20.05.2021.- 19.03.2022

4.2. Novada identitāte

Preiļu novada ģerbonis

2012. gada 28. martā tika apstiprināts Preiļu novada ģerbonis. Tā heraldiskais apraksts vēsta, ka Preiļu novada ģerbonī ir attēlots zelta laukā melns krauklis, aiz tā kreisajā pusē zaļa četrlapu āboliņa lapa. Zelta laukā krauklis ir saglabāts no Preiļu pilsētas vēsturiskā ģerboņa, bet četrlapu āboliņa lapa ataino novada četras lauku teritorijas. Ģerboni izstrādājis Vladimirs Ladusāns.

2021.gada 1.jūlijā tika izveidots jauns Preiļu novads, apvienojoties esošajam Preiļu novadam, Aglonas pagastam, Riebiņu un Vārkavas novadiem. Jaunizveidotajam Preiļu novadam netiks veidots jauns ģerbonis, bet izmantots esošais Preiļu novada ģerbonis.

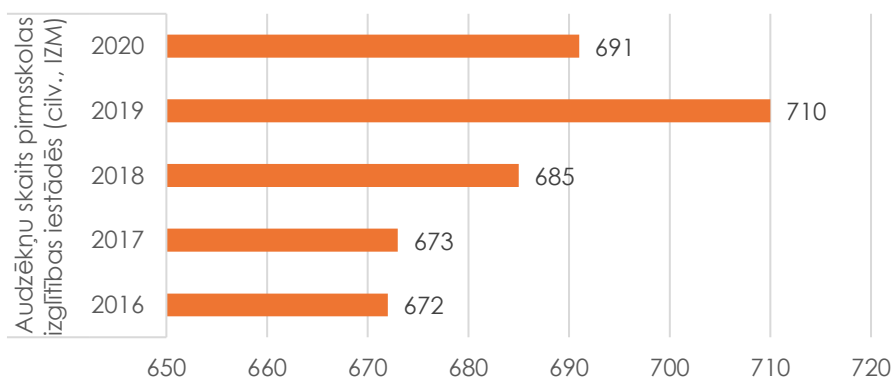
Preiļu novada karogs

2012. gada 26. aprīlī Preiļu novada domes deputāti apstiprināja jaunā Preiļu novada karoga metu. Saskaņā ar domes lēmumu, karogs ir taisnstūra audums tumši zaļā krāsā, kura centrā attēlots krāsains Preiļu novada ģerbonis, kura augstums ir 3/5 no karoga platuma. Karoga platuma attiecības pret garumu ir 1:2 un tā izmēri var būt 1m x 2m vai 1,5m x 3m.

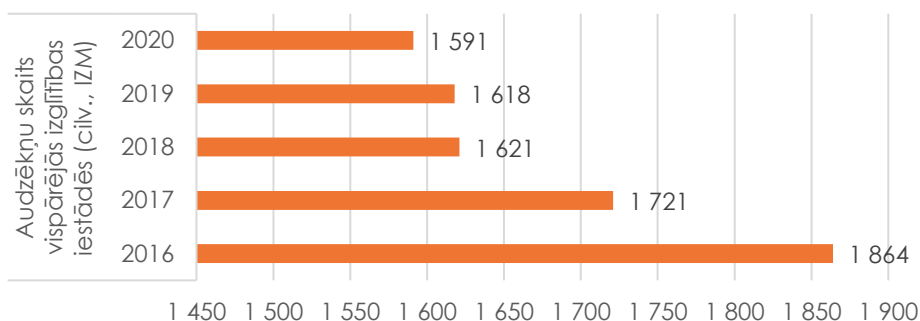
5. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi

5.1. Izglītība

Bērnu un jauniešu vecumā līdz 18 gadiem skaita izmaiņām Preiļu novadā ir mainīga tendence, tomēr kopumā tas samazinās. To uzskatāmi var redzēt diagrammās, kurās ir attēlots audzēkņu skaita izmaiņas laika posmā no 2016.gada līdz 2020.gadam pirmsskolas izglītības iestādēs un vispārējās izglītības iestādēs.

ATTĒLS 18. Audzēkņu skaits PII Preiļu novadā (Avots: RAIM)

ATTĒLS 19. Audzēkņu skaits vispārējās izglītības iestādēs Preiļu novadā (Avots: RAIM)

Saskaņā ar PMLP datiem uz 01.01.2021. kopējais bērnu skaits vecumā līdz 18 gadiem ir 2884, no tiem vecumā līdz sešiem gadiem 1037 un vecumā no 7 līdz 18 gadiem – 1847.

Preiļu novadā ir nodrošinātas iespējas iegūt dažādu līmeņu izglītību. Ir iespēja saņemt pirmsskolas, vispārējo, speciālo, profesionālo, profesionālās ievirzes un interešu izglītību.

Novadā darbojas četras pirmsskolas izglītības iestādes, sešas pamatskolas, tajā skaitā privātā mācību izglītības iestāde - Preiļu Brīvā skola, sešas vidusskolas, tajā skaitā Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija un privātā mācību izglītības iestāde – Aglonas Katoļu ģimnāzija. Septiņās vispārīzglītojošās izglītības iestādēs ir pirmsskolas grupas.

Izglītības iestāžu darbības tiesiskais pamats ir Izglītības likums, Vispārējās izglītības likums, Bērnu tiesību aizsardzības likums, citi valsts un pašvaldības normatīvie akti, kā arī iestādes nolikums, kuru apstiprina iestādes dibinātājs.

2021.gada 1.septembrī mācības vispārējās izglītības iestādēs novadā iesāka 2131 izglītojamie.

Preiļu novada izglītības iestāžu finanšu līdzekļus veido:

- valsts mērķdotācija pedagogu darba samaksai;
- pašvaldības budžeta līdzekļi.

Valsts piešķirtais finansējums nodrošina:

- pedagogu darba algas;
- daļēji mācību grāmatu un mācību līdzekļu iegādi.

Preiļu novada piešķirtais finansējums nodrošina:

- iestādes uzturēšanas un saimnieciskos izdevumus;
- saimnieciskā (tehniskā) personāla algas;
- mācību līdzekļu iegādi;
- remonta un celtniecības darbu apmaksu.

Lai piesaistītu papildus līdzekļus mācību vides uzlabošanai, lai uzlabotu atbalstu izglītojamiem, izglītības iestādes iesaistās dažādos ES fondu, SIF, VJIC, LVAVP, LKF, VSIC, ETVINNING, valsts, pašvaldību izsludinātos projektos, mazo grantu u.c. veida projektos, piemēram:

- Izglītības kvalitātes valsts dienesta īstenotais Eiropas Sociālā fonda projekts "Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai" - skolēniem tiek nodrošinātas individuālās konsultācijas mācību priekšmetā, kas sagādā grūtības priekšmeta apgūvē.
- VISC ES projekts SAM 8.3.2. "Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai" - skolēniem ir iespēja papildināt zināšanas STEM jomā.
- ESF projekts "Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs" darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" 8.3.4. ir balstīts uz karjeras izvēles atbalstu izglītojamiem.
- ERAF projekts "Preiļu novada vispārējās izglītības iestāžu mācību vides uzlabošana un modernizēšana" - modernizēta mācību vide divās Preiļu novada vispārējās izglītības iestādēs – Preiļu 1. pamatskolā un Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā. Mācību vides modernizēšanas nolūkos ir veikta abu izglītības iestāžu telpu pārbūve un atjaunošana, iegādāti inovatīvi informāciju un komunikācijas tehnoloģiju aprīkojumi mācību procesa nodrošināšanai, mācību klašu telpām iegādātas jaunas mēbeles gan skolēnu, gan skolotāju darbam.
- Eiropas Savienības Erasmus+ programmas
- "Skolas auglis", "Skolas piens", "Latvijas Skolas soma"
- Pieredzes apmaiņas projekti u.c.

Katrā mācību izglītības iestādē ārpusstundu laikā tiek piedāvātas dažādas interešu izglītības nodarbības.

Informācija par izglītības iestāžu pasākumiem un skolēnu un skolotāju sasniegumiem ārpus skolām tiek sniegta masu medijiem, publicēta laikrakstos, skolu un pašvaldības mājas lapā. Izglītības iestāžu atpazīstamību vairo arī Facebook un Instagram lapās ievietotā informācija.

Preiļu novadā pašvaldības kompetencē esošos izglītības jautājumus risina Preiļu novada izglītības pārvalde, pildot valsts un pašvaldības normatīvajos aktos paredzētās funkcijas. Preiļu novada izglītības pārvalde ir Preiļu novada pašvaldības izveidota un padotībā esoša iestāde, kuras galvenais uzdevums ir nodrošināt un īstenot pašvaldības jautājumus izglītības, sporta un jaunatnes jomās.

Izglītības pārvalde savā darbā pilda uzdevumus un risina pārvaldes kompetencē esošus jautājumus, sadarbojoties ar pašvaldības struktūrvienībām, iestādēm un atsevišķām amatpersonām, valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī citām juridiskām personām.

5.1.1. Pirmsskolas izglītības iestādes

Preiļu novada pirmsskolu izglītības iestādes apmeklē izglītojamie no 1.5 līdz 7 gadu vecumam. Izglītojamos uzņem 4 grupās:

- jaunākā vecuma bērnu grupa , kuru apmeklē izglītojamie no 1.5 līdz 3 gadu vecumam;
- jaukta vecuma bērnu grupa , kuru apmeklē 3 un 4 gadus veci bērni;
- 5gadīgo bērnu sagatavošanas skolai bērnu grupa;
- 6gadīgo bērnu sagatavošanas skolai bērnu grupa.
- Izglītības iestāžu darbs tiek organizēts atbilstoši Latvijas Republikas likumdošanai un spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem
- Preiļu novada pirmsskolu izglītības iestādes pārsvarā apmeklē novadā deklarētie bērni.

TABULA 4. Preiļu novada pirmsskolas izglītības iestādes (Avots: pašvaldība)

Iestādes nosaukums	Preiļu PII "Pasaciņa"	Aglonas PII	Riebiņu PII "Sprīdītis"	Rimicānu PII, struktūrvienība "Cimdiņš"
Adrese	1) Celtnieku iela 10a, Preiļi, 2) Mehanizatoru iela 4, Preiļi, 3) A. Paulāna iela 2, Preiļi	Jaudzemu iela 7, Aglona, Aglonas pagasts	Dārzu iela 2a, Riebiņi, Riebiņu pagasts	Kovaļevsku iela 6, Vārkava, Vārkavas pagasts,
Pakļautība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība
Bērnu skaits kopā 2021./2022.m.g.	365	73	50	40
Bērnu skaits vecumā līdz 5 gadu vecumam	205	30	27	31
Bērnu skaits vecumā 5 gadi un vairāk	160	43	23	9
Iestādes piedāvātie pakalpojumi:				
Vispārējā pirmsskolas izglītības programma	X	X	X	X
Mazākumtautību vispārējās pirmsskolas izglītības programma	X			
Speciālās pirmsskolas izglītības programma	X			

Aglonas pirmsskolas izglītības iestāde ir pašvaldības izglītības iestāde, kas nodrošina pirmsskolas izglītības programmas apguvi pirmsskolas vecuma bērniem. Dibināta (1987.gada 1.martā). Integrētās rotaļnodarbības tiek organizētas attīstošā vidē, pastaigas laikā, bērnu grupai, frontāli, apakšgrupās, individuāli, pašnodarbībā, ievērojot bērnu intereses, vajadzības un vecumposmu īpatnības. Mācību procesu nodrošina iestādes vadītāja, 8 pirmsskolas izglītības skolotājas, 4 skolotāju palīdzes, 1 mūzikas skolotāja, medmāsa un administratīvi saimnieciskais personāls 4 darbinieki. Bērnu valodu pilnveido logopēde. Ar bērniem strādā psihologs.

Iestādes fiziskā vide pakāpeniski tiek pilnveidota. Darbinieki piedalās telpu estētiskajā noformēšanā. Iestādes apkārtnē ir tīra un sakopta. Iestādes atrašanās vieta sniedz iespējas izmantot apkārtējās dabas resursus mācību procesā. Iestādē ir izglītības programmu īstenošanai nepieciešamās telpas. Telpu platība un iekārtojums ir atbilstošs iestādes īstenojamās izglītības programmas un izglītojamo skaitam. Tomēr jūtams telpu trūkums. Aktu zāle apvienota ar sporta zāli, kas nereti rada organizatoriska rakstura problēmas. Ir iekārtots medicīnas kabinets. Ir telpa, kur strādā logopēds un psihologs.

Audzēkņi ir nodrošināti ar mācību procesam nepieciešamajiem uzskates un mācību līdzekļiem atbilstoši piešķirtajam valsts un pašvaldības finansējumam. Katrā grupā ir pieejams ir dators. Projekta ietvaros iestāde saņēmusi sporta inventāru.

Pakāpeniski tiek remonta katra grupa. Sakārtota kanalizācijas sistēma, nomainīta visa santehnika, nomainītas grīdas un sienas flīzes, nomainīts grīdas segums, nokrāsotas sienas un griesti. Nomainītas visas iekšdurvis un ārdurvis.

Iestādes teritorija ir liela, tā ir iežogota, žogs ir nolietojies, daļēji nomainīts. Katrai grupai ir savs laukums un nojume. Ir sporta laukums. Ir saimniecības ēka, kur glabājas malka un ir katlu māja. 2020.gadā tika nomainīti apkures katli, pārejot uz kurināšanu ar granulām.

Iestādes virtuve ir iekārtota un aprīkota atbilstoši sanitārajām normām un higiēnas prasībām. Ir darbam nepieciešamais tehniskais aprīkojums. Veļas mazgātava ir ar atbilstošu aprīkojumu veļas mazgāšanai un žāvēšanai, kas tiek izmatota nelielu veļas daudzumu mazgāšanai. Ēkā ir ierīkota ugunsdzēsības signalizācija.

Garām iestādei ir ceļš. Iestādes tuvumā ir izvietota brīdinājuma zīme un izveidots stāvlaukums.

Preiļu pirmsskolas izglītības iestādes "Pasaciņa" juridiskā adrese: Celtnieku ielā 10A, Preiļi, kur atrodas divpadsmit bērnu grupas. Iestādes sešas bērnu grupas un peldbaseins atrodas ēkā pēc adreses – Mehanizatoru iela 4, Preiļi un viena bērnu grupa – A.Paulāna iela 2, Preiļi, Preiļu novads. PII "Pasaciņa" ir pašvaldības dibināta (1981.gada 17.februārī) mācību iestāde un tās darbību nosaka Nolikums. PII darbojas 19 grupas, kuras ir sadalītas pa vecumposmiem, bērniem vecumā no 1,5 līdz 7 gadiem. Mācību process tiek īstenots rotaļnodarbībās pa apakšgrupām – tā panākot katra bērna individuālo vajadzību piepildījumu un nodrošinājumu. Iestādē strādā 45 pedagogi: 1 iestādes vadītājs, 2 vadītāja vietnieki izglītības jomā, 38 pirmsskolas izglītības skolotāji, 4 pirmsskolas izglītības mūzikas skolotāji, 3 logopēdi, 2 psihologi.

Iestādē darbojas divas renovētās un labiekārtotās ēkās, un viena grupa atrodas Preiļu 2. vidusskolas telpās. Vide iestādē ir gaiša, silta un mūsdienīga. Telpu iekārtojums un platība atbilst normatīvo aktu prasībām. Kopējā telpu platība – 3644,20 m². Iestādē ir nepieciešamās telpas pirmsskolas izglītības programmu realizēšanai. Katrā grupā ir

viena telpa kurā norit rotaļas, telpa gulēšanai, sanitārais mezgls, trauku mazgātava un garderobe. Mūzikas un sporta nodarbībām, svētku pasākumiem iestādē ir divas zāles. Zālēs audzēkņiem ir pieejamas interaktīvās tāfeles.

Iestādes teritorijas ieskauj žogs. Teritorijai ir gājēju vārtiņi un vārti, kas paredzēti apkalpojošam transportam. Jaunākā vecuma audzēkņu rotaļu zonas, ieskauj žodziņi. Visas Iestādes ārējās durvis aprīkotas ar kodu atslēgām un zvanu pogām pie galvenajām durvīm. Iestāde Celtnieku ielā aprīkota ar automātisko balss izziņošanas sistēmu ugunsgrēka gadījumā. Ceļš pie Iestādes ir asfaltēts. Pie teritorijas, paralēli ietvei labiekārtotas stāvvietas transporta līdzekļiem.

Iestāde regulāri seko līdzi, lai teritorija un ēkas būtu sakoptas, estētiskas un pieejamā vide - droša. Par tās uzturēšanu kārtībā rūpējas saimniecības pārzine, sētnieki un remontstrādnieks, pirmsskolas iestāžu un skolu māšas, skolotāju palīgi un apkopējas.

Iestādē ir nepieciešamās telpas un materiāltehniskie resursi, kas nepieciešami PII programmu īstenošanai. Telpas ir pietiekamā daudzumā, tās atbilst bērnu skaitam un mācību procesa vajadzībām. Iestādē ir labiekārtoti vestibili, uzstādīti informācijas stendi. Ir labiekārtoti darba kabineti atbalsta personālam, metodiskie kabineti, divas zāles, peldbaseins. Ir izstrādāti zāļu noslogojuma grafiki. Virtuves bloks un veļas telpa ir aprīkotas ar nepieciešamajām iekārtām. Visām Iestādes ārdurvīm ir uzstādīta kodu sistēma.

Riebiņu pirmsskolas izglītības Iestāde "Sprīdītis" ir pašvaldības dibināta un pakļautībā esoša vispārējās izglītības Iestāde, kura īsteno vispārējās pirmsskolas izglītības programmu. Dibināta (1997.gada 27.oktobrī). Mācību procesu nodrošina 12 pedagogi, no tiem 8 pirmsskolas izglītības skolotāji, 1 - viens mūzikas skolotājs. Iestādes vadību nodrošina Iestādes vadītājs un saimniecības vadītājs. Iestādē darbojas atbalsta personāls, kas sastāv no medicīnas māšas, logopēda un psihologa. No 12 pedagogiem 10 ir pamatdarbā.

Iestādes platība 947,6 m². Iestādes telpas ir atbilstošas licencētās izglītības programmas realizēšanai. Grupu telpas ir funkcionālas, estētiski noformētas, fīras un kārtīgas. Telpu iekārtojums, platība un inventārs atbilst izglītojamo skaitam, vecumam un augumam. Ņemot vērā Iestādes telpu specifiku, katrai grupai ir sava garderobe, rotaļu telpa, guļamistaba, tualetes telpa, virtuves telpa.

Teritorija ir aprīkota ar normatīvajos aktos atbilstošām ierīcēm, ko izglītojamo izmanto pastaigu un sporta aktivitāšu laikā. Iestādi raksturo labiekārtota, droša un mūsdienīga vide, kurā regulāri tiek veikti uzlabojumi. Gan iekšējā, gan ārējā izglītības Iestādes vide regulāri tiek apsekota un uzturēta kārtībā, nepieciešamības gadījumā nekavējoties novēršot radušās nepilnības. Bērnos tiek veidota saudzējoša un cieņpilna attieksme pret visu, nereti viņi tiek iesaistīti grupas noformējumu veidošanā. Iestādes priekšrocība ir tā, ka tā atrodas lauku vidē, kur netālu ir dažādi dabas objekti, kas piemēroti izglītojamo izziņas un pētnieciskajai darbībai. Iestādē darbojas diennakts grupa bērniem, kuru vecāki strādā naktis maiņās, dzīvo attālāk no pirmsskolas Iestādes un bērniem, kas nāk no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm.

Rimicānu pirmsskolas izglītības Iestāde, struktūrvienība "Cimdiņš" ir pašvaldības dibināta un pakļautībā esoša vispārējās izglītības Iestāde, kura īsteno vispārējās pirmsskolas izglītības programmu. Mācību procesu nodrošina 4 pirmsskolas izglītības skolotājas, mūzikas un sporta skolotājas, izglītības psiholoģe, 3 skolotāju palīgi, 5 tehniskie darbinieki un Iestādes vadītājas pienākumu izpildītāja.

5.1.2. Vispārējās izglītības iestādes

Preiļu novadā pašvaldības kompetencē esošos izglītības jautājumus risina Preiļu novada izglītības pārvalde, pildot valsts un pašvaldības normatīvajos aktos paredzētās funkcijas.

Preiļu novada vispārīzglītojošās izglītības iestādes pārsvarā apmeklē novadā deklarētie bērni un jaunieši.

Izglītības iestāžu darba organizācija tiek virzīta uz kvalitatīvas izglītības vides radīšanu, mūsdienīga mācību un audzināšanas procesa realizācijai. Skolas nodrošina izglītojamajiem vispusīgas iespējas apgūt vispārējās pamatizglītības un vidējās izglītības programmas un interešu izglītības programmas. Viens no veidiem, kā piesaistīt lielāku skolēnu skaitu, ir internātu izveidošana un uzturēšana skolās. Salas un Pelēču pamatskolās, Aglonas un Riebiņu vidusskolā, Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijā ir internāti skolēnu izmitināšanai izglītības ieguves laikā, ko izmanto skolēni, kuriem ir sarežģīti nokļūt līdz izglītības iestādēm katru dienu, un visbiežāk viņi ir no nepilnām, sociālā riska un trūcīgām ģimenēm.

Pamatizglītība

Preiļu novada pašvaldības teritorijā ir 6 izglītības iestādes kurās var iegūt pamatizglītību. Informācija par tām ir apkopota tabulā.

Biedrība "Preiļi izglītotai Latvijai" ir dibinātājs pamatskolai "**Preiļu Brīvā skola**", kurā tiek īstenotas pirmsskolas un pamatskolas izglītības programmas. Biedrībai ir sabiedriskā labuma organizācijas statuss. Izglītības iestāde savu darbību uzsāka 2015./2016. mācību gadā. Skolā ir 6 pedagoģiskie darbinieki, 2 pirmsskolas izglītības skolotāji, 4 tehniskie darbinieki, medicīnas persona, logopēds un skolas direktore. Skolas vadību nodrošina direktors. Iestādes budžetu veido valsts budžeta mērķdotācijas pedagogu darba samaksai, valsts dotācija mācību līdzekļu iegādei un 1.- 4.klašu ēdināšanai, pašvaldību līdzfinansējums, vecāku līdzmaksājums, biedrības līdzekļi, atbalstītāju ziedojumi un projektu resursi.

Skola atrodas Preiļu pilsētas centrā – blakus sporta skolai, stadionam, netālu atrodas parks. Ēka ir piemērota izglītības iestādes vajadzībām. Skolas teritorijā tiek veidots augļu dārzs un rotaļu laukums, kas ir ierobežota ar žogu. Vārtiņus var aizslēgt pēc nepieciešamības. Atbilstoši gadalaikiem skolēni katru dienu uzturas ārā un aktīvi atpūšas. Telpas iekārtotas pēc iespējas mājīgāk un funkcionāli atbilstoši darbam katrā telpā. Ir 2 pirmsskolas grupas telpas, 2 klašu telpas, administrācijas telpa (skolotāju istaba un direktora kabinets), virtuve un ēdamtelpa, saimes telpa, garderobe, tualetes. Sporta nodarbības notiek blakus esošās sporta skolas zālē. Skolēni tiek nodrošināti ar mācību procesā nepieciešamajiem materiāliem un tehniskajiem līdzekļiem. Sākot ar 2020.gadu skolas materiāltehniskā bāze tiek mērķtiecīgi papildināta ar Montesori materiāliem. Skola atbilstoši pieejamajiem finanšu resursiem pakāpeniski uzlabo digitālo mācību līdzekļu pieejamību. Tiek plānota regulāra un jēgpilna digitālo līdzekļu izmantošana mācību procesā. Izveidota struktūrvienība "Vides reģionālais resursu centrs", kura ietvaros tiek piedāvāts iesaistīties pasākumos, projektos, apmācībās, aktivitātēs. Vides reģionālais resursu centrs piedāvā apmācības ārā metodēs un ieviešanā pirmsskolas un pamatskolas posmos, atvērto uzdevumu un atvērtās domāšanas principu ieviešanu, neformālās un spēles elementu apmācību procesā.

TABULA 5. Preiļu novada pamatskolas (Avots: pašvaldība)

lestādes nosaukums	Pamatskola "Preiļu Brīvā skola"	Preiļu 1. pamatskola	Pelēču pamatskola	Salas pamatskola	Galēnu pamatskola	Rušonas pamatskola
Adrese	Aglonas iela 22, Preiļi	Daugavpils iela 34, Preiļi,	Skolas iela 4, Pelēči, Pelēču pagasts	Smelteri, Saunas pagasts	Skolas iela 11, Galēni, Galēnu pagasts	Liepu iela 5A, Kastīre, Rušonas pag.
Pakļautība	Juridiska vai fiziska persona	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība
lestādes tips	Vispārizglītojošā pamatskola	Vispārizglītojošā pamatskola	Vispārizglītojošā pamatskola	Vispārizglītojošā pamatskola	Vispārizglītojošā pamatskola	Vispārizglītojošā pamatskola
Bērnu skaits 2021./2022.m.g	50	473	80	60	101	75
Pirmsskola	25	-	24	14	25	22
1.-9.klase	25	473	56	44	76	53
lestādes piedāvātie pakalpojumi						
<i>Pirmsskolas izglītības programma</i>	✓		✓	✓	✓	✓
<i>Vispārējās pamatizglītības programma</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem</i>		✓		✓	✓	✓
<i>Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem</i>		✓		✓		✓
<i>Pamatizglītības otrā posma (7.-9.klase) matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma</i>		✓				
<i>Speciālās pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem</i>		✓		✓		
<i>Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem</i>		✓				

Preiļu 1. pamatskola ir Preiļu novada vispārīzglītojoša mācību iestāde, kura piedāvā valsts noteiktajiem standartiem un kvalifikācijas prasībām atbilstošu pamatizglītības programmu 1. – 9. klasēm. Skola ir dibināta 1996. gadā, reorganizējot Preiļu 1. vidusskolu par divām atsevišķām vispārējās izglītības iestādēm – Preiļu 1. pamatskolu un Preiļu Valsts ģimnāziju. Preiļu 1. pamatskola ir Preiļu novada domes dibināta un tās pakļautībā esoša vispārējās pamatizglītības iestāde.

Ēka ir renovēta un veikti energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi. 2005. g. tapa piebūve ar labiekārtotu ēdināšanas kompleksu, garderobi, svinību zāli un mūsdienīgu bibliotēku. Labiekārtota izglītības iestādes apkārtnē (vieglatlētikas sektors un hokeja laukums). Veikts remonts vairākos mācību kabinetos skolas pamatēkā. Ir izbūvēts un aprīkots moderns āra vingrošanas rīku laukums atbilstoši izglītojamo vecumposmu vajadzībām, iegādāti un izvietoti divi pārvietojamie moduļi (slidu un hokeja laukuma aprīkojuma glabāšanai, kā arī ģērbtuvei), visā brīvajā teritorijā ieklāts mīkstsais segums vai bruģis, pilnveidojot skolas sporta bāzi un sakārtojot ārējo vidi. Skolas iekšējai drošībai tika uzbūvēts un atjaunots nožogojums iekšējā pagalmā un atjaunotajā sporta laukuma daļā. Skolas vecajā ēkā ir pilnībā renovētas telpas, uzlabojot vides pieejamību ēkas pirmajā stāvā. Izglītības iestādei ir iegādāts IKT aprīkojums, mācību aprīkojums un jaunas mēbeles mācību kabinetiem.

Pelēču pamatskola ir Preiļu novada vispārīzglītojoša mācību iestāde, kura piedāvā valsts noteiktajiem standartiem un kvalifikācijas prasībām atbilstošu pamatizglītības programmu 1. – 9. klasēm. Pelēču pamatskola dibināta 1991. gadā. Pelēču pamatskola atrodas Preiļu novada Pelēču pagasta Pelēčos, šosejas Preiļi – Daugavpils malā, 20 km no Preiļiem. Mācību procesu nodrošina 13 pedagogi, skolas administrācija - direktors un direktora vietnieks.

Telpu iekārtojums atbilst mācību procesa nodrošināšanai, ir nepieciešamie materiāli tehniskie resursi izglītības programmu īstenošanai. Sporta nodarbības notiek atbilstošā sporta zālē. Ir atsevišķi fizikas - matemātikas, bioloģijas un ķīmijas, mājturību, vizuālās mākslas - mūzikas, informātikas kabineti. Ir pieejama bibliotēka un lasītavas telpa. Skolas teritorijā ir iekārtots bērnu rotaļu laukums. Skolai ir ābeļdārzs. Estētiski noformēta, sakārtota apkārtējā vide. Visas klašu telpas ir nodrošinātas ar skolēnu soliņiem un galdiem, tāfelī. Labi iekārtots svešvalodu, vēstures, sociālo zinību kabineti. Nepieciešams nomainīt novecojušo skolas apgaismojumu, mēbeles un iegādāties jaunas iekārtas virtuves blokam, kā arī pabeigt remontēt skolas gaitenīšus un kabinetu iekārtošanu atbilstoši mūsdienu mācību procesa vajadzībām. Skolas internāts ir nodrošināts ar nepieciešamo skolēnu dzīvošanai ir arī vieta mācību telpā mācību stundu sagatavošanai.

Salas pamatskola ir Preiļu novada pašvaldības dibināta vispārējās izglītības iestāde, kas atrodas Preiļu novada Saunas pagastā 18 km no novada centra Preiļiem. Pašreizējā skolas ēka Nr. 1 ir celta 1962.gadā, kurā izvietotas 5.-9.klases. Ēkā Nr.2, kura celta kā bērnudārzs, pārveidota un nodota ekspluatācijā 1996.gadā. Šajā ēkā izvietotas sākumskolas klases, pirmsskolas grupa, ēdināšanas bloks, internāts. Koplietošanas un mācību telpu platība ir pietiekoša mācību procesa un ārpusstundu pasākumu vadīšanai. Katru gadu skolas telpas tiek remontētas un atjaunotas.

Salas pamatskolā strādā 16 pedagogi un 13 tehniskie darbinieki. Skolas telpas sākumskolas un pirmsskolas grupā ir mūsdienīgas un estētiski noformētas, skolas mēbeles ir atjaunotas. Skolas telpas ir mājīgas, gaumīgi iekārtotas, apzaļumotas. Skolā ir internāts, kas nodrošina bērniem labus apstākļus dzīvei ārpus mājām. Internātā dzīvo arī pirmsskolas bērni. Internāts pieejams skolēniem, kuriem līdz skolai vairāk kā 5km, un

kuriem ir nepieciešamība dzīves apstākļu uzlabošanai un mācībām. Dzīvošana internāta ir bezmaksas.

Skolas teritorija sastāda 2,7 ha, kurā ir ierīkots pludmales volejbola laukums, futbola laukums un bērnu rotaļu laukums, ir āra kamīns, ugunsкура vieta, kā arī izrakts dīķis, kur skolēni vasarā var peldēties un ziemā slidot. Apkārtnē ir tīra un kārtīga, skolai piebraucamie ceļi ir labā kvalitātē, transportlīdzekļus var droši novietot stāvvietā.

Nepieciešams turpināt remontdarbus un telpu aprīkojuma atjaunošanai. Sākumskolas telpās ierīkot apkuri ar granulu katlu un siltināt skolas foajē, tādējādi iegūstot vairāk telpu internāta bērnu brīvā laika pavadīšanas iespējām. Veikt rotaļu un spēļu laukuma atjaunošanu un objektu pievienošanu nodrošinot, lai visās skolas ēkās var iekļūt personas ar īpašam vajadzībām un iespēju robežās uzlabot sanitāro mezglus, tādējādi nodrošināt iespēju tās izmantot personām ratiņkrēslos.

Skola nodrošina izglītības programmu īstenošanai nepieciešamās telpas un arī materiāli tehniskos resursus. Skolā ir labiekārtotas, mūsdienīgi aprīkotas, plašas, gaišas un ērtas telpas mācību procesa nodrošināšanai. Telpu sadalījums atbilst mācību procesa, interešu izglītības programmu un ārpusstundu pasākumu nodrošināšanai. Skola ir kultūras centrs tuvākā un tālākā apkārtnē. Skolotāji un skolēni izmanto skolā esošos materiāli tehniskos resursus mācību stundās, interešu izglītības nodarbību laikā, ārpusstundu pasākumos.

Galēnu pamatskola atrodas Galēnu pagasta teritorijā 25 km attālumā no Preiļiem. Pirmā skola Galēnos tika atvērta 1866. gadā, esošās skolas ēka - 1936. gadā. 2006. gada 3.oktobrī tika atklāta sporta zāle.

Skolā strādā 14 pedagogi. Skola atrodas īpaši skolas vajadzībām celtās ēkās. Sanitārhygiēniskie apstākļi skolas telpās ir atbilstoši mācību un audzināšanas procesa prasībām. Klašu telpu nodrošinātas ar informācijas tehnoloģijām jaunāko mācību metošu izmantošanai. Ar nepieciešamo aprīkojumu ir apgādāta arī sporta halle, trenāžieru zāle, bibliotēka. Tiek nodrošināta izglītojamo un izglītības iestādes darbinieku ēdināšana. Pirmsskolas teritorija ir iežogota, slēgta, ar skolotāju iniciatīvu un vecāku atbalstu izveidota pirmsskolas grupiņu lapenīte, rotaļlaukums un segtas smilšu kastes, tiek papildināti stādījumi un košumkrūmi. Aktīvu darbību skolas tēla popularizēšanā veic skolas muzejs. Muzejā tiek veidota skolas hronika, veikta tās vēstures dokumentēšana.

Rušonas pamatskola 15 kilometri no Preiļiem. Skolas ēka uzcelta 1987. gadā. Darbojās kā skola – bērnudārzs. 2009.gadā pabeigta skolas, bet 2012. gadā - sporta zāles renovācija. Rušonas pamatskola izvietojas divās savrup stāvošās ēkās (skolas ēka, sporta zāle). Skolas vadība – direktors, atbalsta personāls – logopēds, psihologs, mācību procesu nodrošina 14 pedagogi, pirmsskolas posmā – 7 pirmsskolas skolotāji un pirmsskolas skolotāja palīgi.

Vidusskolas

Preiļu novada pašvaldības teritorijā ir 6 izglītības iestādes kurās var iegūt vidējo izglītību.

TABULA 6. Preiļu novada vidusskolas (Avots: pašvaldība)

lestādes nosaukums	Aglonas Katoļu ģimnāzija	Aglonas vidusskola	Preiļu 2. vidusskola	Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija	Riebiņu vidusskola	Vārkavas vidusskola
Adrese	A. Broka iela 6, Aglona, Aglonas pagasts	Daugavpils iela 6, Aglona, Aglonas pagasts	A.Paulāna iela 2, Preiļi	Kooperatīva iela 6, Preiļi	Liepu iela 21, Riebiņi, Riebiņu pagasts	Skolas iela 4, Vecvārkava, Upmalas pagasts
Pakļautība	Aglonas bazilika	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība	Pašvaldība
lestādes tips	Vispārizglītojošā vidusskola	Vispārizglītojošā vidusskola	Vispārizglītojošā vidusskola	Valsts ģimnāzija	Vispārizglītojošā vidusskola	Vispārizglītojošā vidusskola
Bērnu skaits 2021./2022.m.g.	39	167	198	167	161	120
pirmsskola	-	-	-	-	-	12
1-9.klasei	38	129	139	7-9.kl. - 50	121	99
10.-12.klasei	1	38	59	117	40	9
lestādes piedāvātie pakalpojumi						
<i>Pirmsskolas izglītības programma</i>						✓
<i>Pamatizglītības programma</i>	✓	✓			✓	✓
<i>Pamatizglītības profesionāli orientētā virziena programma (mājturība un tehnoloģijas)</i>		✓				
<i>Vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma</i>		✓		✓		
<i>Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena programma</i>	✓	✓	✓	✓	✓	✓
<i>Programma bioloģija medicīna ar padziļinātajiem kursiem bioloģija, ķīmija, sociālās zinības</i>		✓				
<i>Uzņēmējs. Inženieris, būvnieks padziļinātie kursi fizika, dizains un tehnoloģijas, sociālās zinības</i>		✓				
<i>Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena (neklātienēs) programmā</i>			✓		✓	
<i>Vispārējās vidējās izglītības vispārizglītojošā virziena (tālmācības) programmā</i>			✓			

lestādes nosaukums	Aglonas Katoļu ģimnāzija	Aglonas vidusskola	Preiļu 2. vidusskola	Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija	Riebiņu vidusskola	Vārkavas vidusskola
Pamatizglītības mazākumtautību programma (2.modelis)			✓			
Speciālās pamatizglītības mazākumtautību programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem			✓			✓
Speciālās pamatizglītības mazākumtautību programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem			✓			
Pamatizglītības 2. posma (7.-9.klase) mazākum-tautību neklātienas programmā			✓			
vispārējās vidējās izglītības humanitārā un sociālā virziena programma				✓		
vispārējās vidējās izglītības profesionāli orientētā virziena programma					✓	

Aglonas Katoļu ģimnāzija ir Aglonas bazilikas draudzes dibināta un uzturēta vispārējās izglītības iestāde, kura īsteno vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas. Savu darbību skola uzsāka 1999. gadā.

Lai gan iestāde ir privāta, sociālu iemeslu dēļ tai nav skolas maksas. Visās izglītības programmās un klasēs izglītojamie padziļināti apgūst ticības mācību.

Skolā mācās izglītojamie pārsvarā no Aglonas pagasta. Skolu izvēlas arī tās ģimenes, kuras vēlas, lai mājās iegūtā kristīgā audzināšana tiktu turpināta arī skolā. Skolā nav konfesjonālu ierobežojumu, tajā bērnus var sūtīt jebkura ģimene, kuras vērtības sakrīt ar ģimnāzijas vērtībām.

Skolā strādā 18 pedagoģiskie darbinieki. Skolas vadību nodrošina direktore. No atbalsta personāla ir medicīnas māsa, nepieciešamības gadījumā izmantojam Aglonas BJBLPC "Strops" psihologa pakalpojumus. Bez psiholoģiskā un sociālpedagoģiskā atbalsta skola kapelāna personā sniedz arī garīgo atbalstu.

Skolas budžetu veido Aglonas bazilikas draudzes finanšu līdzekļi un valsts dotācija. Pedagoģisko darbinieku darba samaksa tiek nodrošināta no valsts budžeta mērķdotācijām un Aglonas Bazilikas draudzes ziedojumiem. Skolas ēkas uzturēšanas, komunālo maksājumu un administratīvie izdevumi, kā arī skolas telpu modernizēšanai un uzlabošanai - šie finanšu līdzekļi tiek segti no Aglonas Bazilikas draudzes ziedojumiem. Finanšu līdzekļi interešu izglītībai un mācību līdzekļu iegādei atbilstoši izglītojamo skaitam tiek piešķirti no valsts.

Skola atrodas ģimnāzijas vēsturiskajā ēkā ceturtajā stāvā; telpām ir nodrošināta lokālā apkures sistēma. Skolā izglītības programmu īstenošana tiek nodrošināta izglītojamo dzīvībai un veselībai drošos apstākļos, ir izglītības programmu īstenošanai nepieciešamās telpas. Skolas telpas ir estētiski noformētas, tīras un kārtīgas. Gaitenju un telpu iekārtojums neierobežo izglītojamo un personāla pārvietošanos. Mācību kabinetu mēbeles ir ērtas un funkcionālas, atbilstošas izglītojamo vecumam un augumam. Sporta nodarbībām izmantojam skolas sporta laukumu, ziemā sporta nodarbības notiek speciāli pielāgotā telpā, bet lielākā daļa nodarbību ir ārā, jo pietiekamā daudzumā ir atbilstošs sporta inventārs - slēpes un slidas.

Skolas apkārtnē ir tīra, kārtīga un iespēju robežās apzaļumota. Skolas apkārtnē tika demontētas fiziski novecojušās ēkas. Notiek regulārs darbs pie teritorijas sakārtošanas un labiekārtošanas.

Aglonas vidusskola ir pašvaldības dibināta izglītības iestāde. Atrodas Aglonā, 28 km attālumā no Preiļu pilsētas. Skolai 2019. gadā ir piešķirts Humānās Pedagoģijas iestādes nosaukums. Skolā darbojas Daugavpils Dizaina un Mākslas vidusskolas „Saules skola” filiāle. Izglītojamiem vairākus gadus tiek piedāvāta iespēja iesaistīties jaunsargu kustībā un nodrošināta viņu apmācība. Aglonas vidusskola ir piedalās vides izglītības EKO skolu programmā; projektā „Esi līderis”; Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas kustības „Draudzīgā skola” projektā.

Skolas telpas atbilst drošības, ugunsdrošības un sanitāri higiēniskajām prasībām, tās ir mūsdienīgi iekārtotas, estētiski noformētas, vienmēr tīras un kārtīgas. Ir moderni un mūsdienīgi aprīkoti dabaszinību kabineti, informātikas kabinets, mācību klašu telpas, nodrošināta mūsdienu prasībām atbilstoša mācību līdzekļu materiālā bāze, kā arī brīva piekļuve internetam- Wi-fi. Skolā ir sporta halle, renovēts moderns sporta stadions, kurā izglītojamajiem notiek sporta stundas un dažādas sporta aktivitātes. Sporta

nodarbībām ir nodrošināta laba sporta inventāra bāze, kas katru gadu tiek papildināta.

Pēc mācību priekšmetu stundām darbojas pagarinātās dienas grupa 1.-4. klašu izglītojamiem. Izglītojamiem, kuriem nav iespējams katru dienu izbraukāt uz mājām, tiek piedāvāta dienesta viesnīca. Izglītojamo nokļūšanu uz skolu un uz mājām bez maksas nodrošina pašvaldības transports.

Mācību procesu nodrošina 34 pedagogi. Skolā strādā 21 tehniskais darbinieks (bez sezonas darbiniekiem). Skolas vadību veido direktors, direktora vietnieks mācību darbā, direktora vietnieks ārpusstundu darbā, direktora vietnieks informātikas jautājumos, direktora vietnieks saimnieciskajos jautājumos. Atbalsta personāls – logopēds, psihologs, sociālais pedagogs, medmāsa.

Skolas apkārtnē ir estētiski iekārtota, apzaļumota, sakopta un tiek uzturēta labā kārtībā. Skolai ir moderna un ar sporta inventāru nodrošināta sporta zāle. Teritorijā ir labiekārtots sporta laukums, hokeja laukums un izvietoti āra trenāžieri. Spēļu laukums pagarinātās dienas grupas bērniem.

Preiļu 2. vidusskola ir Preiļu novada pašvaldības dibināta vispārējās izglītības iestāde. Skola dibināta 1944.gadā. Skola īsteno vispārējās mazākumtautību pamatizglītības, vidējās izglītības programmas un kopš 2018.gada 1.septembra vispārējās vidējās izglītības neklātienēs un tālmācības programmas. Preiļu 2.vidusskola ir vienīgā skola Preiļu novadā, kura īsteno vispārējās mazākumtautību pamatizglītības programmu.

Skolā strādā 34 pedagogiskie darbinieki. Skolas vadību nodrošina direktors, 4 direktora vietnieki izglītības jomā un 1 direktora vietnieks administratīvi saimnieciskajā darbā. Atbalsta personāls: skolas psihologs; logopēds; sociālais pedagogs; skolas medmāsa, pedagoga palīgs.

Skolas rīcībā ir mācību pamatēka (A.Paulāna iela 2, Preiļi) ar 4 administrācijas telpām, 16 labiekārtotām mācību telpām (t.sk. datorklase, vēstures kabinets, dabaszinību kabineti, valodu kabineti, sākumskolas kabineti, mākslas kabinets), bibliotēka un lasītava, skolotāju istaba, skolēnu pašpārvaldes telpa, datortehniķa kabinets, medmāsas kabinets, fizikas un ķīmijas laboratorijas, skolas muzeja telpa, aktu zāle, deju zāle, 2 atbalsta komandas telpas (skolas logopēds, psihologs, sociālais pedagogs, pedagoga palīgs), trenāžieru zāle (2 sporta telpas, ģērbtuvē un tualetes), garderobe, ēdnīca un kafējnīca, vairākas tehnisko personālu telpas un noliktavas; mājturības un tehnoloģiju darbnīcas (1.maija iela 8, Preiļi): 3 mācību telpas (zēniem ir pieejams kokapstrādes inventārs, meitenēm ir pieejams virtuves, šūšanas, adīšanas un cits inventārs), skolotāju istaba, tualetes, palīgtelpas un noliktavas; mūsdienīga un labiekārtota vieglatlētikas manēža ar ģērbtuvēm, treneru kabinets, laba sporta inventāra materiālā bāze. Skola izmanto sporta stundām arī Preiļu novada bērnu un jauniešu sporta skolas sporta zāli un stadionu, kuri atrodas Aglonas ielā 24, Preiļos.

Skolā A. Paulāna ielā ir pieejami: stadions, basketbola laukums, ielu vingrošanas laukums, bērnu laukums, automašīnu stāvlaukums; kopēja zemes plātība – 2 ha. Visās skolai piederošās ēkās ir veikts kapitālais remonts. Skola ir piemērota skolēniem ar kustību traucējumiem. Skolas ēka atrodas drošā attālumā no ielas, tuvumā ir izvietotas satiksmes drošības noteikumiem atbilstošas zīmes un norādes.

Skolā ir visi izglītības programmu īstenošanai nepieciešamie materiāltehniskie resursi izglītības programmu īstenošanai, t.sk. informāciju tehnoloģijas un iekārtas.

Cieša sadarbība ir ar Zemessardzi. Skolēni ir iesaistījušies jaunsargu kustībā.

Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija ir Preiļu novada domes dibināta un tās pakļautībā esoša vispārējās vidējās izglītības iestāde, kura īsteno 3 vispārējās vidējās izglītības programmas un 2 pamatzglītības otrā posma (7.–9.klase) programmas.

Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija atrodas Preiļos, Kooperatīvā ielā 6, ēkā, kas celtas 1972. gadā. 1998. gadā tiek atjaunota sporta zāle, 2000. gadā tiek veikta vecā mācību korpusa un internāta ēkas siltināšana un remonts. 2005. gadā renovē jaunā mācību korpusa 1. stāvu, 2008. gadā – 2. stāvu. 2012. - 2013. gadā notiek mācību korpusa un sporta zāles siltināšana, 2014. gadā tiek pabeigta ēdināšanas bloka atjaunošana. 2017. - 2018. gadā ESF projekta ietvaros tiek pārbūvēts mācību korpus un internāta ēka.

Ģimnāzijas vadību veido direktors, 4 direktora vietnieki ar nepilnām slodzēm un direktora vietnieks saimnieciskajā darbā. Ģimnāzijā darbojas 3 mācību priekšmetu un klašu audzinātāju metodiskās komisijas. Skolas atbalsta personālu veido izglītības psihologs, pedagogs karjeras konsultants, bibliotekārs. Skolā strādā 29 pedagogi un 21 tehniskais darbinieks.

Ģimnāzijas telpas ir izremontētas, sakoptas un estētiski noformētas. Visas klases lielākoties ir apgādātas ar vienvieģiem soliēm. Skolotāju vajadzībām ir iekārtota plaša skolotāju istaba. Ģimnāzistiem ir pieejami kopēšanas, skenēšanas un printēšanas pakalpojumi mācību vajadzībām. 2017.-2019. gadā SAM 8.1.2.projekta "Iestāžu mācību vides uzlabošana" ietvaros notika ģimnāzijas mācību korpusa un internāta ēkas renovācija, mācību telpu labiekārtošanu un ergonomiskas vides izveide. Kā rezultātā izveidots jauns bioloģijas kabinets un laboratorija, ķīmijas kabinets un laboratorija, kuru aprīkojums ir viens no modernākajiem Latvijā, aprīkotas skolotāju darbavietas visos mācību kabinetos, nomainītas mēbeles 8 kabinetos. Ierīkota ventilācija un renovēta apkures sistēma mācību un internāta korpusos, kas ļauj regulēt siltumu mācību kabinetos un internāta istabiņās. Ģimnāzijā ir izveidota atpūtas telpa "PaGRAB(v)inš", kurā ir pieejamas galda spēles, galda teniss, novuss. Ir divi informātikas kabineti, ar datoriem ir apgādāta lasītava un internāts. Ir iekārtota moderna robotikas laboratorija. Sekmīgi var organizēt gan Lego, gan elektronikas nodarbības. Pateicoties IKT, telpu, tehnisko palīgīdzekļu, cilvēkresursu nodrošinājumam, skolā notiek Preiļu robotikas čempionāts, kas ir viens no Latvijas robotikas čempionāta posmiem.

Ģimnāzijā darbojas plaša, komfortabla ēdnīca, kura sniedz kvalitatīvus ēdināšanas pakalpojumus.

Sporta zāle ir aprīkota ar nepieciešamo sporta inventāru, skaņas aprīkojumu un IT aprīkojumu. Pilnvērtīgam mācību un ārpusstundu darbam nepieciešams aprīkot sārņojumu zāli. Tāpat paredzēts ierīkot videokonferenču organizēšanas telpu, kas ļautu ierakstīt videolekcijas, seminārus u.tml.

Klases, internāta un koplietošanas telpas ir atbilstošas sanitāri higiēniskajām normām. Notiek atkritumu šķirošana. Ģimnāzija aktīvi iesaistās makulatūras vākšanā. Izglītojamajiem iespējams drošā vietā pagalmā novietot savus velosipēdus, bet pedagogiem un apmeklētājiem - automašīnas. Blakus ir pieejams labi aprīkots futbola laukums, kurā notiek arī ģimnāzijas sporta stundas. Ģimnāzijas apkārtnē ir sakopta un daļēji apzaļumota, pēc visu celtniecības darbu pabeigšanas nepieciešama iekšpagalmu labiekārtošana.

Riebiņu vidusskola dibināta 1908.gadā, vidusskolas statuss iegūts 1975.gadā. Riebiņu vidusskola izvietota Riebiņu ciematā un 7 km attālumā no Preiļu pilsētas.

Riebiņu vidusskola ir EKOSKOLA un pie skolas plīvo zaļais karogs. Kopš 2008.gada darbojas UNESCO Asociēto skolu projektā.

Mācību procesu nodrošina 33 pedagogi. Skolā strādā atbalsta personāls: logopēds, izglītības psihologs, pedagogs - karjeras konsultants, medmāsa, metodiķi. Skolas bibliotekāre nodrošina kvalitatīvu, plānotu darbu mācību līdzekļu sarūpēšanā un izdalē izglītojamajiem. Ir 15 tehniskie darbinieki. Skolas darbību nodrošina direktors, direktora vietnieki un saimniecības daļas vadītājs.

Skola atrodas vienā ēkā. Mācību korpuss, internāts, sporta zāle celts un nodots ekspluatācijā 1975.gadā. Skolā tika veikta renovācija 2 kārtās. Telpas ir iekārtotas maksimāli optimāli. Skolas fiziskā vide pilnībā atbilst normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai. Skolas telpas ir gaišas, funkcionālas, fīras un kārtīgas, vienoti noformētas.

Skolotājiem ir iespējams atsevišķas mācību stundas organizēt ārā – pagalmā, ābeļdārzā, lapenēs. Skolā ir dienesta viesnīca un ēdnīca, kur ik dienu ar siltām pusdienām tiek nodrošināti visi izglītojamie un darbinieki.

Skola ir nodrošināta ar iekārtām un materiāli tehniskajiem līdzekļiem sekmīgai izglītības programmu realizācijai. Ir labiekārtoti dabaszinātņu kabineti: ķīmijas, bioloģijas, fizikas laboratorijas telpas, ir aprīkojums eksperimentu veikšanai. Izglītojamo rīcībā ir Rozā zāle, kurā notiek interešu izglītības nodarbības, skolas reprezentatīvie pasākumi.

Skolas sporta zālē notiek gan sporta stundas, gan ārpusstundu nodarbības. Skolēnu fiziskajai sagatavotībai tiek izmantota arī trenāžieru zāle, tā ir aprīkota ar nepieciešamo sporta inventāru. Pie sporta zāles ir dušas telpas izglītojamajiem.

Izglītojamajiem un pedagogiem ir pieejama bibliotēka un lasītava. Skolai ir dienesta viesnīca. Internātā ir koplietošanas virtuve, divas dušas telpas un garderobes.

Skolai ir piederoša plaša āra teritorija ar sporta laukumu, Ir paredzēta Riebiņu vidusskolas teritorijas labiekārtošana un sporta laukuma pārbūve 1. kārtā – lietus ūdens kanalizācijas tīklu (no daudzfunkcionālā laukuma līdz rezervuāram) izbūve un piebraucamo ceļu ierīkošana.

Vārkavas vidusskola ir pašvaldības dibināta izglītības iestāde, kas īsteno pirmsskolas izglītības, vispārējās pamatizglītības un vispārējās vidējās izglītības programmas. Izglītības iestāde dibināta 1919. gadā. Vārkavas vidusskola atrodas Vārkavas novada Upmalas pagastā, izvietota Vecvārkavas ciematā, novada centrā, 23 km attālumā no Preiļu pilsētas. Skolai blakus atrodas stadions ar mīksto segumu. Uz skolas materiālās bāzes pamata darbojas Preiļu bērnu un jauniešu sporta skolas treniņgrupas, kurās trenējas skolas izglītojamie. Skolā ir arī pirmsskolas izglītības grupa.

Skolā strādā 24 pedagogiskie darbinieki. Izglītības iestādē darbojas atbalsta personāls: logopēds, izglītības psihologs, pedagoga palīgs, pedagogs - karjeras konsultants, bibliotekāre un medmāsa. Skolā strādā 13 tehniskie darbinieki. Skolas darbību nodrošina direktors, 2 direktora vietnieki un saimniecības daļas vadītājs.

Sākumskolas skolēniem iespēja apmeklēt pagarinātās dienas grupu; vidusskolēniem iespēja apgūt pašvaldības apmaksātu B kategorijas autovadītāju apmācības kursu un iegūt autovadītāja apliecību; skolā tiek realizēta Preiļu Bērnu un jaunatnes sporta skolas vieglatlētikas programma.

Izglītības iestādes telpas ir funkcionālas, fīras, kārtīgas, atbilstošas sanitārhygiēniskajām prasībām. Daļēji pielāgotas personām ar kustību traucējumiem. Skolai ir pietiekami laba materiālā bāze. ERAF projekta "Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei" ietvaros

labiekārtoti 3 mācību kabineti. Skolā ir pietiekams skaits atbilstoši ierīkotu telpu, lai realizētu izglītības programmas. Telpu izvietojums ir racionāls, klases un kabineti ir grupēti atbilstoši mācāmajai jomai. Skolā ir informātikas kabinets, kurā ir 26 nodrošinātas 16 darbavietas. Bibliotēka ir nodrošināta ar obligāto daiļliteratūru, ir plašs izziņas un metodiskās literatūras klāsts, kurš tiek papildināts. Katrs svešvalodu kabinets nodrošināts ar audio materiālu atskaņošanas ierīcēm. Atsevišķi ir ierīkotas telpas atbalsta personālam. Skolā ir savs ēdināšanas bloks, kurš nodrošina ēdināšanu visiem skolas skolēniem.

Ir paplašināts stāvlaukums, lai varētu organizēt drošu izglītojamo pārvadāšanu. Izglītības iestādes apkārtnē ceļu satiksme organizēta, lai izglītojamie varētu justies droši (atbilstošas ceļu satiksmes zīmes, gājēju pārejas, automašīnu stāvvietas, apgaismojums). Iestādei piegulošā teritorija ir estētiski iekārtota, apzaļumota, sakopta un uzturēta labā kārtībā.

5.1.3. Profesionālā izglītība⁵

Kopš 2014.gada 1. septembra Preiļos ir Valsts SIA „**Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums**” **struktūrvienība Preiļi**. Tehnikums piedāvā apgūt profesionālās vidējās un arodizglītības programmas, gan pamatskolas, gan vidusskolas absolventiem. Teritoriālajā struktūrvienībā Preiļos īsteno šādas profesionālās izglītības programmas:

- Ēdināšanas pakalpojumi (kvalifikācijas – pavārs, ēdināšanas pakalpojumu speciālists, konditora palīgs);
- Skaistumkopšanas pakalpojumi (kvalifikācija – vizuālā tēla stilists);
- Frizieru pakalpojumi (kvalifikācija – frizieris)

Mācību ilgums izglītības programmās ir dažāds, no 1.gads. 1,5 gadi vai 4 gadi. Skolā mācās 143 izglītojamie (2021./2022.m.g.), un tie ir jaunieši ne tikai no Preiļu novada, bet arī no apkārtnējiem novadiem un pilsētām.

Teritoriālajā struktūrvienībā Preiļi izglītības programmu īstenošana ir pilnībā nodrošināta ar nepieciešamajām, izglītojamo skaitam un izglītības procesam darbam atbilstošām telpām. Mācību telpu un kabinetu platība atbilst vienlaicīgi īstenojamo izglītības programmu stundu skaitam, nodarbību plānam, izglītības programmā noteiktajām aktivitātēm. Ir sporta zāle. Materiāltehniskie līdzekļi un iekārtas ir darba kārtībā un droši lietošanā, notiek to regulāra tehniskā apkope un remonts. Katru gadu tiek veikta mācību telpu atjaunošana, ir veikti uzlabojumi materiāli tehniskās bāzes nodrošinājumā. 2020.gadā ir pabeigta dienesta viesnīcas pārbūve un atjaunošana mūsdienīga un moderna mācību procesa nodrošināšanai.

TABULA 7. Profesionālās izglītības iestāde

Iestādes nosaukums	Pakļau- tība	Iestādes veids	Iestādes tips	Adrese	Izglītības programmas	Izglītojamo skaits
Valsts SIA „Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikums” Struktūrvienība Preiļi	Izglītības un zinātnes ministrija	Profesionālā s pamata un vidējās izglītības iestāde	Profesionālās izglītības kompetences centrs	Sporta iela 1, Preiļi	1. Skaistumkopšana 2. Ēdināšanas pakalpojumi 3. Pārtikas produktu ražošana	1797 (kopējais) Preiļi - 143

⁵ <https://www.rtit.lv/izglitibas-darba-parskati/>

5.1.4. Profesionālās ievirzes izglītības iestādes

Preiļu novadā darbojas trīs profesionālās ievirzes izglītības iestādes –Preiļu mūzikas un mākslas skola, Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skola, Aglonas bazilikas kora skolas.

Uz 01.10.2021.g. kopējais izglītojamo skaits Preiļu novadā – 836.

TABULA 8. Profesionālās ievirzes izglītības iestādes (Avots: pašvaldība)

Iestādes nosaukums	Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skola	Preiļu Mūzikas un mākslas skola	Aglonas bazilikas kora skola
Adrese	Aglonas iela 24, Preiļi	Raiņa bulvāris 26, Preiļi	Ciriša iela 8, Aglona, Aglonas pag.
Pakļautība	Izglītības un zinātnes ministrija	Kultūras ministrija	Kultūras ministrija
Iestādes veids	Profesionālās ievirzes izglītības iestāde	Profesionālās ievirzes izglītības iestāde	Profesionālās ievirzes izglītības iestāde
Izglītojamo skaits 2021./2022.m.g.	567	217 (mūzika-147; māksla-70)	52
Izglītības programmas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Basketbols 2. Futbols 3. Galda teniss 4. Vieglatlētika 5. Volejbols 6. Basketbols 7. Futbols 8. Galda teniss 9. Vieglatlētika 10. Volejbols 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Taustiņinstrumentu spēle (klavierspēle; akordeona spēle) 2. Sīgu instrumentu spēle (vijoļspēle) 3. Pūšaminstrumentu spēle (flautas spēle; klarnetes spēle; saksofona spēle; trombona spēle; trompetes spēle; tubas spēle; eifonija spēle) 4. Vokālā mūzika – Kora klase 5. Vizuāli plastiskā māksla 	Vokālā mūzika – Kora klase
Interēšu programmas	<ol style="list-style-type: none"> 1. Basketbols 2. BMX riteņbraukšana 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Pūtēju orķestris 2.Akordeonistu orķestris 3.Viņolnieku ansamblis 4.Pūtēju ansambļi, 5.Klavieru ansambļi, 6.Koris 7.Vokālais ansamblis 	<ol style="list-style-type: none"> 1.Ērģeļspēle 2.Kokles spēle 3.Blokflauta

Preiļu novada Bērnu un jauniešu sporta skola ir Preiļu novada pašvaldības profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kura īsteno profesionālās ievirzes izglītības programmas sporta jomā, veicinot sporta attīstību Preiļu novadā. Dibināta 1963.gadā. Sporta skolas darbību koordinē Preiļu novada Izglītības pārvalde, bet sporta darba jautājumus risina, saskaņojot ar IZM Sporta pārvaldi. Sporta skola sadarbojas ar IZM Sporta departamentu, LOK, LSFP, Valsts medicīnas aģentūru.

Preiļu novada BJSS darbību finansē Preiļu novada pašvaldības budžets, valsts mērķdotācijas, vecāku līdzfinansējums. Papildus ieņēmumi ir juridisku un fizisku personu ziedojumi un ieņēmumi no saimnieciskās darbības.

Mācību – treniņa process tiek organizēts: Preiļu novada BJSS, Preiļu 1. pamatskolas, Jāņa Eglīša Preiļu valsts ģimnāzijas, Riebiņu vidusskolas, Galēnu pamatskolas, Rušonas

pamatskolas, Vārkavas vidusskolas, Pelēču pamatskolas sporta zālēs, Preiļu 2. vidusskolas vieglatlētikas manēžā, Preiļu novada BJSS stadionā un mākslīgā seguma futbola laukumā, Preiļu pludmales sporta kompleksā. Tehnoloģiskās iekārtas, aprīkojums, inventārs, materiāli un palīgmateriāli pilnībā atļauj īstenot profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas Preiļu novada BJSS.

Sporta skolā strādā direktors, metodīķis, 23 treneri un tehniskie darbinieki. Sporta skolai īpašumā ir sakārtota sporta bāze (2 sporta zāles, trenāžieru zāle, stadions ar vieglatlētikas sektoriem, 2 mākslīgā seguma futbola laukumi), treniņiem atbilstošs sporta inventārs.

Skolas telpas ir drošas, estētiski noformētas, regulāri tiek uzlabotas un pilnveidotas, skolas teritorija ir zaļa, videi draudzīga. Turpmākās attīstības vajadzības: turpināt skolas telpu atjaunošanu un remontdarbus, optimizēt darbu pie skolas muzeja iekārtošanas, mērķtiecīgi rūpēties par skolas vēstures materiālu uzkrāšanu un arhivēšanu, labiekārtot skolas apkārtni, rekonstruēt un labiekārtot skolas stadionu.

Skolā ir nepieciešamie materiāltehniskie resursi izglītības programmu realizācijai. Skola ir nodrošināta ar modernām informācijas tehnoloģijām (datori, projektori, digitālās datu kameras), darba telpas ir nodrošinātas ar datoriem un interneta pieslēgumu. Tālākās attīstības vajadzības: papildināt skolas medicīnas kabineta materiāltehnisko bāzi, turpināt mācību līdzekļu un inventāra iegādi.

Preiļu novada BJSS sagatavo augstas klases sportistus, kuri vēlāk kļūst par Eiropas, Pasaulē Čempionātu dalībniekiem, un sekmīgi startē Latvijas izlases sastāvā. Skola organizē un vada novada, republikas un starptautiska mēroga sacensības un sadarbībā ar skolu pedagogiem realizē vispārīgglītojošo skolu sacensību sistēmu.

Preiļu Mūzikas un mākslas skola atrodas Preiļu pilsētas centrā. Skolas ēka uzcelta 1957. gadā, 2. korpus 1979. gadā un pilnībā atbilst publisko būvju kritērijiem. Gandrīz 20 gadus skolas telpas tiek paplašinātas, gan pielāgotas, remontētas, vienkāršoti renovētas un labiekārtotas. 2019. gadā izstrādāts tehniskais projekts Preiļu Mūzikas un mākslas skolas ēkas jaunā korpusa 1. stāva telpu vienkāršotā atjaunošana un tehniskais projekts Preiļu Mūzikas un mākslas skolas ēkas vecā korpusa 2. stāva vienkāršota atjaunošana. Veikta Preiļu Mūzikas un mākslas skolas ēkas jaunā korpusa 1. stāva telpu vienkāršotā atjaunošana.

Skolas darbību nodrošina finansējums, kas sastāv no valsts budžeta, pašvaldības budžeta un vecāku līdzfinansējuma 2019. gadā skolā izveidota datorklase un pilnveidota veidošanas klase.

Skolā strādā 23 pedagogi (17 sievietes un 6 vīrieši) un 8 tehniskie darbinieki. darbojas atbalsta personāls, kurā strādā 8 tehniskie darbinieki.

Skola sevi pozicionē ne tikai kā izglītības iestāde, bet arī kā kultūrizglītības centrs, veidojot sabiedrības pozitīvu attieksmi. Skola tiek identificēta ar izglītojamo individuālajiem sasniegumiem, māksliniecisko kolektīvu panākumiem un skolas pedagogiem – atpazīstamām autoritātēm mākslā un mūzikā. Skolas audzēkņi regulāri piedalās valsts konkursos, reģiona pasākumos, skatēs un festivālos. Vizuāli plastiskās mākslas izglītības programmas audzēkņi ir ieguvuši godalgotas vietas un atzinības ne tikai Latvijā, bet arī ārpus tās.

Skolas atbildībā ir divu valsts mēroga pasākumu organizēšana: Jāzepa Pīgožņa ainavu glezniecības konkurss jauniešiem un Izcilā komponista Jāņa Ivanova dienas 47 Preiļos. Šie pasākumi tiek veidoti sadarbībā ar novada domi, muzeju, bibliotēku, kultūras

centru, vispārīzglītojošajām skolām un citām iestādēm, līdzekļi pasākumu norisei tiek gūti no pašvaldības, fondu un sponsoru līdzekļiem.

Skolā ir profesionālās ievirzes izglītības programmu īstenošanai nepieciešamās telpas un materiāltehniskie resursi. Skolā ir 14 mācību klases individuālai mūzikas apmācībai, 3 mūzikas teorijas klases, 4 klases – darbnīcas mākslas nodarbībām, kamerzāle, koncertzāle, izstāžu zāle bibliotēka, audzēkņu uzgaidāmās telpas, kabineti administrācijai, direktoram, lietvedība, skolotāju istaba. Telpu skaits ir pietiekams, lai nodrošinātu kvalitatīvu mācību procesu izglītības programmu īstenošanai. Skola ir gaumīgi noformēta. Prioritāte noformējuma veidošanā ir pašu skolas audzēkņu darbu izmantošanai. Audzēkņiem ir uzgaidāmās telpas, atpūtas stūrīši. Skolā visās telpās ir brīvi pieejams internets, gandrīz visās telpās ir pieejams dators, pedagogu darba optimizēšanai, tehnisko līdzekļu izmantošanai un regulārai, sistemātiskai darbībai izglītības portālā e-klase, kas ir skolas oficiālais saziņas līdzeklis. Skolas materiāli-tehniskā bāze tiek optimizēta, uzlabota.

Aglonas bazilikas kora skola dibināta 1992. g. rudenī. Skolai ir divi dibinātāji – Aglonas bazilika un Preiļu rajona padome. 2009. g. rudenī likvidējoties Preiļu rajona padomei, skolu pārņēma Aglonas novada pašvaldība.

Skola izvietota Valsts arhitektūras pieminekļa – Aglonas bazilikas bijušā klostera telpās, kas ir pielāgotas skolas darbam. 2015. gadā Kora skolas visās telpās tika veikts ēkas kapitālais remonts, pakāpeniski atjaunotas mēbeles kabinetos, iegādāti jauni instrumenti. Mācību darbs notiek 7 kabinetos, kas ir aprīkoti atbilstoši priekšmetu mācību programmu prasībām. Skolotāju un audzēkņu vajadzībām ir ierīkota atpūtas telpa. Ieskaite, mācību koncerti, eksāmeni, skolas konkursi notiek skolas kora klasē. Lielāki pasākumi notiek Aglonas bazilikas Baltajā zālē.

Aglonas bazilikas Kora skolas budžetu veido: valsts dotācija pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām; pašvaldības piešķirtais finansējums pedagogu darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām; vecāku līdzfinansējums; Aglonas bazilikas piešķirtais finansējums skolas uzturēšanai; projektu līdzfinansējums.

Skolas audzēkņi apgūst profesionālās ievirzes mūzikas izglītības programmu “Vokālā mūzika – Kora klase”. Apmācības ilgums 8 gadi. Skolā strādāja 8 pedagogi.

Viens no skolas pamatuzdevumiem ir apgūt un saglabāt katoļu Baznīcas latgaliskās dziedāšanas tradīcijas. Aglonas bazilikas Kora skolas audzēkņi – līdzīgi kā tas ir Eiropas un pasaules lielākajos garīgajos centros ne tikai iegūst mūzikas pamatzglītību, bet arī dzied un spēlē ērģeles dievkalpojumos Aglonas bazilikā.

Audzēkņi ir daudzu Latvijas Jauno dziedātāju konkursu uzvarētāji. Skolas koris ir 3 Starptautisko koru konkursu laureāts, ieguvis Zelta diplomu IX Latvijas Skolu jaunatnes Dziesmu svētku koru skates finālā A grupā, koncertējis Ungārijā, Slovēnijā, Krievijā, Polijā, Itālijā, Lietuvā, Horvātijā. Kopš 2004. gada skolas koris ir Vispasaules bērnu un jauniešu koru Federācijas PUERI CANTORES biedrs un regulāri piedalās šīs organizācijas kongresos – festivālos, kuri ir notikuši Ķelnē (Vācija), Romā (Itālija), Krakovā (Polija), Stokholmā (Zviedrija), Granādā (Spānija).

Kopš 2001. gada, bazilikas Baltajā zālē notiek Aglonas bazilikas Kora skolas organizētais Latvijas mūzikas skolu Jauno vokālistu konkurss “Dziedu Dievmātei”.

Daudzi Kora skolas absolventi turpina muzikālo izglītību Daugavpils mūzikas vidusskolā, Latvijas Mūzikas Akadēmijā, Daugavpils Pedagoģiskās universitātes mūzikas fakultātē.

Ir veikti Kora skolas kora un solistu (dziedātāju un ērgelnieku) skaņu ieraksti un izdota audio kasete un CD. Aglonas bazilikas Kora skola ir vienīgā šāda veida mūzikas skola Latvijā.

5.1.5. Interesešu un jauniešu iniciatīvas iestādes

Preiļu novadā interesešu izglītību nodrošina Preiļu novada bērnu un jauniešu centrs un vispārīgizglītojošās skolas.

Preiļu novadā darbojas četras interesešu un jauniešu iniciatīvas iestādes – Aglonas bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs “Strops”, Preiļu novada bērnu un jauniešu centrs, Jauniešu centrs “Četri”, multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs „Pakāpieni”.

TABULA 9. Interesešu un jauniešu iniciatīvas iestādes (Avots: pašvaldība)

iestādes nosaukums	Aglonas bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs “Strops”	Preiļu novada bērnu un jauniešu centrs	Jauniešu centrs “Četri”	Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs „Pakāpieni”
Adrese	Daugavpils iela 8, Aglona, Aglonas pagasts	Kooperatīva iela 6, Preiļi	Kārsavas iela 4, Preiļi	Vijānu iela 1, Riebiņi
Pakļautība	pašvaldība	pašvaldība	pašvaldības	pašvaldība
Piedāvājums	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brīvā laika telpas ikdienā ▪ Dažādas nodarbības ▪ Radošās darbnīcas ▪ interneta lietošanas iespējas ▪ Tūrisma resursu punkta izmantošana ▪ Jauno māmiņu resursu punkta izmantošana ▪ „Spēļu bibliotēkas” lietošana ▪ jauniešu istaba “Šūna” ▪ Brīvprātīgais darbs ▪ U.c 	<p>1. Kultūrizglītības jomā:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jauniešu pūtēju orķestris • dažādi vokālie ansambļi, studija, popgrupas • kori • mazie mūzikas kolektīvi • tautas deju kolektīvi dažādām vecuma grupām • folkloras kopas • teātra kolektīvi • vizuālās mākslas pulciņi • vizuālās plastikas darbnīcas un studija • keramika • koka apstrāde <p>2. Sporta interesešu izglītības jomā :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teniss • Vieglatlētika • Vispārējās fiziskās sagatavotības nodarbības • Sporta spēles <p>3. Tehniskās jaunrades jomā</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Modelisms, automodelisms ▪ Elektronika <p>4. Citas jomas</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vides izglītība ▪ Jaunatnes darba programmas ▪ Novadpētniecība ▪ Klubi, Dzīvessziņa ▪ Svešvalodas 	<ul style="list-style-type: none"> • Brīvā laika telpas ikdienā • dažādas galda spēles • Tematiskos vakarus un spēļu vakarus • Radošās darbnīcas • Semināri, tikšanās un neformāli sarunu vakari • Neformālas apmācības • Brīvprātīgais darbs • Aktīvās atpūtas pasākumi brīvā darbā • U.c. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brīvā laika telpas ikdienā • Galda spēles; • Mūzikas skaņu aparatūra; •Trenažieru istaba; •internets; dators; •inventārs atpūtai brīvā dabā (velosipēdi un laivas); • Aktīvās atpūtas pasākumi • Semināri, apmācības • Brīvprātīgais darbs • U.c

Aglonas pagasta teritorijā aktīvi darbojas **Aglonas bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs „Strops”**. Dibinātājs - Aglonas novada pašvaldība. 2010.gadā veicot vecas ēkas, kas atradās Aglonas vidusskolas teritorijā, pārbūves darbus, tika uzbūvēta un nodota ekspluatācijā ēka, kuras sākotnējā funkcija tika noteikta kā ēkai kurā var nodrošināt bērniem un jauniešiem brīvā laika pavadīšanas iespējas. Iestādē ir spoguļzāle un liela aktivitāšu telpa, nodarbību telpas, ģērbtuves, datortelpa, kabineti speciālistiem. Iestāde piedāvā alternatīvās un sociālās aprūpes pakalpojumus bērniem un jauniešiem, bērniem tika un jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas, bērnu uzraudzīšanu un brīvā laika pavadīšanu drošā un attīstību veicinošā vidē. Aglonas BJBLPC „Strops” pastāvīgi tiek organizēti dažādi konkursi, izstādes, interešu izglītības pulciņi, darbnīcas, stafetes, spēles, turnīri.

Aglonas BJBLPC “Strops” telpās atrodas Aglonas novada Kopienas resursu centrs.

2020. gadā tika labiekārtota Centra vide, projektu ietvaros papildināta materiāli tehniskā bāze ar izšūšanas mašīnu, lāzergravieri, adammašīnu, šujmašīnu, iededzināšanas aparātiem, profesionālajām līmpistolēm, drēbju pakaramajiem, organizētas apmācības un tikšanās Aglonas novada izglītības iestāžu pedagogiem un aktīvistiem.

Neskatoties uz Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem 2020.gadā Aglonas BJBLPC “Strops” rīkotos pasākumus kopumā apmeklēja 7239, no kuriem 4830 - bērni, 2335 – jaunieši, 74 – ģimenes ar bērniem.

Preiļu novada bērnu un jauniešu centrs ir Preiļu novada pašvaldības izglītības iestāde, kura īsteno interešu izglītības programmas un veic interešu izglītības organizatoriski metodisko un informatīvo darbību novadā. Centra telpās atrodas Preiļu novada Kopienas resursu centrs.

Centrs ir galvenais koordinators un sadarbības partneris IZM Valsts izglītības satura centram un citām valsts institūcijām valsts mēroga pasākumu un projektu organizēšanā bērniem un jauniešiem Preiļu novadā.

Interešu izglītībā tiek piedāvātas dažādas darbības formas - nodarbības pulciņos, kolektīvos, grupās, studijās, interešu klubīnos, kopīgi pasākumi, iesaistīšanās dažādos projektos, ekskursijas, izglītojoši semināri, nometnes. Programmās iesaistās bērni un jaunieši vecumā no 3 līdz 25 gadiem, uzņemšana programmās (pulciņos) tiek organizēta katra mācību gada sākumā, nodarbības notiek 1-3 reizes nedēļā. Izglītojamo skaits 2021./2022.m.g. ir 336 audzēkņi

Tehniskās jaunrades nodaļa atrodas Preiļos, Aglonas ielā 24. Preiļi ir vienīgā vieta Latvijā, kur ir mazmoto tehniskās jaunrades pulciņš, kurā audzēkņi mācās restaurēt motociklus un citus braucamos. Audzēkņu darbošanās programmās balstīta uz brīvprātības principiem un patiesu vēlēšanos izteikt sevi darbībā, neatkarīgi no vecuma un iegūtās izglītības.

2015. gada februārī tika nodibināts Preiļu novada **Jauniešu centrs “ČETRI” (JC4)**, kurš veic jaunatnes darbu un veido jaunatnes politiku Preiļu novadā.

JC4 darbojas jauniešu centra vadītāja un jaunatnes lietu speciāliste. Centra galvenais pienākums ir koordinēt darbu ar jaunatni novadā, veicināt sadarbību starp jauniešiem, nevalstisko sektoru, sabiedrību un pašvaldību, kā arī īstenot jaunatnes politikas pilnveidošanu un īstenošanu novadā. JC4 ir vieta jauniešiem no 13 līdz 25 gadiem, kur būt radošam, aktīvam, azartiskam vai vienkārši būt kopā ar citiem jauniešiem.

Galvenie uzdevumi: nodrošināt jauniešiem lietderīga brīvā laika izmantošanas iespējas; sekmēt jauniešiem nepieciešamo zināšanu un prasmju apgūšanu ārpus formālās un interešu izglītības, īstenojot dažādus neformālās izglītības pasākumus, projektus un programmas; sekmēt jauniešu līdzdalību jaunatnes organizācijās, jauniešu iniciatīvu grupās un brīvprātīgajā darbā; sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto jauniešu iekļaušanu vienaudžu vidū; sekmēt starpkultūru dialogu jauniešu mērķauditorijā; sekmēt novada jauniešu iesaistīšanos novada, reģiona, valsts un starptautiska mēroga pasākumos, projektos un programmās jaunatnes jomā.

Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs „Pakāpieni” rekonstruēts Latvijas un Šveices sadarbības programmas projekta „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos Latvijas reģionos” aktivitātes „Multifunkcionālu jaunatnes iniciatīvu centru izveide” projektā „Riebiņu novada jauniešu iniciatīvu centra „PAKĀPIENI” izveide” 2015.gadā. Projektu finansēja Šveices Konfederācija no Latvijas un Šveices sadarbības programmas līdzekļiem paplašinātajai Eiropas Savienībai.

Centrs ir atvērts jebkuram novada bērnam, jauniešiem, viņu vecākiem un vecvecākiem kā brīvā laika pavadīšanas vieta un domāta kā vieta jauniešu iniciatīvām. Centra mērķis ir nodrošināt brīvā laika saturīgu un lietderīgu pavadīšanu, ar neformālās izglītības metodēm veicināt atbalstu jauniešu iniciatīvām, nodrošinot uz jauniešiem orientētu plānotu praktisku pasākumu kopuma organizēšanu un piedāvājot iespējas izmantot brīvo laiku lietderīgi jauniešu pilnvērtīgai izaugsmei.

Centra telpās ierīkota konferenču zāle, radoša telpa rokdarbiem, šūšanas un atpūtas telpa, zāle galda spēlēm, virtuve, dušas telpas un arī jauniešu hostelis tālākiem viesiem.

Lai radītu labvēlīgu vidi jaunajām ģimenēm ar bērniem būtu jādomā par auklīšu dienesta pakalpojumu ieviešanu Preiļu novadā, kas būtu risinājums īslaicīgai bērnu uzraudzībai vai gadījumos, kad bērnam veselības, emocionāla u.tml. rakstura problēmu dēļ nav vēlama uzturēšanās lielās bērnu grupās. Šis pakalpojums varētu būt nepieciešams arī pirmsskolas vecuma bērniem un sākumskolas vecuma bērniem, kuru vecāki nevar nodrošināt bērnu nogādāšanu uz interešu izglītības pulciņiem. Tas būtu viens no risinājumiem, kā palīdzēt jaunajām ģimenēm, ieinteresējot tās palikt dzīvot vai pat pārcelties uz Preiļu novadu.

Nemot vērā statistiku par Preiļu novada bērniem vecumā līdz 18 gadiem, Preiļu novada izglītības iestādēm ir jāplāno turpmākās attīstības iespējas, piemēram, pamatskolas pārveidojot par sākumskolām, telpas pielāgojot jauniešu pakalpojumiem u.tml. Viens no perspektīvajiem attīstības virzieniem ir mūžizglītības nodrošināšana, tai skaitā pieaugušo izglītības programmu, kursu un semināru organizēšana maksimālu tuvu iedzīvotāju dzīves vietai, kas zināmā mērā varētu risināt arī dažādus sociāli ekonomiskos jautājumus, piemēram, jaunu uzņēmumu izveidošanos, bezdarba samazināšanos, kultūras un citu pasākumu organizēšanu u.tml.

Tālākai attīstībai sporta jomā nepieciešama sporta infrastruktūru rekonstrukcija vai uzlabošana visā pašvaldības teritorijā esošiem sporta stadioniem, mikrorajonu sporta laukumu izveide, esošo bērnu spēļu laukumu aprīkošana ar atbilstošu sintētisko segumu un aprīkojumu un jaunu modernu bērnu rotaļu laukumu izbūve, peldvietu labiekārtošana, galda spēļu laukumu (šahs, dambrete, galda teniss) un strītbola laukumu izveide, esošu un jaunu slēpošanas/nūjošanas trašu izveide un pilnveidošana (seguma sakārtošana, apgaismojuma ierīkošana), stāvlaukuma asfaltēšana. Lai varētu sekmīgi īstenot sportiska un veselīga dzīvesveida popularizēšanu iedzīvotāju vidū, būtu nepieciešami sporta dzīves organizatori arī pagastos.

TABULA 10. Preiļu novada izglītības jomas SVID analīze

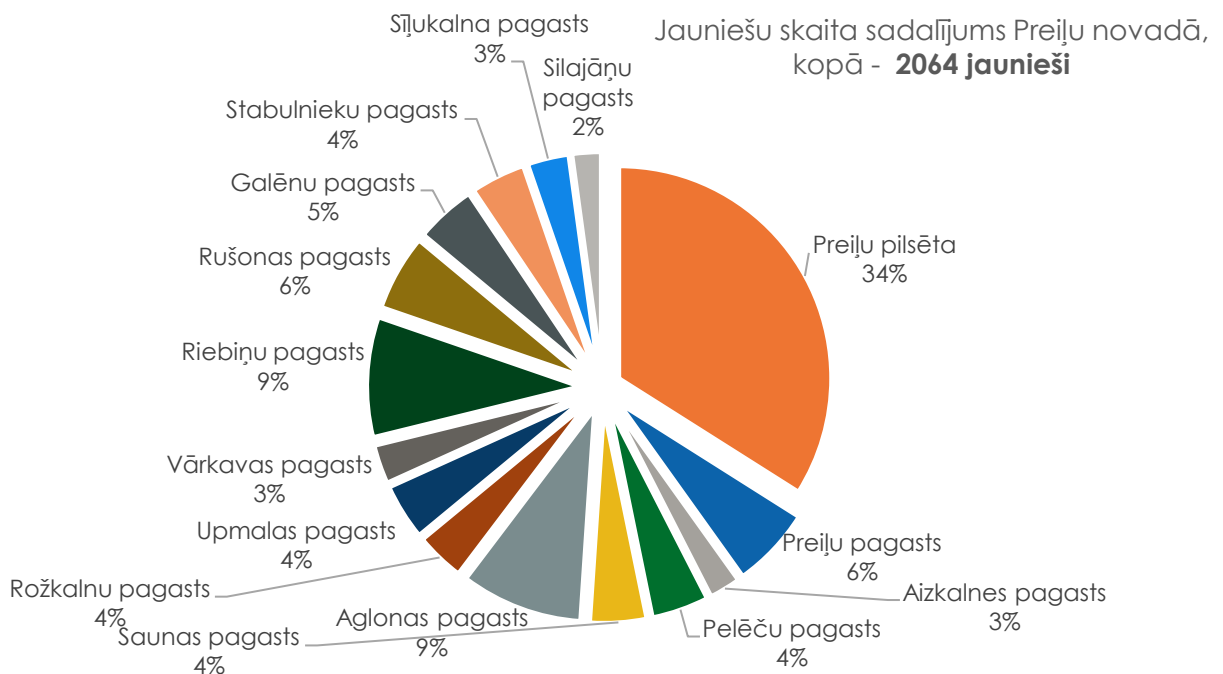
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Pirmsskolas un pamatskolas izglītība ir pieejama tuvu dzīvesvietai, nodrošināta skolēnu pievešana, 6 iestādēs ir dienesta viesnīcas, internāti (arī pirmsskolas grupām) • Kvalitatīva pamata, vidējā un profesionālās ievirzes izglītība, licencētas un akreditētas dažādas programmas • Preiļos ir Valsts ģimnāzija • Labi eksāmenu rezultāti, skolēni regulāri iegūst godalgotas vietas republikas līmeņa olimpiādēs, bet pašas skolas ir starp labākajām valstī • Radoši, profesionāli un kvalificēti pedagogi • Iespējas apgūt vairākas specialitātes RTRIT mācību vietā Preiļos (profesionālā izglītība) • Pieejamas un daudzveidīgas profesionālās ievirzes programmas (mūzika, māksla, sports) • Saglabāta interešu izglītības sistēma, plaša un daudzpusīga interešu izglītība, elastīga sistēma • Multikulturālā sabiedrība, kas paplašina iespējas apgūt citu tautu, nāciju kultūras vērtības • Pēdējo 5 gadu laikā veikti lieli kapitālieguldījumi, īpaši ERAF, ESF līdzekļi • Tiek apmaksātas skolēnu pusdienas • Pašvaldības līdzfinansējums pedagogu darba apmaksai • Skolu iesaiste projektos: ESF, Erasmus u.c. • Skolēnu un pedagogu prēmēšana par sasniegumiem olimpiādēs, konkursos 	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītojamo skaita samazināšanās praktiski visās izglītības iestādēs • Skolēniem pietrūkst mācību motivācijas • Maz jauno pedagogu • Zema interneta kvalitāte atsevišķās iestādēs • Novecojumi materiāli tehniskā bāze un fiziskā vide atsevišķās iestādēs • Nav vienotas sistēmas pedagogu likmju piešķiršanai no pašvaldības budžeta (dažāda pieeja esošajos novados) • Atšķirīgas pieejas novados nodrošināšanai ar atbalsta personālu • Pieaugošas izmaksas uz vienu izglītojamo, īpaši mazajās skolās • Vecāku līdzdalības maksājums profesionālās ievirzes un interešu izglītībā • Dažās jomās kvalificētu speciālistu trūkums • Nepietiekama publicitāte un vāja reklāma par piedāvātajām izglītības iespējām • Interešu izglītībā mazāk iesaistīti zēni (zema ieinteresētība, piemērotu programmu trūkums) • Nepietiekams finansējums un materiāli tehniskais nodrošinājums jaunu programmu īstenošanai interešu izglītībā • Atsevišķu iestāžu nepiemērotība bērniem ar speciālām vajadzībām (nav lifta u.c.)
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Skolēnu padziļināta izpēte, lai noteiktu veiksmīgākās atbalsta iespējas un programmas • Piedāvāto programmu konsolidēšana, jaunu, pieprasītu programmu licencēšana • Aktīvāka iesaistīšanās dažādos projektos • Izglītības iestādes kā mūžizglītības sistēmas sastāvdaļa ar dažādām izglītojošām aktivitātēm pieaugušajiem - zināšanas un 	<ul style="list-style-type: none"> • Mainīgā valsts izglītības politika • Demogrāfiskā krīze (iedzīvotāju skaita samazināšanās) • Kvalificētu un profesionālu pedagogu skaita samazināšanās • Pedagogu pārslodze, profesionālā izdegšana • Kvalitatīvas izglītības prestiža samazināšanās

<p>prasmes gan nodarbinātības veicināšanai, gan iedzīvotāju pilnvērtīgai līdzdalībai sociālajā un pilsoniskajā dzīvē</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skola, it īpaši laukos, kā daudzfunkcionāls centrs, kur dienas otrajā pusē iespējams saņemt ne tikai izglītības pakalpojumus, bet arī kultūras, sociālos, nodarbinātības veicināšanas un pat veselības pakalpojumus • Pamatskolu pārveidošana par sākumskolām, lai tuvāk dzīvesvietai tiktu saglabātas mazās skolas ar pieejamu obligāto pirmsskolas izglītību vai arī skolu reorganizēšana par lielo skolu filiālēm 	<ul style="list-style-type: none"> • Normatīvās bāzes un metodiskās vadības trūkums interešu izglītībā valstī • Ekonomiskā situācija ģimenēs (zems materiālais nodrošinājums), līdzfinansējuma pieaugums • Izklaides pasākumu un informācijas pieejamība un piedāvājums konkurē ar tradicionālām kultūrvērtībām (tautas dejas, folklorā, koris)
--	--

5.2. Jaunatnes politika

Preiļu novadā jauniešu politika tiek balstīta uz sekojošām prioritārajām jomām - jauniešu informētība, jauniešu līdzdalība un brīvprātīgais darbs, neformālā izglītība un brīvā laika pavadīšana, jauniešu sociālā drošība un veselība, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, kā arī digitālais jaunatnes darbs un mobilais jaunatnes darbs. Pēc Jaunatnes likuma jaunieši Latvijā ir vecumā no 13- 25 gadiem.

Preiļu novadā uz 18.01.2021. bija 2064 (datu avots - Preiļu novada jauniešu centrs "ČETRI") jaunieši vecumā no 13 – 25 gadiem jeb 12,2 % no visiem iedzīvotājiem.

ATTĒLS 20. Jauniešu skaita sadalījums Preiļu novadā

Bezdarbnieku skaits no 18 – 24 gadus veciem jauniešiem ir 4 %, kas ir samērā neliels. Taču ir arī NEET jaunieši (nemācās, nestrādā, nav reģistrēti NVA) – to skaits ir daudz lielāks 10,8 % (vairāk kā 200 jaunieši) no visiem jauniešiem. NEET jaunieši ir riska grupas jaunieši (jaunieši, kuri strādā ārzemēs; jaunās māmiņas, jaunieši ar zemu izglītības līmeni,

trūcīgiem ienākumiem, jaunieši ar dažādām atkarībām, jaunieši ar veselības problēmām, gadījuma darbus strādājošie un neoficiāli nodarbinātie jaunieši).

Jaunatnes politika Preiļu novadā mērķtiecīgi tiek plānota no 2013.gada, kad Preiļos, Riebiņos, Vārkavā un Aglonā tika izveidots amats – jaunatnes lietu speciālists un pieņemti darbā jaunie speciālisti.

Jaunatnes lietu speciālista galvenie pienākumi ir plānot un koordinēt jaunatnes jomas, politiku novadā, veicināt sadarbību starp jauniešiem, nevalstisko sektoru, sabiedrību un pašvaldību, kā arī realizēt jaunatnes politikas īstenošanu novadā.

2021.gadā jaunatnes politiku novadā nodrošina sekojošs likmju skaits jaunatnes lietu speciālistu: Preiļi (2 likmes), Riebiņi (1 likme), Vārkava (0,5 likmes), Aglona (2021.gadā amata vienība tika likvidēta).

Latvijā ir divu veidu speciālisti, kas strādā jaunatnes jomā. Jaunatnes lietu speciālisti, kas plāno, veic un koordinē darbu ar jaunatni. Jaunatnes darbinieks – persona, kas veic darbu ar jaunatni, iesaistot jauniešus darba ar jaunatni īstenošanā. Preiļu novadā nav neviena jaunatnes darbinieka.

Preiļu novadā darbojas sekojošas pašvaldību jauniešu telpas/jauniešu centri, kuri nodrošina neformālās izglītības, brīvā laika pavadīšanas un līdzdalības iespējas jauniešiem: Preiļu novada Jauniešu centrs "ČETRI"; Riebiņu novada Multifunkcionālais jauniešu iniciatīvu centrs "PAKĀPIENI"; Aglonas Bērnu un jauniešu brīvā laika pavadīšanas centrs "Strops"; tiek plānota arī jauniešu telpa Vārkavas pagastā (Vecvārkavā). Preiļu novadā darbu ar jaunatni skolās un skolu pašpārvalžu darbu koordinē Preiļu bērnu un jauniešu centrs .

Novadā darbojas arī organizācijas, kuras veic darbu ar jaunatni: biedrības "Spēkavots", jaukto cīņu klubs "THE LATGALIANS" (Aglona); jauniešu biedrība "Jaunvide" (Vārkava); biedrība "Jaunie spārnī" (Rušonas pagasts.).

Nepieciešams palielināt gan jaunatnes jomā iesaistīto darbinieku skaitu (īpaši mobilajā jaunatnes darbā), gan jauniešu telpu skaitu (īpaši pagastos un lauku teritorijās), lai spētu sekmīgi īstenot darbu ar jaunatni un nodrošināt kvalitatīvu dzīvi novada jauniešiem, paaugstinot viņu labbūtnību. .

Pašvaldības, pildot savas funkcijas, piedalās valsts jaunatnes politikas īstenošanā, pamatojoties uz Jaunatnes likuma 5. panta pirmo daļu, kas nosaka, ka pašvaldības kompetence ir plānot darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus un nodrošināt institucionālo sistēmu darbam ar jaunatni. Līdz šis ir izstrādāts tikai viens atsevišķs jaunatnes jomas dokuments: Preiļu novada jaunatnes politikas attīstības programma 2016.-2021.gadam.

Esošā situācija septiņos darba ar jaunatni virzienos

Jauniešu informētība

Izveidotas sadaļas "Jaunatne" mājas lapās www.preili.lv; www.riebini.lv; www.varkava.lv; www.aglona.lv (interesu izglītības jaunumi), kuros regulāri tiek ievietota aktuālākā informācija jauniešiem. Saziņa un informācijas apmaiņa ar jauniešiem notiek sociālajos tīklos Facebook un Instagram. Informācija jauniešiem tiek nodota arī sadarbojoties ar skolām (e-pasts, e-klase, informācijas stendi) un skolu pašpārvaldēm. Informācija drukātā veidā tiek izvietota arī novada afišu standos. Regulāri notiek jauniešu tikšanās pasākumi jauniešu centros (online vai klātienē), personīga komunikācija ar jauniešiem.

Jauniešu līdzdalība

Notiek aktīva jauniešu centru darbība, veidojot dažādas līdzdalības aktivitātes – tikšanās, neformālās apmācības, sarunu pēcpusdienas, spēļu vakari, pasākumi u.c.; jauniešu iesaiste dažādos projektos, akcijās, aktivitātēs. Skolās darbojas skolēnu pašpārvaldes, bet tās nepieciešams aktivizēt un celt dalībnieku līdzdalības kvalitāti, veidojot dažādas neformālās izglītības apmācības. Viens no nākotnes risinājumiem: skolēnu pašpārvaldes vada un koordinē jaunatnes darba speciālisti. Preiļu novadā darbojas Jauniešu dome (Riebiņos un Preiļos) un Jaunatnes konsultatīvā komisija (Preiļos). 2021.gadā, saistībā ar Covid-19 un pašvaldību reformu to darbība ir mazāk aktīva, bet noteikti tiks atjaunota un turpinās pilnvērtīgi darboties. Vismaz reizi gadā visiem novada jauniešiem tiek rīkota aptauja, kurā izteikt viedokli un noskaidrot jauniešu vēlmes un vajadzības.

Brīvprātīgais darbs

Preiļu novadā, sadarbībā ar Viduslatgales Pārnovadu Fondu ir izveidota un ieviesta brīvprātīgā darba uzskaites sistēma (brīvprātīgo nolikums un uzskaites grāmatiņas). Jaunieši brīvprātīgo darbu veic gan dažādās pašvaldības iestādēs, gan nevalstiskajās organizācijās, gan individuāli. Vairāk gan tas ir kultūras un jaunatnes jomas pasākumos, labdarības aktivitātēs un labiekārtošanas, sakopšanas talkās. Brīvprātīgā darba sistēma notiek arī ar "bonusu" sistēmu, jaunieši apgūst jaunas prasmes un iegūst arī piemēram, brīvbijeti uz koncertu.

Jauniešu neformālā izglītība

Jauniešiem neformālās izglītības piedāvājumu novadā nodrošina jauniešu centri un biedrības, kā arī skolas (ārpus formālās izglītības) un bibliotēkas. Jauniešiem tiek organizētas dažādas neformālās apmācības un nometnes, tiek rīkotas meistardarbnīcas dažādu prasmju apguvei, organizētas pieredzes apmaiņas un iedvesmas tikšanās ar dažādām personībām, organizēti dažādi spēļu turnīri (novuss, flippers, volejbols u.c.) un individuāli sportiski izaicinājumi ārpus telpām. Neformālās izglītības iespējas piedāvā arī dažādi projekti, viens no tiem projekts PumpPurs. Jauniešu centri piedāvā jauniešiem realizēt pašiem savas iniciatīvas - organizēt pasākumus un aktivitātes, sniedzot konsultatīvu un finansiālu atbalstu. Jauniešu centra "Pakāpieni" 2020.gada jaunums – mūzikas studija un jauniešu teātra studija.

Jauniešu lietderīga brīvā laika pavadīšana

Jauniešiem ir plašs brīvā laika pavadīšanas iespēju piedāvājums gan formālajā, gan neformālajā, gan profesionālās ievirzes, gan interešu izglītībā. Jauniešiem ir dažādi pašdarbības kolektīvi, sporta skola, mūzikas un mākslas skola, interešu pulciņi, kā arī brīvā laika pavadīšanas iespējas jauniešu telpās. Jauniešu centri piedāvā socializēties, satikt draugus, tiek rīkoti spēļu un filmu vakari. Jauniešu centrs Riebiņos piedāvā iznomāt velosipēdus, laivas, pārgājienu inventāru. Jaunatnes speciālisti sadarbībā ar pašvaldību un citām pašvaldības iestādēm rīko izklaidējošus un izglītojošus pasākumus – *stand up* vakarus, koncertus, diskotēkas, nakts pasākumus, sporta sacensības, āra aktivitātes u.c.

Uzņēmējdarbība un nodarbinātības veicināšana

Vairākus gadus (kopš 2018.g.) notiek aktīvs darbs projektā "PROTI un DARI!" ar NEET (nestrādā, nemācās, neapgūst arodu) jauniešiem. Vairāk kā 90% projektā iesaistīto jauniešu pabeidz projektu sekmīgi un atsāk izglītību vai iesaistās nodarbinātībā – kļūst darba ņēmēji vai pašnodarbināti.

Preiļu novadā tiek īstenots Vasaras darbs skolēniem, kas ir ļoti pieprasīts pasākums. Novadā jauniešiem ir iespēja saņemt arī uzņēmējdarbības konsultācijas, tiek rīkoti dažādi pieredzes apmaiņas un izglītojoši semināri uzņēmējdarbības jomā.

Jauniešiem ir iespēja arī saņemt karjeras konsultācijas, piedalīties ikgadējās Ēnu dienās. Tie rīkoti jauno uzņēmēju konkursi, karjeras dienas, semināri, kursi un dažādas tikšanās ar nozaru speciālistiem. Riebiņos ir izveidots jauniešu karjeras un motivācijas sarunu festivāls "Ūgu maize".

Sociālā drošība un veselība

Novadā ir speciālisti, kas rūpējas par jauniešu sociālo drošību un veselību, gan jaunatnes speciālisti, gan psihologi, gan pašvaldības policijas darbinieki, gan sociālā dienesta un bāriņtiesas darbinieki novadā. Regulāri jauniešu centros un skolās notiek arī apmācības un tikšanās ar speciālistiem par drošības un veselības jautājumiem (atkarības, vardarbība, konfliktu risināšana, seksuālā veselība u.c.), piemēram ar organizāciju "Papardes zieds".

Projekta „Veselības veicināšanas un profilakses pasākumi vietējai sabiedrībai” ietvaros jauniešiem arī tiek organizētas lekcijas par reproduktīvo veselību, attiecībām, atkarībām un citām aktuālām tēmām.

TABULA 11. Preiļu novada jaunatnes jomas SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Spēcīgi jauniešu centri (Preiļi, Riebiņi) un biedrības (Riebiņi, Vārkava) • Jauniešu centru vadītāju kvalifikācija un pieredze • Veiksmīga sadarbība ar pašvaldību • Veiksmīga sadarbība ar kultūras un sporta jomām • Veiksmīga piedalīšanās jauniešu iniciatīvu projektu konkursos un papildu finansējuma piesaiste • Brīvprātīgais darbs (Preiļi, Vārkava) • Informācijas pieejamība (sociālie tīkli, mājas lapas) • Skolēnu nodarbinātības pasākumi vasaras mēnešos • Publiskie interneta punkti, brīvpieejas datori bibliotēkās • Līdzdalības iespējas kultūras, sporta, atpūtas, neformālās izglītības pasākumu organizēšanā • Pieejamas brīvā laika pavadīšanas iespējas un infrastruktūra (jauniešu centri, sporta bāzes, stadioni, parki, pašdarbības kolektīvi u.c.) visu sociālo grupu jauniešiem • Atbalsts NEET un riska grupu jauniešiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Neformālo jauniešu telpu/ centru trūkums (Aglona, Vārkava, Kastīre, Smelteri, Galēni, Sīļukalns u.c.) • Nevienlīdzīgs un atšķirīgs atalgojums jaunatnes darbā iesaistītajiem • Jaunatnes darbinieku un neformālās izglītības treneru trūkums • Nevienmērīgs valsts un pašvaldības atbalsts • Nepietiekami attīstīta infrastruktūra (velo celiņi, sporta laukumi, viedie soliņi, piknika vietas u.c., it īpaši lauku teritorijā) • Vāja starpinstitucionālā sadarbība • Maz aktīvo NVO darbā ar jauniešiem • Jauniešu iespēju teritoriālā nevienlīdzība (pilsēta/lauki) • Nevajadzīga konkurence starp institūcijām par aktīvajiem jauniešiem • Mobilā un digitālā darba vāja attīstība • Sabiedriskā transporta nepietiekamība

<ul style="list-style-type: none"> Regulāra komunikācija un atgriezeniskā saite 	
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> Ciešākas starpinstitucionālās sadarbības veicināšana Brīvprātīgā darba attīstības veicināšana Jaunu speciālistu piesaiste ATR rezultātā Infrastruktūras attīstība, dažādošana un labiekārtošana jauniešu vajadzībām Jaunu neformālo telpu izveide jauniešiem Mobilais un digitālais darbs ar jaunatni Profesionālās izglītības apguve Karjeras izglītība, prakses iespējas Atbalsts jaunajiem uzņēmējiem Jaunu organizāciju un neformālo grupu veidošana, jauniešu līderu apzināšana Iesaistīšanās starptautiskos projektos Neformālās izglītības, pašdarbības un tautas sporta piedāvājums pilnveidošana jauniešiem Veselīga dzīvesveida popularizēšana Informētības uzlabošana par jauniešu iespējām novadā Jauniešu līdzdalības uzlabošana (skolu pašpārvaldes, jauniešu domes, tikšanās u.c.) 	<ul style="list-style-type: none"> Koordinētas sadarbības un pārvaldības trūkums starp iestādēm, kas strādā ar jauniešiem (jaunatnes politika – horizontāla joma) Iedzīvotāju skaita turpmāka samazināšanās Skolu tīkla optimizācija lauku reģionos Finansējuma trūkums Reformas rezultātā jaunatnes jomas institūciju/ speciālistu optimizācija vai stagnēšana Digitalizācijas laikmets Covid-19 u.c. ierobežojumu izaicinājumi Jauniešu mobilitāte un migrācija Stereotips "šeit nav ko darīt" jauniešu vidū, provinciālisms Mājokļu pieejamības trūkums Jauniešiem prakses un darba vietu trūkums Riska jauniešu un NEET jauniešu pieaugums Darbā ar jaunatni iesaistīto "izdegšanas risks"

5.3. Nevalstiskais sektors

Sabiedrības līdzdalība ir iedzīvotāju, sabiedrības un nevalstisko organizāciju iesaistīšanās politikas veidošanas procesā. Sabiedrības līdzdalības mērķis ir nodrošināt, lai publiskās pārvaldes pieņemtie lēmumi būtu atbilstoši sabiedrības vajadzībām, savlaicīgi izskaidroti un saprotami tiem, uz kuriem tie attieksies. Sabiedrības līdzdalībai ir vairāki ieguvumi, kas kopumā vērsti uz regulējuma kvalitātes uzlabošanu – šajā procesā tiek identificēta īstā problēma, tiek izvērtētas iespējamās alternatīvas, savlaicīgi atklātas iespējamās regulējuma "blaknes", kā arī panākts, ka izstrādātie risinājumi ir mērķa grupai piemēroti, saprotami un efektīvi.

Preiļu novadā aktīvi darbojas nevalstiskais sektors. NVO darbība nav vērsta uz peļņas gūšanu, tās darbojas, lai apmierinātu kādu sabiedrības vajadzību, kuru nerisina ne valsts, ne pašvaldība, ne business. NVO sniedz cilvēkiem iespējas uzlabot savu un citu sabiedrības locekļu dzīves kvalitāti, profesionāli pašapliecināties un augt personībām. Savukārt jauniešiem, iesaistoties brīvprātīgo darbā, NVO dod iespēju iegūt pirmo darba pieredzi. Daudzas NVO piedalās valsts pārvaldes darbā, sniedzot savu viedokli par politikas dokumentiem un to ietekmi uz noteiktu sabiedrības daļu.

Pēc Lursoft datiem 2021.gadā ir reģistrētas un darbojas 146 nevalstiskās organizācijas, tās darbojas visdažādākajās jomās, piemēram, interešu pārstāvniecībā, sociālā palīdzībā, kā arī cilvēktiesību, vides, dzīvnieku aizsardzībā. Lai gan novadā ir NVO skaits ir liels, tikai daļa no tām ir aktīvas un to darbība ir pamanāma, kā piemēram:

1. Viduslatgales pārnovadu fonds,
2. Biedrība "Preiļu rajona partnerība",
3. Biedrība "Preiļu NVO centrs",
4. Preiļu novada pensionāru biedrība,
5. Preiļu novada invalīdu biedrība,
6. Preiļu novada mūzikas attīstības biedrība "Kamille",
7. Biedrība "Puķuzirnis",
8. Sabiedriskais centrs "Aizkalne",
9. Latgales fotogrāfu biedrība,
10. Biedrība "Talderi",
11. Biedrība "Spēkavots",
12. Aglonas senioru biedrība,
13. "Gūda saimeņieču bīdreiba",
14. Biedrība "Neaizmirstule",
15. Rušonas pagasta sieviešu klubs "Anemone",
16. Vārkavas novada biedrība "Jaunvide",
17. Galēnu kultūrvēstures biedrība,
18. Vārkavas novada biedrība "Dzintars 2007",
19. Biedrība "Jaunie spārni",
20. Aglonas jaukto cīņu sporta klubs "The Latgalians",
21. Latgales lopkopības biedrība,
22. Vārkava – vecāku biedrība "Pūces māja", u.c.

Nevalstiskais sektors ar savu līdzdalību sekmē attīstības procesus, jo sekmīgi apgūst gan ES finansējumu, gan valsts budžeta finansējumu, aktīvi realizē dažādus projektus, tādejādi uzlabojot apkārtējo iedzīvotāju dzīves kvalitāti.

5.4. Kultūrvide

Kultūras mantojuma vistiešāk uztveramā daļa ir kultūras pieminekļi un vēsturisko notikumu norises. Preiļu novada kultūras iestādes (kultūras un tautas nami, bibliotēkas, informācijas centri u.c.) informē par novada kultūrvēsturisko bagātību, kā arī pašas rada notikumus, kas kļūst par novada neatņemamu kultūras mantojuma daļu.

Preiļu novadā visām iedzīvotāju grupām tiek sniegta iespēja apmeklēt kultūras, sporta un izklaides pasākumus pēc savām interesēm un ieskatiem.

Pašvaldība katru gadu plāno un atvēlē finansējumu radošiem pasākumiem, kuri tiek organizēti novada kultūras un tautas namos, bibliotēkās.

5.4.1. Kultūras iestādes

Preiļu novadā ir 3 kultūras centri, 8 kultūras nami un 3 tautas nami, kuros darbojas pašdarbnieku kolektīvi, kas kopj, saglabā un bagātina kultūras un tautas mākslas tradīcijas un kultūrvidi. Kultūras iestādes ir pašvaldības dibinātas iestādes.

Preiļu novadā ir 6 brīvdabas estrādes: Preiļu parka estrāde; Aizkalnes brīvdabas estrāde; Pelēču pagastā; Aglonas brīvdabas estrāde; Riebiņu parka estrāde. Preiļu parka estrāde atrodas gleznainā vietā Preiļu pilsētas parka teritorijā, un tā ir labi piemērota vieta vasaras sezonas kultūras un izklaides pasākumu rīkošanai ar amfiteātrī izkārtotām 4000 skatītāju vietām. Aizkalnes brīvdabas estrāde atrodas Raiņa memoriālā muzeja teritorijā – gleznainā un iekoptā vietā. Tā ir piemērota vieta vasaras sezonas pasākumu rīkošanai ar 700 skatītāju vietām, estrāde pieder VAS „Valsts nekustamie īpašumi”. Pelēču pagasta centrā 2017. gadā uzcelta jauna brīvdabas estrāde. Aglonas brīvdabas estrāde atrodas Cīrša ezera krastā, piemērota vieta vasaras sezonas pasākumu rīkošanai ar 600 skatītāju vietām. Riebiņu parka estrāde ar 500 skatītāju vietām ir atrodama Riebiņu muižas parkā.

Preiļu novadā jebkuram interesentam tiek piedāvāta iespēja piedalīties dažādās kultūras aktivitātēs. Katru gadu novadā norit vairāki simti pasākumu. Kultūras pakalpojumi tiek sniegti gan telpās, gan brīvdabā:

- nodrošināti tradicionālie pasākumi (Lieldienas, Līgo, Latvijas Valsts svētku gadadienas, gadskārtu ieražu norise, gadatirgi u.c.);
- veidotas jaunas tradīcijas, inovatīvu pasākumu cikli, iesaistot gan latviešu, gan ārvalstu māksliniekus;
- organizēti pilsētas un pagastu svētki;
- piesaistīti producentu organizētie kultūras projekti bez finanšu riska (klasiskās un džezas mūzikas koncerti, kora un tautas mūzikas koncerti, populārās mūzikas koncerti, citas koncerttūres, teātru izrādes, mākslinieku izstādes, deju koncerti un konkursi, konferences, pasākumi bērniem utt.), t.sk., ar ārvalstu mākslinieku līdzdalību;
- organizēta mērķtiecīga un regulāra sadarbība ar novada uzņēmumiem un institūcijām;
- paplašināta tehnoloģiju izmantošana kultūras aktivitāšu veidošanā;
- nodrošināti Dziesmu svētku skates un gatavošanās pasākumi;
- organizētas lietišķās un vizuālās mākslas izstādes;
- organizēti kongresi, semināri, forumi, vēlēšanas, sapulces, prezentācijas, apmācības, info dienas u.c.

Kopš 2015. gada Preiļos notiek Starptautiskais Autorleļļu festivāls, kurā piedalās Latvijas un ārvalstu mākslinieki ar pašgatavotām lellēm.

TABULA 12. Preiļu novada kultūras / tautas nami

Iestādes nosaukums	Adrese	Dibināšanas gads	Vietu skaits	Pašdarbības kolektīvi
Preiļu Kultūras centrs	Raiņa bulvāris 28, Preiļi	2002	Lielā zāle 440 Mazā zāle 50	Kori: Preiļu novada skolotāju koris "Latgale" Deju kolektīvi: Preiļu novada kultūras centra deju kopa "Dancari" Preiļu novada kultūras centra deju kopa "Gaida" Preiļu novada kultūras centra modes deju grupa "Asorti" Preiļu novada kultūras centra senioru deju kolektīvs "Brūklenājs" Preiļu pilsētas vidējās paudzes deju kopa "Talderi" Amatierteātri: Preiļu novada kultūras centra amatierteātris Folkloras kopas: Preiļu novada kultūras centra folkloras ansamblis "Leiči" Preiļu novada KC un Preiļu Valsts ģimnāzijas jauniešu folkloras kopa "Rūtoji" Vokālie ansambļi: Preiļu novada kultūras centra senioru ansamblis "Virši" Preiļu novada kultūras centra sieviešu vokālais ansamblis "Rjabinuška" Preiļu novada kultūras centra vīru vokālais ansamblis Preiļu novada kultūras centra senioru ansamblis "Kalīnuška" Mākslinieciskie kolektīvi, pulciņi, kopas: Preiļu novada jauniešu pūtēju orkestris
Aizkalnes Tautas nams	Raiņa iela 7, Aizkalne, Aizkalnes pag.	1889	200	Vokālie ansambļi: Aizkalnes sieviešu vokālais ansamblis Aizkalnes vokālais ansamblis "Visiem dzīves gadījumiem"
Pelēču Kultūras nams	Liepu iela 6, Pelēči, Pelēču pag.	1974	220	Deju kolektīvi: Pelēču kultūras nama deju studija "Bravo" Folkloras kopas: Pelēču kultūras nama folkloras kopa "Pelēči" Vokālie ansambļi: Pelēču kultūras nama vokālais ansamblis "Iedvesma" Deju grupa "Viss kārtībā"
Saunas Tautas nams	Brīvības iela 9, Pīkuļi, Saunas pag.	1978	150	Deju kolektīvi: Saunas tautas nama līnijdeju pulciņš "Punāks" Folkloras kopas: Saunas tautas nama folkloras kopa "Naktineicas"
Riebiņu Kultūras nams	Saules iela 8, Riebiņi, Riebiņu pag.	1953	Zālē un balkonā: 400	Deju kolektīvi: Riebiņu novada kultūras centra jauniešu deju kolektīvs "Strūga" Riebiņu novada kultūras centra senioru deju grupa "Riebiņu varavīksne"

Iestādes nosaukums	Adrese	Dibināšanas gads	Vietu skaits	Pašdarbības kolektīvi
				<p>Amatierteātri: Riebiņu novada kultūras centra amatierteātris "Loba monta"</p> <p>Folkloras kopas: Riebiņu novada kultūras centra etnogrāfiskais ansamblis "Jumalēna"</p> <p>Vokālie ansambļi:</p> <p>Riebiņu novada kultūras centra sieviešu vokālais ansamblis</p> <p>Riebiņu novada vīru vokālais ansamblis "Reti laba kompānija"</p> <p>Riebiņu novada kultūras centra meiteniņu popgrupa "Marmelādes"</p> <p>Mūzikas kolektīvi: Riebiņu novada kapela "Nu i raun"</p>
Galēnu Kultūras nams	Liepu iela 1, Galēni, Galēnu pag.	1966	220	<p>Deju kolektīvi:</p> <p>Galēnu kultūras nama vidējās paaudzes deju kolektīvs "Amizieris"</p> <p>Galēnu kultūras nama līnijdejošu grupa</p> <p>Amatierteātri: Galēnu kultūras nama amatierteātris "Puncuļiši"</p> <p>Folkloras kopas: Galēnu kultūras nama folkloras kopa "Vydsmuiža"</p>
Sīlukalna Kultūras nams	Latgales iela 1A, Sīlukalns, Sīlukalna pag.	1983	Lielā zāle 400 Mazā zāle 100	<p>Deju kolektīvi:</p> <p>Sīlukalna kultūras nama jauniešu deju kolektīvs</p> <p>Sīlukalna kultūras nama ritma deju grupa</p> <p>Sīlukalna kultūras nama vidējās paaudzes deju kolektīvs</p> <p>Sīlukalna jauniešu deju kolektīvs</p> <p>Sīlukalna senioru dāmu deju grupa "Pagrieziena"</p> <p>Vokālie ansambļi:</p> <p>Sīlukalna kultūras nama amatierteātris</p> <p>Sīlukalna kultūras nama senioru vokālais ansamblis "Atbalss"</p> <p>Sīlukalna kultūras nama sieviešu vokālais ansamblis</p> <p>Sīlukalna kultūras nama jauktais vokālais ansamblis</p>
Stabulnieku Kultūras nams	Skolas iela 3, Stabulnieki, Stabulnieku pag.	1968	200	<p>Deju kolektīvi:</p> <p>Stabulnieku kultūras nama jauniešu ritma deju grupa "Mazā kaprīze"</p> <p>Stabulnieku kultūras nama sieviešu ritma deju grupa "Sievu kaprīze"</p> <p>Stabulnieku kultūras nama vidējās paaudzes tautu deju kolektīvs "Stabulnieki"</p> <p>Vokālie ansambļi:</p> <p>Stabulnieku kultūras nama sieviešu vokālais ansamblis "Noktirne"</p> <p>Stabulnieku kultūras nama vīru vokālais ansamblis "Labākie gadi"</p> <p>Mazākumtautību kolektīvi: Stabulnieku kultūras nama krievu sievu ansamblis "Zapevočki"</p>
Silajāņu Kultūras nams	Miera iela 1, Silajāņi, Silajāņu pag.	1956	250	<p>Amatierteātri: Silajāņu kultūras nama amatierteātris "Stiga"</p> <p>Mākslinieciskie kolektīvi, pulciņi, kopas: Silajāņu kultūras nama jauktais vokālais ansamblis "Saules Vējš"</p>

Iestādes nosaukums	Adrese	Dibināšanas gads	Vietu skaits	Pašdarbības kolektīvi
Rušonas Kultūras nams	Aglonas iela 2, Aglonas stacija, Rušonas pag.	1950	100	Deju kolektīvi: Rušonas pagasta jauniešu deju kolektīvs "Rušona" Rušonas pagasta vidējās paaudzes deju kolektīvs "Rušona" Amatierteātri: Rušonas tautas nama amatierteātris "Iz sitīna" Vokālie ansambļi: Rušonas tautas nama vīru vokālais ansamblis Rušonas tautas nama sievietes vokālais ansamblis Rušonas tautas nama senioru vokālais ansamblis
Aglonas Kultūras centrs	Somersētas iela 34, Aglona, Aglonas pag.	1946	200	Kori: Aglonas novada Aglonas bazilikas jauktais koris "Assumpta" Deju kolektīvi: Aglonas Kultūras centra senioru deju kopa "Orhi-deja" Amatierteātri: Aglonas Kultūras centra drāmas kolektīvs Folkloras kopas: Aglonas Kultūras centra folkloras kopa "Olūtenš" Vokālie ansambļi: Aglonas Kultūras centra jauktais vokālais ansamblis "Dziedkopa" Aglonas Kultūras centra sievietes vokālais ansamblis "Viola" Aglonas Kultūras centra jauniešu popgrupa
Vārkavas Kultūras centrs	Skolas iela 5, Vecvārkava, Upmalas pag.			Deju kolektīvi: Vārkavas novada deju grupa "Pašām patīk" Vārkavas novada ritma deju grupa "O.K. Dance" Vārkavas tautas nama senioru deju kopa "Odziņas" Rožkalnu kultūras nama senioru deju kopa "Dzīves virpulī" Folkloras kopas: Vārkavas novada folkloras kopa "Dzeipurs" Vārkavas novada folkloras kopa "Vecvārkava" Vokālie ansambļi: Vārkavas novada sievietes vokālais ansamblis "Dziedi līdz" Rožkalnu pagasta kultūras nama vokālais ansamblis "Savādi gan" Vārkavas tautas nama sievietes vokālais ansamblis "Melodīva"
Vārkavas Tautas nams	Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag.	1976	180	Deju kolektīvi: Vārkavas tautas nama senioru deju kopa "Odziņas" Vokālie ansambļi: Vārkavas tautas nama sievietes vokālais ansamblis "Melodīva" Interese apvienības, grupas, klubi: Vārkavas novadpētniecības muzeja interešu klubs "Saimniecīte"
Rožkalnu Kultūras nams	Saules iela 16, Rimicāni, Rožkalnu pag.		200	Deju kolektīvi: Rožkalnu kultūras nama senioru deju kopa "Dzīves virpulī" Vokālie ansambļi: Rožkalnu pagasta kultūras nama vokālais ansamblis "Savādi gan"

TABULA 13. Preiļu novada kultūras jomas SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma unikalitāte, tās atpazīstamība nacionālā un starptautiskā mērogā • Bagāta un daudzveidīga kultūrvidē – nemateriālais un materiālais kultūras mantojums, tā saglabāšana • Atpazīstami pasākumi, kas veicina pozitīvu novada tēla veidošanu • Pieredzes bagāti un profesionāli kultūras darbinieki • Sadarbība starp kultūras institūcijām, NVO, t.sk. mazākumtautību biedrībām, kā arī uzņēmējiem • Profesionālās mākslas pieejamība • Kultūras institūciju labvēlīga biļešu cenu politika maznodrošinātajiem, pensionāriem un daudz bērnu ģimenēm • Sadarbība ar Latvijas vadošajiem ART MANAGEMENT • Pievilcīgs un mūsdienīgs kultūras centrs Riebiņos, nodrošināts ar modernu audiovizuālo aprīkojumu • Iespēja iesaistīties dažādu mākslas žanru tautas mākslas kolektīvu kustībā, daudzu māksliniecisko kolektīvu atpazīstamība valsts un starptautiskā līmenī • Pašdarbības kolektīvu pārstāvniecība Dziesmu un deju svētkos • Aktīvi funkcionējoša tūrisma infrastruktūra vasarā, labi atpazīstams tēls - Aglona kā sakrālā tūrisma centrs • Attīstīta sporta infrastruktūra un pasākumi, kas veicina kopīgu projektu iniciēšanu sporta un kultūras jomā • Brīvdabas estrādes piesaista apmeklētājus vasaras sezonā 	<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju skaita samazināšanās, kā rezultātā samazinās apmeklētāju skaits kultūras pasākumos • Iedzīvotāju novecošanās process • Novecojusi un nolietojusies kultūras iestāžu infrastruktūra, mūsdienu prasībām neatbilstošs tehniskais aprīkojums Preiļos • Kvalificētu jaunu speciālistu trūkums (apskaņotāji, gaismotāji, DJ, u.c.) • Vājš ēdināšanas un naktsmītņu serviss • Vāja sponsoru piesaiste • Nav vienotas kultūras nozares attīstības stratēģijas • Nepietiekama sadarbība starp kultūras iestādēm, bibliotēkām, izglītības iestādēm u.c. kopēja pasākumu plāna saskaņošanā un piedāvājuma nodrošināšanā • Nepietiekama kultūras pasākumu piedāvājuma konkurētspēja reģionālā mērogā • Nepietiekams profesionālās mākslas koncertu piedāvājums • Nepietiekama nozares pētniecība – statistika un analīze • Savlaicīgas un saistošas reklāmas trūkums par pasākumiem • Nepietiekama komunikācija ar potenciālajiem apmeklētājiem sociālajos tīklos
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras nozares attīstība pievilcīgas dzīves vides radīšanai pašvaldības iedzīvotājiem, kā arī viesu, tūristu piesaistei • Kultūras infrastruktūras sakārtošana un modernizācija • ES fondu, programmu u.c. finansējuma piesaiste dažādiem kultūras projektiem 	<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju skaita turpmāka samazināšanās • Covid-19 vai citi ierobežojumi un to sekas • Iedzīvotāju zems maksātspējīgais pieprasījums

<ul style="list-style-type: none"> • Kultūras pakalpojumu klāsta pilnveidošana, atbilstoši pieprasījumam ieviešot jaunus kultūras produktus dažādām mērķauditorijām • Sniegto pakalpojumu un radīto produktu kvalitātes paaugstināšana • Reģionāla, valsts un starptautiska mēroga pasākumu organizēšana • Koordinēta plāna izstrādāšana novada kultūras pasākumiem • Kultūras nozares speciālistu kvalifikācijas celšana (apmācības, kursi, semināri utt.) • Cilvēkresursu/ nozares speciālistu piesaiste dažādu projektu īstenošanai • Sabiedrības līdzdalība kultūras procesā, inovācijas jaunu mērķauditoriju iesaistīšanai un sociālās saiknes nodrošināšanai (digitālās tehnoloģijas u.c.) • Katra kultūras nama un kolektīva identitātes, vizuālā tēla un profesionalitātes attīstīšana • Kultūras pakalpojumu piedāvāšana attālākajās novada teritorijās • Efektīvs kultūras norišu mārketingš 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekošs finansējums infrastruktūras uzlabošanai, telpu remontam un materiāli tehniskās bāzes modernizēšanai • Jaunu speciālistu piesaistes samazināšanās kultūras jomā nekonkurētspējīga atalgojuma dēļ • Kultūras un mākslas pasākumu kvalitātes pazemināšanās nepietiekama finansējuma dēļ • KN un TN optimizēšana • Konkurences palielināšanās starp pilsētu un lauku teritorijām/ ciemiem • Pieprasījuma samazināšanās pēc augstas kvalitātes kultūras norisēm • Kultūras jomā iesaistīto institūciju nevajadzīga savstarpējā konkurence • Ilgstoša darbinieku strādāšana vienā kultūrvietā, kas var mazināt jauninājumu un radošuma ieviešanu pasākumu veidošanā • Iedzīvotāju intereses samazināšanās par kultūras pakalpojumiem, citu brīvā laika pavadīšanas alternatīvu izvēle
--	--

5.4.2. Bibliotēkas

Preiļu novadā darbojas 21 publiska bibliotēka, kas ir pašvaldības iestādes. Tās ir kultūras, izglītības un informācijas iestādes, kas Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrētas Latvijas Republikas Kultūras ministrijā un veic pasaules kultūras mantojuma - iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, katalogizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu. Bibliotēkas saglabās savu pamatzdevumu – veicināt izglītību, zinātni, sociālo sfēru, kultūru un kvalitatīvu brīvā laika pavadīšanu. Pašvaldībā bibliotēku darbībā jāintegrē iedzīvotāju atbalstīšanu valsts pārvaldes pakalpojumu pieteikšanā, t.i., bibliotēkas integrē savās funkcijās pakalpojumu sniegšanu.

Bibliotēka, it īpaši lauku teritorijās, ir vietējais kultūras, informācijas un saskarsmes centrs.

Visu novada bibliotēku darbību Preiļu novadā koordinē **Preiļu novada Galvenā bibliotēka**. Tās uzdevums ir sniegt kvalitatīvus pakalpojumus bibliotēkas lietotājiem un ar citu bibliotēku palīdzību nodrošināt bibliotēku pakalpojumu pieejamību. Koordinēt un metodiski vadīt Preiļu, Aglonas pagasta, Vārkavas un Riebiņu pagastu apvienību teritorijā esošo bibliotēku darbu.

Preiļu galvenā bibliotēka ir izteikta ģimenes bibliotēka un ar plašu novadpētniecības krājumu. Cilvēkiem ar redzes traucējumiem bibliotēkā tiek piedāvāta iespēja izmantot specializēto datortehniku ar tekstu palielināšanas iespējām, fona krāsas nomaiņu. Bibliotēkai ir sava interneta mājas lapa www.preilubiblioteka.lv. Preiļu galvenajā

bibliotēkā aktīvi darbojas arī bērnu literatūras nodaļa, gan piedāvājot plašu grāmatu un citu izdevumu klāstu, gan arī organizējot konkursus un citus pasākumus.

Preiļu GB darba prioritātes:

- Adaptēšanās darbam Covid -19 apstākļos (attālinātais darbs, darbinieku karantīnas lapas, telpu dezinfekcija, lasītāju informēšana par darbu Covid-19 apstākļos, u.c.);
- Aglonas, Preiļu, Riebiņu un Vārkavas bibliotēku akreditācija;
- Oriģinālliteratūras un lasītprasmes popularizējošu pasākumu rīkošana pilsētas, novada un reģiona mērogā;
- Konsultatīvas un metodiskas palīdzības sniegšana Aglonas, Preiļu, Riebiņu un Vārkavas bibliotēkām;
- Konsekvents darbs krājuma sakārtošanā;
- Krājuma inventarizācija;
- Bibliotēkas darbinieku profesionālā pilnveide apmeklējot kursus, seminārus, konferences klātienē vai tiešsaistē;
- Novadpētniecības digitālo kolekciju veidošana un pilnveidošana;
- Lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšana;
- Kultūras un izklaides pasākumu organizēšana;
- Bibliotēkāro darbinieku profesionālā pilnveide;
- Bibliotēkas materiāli tehniskā stāvokļa uzlabošana.

Preiļu novadā darbojas Preiļu galvenā bibliotēka, kurai kopš 2007. gada aprīļa ir pievienotas struktūrvienības - Aizkalnes pagasta un Līču pagasta bibliotēkas, no 2009. gada jūnija arī Pelēču bibliotēka, Pelēču pagasta Ārdavas bibliotēka, Saunas bibliotēka un Saunas pagasta Smelteru bibliotēka. Līdz ar to Preiļu galvenajai bibliotēkai ir 6 patstāvīgas struktūrvienības, kas strādā saskaņā ar apstiprināto nolikumu, un to darbību nodrošina attiecīgās struktūrvienības vadītājs.

Bibliotēkas piedāvā: bezmaksas pieeju interneta resursiem, bezvadu internetu, nozaru literatūru, daļlīteratūru un bērnu literatūras krājumu. SBA, novadpētniecības materiālus, tematiskās mapes. Tiek sniegti arī maksas pakalpojumi (izdruka, kopēšana, brošēšana u.c.). Bibliotēkas sadarbojas ar izglītības iestādēm, TIC un citām iestādēm. Tiek organizēti pasākumi un izstādes.

TABULA 14. Preiļu novada bibliotēkas (Avots: Kulturasdati.lv)

Nr.p.k.	Bibliotēkas nosaukums	Adrese	Dibināšanas gads
1.	Preiļu Galvenā bibliotēka	Kārsavas iela 4, Preiļi, Preiļu novads, LV-5301	1930
2.	Aizkalnes bibliotēka	Raiņa iela 5, Aizkalne, Aizkalnes pag., Preiļu novads, LV-5305	1950
3.	Līču bibliotēka	Jaunatnes iela 1, Līči, Preiļu pag., Preiļu novads, LV-5301	1956

4.	Ārdavas bibliotēka	Māja Nr. 1, Ārdava, Pelēču pag., Preiļu novads, LV-5329	1950
5.	Pelēču bibliotēka	Liepu iela 6, Pelēči, Pelēču pag., Preiļu novads, LV-5320	1962
6.	Saunas bibliotēka	Mehанизatoru iela 2, Prikulji, Saunas pag., Preiļu novads, LV-5323	1969
7.	Smelteru bibliotēka	Smelteru bibliotēka, Smelteri, Saunas pag., Preiļu novads, LV-5326	1950
8.	Riebiņu bibliotēka	Saules iela 8B, Riebiņi, Riebiņu pag., Riebiņu nov., LV-5326	1957
9.	Rušonas bibliotēka	Aglonas iela 3, Aglonas stacija, Rušonas pag., Riebiņu nov., LV-5329	1950
10.	Gailīšu bibliotēka	Gailīšu bibliotēka, Gailīmuiža, Rušonas pag., Riebiņu nov., LV-5329	1970
11.	Galēnu bibliotēka	Liepu iela 1, Galēni, Galēnu pag., Riebiņu nov., LV-5311	Nav zināms
12.	Sīļukalna bibliotēka	Latgales iela 1A-1, Sīļukalns, Sīļukalna pag., Riebiņu nov., LV-5331	1949
13.	Silajāņu bibliotēka	Miera iela 1, Silajāņi, Silajāņu pag., Riebiņu nov., LV-5330	1950
14.	Stabulnieku bibliotēka	Skolas iela 3, Stabulnieki, Stabulnieku pag., Riebiņu nov., LV-5333	1952
15.	Kotļerovas bibliotēka	Kotļerova, Kotļarova, Silajāņu pag., Riebiņu nov., LV-5330	1950
16.	Pieniņu bibliotēka	Pieniņu bibliotēka, Pieniņi, Riebiņu pag., Riebiņu nov., LV-5326	1951
17.	Kastīres bibliotēka	Liepu iela 5A, Kastīre, Rušonas pag., Riebiņu nov., LV-5329	1972
18.	Rožkalnu bibliotēka	Saules iela 16, Rimicāni, Rožkalnu pag., Vārkavas nov., LV-5325	1949
19.	Upmalas bibliotēka	Skolas iela 5, Vecvārkava, Upmalas pag., Vārkavas nov., LV-5335	1951
20.	Vanagu bibliotēka	Vanagu skola, Vanagi, Upmalas pag., Vārkavas nov., LV-5316	1955
21.	Vārkavas bibliotēka	Kovalevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag., Vārkavas nov., LV-5337	1963
22.	Aglonas bibliotēka	Daugavpils iela 38, Aglona, Aglonas pag., Aglonas nov., LV-5304	1945

Arī izglītības iestādēs ir izveidotas savas bibliotēkas un tās ir :

1. Aglonas vidusskolas bibliotēka,
2. Dravnieku pamatskolas bibliotēka,
3. Galēnu pamatskolas bibliotēka,
4. Pelēču pamatskolas bibliotēka,
5. Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzijas bibliotēka,
6. Preiļu 1.pamatskolas bibliotēka,
7. Preiļu 2. vidusskolas bibliotēka,
8. Riebiņu vidusskolas bibliotēka,
9. Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma Struktūrvienības (RTRITS) Preiļi bibliotēka,

10. Rušonas pamatskolas bibliotēka,
11. Salas pamatskolas bibliotēka,
12. Vārkavas vidusskolas bibliotēka.

TABULA 15. Preiļu novada bibliotēku tīkla SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Bibliotēkas akreditētas un reģistrētas LR Kultūras ministrijas Bibliotēku reģistrā • Bibliotēku darbības koordinācija, metodiskā vadība un konsultatīvā palīdzība • Profesionāls, uz lietotāju apkalpošanu vērstš personāls • Šodienas prasībām atbilstošs aprīkojums un iekārtojums • Ātrs bezmaksas internets un Wi-Fi • Publisko un izglītības iestāžu bibliotēku elektroniskais kopkatalogs • BIS ALISE iespējas: automatizēts darba process, attālināti pakalpojumi lietotājiem • Plašs pakalpojumu klāsts, novadpētniecības un citu informācijas materiālu unikalitāte • Vienots informācijas tīkls novadā un Latvijā • Sadarbība ar novada kultūras un izglītības iestādēm, NVO • Bezmaksas pakalpojumi, apmācības • Pozitīvs bibliotēku tēls sabiedrībā • Pašvaldības atbalsts bibliotēkām 	<ul style="list-style-type: none"> • IT novecošanās, neatbilstība mūsdienu prasībām • Nepietiekams finansējums infrastruktūrai, IT, krājumam • Zems bibliotekāra profesijas prestižs • Nepietiekama novadpētniecības un citu materiālu digitalizācija autortiesību regulējuma dēļ • Zema skolu bibliotēku iesaiste valsts vienotajā BIS ALISE • Pieredzes trūkums apjomīgos un starptautiskos projektos • Vāja, neizpēlta sadarbība ar vietējiem uzņēmējiem • Zems atalgojums un darbinieku motivācijas trūkums
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbība ar kolēģiem Latvijā un ārvalstīs • Novadpētniecības un citu materiālu digitalizācijas apjoma palielināšana, slēdzot sadarbības līgumus ar autoriem un izdevniecībām • Informācijas resursu un pakalpojumu publicitāte • Darbs ar iedzīvotāju grupām, kas neizmanto bibliotēku pakalpojumus • Dalība projektu konkursos (VKKF, EDIC u.c.) papildu finansējuma iegūšanai • Servisa pilnveide, veicot esošo un potenciālo lietotāju interešu izpēti • Darbinieku kvalifikācijas paaugstināšana • Sabiedrības mūžizglītība • Iesaiste bibliotekāro organizāciju darbā, konferencēs un semināros ar savu pieredzi • Bibliotekāra tēla popularizēšana sabiedrībā; pašvaldības un sabiedrības informēšana par bibliotekāro darbu un tā apjomu • Bērnu, jauniešu un pieaugušo lasītveicināšanas pasākumi 	<ul style="list-style-type: none"> • Izmāņas likumdošanā, normatīvos, pašvaldības lēmumos, kas regulē nozares un institūcijas darbu • Nepietiekams pašvaldības finansējums kvalitatīvai pakalpojumu attīstībai, jaunu pakalpojumu un mūsdienīgu tehnoloģiju ieviešanai • Nestabila valsts un pašvaldību politika ar kultūru saistītos jautājumos • Demogrāfiskā situācija, lasīšanas un interneta lietošanas paradumu maiņa • Lasītprasmes un informācijpratības iemaņu samazināšanās • Pārtraukts valsts atbalsts bezmaksas internetam • Danninga-Krīgera efekts; "viss ir internetā" • Nespēja gūt papildu finansējumu projektiem • Darbinieku motivācijas trūkums zemā atalgojuma dēļ • Pieredzējuša un profesionāla personāla novecošanās (jaunie bibliotekāri izvēlas labāk atalgotu darbu)

<ul style="list-style-type: none"> • Sadarbība ar skolu vadību, veidojot kopēju elektronisko kopkatalogu • Pagastu bibliotēkas kā valsts un pašvaldību info punkti/ e-pakalpojumu punkti 	<ul style="list-style-type: none"> • Personāla aizstāšana ar automatizētiem pakalpojumiem • Skolu reorganizācija; skolu sistēmas reforma
--	--

5.4.3. Muzeji

Preiļu novadā darbojas trīs akreditēti muzeji, kas ir pašvaldību iestādes un kuri pilda Muzeju likumā noteiktās funkcijas:

- Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs (PVULMM);
- Roberta Mūka muzejs;
- Vārkavas novadpētniecības muzejs – tūrisma informācijas.

Aizkalnē atrodas Rakstniecības un Mūzikas muzeja filiāle Raiņa muzejs Jasmuižā. Preiļu 1.pamatskolā darbojas PVULMM ekspozīcija. Preiļos atrodas arī keramikas vecmeistara P.Čerņavska māja ar keramikas ekspozīciju. Preiļu novada Aizkalnes pagastā atrodas Memoriālo muzeju apvienības Raiņa muzejs "Jasmuiža", kas ir valsts pakļautībā.

Preiļu novadā ir arī privāti muzeji -kolekcijas. Preiļu pilsētā atrodas Miniaturā karaļvalsts un leļļu galerija, kuru sauc par Leļļu muzeju, Aglonas pagastā darbojas 3 privātie muzeji: Maizes muzejs, 2. pasaules kara muzejs, Pasta un informācijas muzejs un Silajānos ir aplūkojama seno spēkratu kolekcija.

Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeju dibinājusi Preiļu rajona pašvaldība 1985. gadā. Pēc pašvaldību reorganizācijas kopš 2009. gada 1. decembra muzejs ir Preiļu novada domes iestāde un tiek finansēts no pašvaldības budžeta. Muzeja krājuma kolekcijās ir 21061 priekšmets, t.sk. 16775 Nacionālā muzeju krājuma vienības. Krājums atspoguļo novada vēsturi, saimniecisko, izglītības un kultūras attīstību, ievērojamu personību lomu dažādos novada un valsts vēstures notikumos. Muzeja pamatkolekcijās ir Polikarpa Čerņavska keramika un Preiļu keramiķu kopas darbi, tekstilijas, etnogrāfijas priekšmeti, fotomateriāli, dokumenti, Latvijas un Latgales mākslinieku gleznas un grafikas. Neliela, bet vērtīga ir arheoloģijas priekšmetu kolekcija. Gada laikā ekspozīcijās, izstādēs un pētnieciskā darba nolūkos tiek izmantotas vidēji 2500 krājuma vienības.

PVULMM galvenā problēma ir telpu trūkums krājuma priekšmetu, īpaši lielformāta, glabāšanai, kā arī mūsdienīgu ekspozīciju veidošanai. Muzejs ir atvērts pilsētā esošajiem telpu piedāvājumiem un ekspozīcijas iekārtojis Polikarpa Čerņavska keramikas mājā, Preiļu 1. pamatskolas muzejā, tēlniecības darbu izstāde apskatāma Preiļu muižas kapelā. Sadarbībā ar Līvānu novada pašvaldību ekspozīcija "Jēkabs Graubiņš – nelokāms latvietis" iekārtota Līvānu Jēkaba Graubiņa mūzikas skolā. Kopš 2018. gada muzejs Raiņa bulvārī 28 piedāvā jaunu vēstures pamatekspozīciju "Muzeja stāsti Latvijai". Kopš 2019. gada Raiņa bulvārī 28 paviljonā darbojas muzeja brīvdabas ekspozīcija "Ozola stāsts". Kopš 2021. gada muzejs apmeklētājiem piedāvā vides izstādes par aktuālām vēstures tēmām.

Muzeja apmeklējumu skaits ir vidēji 18000 apmeklējumi gadā. Covid 19 krīzes dēļ 2020. gadā tas sarucis līdz 8500 apmeklējumiem gadā.

PVULMM aktīvi līdzdarbojas Preiļu novada kultūras un izglītības aktivitātēs un organizē vidēji 10 pasākumus gada laikā. Tradicionālie muzeja pasākumi ir Komunistiskā genocīda upuru atceres pasākumi, 1991. gada barikāžu atceres pasākums, Starptautiskās muzeju dienas un Muzeju nakts pasākumi, holokausta upuru atceres

pasākums augustā. Kopā 2015. gada muzejs organizē nacionālas nozīmes pasākumu "Jāzepa Pīgožņa balva Latvijas ainavu glezniecībā". PVULMM stiprā puse ir profesionāls un radošs kolektīvs, kurš tradicionālos pasākumus un vēstures notikumus apmeklētājiem piedāvā inovatīvā veidā. Tās ir spēles, dziesmas, diskusiju klubi, apģērba vēsture, kulinārais mantojums, dzīvesstāsti.

Roberta Mūka muzeju Galēnos 2013.gadā dibinājusi Riebiņu novada pašvaldība. Tas pieejams visplašākajam apmeklētāju lokam, jo visi pakalpojumi ir bez maksas. Pēc iepriekšējas vienošanās muzejs pieejams arī ārpus reglamentētā darba laika.

Muzeja krājums ir 2586 vienības, t.sk. 1674 pamatkrājuma priekšmeti.

Krājuma veidošanas mērķis ir pēc iespējas pilnīgāk atspoguļot novadnieka Roberta Mūka dzīvi un daiļradi. Veidot krājumu tā, lai tas liecinātu par latviešu likteņiem 20. gs. vēsturisko notikumu kontekstā. Plānots paplašināt darbības virzienu un nākotnē stāstīt arī par trimdas latviešu radošo cilvēku kopu "Elles ķēķis", kuras dalībnieks bija R. Mūks. Aktīvs darbs notiek pie R. Mūka literārā mantojuma iekļaušanas sabiedrības vispusīgā attīstība – Filozofijas taka Galēnu parkā, ikgadējie R. Mūkam veltītie jaunrades darbu konkursi.

Muzejam ir starptautiskas sadarbības pieredze ar privātpersonām, kuras ir sniegušas informāciju krājuma izpētē vai dāvinājušas muzejam jaunus priekšmetus (Aivars Gaņģis – R. Mūka audzudēls) vai vēl plāno veikt dāvinājumu (tiek veiktas pārrunas ar Lailu Saliņu – Gunara Saliņa meitu, par dāvinājumu ekspozīcijas "Elles ķēķis" izveidei). Muzejam ir laba sadarbības pieredze ar citiem muzejiem, sabiedriskām organizācijām, institūcijām. Tas iesaistījies VEF Kultūras pils izstādes "Elles ķēķis: Ņujorka-Latvija" tapšanā, Rakstniecības un mūzikas muzeja izstādes "Rīgas pieraksts dzejā" tapšanā. Lokālā mērogā – notiek aktīva sadarbība ar Galēnu Kultūrvēstures biedrību, Galēnu Kultūras namu un Galēnu pamatskolu.

Pēdējo piecu gadu laikā muzejs ir organizējis vai līdzdarbojies vidēji 16 pasākumus gadā. Pasākumi ir dažādi, sākot ar tikšanos ar māksliniekiem/amatniekiem-izstāžu autoriem, kā arī Muzeju nakts pasākumi, tematiskie pasākumi – dzejas dienas, senioru dienas, R. Mūkam veltītie pasākumi, Latvijas simtgadei veltīts pasākums "Esmu saaudzis ar šo laiku" /R. Mūks/, muzejs līdzdarbojies arī biedrības "Latgales etnogrāfiskā vēstniecība" aktivitātēs u. tml.. Dažāda veida semināri, lekcijas, projektu prezentācijas pasākumi utt.

Nepietiekamā finansējuma dēļ, muzejs līdz šim galvenokārt ir centies izmantot visus pieejamos bezmaksas reklamēšanās resursus, t.sk. aktīva komunikācija sociālajos tīklos, informācijas izvietošana dažādās tīmekļa vietnēs (Skolenukursijas.lv, <https://www.latvia.travel/trip-planner/#/> utt.). Izveidots ceļvedis par R. Mūkam veltīto Filozofijas taku Galēnu parkā informācijas stenda aizmugurē). Par muzeju veidoti arī sižeti gan televīzijā, gan radio.

Vārkavas novadpētniecības muzejs – tūrisma informācijas centrs darboties sācis 2000. gadā pie Vārkavas tautas nama. Kā iestādi ar savu Nolikumu un vadītāju Vārkavas novada pašvaldība to apstiprinājusi 2008. gadā. Muzeja vadītājs vienlaicīgi ir arī kultūras tūrisma organizators. Muzeja apmeklējums ir vidēji 1700 apmeklējumi gadā. Muzeja krājums ir 1845 vienības, t.sk Nacionālā krājuma vienības 326. Galvenais krājuma papildināšanas avots ir privātpersonu dāvinājumi.

Vārkavas pagasts tiek daudzīnāts kā pirmās tautskolas dzimtene Latgalē. 1845.gadā brāļi Upenieki no Šķilteriem par saviem līdzekļiem uzcēla pirmo tautskolu zemnieku

bērniem. Skola atradās Vārkavas pagasta Rengentavas ciemā (tagad Sutru pagasts) no 1889.gada skola atrodas Vārkavas pagasta Vārkavā. Tāpēc Vārkavas novadpētniecības muzejā apmeklētājiem atvērta pamatekspozīcija "Pirmā Tautskola Latgalē zemnieku bērniem" ar iespēju iemēģināt roku glītrakstīšanā, pavingrināt prātu matemātikā pie skaitļiem, izmēģināt pirkstu veiklību pie rakstāmmašīnas klaviatūras un, apsēžoties pie stellēm, ieaut lupatu deķī kādu krāsu gammu. Ekspozīcijā apskatāmas mācību un senās lūgšanu grāmatas, formas tērpi, origami darinājumi un citi eksponāti. Grupām piedāvājam mācību stundu (glītrakstīšanu, matemātiku, dabas zinības, rokdarbus).

Klēts telpās tiek piedāvāts apskatīt senos darba un sadzīves priekšmetus, piedalīties muzeja izglītojošajā programmā "No graudiņa līdz maizītei". Radošajā darbnīcā interesentiem ir iespēja piedalīties aušanas meistarības un noaust sev grīdas celiņu kā arī apskatīt amatnieku darinājumus. Muzejs piedāvā ekskursiju maršrutus un apskates objektus pa novada teritoriju, gan ekskursantu grupām, gan individuālai apskatei. Ekskursiju laikā ir iespēja tikties ar Vārkavas novada amatniekiem un mājražotājiem. Muzejs piedāvā 36 km garu velo maršrutu

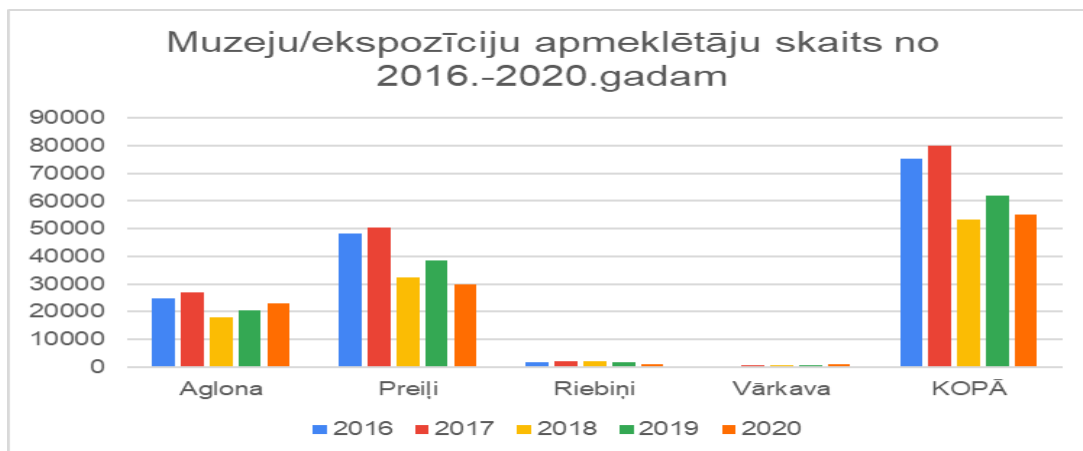
Muzeja pamatmērķis jeb misija ir apzināt, vākt, pētīt, saglabāt un popularizēt Vārkavas novada kultūrvēsturiskās materiālās un nemateriālās vērtības, vairojot iedzīvotāju izpratni un zināšanas par sava novada kultūras mantojumu. Īpašu uzmanību veltīt zemnieku bērnu pirmās tautskolas Latgalē vēstures gaitai un citu novada skolu vēsturei, vietējām kultūras un tautsaimniecības tradīcijām.

Vārkavas novadpētniecības muzejs ir atpazīstama iestāde un patīkama satikšanās vieta vietējiem iedzīvotājiem. Popularitāti tas iemantojis ar saviem tradicionālajiem pasākumiem, kuru skaits gada laikā ir vidēji 7.

TABULA 16. Preiļu novada muzeji, kolekcijas

Iestādes nosaukums	Preiļu vēstures un lietīšķās mākslas muzejs	Raiņa muzejs "Jasmuiža"	Roberta Mūka muzejs Galēnos	Vārkavas novadpētniecības muzejs-tūrisma informācijas centrs		Aglonas maizes muzejs	2. pasaules kara ekspozīcija (muzejs) WW2	Pasta un informācijas muzejs	Miniatūrā karaļvalsts un leļļu galerija	Seno spēkratu kolekcija
Adrese	Raiņa bulvāris 28, Preiļi	Jasmuiža, Aizkalne, Aizkalnes pag.	Skolas iela 11C, Galēni, Galēnu pag.	Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag.		Daugavpils iela 7, Aglona	Daugavpils iela 40, Aglona	Kalna iela 12, Aglona	Daugavpils iela 21, Preiļi	Kalna iela, Silajāņi
Juridiskais statuss	Pašvaldības iestāde	Valsts iestādes struktūrvienība Rakstniecības un Mūzikas muzeja filiāle	Pašvaldības iestāde	Pašvaldības iestāde		Privāts	Privāts	Privāts	Privāts	Privāts
Dibināšanas gads	1985	1964	2013	2008		2005	2008	2020	2007	1997
Nozare	Mākslas muzejs Vēstures un arheoloģijas muzejs Reģionālais muzejs (daudzpusīgi raksturo kādu noteiktu teritoriju)	Specializētais muzejs (arī personībām veltītie memoriālie un piemiņas muzeji)	Specializētais muzejs (arī personībām veltītie memoriālie un piemiņas muzeji)	Reģionālais muzejs (daudzpusīgi raksturo kādu noteiktu teritoriju)		Specializētais muzejs	Specializētais muzejs	Specializētais muzejs	Specializētais muzejs	Specializētais muzejs

Kultūras un vēstures mantojums, tā saglabāšana, no vienas puses, un tūrisms, no otras puses, ir savstarpējā mijiedarbībā, lai gan abām jomām galvenais pamatmērķis ir atšķirīgs. Kultūras mantojumam – pētīt un saglabāt, tūrismam kā uzņēmējdarbības nozarei – nopelnīt. Muzeji meklē šo zelta vidusceļu.

ATTĒLS 21. Muzeju apmeklētāju skaita statistika

Ar kultūrvēsturiskā mantojuma liecību dokumentēšanu un saglabāšanu nodarbojas valsts akreditēti pašvaldību muzeji - Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs, Vārkavas novadpētniecības muzejs, Roberta Mūka muzejs Galēnos, valsts muzejs - Raiņa muzejs "Jasmuīža". Moskvinas draudzes aktīvākie locekļi, kā arī vairāki vietēji vēsturnieki un entuziasti sniedz vērtīgu ieguldījumu vēsturisko liecību savākšanā, apkopošanā, novadu popularizēšanā.

Preiļu novada trīs valsts akreditētie pašvaldību muzeji savā darbības jomā un darbinieku kapacitātē ir samērā dažādi, bet ik katrs piesaista savus interesentus.

Mazākie muzeji apmeklētājus vairāk uzrunā ar pasākumiem un izstādēm, savukārt, Preiļu Vēstures un lietišķās mākslas muzejs tūristus uzrunā ar pētījumu balstītu ekspozīciju izveidi, dažādām ekskursiju programmām (visām vecumu grupām) un izziņojām programmām skolēnu auditorijai.

Statistikas datus iekļauts arī kolekciju (nav akreditēti muzeji) apmeklētāju skaits. Latgalē populārākās atrodas Preiļu novadā – Leļļu galerija un miniatūrā karaļvalsts, Metāla mākslas galerija Nester Custom, II Pasaules kara muzejs, Maizes muzejs u.c. kolekcijas. 2020.gadā izveidots Pasta un informācijas muzejs Aglonā, kas pamazām arī kļūst par vienu no populārākajām tūristu apmeklējuma vietām.

TABULA 17. Preiļu novada muzeju tīkla SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Muzeji ir valsts akreditētas iestādes • Profesionāli darbinieki kā pamats muzeju ilgtspējīgai attīstībai • Bagāts un mērķtiecīgi komplektēts krājums • Kvalitatīva un daudzpusīga krājuma izpēte • Daudzveidīgs un mūsdienīgs piedāvājums • Plašs izglītojošo programmu piedāvājums skolām • Mūsdienīgi realizētas ekspozīcijas 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekams finansējums • Telpu trūkums ekspozīcijām un krājuma glabāšanai • Zems atalgojums muzeju nozarē • Speciālistu trūkums visu muzeja funkciju pilnvērtīgai veikšanai • Neizkoptas mecenātisma tradīcijas • Nepietiekama atpazīstamība tūrisma jomā • Elastības trūkums darbā ar sabiedrību

<ul style="list-style-type: none"> • Muzeju atpazīstamība nacionālā mērogā • Pašvaldības izpratne un pozitīvā attieksme pret muzeju darbu • Veiksmīga muzeju komunikācijas politika • Muzeji pieejami visu sociālo grupu pārstāvjiem • Vietējo un pārrobežu projektu realizācija, pozitīva projektu vadības pieredze • Kultūras mantojuma objektu esamība novada teritorijā 	<ul style="list-style-type: none"> • Vāja izdevējdarbība • Muzeju ģeogrāfiskais izvietojums • Nenotiek mērķtiecīga un aktīva mūsdienu vēstures liecību uzkrāšana • Pašvaldības līmenī koordinētas sadarbības un kopējas pārvaldības trūkums ar citām kultūras, tūrisma iestādēm • Nespēja piesaistīt finansējumu mūsdienīgu, interaktīvu ekspozīciju izveidei
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrības interese par kultūrvēsturisko mantojumu un pieprasījums pēc vēstures jautājumu skaidrošanas • VKKF atbalsts projektiem muzeju nozarē • ES u.c. finansējuma piesaiste • Uz attīstību virzīta sadarbība ar pašvaldību • Moderno tehnoloģiju un sociālo tīklu piedāvātās iespējas • Plašas darbinieku izglītības un profesionālo kompetenču paaugstināšanas iespējas • Sadarbība ar citiem muzejiem, atmiņas glabātājām institūcijām, pašvaldības iestādēm • Jauniešu iesaistīšana muzeju aktivitātēs • Brīvprātīgā darba izmantošanas iespējas • Kompetenču izglītība, kas ļauj integrēt muzeju darbu izglītības sistēmā • Muzeju "iziešana" ārpus telpām • Sadarbība ar tūrisma informācijas un pakalpojumu sniedzējiem • Atgriezeniskās saiknes veidošana ar sabiedrību 	<ul style="list-style-type: none"> • Atkarība no politiskās un ekonomiskās situācijas valstī un pašvaldībā • Nepietiekams valsts atbalsts muzejiem • Finansētāju un sabiedrības vājā izpratne un stereotipi par muzeju darbības principiem, kultūras mantojuma saglabāšanas specifiku • Konkurence ar privāto kolekciju un līdzīgu institūciju piedāvājumu • Sabiedrībā dominējošais pieprasījums pēc ātra rezultāta palielina darbinieku noslodzi un veicina izdegšanu • Patēriņa sabiedrības dominējošā loma • Salīdzinoši lielas sabiedrības daļas neiesaistīšanās muzeju aktivitātēs

5.5. Sports

Preiļu novada sporta politika balstīta uz to, lai maksimāli piesaistītu novada iedzīvotājus veselīgam dzīvesveidam, regulārām fiziskām aktivitātēm atbilstoši savām spējām un sagatavotības līmenim. Novads savu līdzekļu ierobežotības dēļ galvenokārt atbalsta Tautas sporta attīstību sava novada teritorijā. Preiļu novads ir bagāts ar sporta tradīcijām. Sporta aktivitāšu norisei Preiļu novadā izveidota atbilstoša infrastruktūra.

Lai arī nav iespējama vienlīdz labas sporta bāzes uzturēšana visās novada teritorijā, nepieciešams saglabāt sporta darbinieku tīklu (sporta skolotāju, pašvaldības darbinieku un brīvprātīgo sporta entuziastu resursus) un sniegt viņiem nepieciešamo materiālo atbalstu, lai uzturētu sportošanas kultūru katrā novada pagastā, tādējādi rūpējoties par iedzīvotāju veselību, lietderīgu brīvā laika pavadīšanu, personības attīstību un savā ziņā veicot preventīvu darbu negatīvām sociālām parādībām. Sporta infrastruktūras tīklu nākotnē vēlams sasaistīt ar pamata, vidējās un profesionālās

izglītības iestādēm – daļai skolu nepieciešams rekonstruēt iekštelpu un ārtelpu sporta infrastruktūru. Daudz plašāk jāizmanto brīvdabas sportošanas iespējas, tādēļ bez skolu sporta laukumiem nepieciešama ārtelpas fizisko aktivitāšu infrastruktūra (āra trenižieri, konstrukcijas, basketbola laukumi, skeitparki, ielu volejbolu laukumi, bērnu laukumu, daudzdzīvokļu māju apkārtnes, parku un citu publisko teritoriju un atpūtas vietu papildināšana ar sporta ierīcēm u.tml.)

Tālākai attīstībai sporta jomā nepieciešams uzlabot sporta infrastruktūru gan pilsētā, gan lauku teritorijās, esošos bērnu spēļu laukumu apriņķot ar atbilstošu sintētisko segumu un apriņķojumu, izveidot jaunus bērnu rotaļu un trenižieru laukumus, nepieciešama peldvietu sporta kompleksa pilnveidošana un strītbola laukumu ierīkošana, slēpošanas/nūjošanas trašu seguma sakārtošana un apgaismojuma ierīkošana, sporta inventāra un tiesnešu moduļu mājiņu iegāde, stāvlaukuma asfaltēšana. Lai varētu sekmīgi īstenot sportiska un veselīga dzīvesveida popularizēšanu iedzīvotāju vidū, būtu nepieciešami sporta dzīves organizatori arī pagastos.

Sporta organizatori pagastos koordinē novada pieaugušo sporta aktivitātes, atbild par sporta bāzes pieejamību ikdienas sporta nodarbībām – treniņiem, rīko vietējā mēroga sporta aktivitātes – sacensības, kā arī atbild par visa novada kopējo sporta sacensību vadīšanu. Starp novadā populāriem sporta veidiem jāmin galda teniss, novuss, florbols, futbols, pludmales volejbols, nūjošanas sacensības, makšķerēšanas sacensības, pavasara/rudens krosi u.c.

Nozīmīgi sporta dzīves organizatori ir sabiedriskās un privātās organizācijas, vietējās iedzīvotāju iniciatīvas grupas. Preiļu novadā sporta jomā darbojas ap 10 sabiedrisko organizāciju. Nozīmīgi sporta dzīves centri ir Preiļu Džudo klubs "Jaunība-LV", Rušonas pagasta Baškos esošais ūdens slēpošanas klubs "Bašķi", Preiļu Boksa kluba 13TH Round, biedrība "Preimes kraukļi", kuras mērķis ir veicināt slēpošanas, velosporta, vieglatlētikas un cita sporta veidu attīstību Preiļu novadā, karatē klubs "Satori", jaukto cīņu klubs "The Latgalians" u.c.

Sabiedrisko organizācijas piedalās sporta pasākumu un sacensību organizēšanā gan bērniem un jauniešiem, gan pieaugušajiem. Organizē bērnu un jauniešu nometnes. Dod nepieciešamos apstākļus treniņiem, sacensībām un veselīgam dzīvesveidam dažāda vecuma cilvēkiem ar atšķirīgu pieredzi, iemaņām un spējām.

TABULA 18. Preiļu novada sporta infrastruktūra

Objekta nosaukums	Piederība	Atašanās vieta	Kāda veida darbība notiek
Riebiņu vidusskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Riebiņi	Riebiņu vidusskolas sporta zāle (izmēri 14m x 12m), kuru var izmantot basketbolam, volejbolam, rokasbumbai, minifutbolam. Ir iespējas spēlēt galda tenisu (2 galdi), novusu (1 galds), trenāžieru zāle, ģērbtuves un dušu telpas. Pie skolas atrodas stadions – futbola laukums (20m x 60m), āra volejbola laukums (16m x 8m), kā arī pieejami 2 pārvietojamie basketbola grozi. Āra trenāžieris.
Vārkavas vidusskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Skolas ielā 4, Vecvārkava, Upmalas pagasts	Stadionam mīksts segums
Aglonas vidusskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Daugavpils ielā 6, Aglona	Var izmantot basketbolam, volejbolam, rokasbumbai, minifutbolam, florbolam. Ir trenāžieru zāle. Dušas, ģērbtuves. Pārbūvēts futbola laukums un skrejceļi, ierīkots lodes grūšanas aplis ar piezemēšanās sektoru, tāllēkšanas bedre ar skrejceļu, marķēta šķēpa mešanas vieta, ieklāts sintētiskais segums futbola laukumam, skrejceļiem un pusapljiem, ierīkots laukuma apgaismojumu.
Sporta stadions pie Aglonas katoļu ģimnāzijas	Aglonas Bazilikas draudze	A.Broka iela 6, Aglona	Dabīgais laukums, var izmantot futbolam. Blakus ir bērnu rotaļu laukums ar mīksto segumu un metāla konstrukcijas (līdztekas, stieņi)
Stadions	Pašvaldība	Skolas iela 1, Vārkava, Vārkavas pagasts	Ar asfalta segumu
Pludmales volejbola laukums (8 laukumi)	Pašvaldība	Riebiņi, Riebiņu parks Stabulnieki Sīļukalns Rušonas pagasts, Kastīres ciems Aglona Pelēču pamatskola	
Skrituļošanas rampa	Pašvaldība	Riebiņi	
Galēnu pamatskolas sporta zāle un sporta laukums	Pašvaldība	Galēni	Sporta zāle ir 20x40m liela ar dušām un ģērbtuvēm. Var spēlēt basketbolu, volejbolu, rokas bumbu, telpu futbolu, ir vingrošanas un vieglatlētikas inventārs. Trenāžieru zāle ar kardioloģiskajiem un spēka trenāžieriem, galda spēļu telpa ar galda tenisa un novusa galdiem un relaksējoša sauna.

Objekta nosaukums	Piederība	Atrašanās vieta	Kāda veida darbība notiek
			Mazais futbola laukums, var spēlēt āra basketbolu, volejbolu, ir vingrošanas pilsētiņa, vieglatlētikas sektori, 60 m sprinta skrejceļa taisne un 190 m garš skrejceļiņš aplis.
Geļinovas parka publiskā peldvieta	Pašvaldība	Rušonas pagasts	Iekārtota publiski pieejama peldvieta ar līdzās izbūvētu bērnu rotaļu laukumu
Dravnieku pamatskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Stabulnieki	Dravnieku pamatskolai ir sporta zāle, kurā var nodarboties ar basketbolu, volejbolu, handbolu un telpu futbolu. Stadions ir ar 400m garu skrejceļu, lielo futbola laukumu. Stadionam nepieciešama nopietna rekonstrukcija, lai sakārtotu skrejceļus, vieglatlētikas sektorus. Arī futbola laukumam nepieciešama veltīšana un seguma uzlabošana.
Āra basketbola laukums ar asfalta segumu	Pašvaldība	Stabulnieki	
Rušonas pamatskolas sporta zāle un sporta laukums	Pašvaldība	Rušonas pagasts, Kastīres ciems	Lai arī tā ir neliela (9x18m), pateicoties zāles pietiekamajam augstumam (6m) ir pieņemama, lai vietējam mērogam spēlētu basketbolu, volejbolu, florbolu, galda tenisu, novusu un citas spēles. Uz sporta laukuma var spēlēt mazo futbolu
Kalupes ezera krastā labiekārtota atpūtas vieta	Pašvaldība	Rožkalnu pagasts	Publiski pieejama atpūtas vieta ar izbūvētu bērnu rotaļu laukumu, laivu nolaišanas vietām un volejbola laukumu.
Āra sporta laukumi (7)	Pašvaldība	Rimicānos, Rožkalnu pagastā; Vanagos, Upmalas pagastā; Vārkavā, Vārkavas pagastā	
Strītbola grozs	Pašvaldība	Aglonas stacija	
Hokeja laukums	Privātīpašums	Rušonas pagasts	Netālu no Kastīres ciema, pateicoties privātajai iniciatīvai, izveidots hokeja laukums, taču neprognozējamo ziemas laika apstākļu dēļ ir grūti uzturams.
Hokeja laukums	Pašvaldība	Daugavpils ielā 6, Aglona	
Pludmales volejbola laukumu komplekss iekštelpās	Privātīpašums	Rušonas pagasts	Iespējas spēlēt pludmales volejbolu visa gada garumā un veidot bērnu treniņgrupas, kā arī nometnes un sacensības dažāda vecuma pludmales volejbola entuziastiem.
Sporta laukums (2)	Pašvaldība	Sīļukalns Silajāņi	Blakus pamatskolām atrodas sporta laukumi, kur var nodarboties ar futbolu, skriešanu, tāllēkšanu, spēka vingrinājumiem, basketbolu.

Objekta nosaukums	Piederība	Atrašanās vieta	Kāda veida darbība notiek
Galda spēles/trenažieri	Pašvaldība	Sīļukalns	Sīļukalna pagasta teritoriālā pārvaldē Ir telpa, kur var nodarboties ar galda spēlēm – novusu, šahu, dambreti. Senioru klubam „Zilais lakatiņš” ir iekārtota trenažieru zāle.
Slēpošanas un nūjošanas trases (5)	Pašvaldība	Riebiņi, Kastīre, Stabulnieki, Aglona, Preiļi	
Preiļu novada BJSS lielā sporta zāle	Pašvaldība	Preiļu, Aglonas 24	Volejbols, basketbols, florbols, telpu futbols, handbols
Preiļu novada BJSS mazā zāle	Pašvaldība	Preiļu, Aglonas 24	Galda teniss, volejbols, fitness
Preiļu BJSS vieglatlētikas un futbola stadions	Pašvaldība	Preiļu, Aglonas 24	Vieglatlētikas sintētiskais segums Standarta futbola laukums ar dabīgo zālāju, āra trenažieri
Preiļu novada BJSS futbola mākslīgais laukums	Pašvaldība	Preiļi, Kooperatīva iela 4	Futbola laukums ar mākslīgo segumu, āra trenažieri
Preiļu BJSS atklātais tenisa korts ar sintētisko segumu	Pašvaldība	Preiļi, Aglonas iela 24	Teniss, minifutbols
Preiļu 1.pamatskolas sporta zāle	Pašvaldība	Preiļi, Daugavpils iela 34	Volejbols, basketbols, handbols, florbols, telpa futbols
Preiļu 1.pamatskolas āra trenažieru laukums	Pašvaldība	Preiļi, Daugavpils iela 34	
Preiļu 1.pamatskolas hokeja laukums	Pašvaldība	Preiļi, Daugavpils iela 34	Hokejs, slidošana
Preiļu 1.pamatskolas āra sporta laukums	Pašvaldība	Preiļi, Daugavpils iela 34	VFS, vieglatlētika
Preiļu 1.pamatskolas trenažieru zāle	Pašvaldība	Preiļi, Daugavpils iela 34	trenažieri
Preiļu 2.vidusskolas vieglatlētikas manēža	Pašvaldība	Preiļi A.Paulāna iela 4	Vieglatlētikas sektori
Preiļu 2.vidusskolas trenažieru zāle	Pašvaldība	Preiļi A.Paulāna iela 4	Daudzfunkcionālie trenažieri, svaru bumbas celšana
Preiļu 2.vidusskolas stadions	Pašvaldība	Preiļi A.Paulāna iela 4	Vieglatlētika, futbols(32mx72m)

Objekta nosaukums	Piederība	Atrašanās vieta	Kāda veida darbība notiek
Jāņa Eglīša Preiļu Valsts ģimnāzija	Pašvaldība	Preiļi, Kooperatīva iela 6	Volejbols, basketbols, handbols
Pelēču pamatskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Skolas iela 4, Pelēči	Volejbols, basketbols, rokasbumba
Salas pamatskolas sporta zāle un stadions	Pašvaldība	Smelteri, Saunas pagasts	minifutbols
Salas pamatskolas pludmales volejbola laukums	Pašvaldība	Smelteri, Saunas pagasts	volejbols
Priekuļu pamatskolas stadions	Pašvaldība	Skolas iela 8, Priekuļi, Saunas pagasts	Futbols, pludmales volejbols,
Preiļu pilsētas pludmale – 3 pludmales volejbola laukumi	Pašvaldība	Daugavpils iela 53A	Pludmales volejbols
Preiļu pilsētas pludmale – BMX trase	Pašvaldība	Daugavpils ielā 53A	BMX
Preiļu pilsētas pludmale – 2 tenisa korti	Pašvaldība	Daugavpils iela 53A	Teniss
Āra basketbola un ielu futbola laukums	Pašvaldība	Celtnieku iela	Iespēja pavadīt brīvo laiku fiziskās aktivitātēs
Džudo cīņas paklājs	SK Jaunība	Kārsavas iela 1	Treniņnodarbības džudo
Zāles futbola un volejbola laukums	Aizkalne	Aizkalnes pagasts	Fiziskās aktivitātes.

5.6. Sociālie pakalpojumi un palīdzība

Jaunizveidotajā Preiļu novadā, kas pēc ATR apvieno četrus novadus, sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību sniedz Preiļu novada Labklājības pārvalde, Aglonas novada Sociālais dienests, Riebiņu novada Sociālais dienests, Vārkavas novada Sociālais dienests.

Lai radītu vienlīdzīgu pieeju novada iedzīvotājiem sociālo jautājumu risināšanā, mazinot atšķirības pabalstu lielumā un to dažādību, nepieciešama jaunas koncepcijas izveide.

Preiļu novada pašvaldība piedalās ESF projekta "Deinstitutionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā (DI)" un ERAF projekta "Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība Preiļu novadā" īstenošanā. Galvenais projektu mērķis ir palielināt ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem, izveidojot un attīstot sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūru Preiļu novadā pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, uzlabojot viņu sociālo situāciju, ģimeņu dzīves kvalitāti un nodrošinot iespēju saņemt vienlīdzīgus pakalpojumus, tādējādi sekmējot integrāciju sabiedrībā.

Tabulā ir apkopoti Preiļu novadā, pēc ATR, pieejamiem sociālo pakalpojumu, sociālo pabalstu un sociālās palīdzības veidi (2021.g.)

TABULA 19. Sociālo dienestu sniegtie pakalpojumi

Iestādes nosaukums	Preiļu novada Labklājības pārvalde	Aglonas novada Sociālais dienests	Vārkavas novada Sociālais dienests	Riebiņu novada Sociālais dienests
Adrese	Aglonas iela 1a, Preiļi, LV 5301	Jaunciems 38, Aglona, Preiļu novads LV 5304	Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag., Preiļu nov., LV-5337	Saules iela 8, Riebiņi, Riebiņu pag., Preiļu novads, LV-5326
Sniegto vai nodrošināto pakalpojumu veidi				
Aprūpe mājās	✓	✓		✓
Ilgstošs sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā	✓	✓	✓	✓
Transporta pakalpojums	✓	✓	✓	✓
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (dažādi) bērniem		✓	✓	✓
Sociālā darba pakalpojumi	✓	✓	✓	✓
Psihologa pakalpojums	✓	✓	✓	✓
Asistenta pakalpojums		✓	✓	✓
Higiēnas pakalpojums	✓			✓
Krīzes centra pakalpojums	✓		✓	
Sociālā rehabilitācija institūcijā personām ar FT darbspējīgā vecumā, politiski represētām personām un Černobīļas AET avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem	✓	✓	✓	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem		✓	✓	✓

lešādes nosaukums	Preiļu novada Labklājības pārvalde	Aglonas novada Sociālais dienests	Vārkavas novada Sociālais dienests	Riebiņu novada Sociālais dienests
Īslaicīga sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem;				✓
Sociālā rehabilitācija no prettiesiskām darbībām cietušām pilngadīgām personām			✓	
Sociālā rehabilitācija personām vardarbīgas uzvedības mazināšanai;			✓	
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sociālās rehabilitācijas institūcijā				✓
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no psihoaktīvām vielām atkarīgiem pieaugušajiem		✓		
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi cilvēku tirdzniecības upuriem		✓		
Tehniskie palīgīdzekļi		✓		
DAC pakalpojums personām ar GTR	✓			
Grupu dzīvokļu pakalpojums	✓			
Izmitināšanas pakalpojums (līdz 6 mēnešiem)	✓			
Sniegto pabalstu un sociālās palīdzības veidi				
Garantētais minimālais ienākums	✓	✓	✓	✓
Pabalsti pilngadību sasniegušiem bāreņiem vai bez vecāku gādības palikušiem bērniem	✓	✓	✓	✓
Pabalsts audžuģimenēm		✓	✓	✓
Dzīvokļa pabalsts	✓	✓	✓	✓
Pabalsts skolēnu ēdināšanas izdevumu segšanai	✓	✓		✓
Pabalsts bērna izglītībai un audzināšanai	✓	✓		✓
Vienreizējs pabalsts krīzes situācijā	✓	✓	✓	✓
Pabalsts medikamentu daļējai atmaksai		✓		
Pabalsts ārstniecības izdevumu daļējai atmaksai	✓	✓	✓	✓
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	✓	✓	✓	✓
Vienreizējs pabalsts iedzīvotājiem nozīmīgā dzīves jubilejā	✓	✓	✓	
Asins donoru materiālais pabalsts		✓		
Apbedīšanas pabalsts	✓	✓	✓	✓
Vienreizējs pabalsts no ieslodzījuma vietas atbrīvotajām personām	✓	✓	✓	✓
Pabalsts politiski represētajām personām		✓	✓	
Pabalsts aizgādņiem		✓		
Aprūpes pabalsts tiem iedzīvotājiem, kuri saviem spēkiem nespēj sevi aprūpēt un kuriem nav likumīgu apgādnieku			✓	
Pabalsts transporta izdevumiem hemodialīzes pacientam			✓	
Atbalsts personām ar I grupas invaliditāti vienu reizi gadā:			✓	
Atbalsts apgādnieka zaudējuma gadījumā:			✓	

Iestādes nosaukums	Preiļu novada Labklājības pārvalde	Aglonas novada Sociālais dienests	Vārkavas novada Sociālais dienests	Riebiņu novada Sociālais dienests
Atbalsts bērnu transportam			✓	
Vecāku maksas atlaide pirmsskolas izglītības iestādē (daudzbērnu ģimene)				✓
Pabalsts dižģimenēm				✓
Pabalsts krīzes situācijā sakarā ar ārkārtējo situāciju saistībā ar Covid-19 izplatību	✓			✓
Pabalsts malkas iegādei				✓
Pabalsts – 70 % atlaide no īres maksas sociālajā dzīvoklī	✓			
Pabalsts zelta kāzu jubilāriem.	✓			
Pabalsts dimanta kāzu jubilāriem.	✓			

TABULA 20. Sociālo pakalpojumu sniedzēji Preiļu novadā (Avots: Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs)

Pakalpojuma sniedzējs	Reģistrācijas datums	Juridiskais statuss	Pakalpojumu u sniegšanas forma	Sniedzamais pakalpojums	Klienti (pēc vecuma un dzimuma)	Klientu grupa	Juridiskā adrese
Aglonas novada pašvaldības iestāde Sociālās aprūpes centrs "Aglona"	27.03.2006. Pārreģistrācijas: 18.06.2020.	Pašvaldības iestāde	ar izmitināšanu	ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija Plānotais klientu skaits: 50	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	personas ar garīga rakstura traucējumiem (GRT), citi, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, pensijas vecuma personas Personas ar GRT; invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem; pensijas vecuma personas; personas, kas veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt	Salenieku pensionāts, Salenieki, Aglonas pag.
Riebiņu novada sociālās aprūpes centrs "Rušona"	21.07.2008.	Pašvaldības iestāde	ar izmitināšanu	ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija Plānotais klientu skaits: 27	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	pensijas vecuma personas, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, citi Personas ar funkcionāliem traucējumiem	Saules iela 8, Riebiņi, Riebiņu pag.
Preiļu novada Labklājības pārvalde	18.06.2010. Pārreģistrācijas: 14.06.2018.	Pašvaldības iestāde	bez izmitināšanas	sociālais, tai skaitā pašvaldības sociālais dienests Plānotais klientu skaits: 235	visu vecumu un dzimumu personas.	citi Preiļu novada iedzīvotāji	Aglonas iela 1A, Preiļi
Aglonas novada Sociālais dienests	29.06.2010.	Pašvaldības iestāde	bez izmitināšanas	Pašvaldības sociālais dienests	visu vecumu un dzimumu personas.	citi Aglonas novada iedzīvotāji	Jaunciema iela 35, Aglona
Aglonas novada Sociālā dienesta struktūrvienība Aprūpe mājās	16.07.2010. Pārreģistrācijas: 29.06.2020.	Pašvaldības iestādes struktūrvienība	bez izmitināšanas	Aprūpe mājās Plānotais klientu skaits: 8	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	pensijas vecuma personas, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem	Somersētas iela 34, Aglona
Vārkavas novada Sociālais dienests	24.08.2010. Pārreģistrācijas: 18.05.2018.	Pašvaldības iestāde	bez izmitināšanas	Pašvaldības sociālais dienests Plānotais klientu skaits: 250	visu vecumu un dzimumu personas.	citi Vārkavas novada iedzīvotāji	Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag.

Pakalpojuma sniedzējs	Reģistrācijas datums	Juridiskais statuss	Pakalpojumu u sniegšanas forma	Sniedzamais pakalpojums	Klienti (pēc vecuma un dzimuma)	Klientu grupa	Juridiskā adrese
Preiļu novada Labklājības pārvaldes Krīzes centrs	28.11.2011. Pārreģistrācijas: 14.06.2018.	Pašvaldības iestādes struktūrvienība	ar izmitināšanu	krīzes centrs Plānotais klientu skaits: 5	visu vecumu un dzimumu personas.	personas ar garīga rakstura traucējumiem, krīzes situācijā nonākušas personas, personas, kas cietušas no prettiesiskām darbībām (tai skaitā vardarbībā cietušas personas), bērni bāreņi un bez vecāku gādības palikušie bērni	Jaunatnes iela 1, Līči, Preiļu pagasts
Preiļu novada Labklājības pārvaldes Aprūpes mājās birojs	09.09.2010. Pārreģistrācijas: 14.06.2018.	Pašvaldības iestādes struktūrvienība	bez izmitināšanas	Aprūpe mājās Plānotais klientu skaits: 25	visu vecumu un dzimumu personas.	personas ar garīga rakstura traucējumiem, pensijas vecuma personas, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, citi Personas ar fiziska rakstura traucējumiem, kuriem nav noteikta invaliditāte	Aglonas iela 1A, Preiļi
Preiļu novada Labklājības pārvaldes pansionāts "Preiļi"	11.11.2010. Pārreģistrācijas: 14.06.2018.	Pašvaldības iestāde	ar izmitināšanu	ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija Plānotais klientu skaits: 48	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, pensijas vecuma personas	Raiņa bulvāris 13, Preiļi
Riebiņu novada domes Sociālais dienests	28.12.2010.	Pašvaldības iestāde	bez izmitināšanas	Pašvaldības sociālais dienests	visu vecumu un dzimumu personas.	citi Riebiņu novada iedzīvotāji	Saules iela 8, Riebiņi, Riebiņu pag.
Preiļu novada Labklājības pārvaldes Dienas aprūpes centrs	22.06.2012. Pārreģistrācijas: 14.06.2018.	Pašvaldības iestādes struktūrvienība	bez izmitināšanas	Dienas aprūpes centrs Plānotais klientu skaits: 20	visu vecumu un dzimumu personas.	personas, kas atkarīgas no psihoaktīvām vielām, citi, personas, kas atgriezušās no ieslodzījuma vietas, pensijas vecuma personas, invalīdi ar fiziska rakstura traucējumiem, personas ar garīga rakstura traucējumiem pirmspensijas vecuma personas; nepilnās ģimenes; jaunās māmiņas	Aglonas iela 1, Preiļi

Pakalpojuma sniedzējs	Reģistrācijas datums	Juridiskais statuss	Pakalpojumu u sniegšanas forma	Sniedzamais pakalpojums	Klienti (pēc vecuma un dzimuma)	Klientu grupa	Juridiskā adrese
Biedrība "Ģimeņu atbalsta centrs "Puķuzirnis""	19.04.2016.	Biedrība	bez izmitināšanas	Sociālās rehabilitācijas institūcija	visu vecumu un dzimumu personas.	citi Ģimenes ar bērniem	Mehanicu iela 7 - 5, Preiļi
SIA "Preiļu slimnīca" struktūrvienība "PS Atbalsts"	23.04.2019.	SIA struktūrvienība	bez izmitināšanas	aprūpe mājās Plānotais klientu skaits: 20	visu vecumu un dzimumu personas.	pensijas vecuma personas, personas ar invaliditāti ar fiziska rakstura traucējumiem	Raiņa bulvāris 13, Preiļi
Vārkavas novada Sociālās aprūpes centrs "Vārkava"	29.07.2019.	Pašvaldības iestāde	ar izmitināšanu	ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija Plānotais klientu skaits: 41	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	pensijas vecuma personas, citi Personas ar I un II grupas invaliditāti, kuriem nepieciešama diennakts sociālā aprūpe, ja klienta vajadzības pēc sociāla pakalpojuma ir izvērtēta; Personas darbspējīgā vecumā un/vai personas ar III invaliditātes grupu, kuras veselības stāvokļa dēļ nav spējīgas sevi aprūpēt un kurām nepieciešamais sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpes mājās sociāla pakalpojuma apjomu	Skolas iela 1, Vārkava, Vārkavas pag.
Preiļu novada Labklājības pārvaldes Grupu dzīvokļi	22.04.2021.	Pašvaldības iestādes struktūrvienība	ar izmitināšanu	grupu māja (dzīvoklis) Plānotais klientu skaits: 16	pilngadīgas personas (abu dzimumu)	personas ar garīga rakstura traucējumiem	Jaunatnes iela 1, Līči, Preiļu pagasts

Preiļu novadā sociālās nodrošināšanas, sociālās aprūpes un rehabilitācijas jautājumus risina Preiļu novada Labklājības pārvalde, kas ir pašvaldības iestāde un kura pēc ATR ir visu tiesību, saistību un funkciju pārņēmēja sociālajā jomā, nodrošina novada administratīvajā teritorijā reģistrētajām personām profesionālu sociālās palīdzības sniegšanu, organizē sociālo darbu, sniedz psiho sociālu atbalstu, kā arī veic sociālo pakalpojumu administrēšanu. Preiļu novada Labklājības pārvaldes pārziņā 2021.g. pēc ATR ir sekojošas struktūrvienības:

- Sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu nodaļa
- Pansionāts „Preiļi”;
- Sociālās aprūpes centrs „Rušona” ;
- Sociālās aprūpes centrs „Vārkava”;
- Sociālās aprūpes centrs „Aglona”;
- Pakalpojumu centrs “Līči”;
- Dienas aprūpes centrs;
- Krīzes centrs;
- Aprūpes mājās birojs;
- Grupu dzīvokļi;
- Sociālā māja “Rudenāji”;
- Sociālo pakalpojumu centrs Riebiņos- higiēnas istaba, veļas mazgāšana

Preiļu novada Labklājības pārvaldes **Pakalpojumu centrs “Līči”** nepieciešamības gadījumā nodrošina ar mājokli un sniedz palīdzību izmitināšanai Preiļu novada pašvaldības administratīvajā teritorijā dzīves vietu deklarējušām personām. Ja ir pilnībā apmierināts Pašvaldības teritorijā deklarēto personu pieprasījums, to sniedz arī citu pašvaldību iedzīvotājiem. Centrs nodrošina ilglaicīgu (slēdzot līgumu līdz 6 mēnešiem) un īslaicīgu (slēdzot līgumu līdz 1 mēnesim) pakalpojumu, nepieciešamības gadījumā to pagarinot uz noteiktu laiku. Centrā iespējams uzturēties gan vientuļām personām, gan ģimenēm ar bērniem.

Pansionātā „Preiļi” tiek sniegti sociālās aprūpes pakalpojumi, kas vērsti uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma un funkcionālo traucējumu dēļ. Pansionāts atrodas „Preiļu slimnīca” telpās (1. un 2. stāvā vecās slimnīcas divstāvu ēkā). Pansionātā „Preiļi” tiek uzņemtas pensijas vecumu sasniegušas personas, kā arī I un II grupas invalīdi, kuriem nepieciešama diennakts sociālā aprūpe, ja šo personu vajadzība pēc sociālā pakalpojuma ir izvērtēta atbilstoši MK 2019. gada 2.aprīļa noteikumiem Nr. 138 „Noteikumi par sociālo pakalpojumu saņemšanu”.

Sociālajā aprūpes centrā “Rušona” tiek nodrošināti sociālās aprūpes pakalpojumi, kas vērsti uz to personu pamatvajadzību apmierināšanu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma un funkcionālo traucējumu dēļ.

Sociālā māja „Rudenāji” ir Galēnu pagastā pašvaldības iekārtota sociālā dzīvojamā māja ar mērķi nodrošināt dzīvojamo platību, sniegt komunālos pakalpojumus un sociālo aprūpi gados veciem cilvēkiem un invalīdiem. Tajā ir pieejamas istabas 12 personām. Krīzes istabiņas sociālajā mājā „Rudenāji” ir domātas personām vai

ģimenēm, kas nonākušas krīzes situācijās (uzturēšanās ilgums ir līdz 6 mēnešiem). Ēkas otrajā stāvā ir izveidotas 3 krīzes istabiņas (vietu skaits 20 personām).

Sociālās aprūpes centrs „Vārkava” ir iestāde, kuras mērķis ir nodrošināt klientu pamatvajadzības - mājokli, diennakts sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu I un II grupas invalīdiem no 18 gadu vecuma, pensijas vecuma sasniegušām personām, kuras vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nespēj sevi aprūpēt un kuru dzīvesvieta deklarēta Vārkavas novada pašvaldības administratīvajā teritorijā, gan klientiem no citām pašvaldībām. Sociālās aprūpes centrs atrodas Vārkavā – bijušajā pamatskolas ēkā. Pēc veiktās pārbūves sociālajā aprūpes centrā ārējā un iekšējā vide pielāgota cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Ir piemērotas uzbrauktuves un telpas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.

Sociālās aprūpes centrs „Aglona” atrodas Aglonas pagasta teritorijā. Centrā tiek uzņemtas pensijas vecumu sasniegušas personas, kā arī I, II un III grupas invalīdi, kuriem nepieciešama diennakts sociālā aprūpe, ja šo personu vajadzība pēc sociālā pakalpojuma ir izvērtēta atbilstoši 2019. gada 2. aprīļa noteikumiem Nr. 138 „Noteikumi par sociālo pakalpojumu saņemšanu”. Centrs nodrošina arī īslaicīgus sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pēc ārstēšanās slimnīcā, kad nepieciešama pašaprūpes spēju atjaunošana un nostiprināšana.

Grupu dzīvokļi ir Preiļu novada Labklājības pārvaldes struktūrvienība, kas nodrošina mājokli un individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā pilngadīgām personām ar I vai II grupas invaliditāti ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Grupu dzīvokļi nodrošina mājokli un individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā pilngadīgām personām ar I vai II grupas invaliditāti ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Aprūpes mājās birojs sniedz pakalpojumus personām, kuras savu pamatdzīvesvietu deklarējušas Preiļu novadā un karas atbilst noteiktajiem kritērijiem.

Dienas aprūpes centra mērķis ir mazināt slimības/invaliditātes/bezdarba/atkarību u.tml. faktoru izraisītās negatīvās sociālās sekas Klientu dzīvē, radīt Klientiem iespēju attīstīt pašaprūpes prasmes, palielināt pašnoteikšanās iespējas, saturīgi pavadīt brīvo laiku, veicināt komunikācijas spējas un radīt iespēju integrēties sabiedrībā.

Viens no aktuālākajiem jaunā novada jautājumiem, kas būs jārisina tuvākajā laikā ir aprūpes vietu nodrošināšana pansionātos. Esošie pansionāti ir piepildīti un būs jārisina jautājums vai nu par kādas esošas ēkas pārbūvi, lai pielāgotu pansionāta vajadzībām vai jauna pansionāta izbūvi novada teritorijā, kā arī jāpilnveido aprūpes mājās pakalpojums Preiļu novadā.

5.7. Veselības aprūpe un veselīgs dzīvesveids

Veselības aprūpes sistēma tiek finansēta no valsts budžeta, bet veselības aprūpes pieejamības (infrastruktūras) nodrošināšana un veselīga dzīvesveida veicināšana ir pašvaldībām ar likumu noteiktā autonomā funkcija.

Preiļu novadā veselības aprūpi nodrošina SIA "Preiļu slimnīca" ar sadarbības partneriem, privātklīnika SIA "Lāzers", SIA "Simeda", 14 ģimenes ārstu privātprakses, 6 ārstu speciālistu prakses, 7 zobārstniecības prakses un 2 vecmāšu feldšeru punkti Pelēču pagastā un Saunas pagastā.

Neatliekamo medicīnisko palīdzību Preiļu novada iedzīvotājiem nodrošina Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Latgales reģionālais centrs ar 2 NMPD brigādēm Preiļos, kur viena no tām atrodas Aglonā. Savukārt lielākās reģionālās tuvākās slimnīcas ir Rēzeknē, Jēkabpilī un Daugavpilī. Pacientus iespēju robežās uzņem arī Preiļu slimnīca.

Preiļu novadā ir 7 aptiekas, no kurām pagastu lauku teritorijā ir 2 aptiekas – Aglonas pagastā un Riebiņu pagastā.

Preiļu novada pašvaldība ir SIA "Preiļu slimnīca" kapitāldaļu turētāja.

SIA "Preiļu slimnīca" ir veselības aprūpes un rehabilitācijas uzņēmums Preiļos. Uzņēmums orientējas uz kvalitatīvu, pieprasītu, finansiāli pieejamu, konkurētspējīgu stacionāro un ambulatoro medicīnisko un rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšanu, mērķtiecīgi attīstot medicīniskās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumus, kā arī paplašinot veselības veicināšanas un modernas agrīnās diagnostikas pakalpojumus visu vecumu iedzīvotājiem pēc iespējas tuvāk dzīvesvietai, atbalstot, popularizējot veselīgu dzīvesveidu.

Poliklīnikā izmeklējumi un speciālistu pieņemšanas tiek nodrošināti darbadienās, mājas aprūpes pakalpojums – katru dienu. Slimnīcā visu diennakti nepārtraukti strādā Uzņemšanas un neatliekamās palīdzības nodaļa, Terapijas nodaļa un Ginekoloģijas-dzemdību nodaļa.

Novada iedzīvotāji nepieciešamos bērnu veselības aprūpes, ginekoloģijas, dzemdību, ķirurģijas, traumatoloģijas, terapijas un citus pakalpojumus saņem arī blakus novados – Preiļu slimnīcā, Rēzeknes reģionālajā slimnīcā un Daugavpils reģionālajā slimnīcā, kuras nodrošina diennakts stacionāra, dienas stacionāra un ambulatoros pakalpojumus.

TABULA 21. *Veselības aprūpes iestādes vai to filiāles Preiļu novadā (Avots: registri.vi.gov.lv)*

SIA "Preiļu slimnīca"	Raina bulvāris 13, Preiļi	Izmeklējumi un terapija: datortomogrāfija, ultrasonogrāfija, rentgenoloģija, doplerogrāfija, elektrokardiogrāfija, pārējie sirds asinsvadu sistēmas funkcionālie izmeklējumi (asinsvadu duplex skenēšana, ehokardiogrāfija, veloergometrija), endoskopija
		Dienas stacionārā sniegtie pakalpojumi: Rehabilitācija dienas stacionārā. Ķirurģiskie pakalpojumi dienas stacionārā (gastrointestinālās endoskopijas dienas stacionārā, ginekoloģija dienas stacionārā, vispārējie ķirurģiskie pakalpojumi dienas stacionārā). Neiroloģisko un iekšķīgo slimību ārstēšana dienas stacionārā.
		Rehabilitācijas pakalpojumi
		Fizikālās medicīnas pakalpojumi.
		Diabētiskās pēdas aprūpes kabinets.
		Speciālistu pakalpojumi: kardiologs, pneimologs (TPS), ķirurgs, ginekologs, oftalmologs, dermatovenerologs, anesteziologs, pediatrs, nefrologs, traumatologs, ortopēds,

SIA "Lāzers"	Raiņa bulvāris 7, Preiļi	Izmeklējumi un terapija: ultrasonogrāfija
		Speciālistu pakalpojumi: ginekologs, otolaringologs.
SIA "Simeda"	Raiņa bulvāris 24, Preiļi	Sniegtie pakalpojumi: mājas aprūpe, medicīniskā mājas aprūpe, injekcijas, pārsiešana, fizioterapeits, medicīniskā mājas aprūpe guļošiem pacientiem, medicīniskā mājas aprūpe cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem, izgulējumi, sistēmas
SIA "Flebomedika"	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Speciālistu pakalpojumi: flebologija, vēnu saslīmšanas
SIA "E.Gulbja laboratorija"	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Laboratorijas izmeklējumu
SIA "Medicīnas sabiedrība "Gaiļezers""	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Nieru aizstājējterapijas dienas stacionārs

TABULA 22. Ārstu speciālistu prakses un zobārstniecības prakses Preiļu novadā (Avots: registri.vi.gov.lv)

Nosaukums	Adrese	Speciālistu pakalpojumi
Katkevičs Valdis - ārsta prakse psihiatrijā un neiroloģijā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	neiroloģija, psihiatrija. Psihologa kabinets
Petrāne Valentīna -ārsta prakse otolaringoloģijā	Rēzeknes iela 34-16, Preiļi	otolaringoloģija
Lācis Jānis - ārsta prakse ķirurģijā un traumatoloģijā, ortopēdijā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	traumatoloģija, ortopēdija.
Pliča Daina - ārsta prakse ķirurģijā	Raiņa bulvāris 7, Preiļi	traumatoloģija
Kurme Svetlana – fizioterapeita prakse	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	fizioterapija
Petronis Sandris - ārsta prakse ķirurģijā un traumatoloģijā, ortopēdijā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	traumatoloģija, ortopēdija
SIA "Lāzers"	Raiņa bulvāris 7, Preiļi	Zobu higiēnas pakalpojumi
Kozuļ-Kaža Anna - ārsta prakse zobārstniecībā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi
Lipska Natālija - ārsta prakse zobārstniecībā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi
Sosedovs Vjačeslavs - ārsta prakse zobārstniecībā	Liepu iela 22, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi
Vladimirs Trafimovs - ārsta prakse zobārstniecībā	Raiņa bulvāris 7, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi
Vija Rasnace- ārsta prakse zobārstniecībā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi
Lilija Poplavska- ārsta prakse zobārstniecībā	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Zobārstniecības pakalpojumi

TABULA 23. Feldšeru vecmāšu punkti Preiļu novadā (Avots: registri.vi.gov.lv)

Iestādes nosaukums	Adrese
Pelēču feldšeru vecmāšu punkts	Liepu iela 6, Pelēči, Pelēču pagasts
Prikuļu feldšeru vecmāšu punkts	Mehanizatoru iela 11, Prikuļi, Saunas pagasts

TABULA 24. Ģimenes ārstu prakses Preiļu novadā

Ārstniecības iestādes nosaukums	Ģimenes ārsta vārds, uzvārds	Ārstniecības iestādes adrese	Pamatdarbības teritorija	Reģistrēto pacientu skaits/t.sk. bērni
Spīķe Ingrīda - ģimenes ārsta prakse	Ingrīda Spīķe	Somersetas 24, Aglona, Aglonas pag.	Preiļu novads - Aglonas pagasts, Šķeltovas pagasts, Grāveru pagasts, Kastuļinas pagasts	468/233
Krimans Vadims - ģimenes ārsta prakse	Vadims Krimans	Somersetas 24, Aglona, Aglonas pag.	Preiļu novads - Aglonas pagasts, Šķeltovas pagasts, Grāveru pagasts, Kastuļinas pagasts	521/3
Aglonas doktorāts-S, SIA	Skaidrīte Valaine	Jaunaglonas 7, Aglona, Aglonas pag.	Preiļu novads - Aglonas pagasts, Šķeltovas pagasts, Aizkalnes pagasts	1159/70
"ABAKS AA", SIA	Jānis Anspoks	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Preiļu novads - Preiļi (Celtnieku, Lāčplēša, Kooperatīvā, Lauku, Tirdzniecības, Rožu, Viļānu, Valmieras, Kārsavas ielas)	1111/46
Rutkovskis Staņislavs - ģimenes ārsta prakse	Staņislavs Rutkovskis	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Preiļu novads - Preiļi (Raiņa bulvāris; Brīvības, Rīgas, Kurzemes, Ludzas, Pļaviņu, Zaļā, Atpūtas, Bērzu, Cēsu, Talsu, Liepājas, Andreja Paulāna, 1.maija, Sporta, Liepu (līdz Aglonas ielai), Daugavpils (līdz Liepājas ielai))	1717/9
"Ārstes Vaivodes prakse Preiļos", SIA	Irēna Vaivode	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Preiļu novads - Preiļi, Preiļu pagasts, Aizkalnes pagasts, Pelēču pagasts, Saunas pagasts	1766/360
Kirsanova Ļubova - ģimenes ārsta prakse	Ļubova Kirsanova	Raiņa bulvāris 7, Preiļi	Preiļu novads - Preiļi (Aglonas, Liepu, Jelgavas, Jaunā, Saules, Dārzu, Miera, Kosmonautu, Kalnu, Ziedu ielas)	1791/76
Petrāns Jānis - ģimenes ārsta prakse	Jānis Petrāns	Rēzeknes 34-16, Preiļi	Preiļu novads - Pelēču pagasts; Preiļi (Rēzeknes, Nikodema Rancāna ielas)	1529/37
Ruskulis Anatolijs - ģimenes ārsta prakse	Anatolijs Ruskulis	Raiņa bulvāris 13, Preiļi	Preiļu novads - Preiļi, Rožkalnu pagasts, Upmalas pagasts, Vārkavas pagasts; Līvānu novads - Sutru pagasts	1610/30
Petrāne Irēna - ģimenes ārsta prakse	Irēna Petrāne	1.Raiņa bulvāris 13, Preiļi 2.Ivana Sorokina 14, Stabulnieki, Stabulnieku pag.	Preiļu novads - Preiļi, Aizkalnes pagasts, Preiļu pagasts, Galēnu pagasts, Riebiņu pagasts, Rušonas pagasts, Silajāņu pagasts, Sīļukalna pagasts, Stabulnieku pagasts	1242/879

Ārstniecības iestādes nosaukums	Ģimenes ārsta vārds, uzvārds	Ārstniecības iestādes adrese	Pamatdarbības teritorija	Reģistrēto pacientu skaits/t.sk. bērni
Džeriņa Jevģēnija - ģimenes ārsta prakse	Jevģēnija Džeriņa	1.Raiņa bulvāris 13, Preiļi 2. Miera 4, Silajāņi, Silajāņu pag.	Preiļu novads - Preiļi, Aizkalnes pagasts, Preiļu pagasts, Galēnu pagasts, Riebiņu pagasts, Rušonas pagasts, Silajāņu pagasts, Sīlukalna pagasts, Stabulnieku pagasts	431/6
Lioznova Svetlana - ģimenes ārsta prakse	Svetlana Lioznova	Raiņa bulvāris 13, Preiļi, Aglonas 3, Rušona, Rušonas pag.	Preiļu novads - Preiļi, Aizkalnes pagasts, Preiļu pagast, Galēnu pagasts, Riebiņu pagasts, Rušonas pagasts, Silajāņu pagasts, Sīlukalna pagasts, Stabulnieku pagasts	1845/145
Orlovs Dmitrijs - ģimenes ārsta prakse	Dmitrijs Orlovs	Viļānu 2A, Riebiņi, Riebiņu pag.	Preiļu novads - Riebiņu pagasts Rēzeknes novads - Viļāni, Viļānu pagasts	1500/20
"Asklēpijs Z", SIA	Zita Laizāne	Raiņa bulvāris 13, Preiļi, Skolas 5, Vecvārkava, Upmalas pag.	Preiļu novads - Preiļi (rajons Mežsētas; Daugavpils (no Liepājas ielas), Andreja Upīša, Saltupes, Mehanizatoru, Pils, Čakstes ielas) Saunas pagasts, Rožkalnu pagasts, Upmalas pagasts, Vārkavas pagasts	2549/847

TABULA 25. Preiļu novada veselības aprūpes un sociālo jautājumu SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Pieejami sociālie un veselības aprūpes pakalpojumi, ir nodrošināta atbilstoša sociālo pakalpojumu un veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāte. • Sociālie pakalpojumi reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, iedzīvotājiem pieejams plašs sociālo pakalpojumu un pabalstu klāsts. • Sociālā darba speciālistu skaits uz novada iedzīvotāju skaitu ir atbilstošs. • Sociālā darba speciālisti ir ar atbilstošu izglītību, kuriem ir vēlme un prasme strādāt atbilstoši profesijas kvalitātes kritērijiem. • Sociālie darbinieki ir specializējušies darbam ar dažādām mērķa grupām (personām ar GRT, ģimenēm un bērniem, veciem cilvēkiem, personām ar invaliditāti, atkarīgām personām, varmākām, utt.). • Ir specializētais transports, mobilais pacēlājs. • Arvien vairāk novada iedzīvotāju izvēlas veselīgu dzīves veidu (sporto, lieto veselīgu pārtiku, apmeklē jogas nodarbības), uzlabo savu dzīves kvalitāti. • Veselības aprūpes jomā pilsētā ir pieejami poliklīnikas, stacionāra un Dienas stacionāra pakalpojumi, ārsti speciālisti, ģimenes ārstu prakses ir lielākajā daļā visa novada teritorijā 	<ul style="list-style-type: none"> • Sociālā darba joma, tās uzdevumi un funkcijas no sabiedrības puses un politiķiem bieži vien nav īsti izprasta. • Valsts delīgē pašvaldībai arvien jaunas funkcijas, nosaka pabalstu apmēru palielināšanos. • Sadarbība starp institūcijām bieži vien nav vērsta uz kopīgu mērķi. • Atbalstošu un palīdzošu resursu trūkums, bieži vien sociālā darba speciālists var pajauties tikai uz saviem spēkiem un zināšanām. • Atsevišķus sociālos pakalpojumus nepieciešams reģistrēt sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā. • Motivācijas darbs ar klientu ir darbietilpīgs, rezultāta sasniegšanai nepieciešami mēneši, reizēm gadi, it sevišķi darbā ar atkarīgām personām, varmākām. • Darba vietu trūkums, bezdarbs turpina pieaugt, nepietiekams pieprasījums pēc zemu kvalificēta darba spēka. • Ir pagasti, kuros nav ģimenes ārstu prakses vietas. • Specializētais transports ir novecojis, kā arī bieži vien tiek izmantots citiem mērķiem. • Sociālās dzīvojamās platības trūkums.
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Apvienojoties ir iespēja apvienot sociālā darba un sociālo pakalpojumu resursus, līdz ar to uzlabot pakalpojumu kvalitāti. • Izstrādāt projektus un piesaistīt pieejamo valsts vai ES finansējumu, gan sociālajā jomā, gan veselības aprūpes jomā. • Turpināt izglītēt darbiniekus, iesaistīties inovatīvu projektu realizācijā. • Turpināt attīstīt sniegto medicīnas pakalpojumu un medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu klāstu. • Veicināt jaunu ģimenes ārstu prakses vietu rašanos vai feldšerpunktu atvēršanu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Palielinās trūcīgo un maznodrošināto mājsaimniecību skaits, kas uzliek būtisku slogu pašvaldības budžetam. • Zema dzimstība un darba spējīgo iedzīvotāju skaita samazināšanās un aizplūšana no novada. • Individuālā darba veicējiem nav prognozējamas izmaiņas valsts nodokļu politikā (mājas aprūpes pakalpojuma un asistenta pakalpojuma sniedzēji ir pašnodarbinātas personas). • Sociālo dzīvokļu remontdarbiem nepieciešams būtisks finansiāls ieguldījums, jo tie nav pietiekoši labā stāvoklī. • Ģimenes asistentu trūkums.

<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju informēšanas veicināšana un izpratnes veidošana par veselības profilakses pasākumiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Atkarību izraisošo vielu lietotāju liels skaits. • Iedzīvotāju kategorija, kurai ir zema motivācija mainīt situāciju, izmantot pieejamo profesionāļu palīdzību. • Medicīniskā aprūpe
---	--

5.8. Drošība

5.8.1. Pašvaldības policija

Preiļu novadā sabiedrisko kārtību nodrošina Pašvaldības policija. Pašvaldības policija darbojas uz nolikuma pamata 5 cilvēku sastāvā.

Pašvaldības policijas darbības virzieni:

- Preiļu novada pašvaldības apstiprināto saistošo noteikumu un lēmumu izpildes kontrole un sodīšana par šo noteikumu neievērošanu;
- izsaukumu apkalpošana strādājot maiņu režīmā;
- fizisko un juridisko personu iesniegumu, priekšlikumu un sūdzību izskatīšana;
- telefoniski saņemto izsaukumu koordinēšana starp Valsts policiju un Pašvaldības policiju, lai operatīvi varētu reaģēt uz sabiedriskās kārtības pārkāpumiem;
- patrulēšana publiski visbiežāk apmeklētās vietās Preiļu novadā;
- sabiedriskās kārtības nodrošināšana piketu, mītiņu, komercpasākumu, sporta un atpūtas pasākumu laikā;
- nelegālās alkohola un spirta tirdzniecības vietu konstatēšana un tirdzniecības pārtraukšana;
- patērētāju tiesību aizsardzība un tirdzniecības noteikumu ievērošanas pārbažu veikšana tirdzniecības un sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumos;
- vispārīgā veidā pasākumu organizēšana skolās ar mērķi iepazīstināt bērnus ar policijas darbu, kā arī iepazīstināt ar bērnu pienākumiem, tiesībām un atbildību;
- bērnu izņemšana no sociālā riska ģimenēm, par kurām ir ziņas, ka šajās ģimenēs tiek apdraudēta bērna veselība vai dzīvība, un, sadarbībā ar Preiļu novada Bāriņtiesu, viņu ievietošana valsts audzināšanas iestādēs;
- kompetences ietvaros palīdzības sniegšana krīzes situācijā nonākušajām vai no vardarbības cietušajām personām;
- sadarbība ar klaiņojošo dzīvnieku izķeršanas dienestu;
- sabiedriskā transporta lietošanas nosacījumu izpildes kontrole;
- personu piespiedu atvešana pēc tiesas vai prokuratūras lēmuma;
- personu, kuras atzīstas par rīcībnespējīgām, nogādāšana pie psihiatra, ja šīs personas apdraud savu vai citu veselību un dzīvību;
- noziegumu vietas apsardze, pašvaldības policijas aizturēto kriminālu nodarījumu izdarījušo vai aizdomās turamo personu nogādāšana Valsts policijā;
- kriminālsoda – piespiedu darba sprieduma izpilde – notiesāto personu uzraudzība un kontrole;
- transporta līdzekļu stāvēšanas un apstāšanās noteikumu ievērošanas kontrole;
- sabiedriskās kārtības pasākumu nodrošināšana Preiļu novada kapsētās;
- Valsts valodas likuma ievērošanas kontrole;
- autortiesību un blakustiesību ievērošanas kontrole.

Pēc ATR pārraudzības teritorija ir palielinājusies uz pievienoto – Aglonas pagasta, Riebiņu un Vārkavas novadu rēķina.

Riebiņu apvienotās pagastu pārvaldes teritorijā sabiedrisko kārtību nodrošina 3 kārtībnieki, kuri uzrauga arī novada teritorijā esošos ezerus, nepieļaujot nelikumīgu zvejas tīklu un murdu izmantošanu novada ūdenstilpnēs

Vārkavas apvienotā pagastu pārvaldes teritorijā par sabiedrisko kārtību atbild - Iecirkņa inspektors.

Aglonas pagastā pašvaldības struktūrā nav sabiedriskās kārtības nodrošinātāji. Aglonas pagastā atrodas Valsts policijas iecirknis.

TABULA 26. Preiļu novada sabiedriskās kārtības un drošības SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldībā ir labs speciālistu klāsts • Drošība pietiekama • Pašvaldības policija Preiļu novadā • Ir iespēja piesaistīt privāto apsardzes firmu • Laba sadarbība ar valsts policiju • Ir video novērošana pie dažām pašvaldības iestādēm • Viegli nodrošināma sabiedriskā drošība mazā iedzīvotāju skaita dēļ • Ugunsdzēsšanas depo 	<ul style="list-style-type: none"> • Mazs pašvaldības policistu skaits • Pašvaldības policijas aprīkojums • Komunikācijas trūkums ar iedzīvotājiem • Jaunu tehnoloģiju trūkums drošības jomā • Izglītības iestāžu ietekme uz sabiedrisko drošību
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Projektu realizācija sabiedriskās drošības nodrošināšanai • Jaunu tehnoloģiju iegāde drošības jomā • Jauniešu izglītošana skolās par drošības jautājumiem • Papildus videonovērošanas kameru uzstādīšana pie visām pašvaldības iestādēm, parkos, Preiļu pilsētā galvenajos ielu krustojumos, ēku pagalmos 	<ul style="list-style-type: none"> • Finanšu līdzekļu trūkums • Birokrātiskā sloga palielināšanās • Pašvaldības attīstības stratēģijas maiņa. • Degradējošu sabiedrības pārstāvju palielināšanās

5.8.2. Bāriņtiesa

2021. gada 26. augusta Preiļu novada domes sēdē tika pieņemts lēmums apvienot Preiļu novada bāriņtiesu, Riebiņu novada bāriņtiesu, Vārkavas novada bāriņtiesu, Aglonas novada bāriņtiesas Aglonas pagasta darbības teritoriju un uz reorganizējamo institūciju bāzes izveidot Preiļu novada Bāriņtiesu. Ar šo lēmumu noteikts, ka Preiļu novada bāriņtiesa ir Preiļu novada bāriņtiesas, Riebiņu novada bāriņtiesas, Vārkavas novada bāriņtiesas, Aglonas novada bāriņtiesas Aglonas pagasta darbības teritorijā finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja, ciktāl normatīvajos aktos un domes lēmumos nav noteikts citādi.

Preiļu novada bāriņtiesa darbojas saskaņā ar Preiļu novada pašvaldības 2021. gada 26. augustā apstiprināto nolikumu un pamatojoties uz Bāriņtiesu likumu, Civillikumu, citu normatīvo aktu un publisko tiesību principiem, prioritāri nodrošinot bērnu un

aizgādņībā esošo personu tiesību un tiesisko interešu aizsardzību. Bāriņtiesas apliecinājums juridiskā ziņā pielīdzināms notariālajam apliecinājumam. Preiļu novada bāriņtiesā strādā 12 darbinieki - bāriņtiesas priekšsēdētājs, 7 bāriņtiesas locekļi, kurus ievēl Preiļu novada pašvaldība, lietvedību kārtot sekretārs, strādā arī psihologs, arhivārs un apkopēja. Darbinieki piedalās bāriņtiesas sēdēs, veic bērnu dzīves apstākļu pārbaudes, nodrošina ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu un aizgādņība esošo personu mantisko un personisko tiesību ievērošanas uzraudzību, sniedz konsultācijas Preiļu pilsētas un Preiļu novada iedzīvotājiem bāriņtiesas kompetences jautājumos. Bāriņtiesas telpas atrodas Aglonas ielā 1A, Preiļos.

Saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 2.panta otrajā daļā noteikto, novados, kuros nav teritoriālā iedalījuma vienību, bāriņtiesa Civillikumā noteiktajos gadījumos sniedz palīdzību mantojuma lietu kārtošānā, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus – sagatavo un apliecina darījumus (dāvinājuma līgumus, pirkuma līgumus, maiņas līgumus), sagatavo un apliecina vienošanos par mantojuma vai kopīpašuma sadali, sastāda testamentus, pieņem testamentus glabāšanā, sastāda un apliecina pilnvaras, apliecina uz dokumentiem paraksta īstumu, apliecina dokumentu noraktu, kopiju, izrakstu pareizību, sagatavo un apliecina parakstus uz nostiprinājuma lūgumiem, sagatavo dokumentu projektus un pilda citus šā likuma 61.pantā norādītos uzdevumus, ja šajos novados nav notāra.'

TABULA 27. Preiļu novada bāriņtiesas jomas SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Bāriņtiesas pakalpojumu pieejamība tuvu dzīvesvietai, nodrošināti notariālie pakalpojumi dzīvesvietā cilvēkiem ar veselības problēmām, cilvēkiem ar invaliditāti • Pieejami psihologa pakalpojumi • Bāriņtiesas darbiniekiem atbilstoša profesionāla izglītība • Veiksmīga sadarbība ar pašvaldības policiju, Labklājības pārvaldi, probācijas dienestu • Darbojas starpinstītūciju sadarbības grupa • Pieejamas brīvā laika pavadīšanas iespējas un infrastruktūra (jauniešu centri, sporta bāzes, stadioni, parki, pašdarbības kolektīvi u.c.) visu sociālo grupu jauniešiem • Regulāra komunikācija un atgriezeniskā saite • Sava novada iedzīvotāju problēmu pārzināšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītojamo skaita samazināšanās praktiski visās izglītības iestādēs • Skolēniem pietrūkst motivācijas mācīties • Bāriņtiesas darbiniekiem nav pilna slodze, līdz ar to strādā darbu amatu apvienošanas kārtībā • Nav asistentu darbam ar riska ģimenēm ar bērniem; ar cilvēkiem ar ierobežotu rīcībspēju • Nav vienotas sistēmas bāriņtiesu darbinieku likmju un atalgojuma piešķiršanai no pašvaldības budžeta (dažāda pieeja esošajos novados) • Atšķirīgas pieejas novados nodrošināšanai ar atbalsta personālu • Dažās jomās kvalificētu speciālistu trūkums • Nepietiekama publicitāte un vāja reklāma par piedāvātajām iespējām (audžuģimenes, aizbildņi, viesģimenes, ģimeņu asistenti) • Nevienmērīgs valsts un pašvaldības atbalsts • Vāja starpinstucionālā sadarbība • Nepietiekama komunikācija ar potenciālajiem apmeklētājiem sociālajos tīklos • Kvalificētu jaunu speciālistu trūkums • Sabiedrības vāja izpratne par bāriņtiesas funkcijām un kompetences robežām

Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Ģimeņu ar bērniem padziļināta izpēte, lai noteiktu veiksmīgākās atbalsta iespējas un programmas • Starpinstitūciju darba grupu aktivizēšana • Aktīvāka iesaistīšanās dažādos projektos • Sadarbība ar pašvaldības policiju, izglītības iestādēm, sociālo dienestu, ārstniecības iestādēm • Skola, it īpaši laukos, kā daudzfunkcionāls centrs, kur dienas otrajā pusē iespējams saņemt ne tikai izglītības pakalpojumus, bet arī sociālos, nodarbinātības veicināšanas un pat veselības, psihologa pakalpojumus • Iesaistīšanās starptautiskos projektos • Veselīga dzīvesveida popularizēšana • Narkologa pakalpojumu aktivizēšana 	<ul style="list-style-type: none"> • Mainīgā valsts politika bāriņtieus darbības jomā • Demogrāfiskā krīze (iedzīvotāju skaita samazināšanās) • Kvalificētu un profesionālu speciālistu (psihologi, speciālisti darbam ar ģimenēm un bērniem) skaita samazināšanās • Bāriņtiesas darbinieku pārslodze, profesionālā izdegšana • Kvalitatīvas izglītības prestiža samazināšanās • Normatīvās bāzes un metodiskās vadības trūkums bāriņtiesu darbā Latvijā • Ekonomiskā situācija ģimenēs (zems materiālais nodrošinājums, zems vajadzību līmenis), bezdarbs, alkoholisms. • Koordinētas sadarbības un pārvaldības trūkums starp iestādēm, kas strādā ar jauniešiem • Iedzīvotāju skaita turpmāka samazināšanās • Skolu tīkla optimizācija lauku reģionos • Finansējuma trūkums • Novada iedzīvotājiem nākotnē nebūs pieejami notariālie pakalpojumi tuvāk dzīvesvietai • Covid-19 u.c. ierobežojumu izaicinājumi • Stereotips "šeit nav ko darīt" jauno ģimeņu vidū, • Mājokļu pieejamības trūkums • Darbā ar ģimenēm un bērniem iesaistīto "izdegšanas risks"

6. Infrastruktūra

6.1. Transporta infrastruktūra

Attīstīta infrastruktūra ir viens no faktoriem, kas nodrošina teritorijas attīstību un ekonomisko izaugsmi. Būtiska nozīme Preiļu novada teritorijas attīstībai, kā arī iedzīvotāju labklājības celšanā ir transportam un labi attīstītam ceļu tīklam.

Sakārtota transporta infrastruktūra un satiksme veicina novada iedzīvotāju mobilitāti un pārējo reģionu sasniedzamību, sadarbību un Preiļu novada kā reģionālās nozīmes centra attīstību. Sīkāk uzskaitīta transporta infrastruktūra pa apvienotajām Preiļu novada teritorijām:

Autoceļi **Preiļus** savieno ar Rīgu, Daugavpili, Rēzekni, Krāslavu, Balviem, Jēkabpili, Madonu, Dagdu, Varakļāniem, Viļāniem un citām pilsētām. Preiļu pilsētas ielu kopgarums – 32,1 km., bijušā Preiļu novada pagastu ceļu kopgarums ir 264,66 km. Bijušā Preiļu novada teritoriju šķērso 3 valsts reģionālie autoceļi P58, P62, P63 ar kopgarumu 41 km un valsts vietējie autoceļi V 736, V 737, V 738, V 741, V 742, V 747, V 748, V 749, V 750, V 751, V 752, V 756 un V 763 - 37 km. Pelēču pagasta teritoriju šķērso 1 valsts galvenais autoceļš: A13 Krievijas robeža – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas robeža. Pelēču pagasta teritoriju šķērso dzelzceļa līnija: Sanktpēterburga – Rēzekne – Daugavpils – Viļņa.

Vārkavas pagastu teritoriju šķērso 7 valsts nozīmes autoceļi: V750, V751, V752, V678, V682, V757, V675. Ceļi nodrošina nokļūšanu līdz tuvākajām pilsētām – Preiļi, Līvāni, Daugavpils, taču segums ir grants un to stāvoklis ir neapmierinošs, nepietiekami ir arī ceļu kopšanas pasākumi. Pašvaldības autoceļu kopgarums ir 121,08km, no tiem tikai 1, 12km ir melnais segums, 71% ir grants segums un 28% bez seguma.

Riebiņu pagasta teritoriju šķērso 21 valsts autoceļš, no tiem viens ir valsts galvenais autoceļš (A13) Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne - Daugavpils – Lietuvas robežā (Medumi), Eiropas nozīmes ceļš (E262) Varšava – Sanktpēterburga, reģiona nozīmes autoceļi (P58, P62) un 16 valsts vietējās nozīmes autoceļi (V553, V577, V595, V735, V737, V739, V740, V742, V743, V744, V746, V749, V751, V761, V763, V764). Valsts galvenais autoceļš (A13) (St.Pēterburga) Rēzekne-Daugavpils (Varšava, arī Eiropas TEN tīkla autoceļš (E262) „Kauņa-Ukmerģe-Daugavpils-Rēzekne-Ostrova” iet pa Riebiņu novada teritorijas dienvidu malu, šķērsojot Rušonas pagastu. Tas nodrošina tuvumā dzīvojošo iedzīvotāju labākas nokļūšanas iespējas republikas nozīmes pilsētās Rēzeknē un Daugavpilī. Valsts ceļu kopgarums novada teritorijā 221,9 km, t.sk.: 13,8 km galvenie ceļi, 41,1 km reģiona nozīmes ceļi, 167,0 km vietējās nozīmes valsts ceļi. Novadā pašvaldības autoceļu un ielu kopgarums ir 476,6 km, t. sk.: - 28,8 km ar melno segumu (A grupas 13,72km, B - 1,62 km, C - 0,44 km, ielas 13,02 km); - 285,3 km ar grants segumu (A grupas 117,39 km, B - 128,71 km, C - 29,29 km, ielas 9,94 km); - 162,5 km bez seguma (A grupas 13,95 km, B - 101,05 km, C - 47,30 km, ielas 0,20 km).

Aglonas pagasta transporta infrastruktūru veido valsts, pašvaldības un privāto īpašnieku ceļu un ielu tīkls, kas nodrošina novada administratīvā centra un pagastu centru sasniedzamību, kā arī saites ar apkārtējo novadu un pilsētu pakalpojumu centriem. Pagasta teritoriju šķērso divi valsts reģionālie autoceļi – P60 “Dagda – Aglona” un P62 “Krāslava – Preiļi – Madona” - un 15 valsts vietējie autoceļi. Kopējais valsts autoceļu garums Aglonas novadā ir 147 km, savukārt kopējais pašvaldības ielu

un ceļu garums ir 312 km. Kopējais pašvaldībai piederošo ielu garums ir 14 km, savukārt autoceļu – 298 km. No valsts autoceļiem 45% ir ar asfalta segumu, savukārt no pašvaldības autoceļiem un ielām tikai 2,6% ir ar asfalta segumu.

ATTĒLS 22. Transporta infrastruktūra

Pašvaldības katru gadu paredz pašvaldību budžetos izdevumus pašvaldības ceļu un ielu uzturēšanai un veic atklātu konkursu iepirkumu procedūras uz pašvaldības ceļu un ielu ikdienas uzturēšanu. Apvienotajā novadā, Preiļu novada iepirkumu komisija veiks iepirkuma procedūru, lai paredzētu nepieciešamos finanšu līdzekļus 2022.gada budžetā jaunizveidotā Preiļu novada pašvaldības ceļu un ielu ikdienas uzturēšanai. Pašvaldības ceļu un ielu remontdarbi tiek finansēti no Ceļu fonda līdzekļiem, kas tiek apstiprināti katrai novada pašvaldībai. Pašvaldības uzdevums būs piesaistīt ES līdzfinansējuma iespējas pašvaldības ceļu un ielu atjaunošanai un pārbūvei.

6.2. Pašvaldības atbildības komunālā saimniecība

6.2.1. Siltumapgāde

Centrālā siltumapgādes sistēma ir stratēģiski nozīmīga novada infrastruktūras daļa, kas ir jāsaglabā un jāturpina sistēmas modernizācijas pasākumi. Preiļu pilsētā centralizēto siltumapgādi nodrošina pašvaldības SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Siltumapgādes daļa. Preiļu novadā tiek izmantoti dažādi tehniskās siltumapgādes veidi – centralizēta siltumapgādes sistēma, lokālā apkure un individuālā apkure. Centralizēto siltumapgādi Preiļu novadā nodrošina SIA „PREIĻU SAIMNIEKS”, bet pagastos lokālas siltumapgādes sistēmas apkalpo pagastu pārvaldes. Siltumenerģija tiek ražota SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” centrālajā katlumājā Liepu ielā 2 un katlumājās Celnieku ielā 2 un Pils ielā 14a, kā arī siltumenerģiju ražo AS „Preiļu siers”. Daļa siltumenerģijas, kas tiek piegādāta Liepu ielas katlumājas apkalpojošajā teritorijā, tiek iepirkta no SIA “Preiļu enerģētika”. Centralizētās siltumapgādes nodrošināšanai siera rūpnīcas mikrorajonā SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” iepērk AS „Preiļu siers” saražoto siltumenerģiju, bet Siltumapgādes daļa veic siltumtīklu apkalpošanu.

Siltumenerģijas ražošana atstāj būtisku ietekmi uz vidi, tādēļ šajā nozarē sevišķi tiek sekots līdzi, kā taupīt un saglabāt dabas resursus. Par kurināmo tiek izmantota dabasgāze un vietējais atjaunojamais energoresurss – šķelda. Šķeldas katli komplektējas ar priekškurtuvi, pelnu uztvērēju, dūmsūkni, ventilatoru. Kurināmā padeve uz priekškurtuves ārdiem notiek automatizēti ar šneka palīdzību. Šķeldas katliem nepieciešams pastāvīgs apkalpojošais personāls, jo kurināmā padeves procesam nepieciešama nepārtraukta uzraudzība. Savukārt cenu izpratnē visriskantākais kurināmā veids ir dabasgāze.

Liela vērtība tiek veltīta siltumenerģijas zudumu samazināšanai pilsētas centrālajos siltumtīklos – 90% centrālo siltumtrašu ir rekonstruētas, veicot pāreju uz divcauruļu sadales sistēmu. Siera rūpnīcas mikrorajonā darbojas četrcauruļu sadales sistēma, ko apkalpo SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Siltumapgādes daļa.

Lielākā daļa centrālo siltumtrašu Preiļu pilsētā aizvadītajos gados ir pakāpeniski atjaunota. To vietā uzstādītas mūsdienu prasībām atbilstošas rūpnieciski izolētas apakšzemes caurules. Kopējā apkurināmā platība Preiļos ir aptuveni 120 tūkstoši kvadrātmetru un SIA “PREIĻU SAIMNIEKS” siltumenerģijas gala tarifs ir 54,23 EUR/MWh bez PVN.

Dzīvojamā fonda stāvoklis vērtējams kā slikts, jo lielākā daļa ēku kalpo vairākus gadu desmitus, tām nav veikts kapitālremonts un tādēļ tām ir ļoti zema energoefektivitāte. Izmantojot Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu, Preiļos līdz šim ir nosiltinātas desmit daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas (deviņas no tām izmanto centralizētās siltumapgādes pakalpojumu, bet viena kurina ar malku

Liela daļa daudzdzīvokļu dzīvojamo māju iekšējo fīklu ir novecojuši. Karstā ūdens augstā korozijas aktivitāte un zemas kvalitātes cauruļvadu montāžas tehnoloģija (kāda tā bieži vien bija padomju laikā, kad šīs dzīvojamās mājas tika celtas) izraisa cauruļvadu nolietošanos un plīsumus.

Daudzdzīvokļu nami aprīkoti ar individuālajiem siltummezgliem, kas regulē apkures un karstā ūdens sagatavošanas režīmu katrā ēkā. Karstā ūdens padeve Preiļos tiek nodrošināta visu gadu. Norēķini par patērēto siltumenerģiju notiek pēc siltumskaitītāju rādījumiem.

SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Siltumapgādes daļa apkures sezonas laikā katru mēnesi informatīvajā izdevumā “Saimnieka Vārds”, interneta vietnē www.preilusaimnieks.lv un sociālajā tīklā <https://www.facebook.com/PreiluSaimnieks> informē savus klientus par apkures izmaksām konkrētajā mēneša norēķinu periodā.

Centrālā siltumapgāde tiek nodrošināta Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos. Riebiņos centralizēti siltumapgādi nodrošina SIA „Agrofirma Turība”, 2020/2021. gada apkures sezonā tarifs ir 63,03 EUR/MWh (bez PVN). Siltums tie piegādāts pašvaldības ēkām (bibliotēka, kultūras centrs, administrācijas ēka, MJIC “Pakāpieni”, medpunkts) un 2 daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām. SIA. Pārējos pagastos siltumapgādes tarifs ir 1EUR (bez PVN) par 1m². Stabulniekos pašvaldības piederošā centralizēta kurtuve, ar siltumu apgādā - pašvaldības ēkas, tai skaitā Dravnieku pamatskolu, un 1 pašvaldībai piederošu daudzdzīvokļu māju. Galēnos pašvaldībai piederoša katlu māja nodrošina siltumapgādi pašvaldības objektiem, kā arī atsevišķiem dzīvokļiem. Katlu mājas jaudas no 30 līdz 495 kWt. Riebiņu vidusskolai un PII “Sprīdītis”, katrai ir sava lokālā apkure. Citur apdzīvotās vietās ir vai nu individuālās apkures sistēmas vai atsevišķas centrālās apkures sistēmas daudzdzīvokļu mājai.

Aglonas pagastā siltumapgāde galvenokārt tiek nodrošināta lokāli, kurināmajam izmantojot malku vai granulas. Centralizētās siltumapgādes tarifs 1.6078 Euro 1m² + 12% PVN = 1.80Euro. Aglonas pagastā pašvaldība ar siltumapgādi nodrošina: Aglonas kultūras namu, bibliotēku, Pirmsskolas izglītības iestādi, dzīvojamo māju, Aglonas vidusskolu, Radošo industriju centru, dienesta viesnīcu Jaunciema ielā 31, sociālo māju Jaunaglonā, Aglonas pirti, Aglonas remontdarbnīcas, SAC Aglona.

Vārkavas pagastā centralizētā siltumapgāde ir pieslēgta tikai Vecvārkavas ciemā. Ar siltumapgādi tiek nodrošināta Vārkavas muižas pils ēka (kurā atrodas Vārkavas novada domes administrācija, Kultūras centrs, Vārkavas novada bāriņtiesa, Upmalas bibliotēka un ģimenes ārsta prakse), Vārkavas vidusskola un viena divpadsmit dzīvokļu māja. Pārējām pašvaldības iestādēm Vārkavas un Rožkalnu pagastos ir izvēlēts lokāls apkures katls un citur apdzīvotās vietās iedzīvotājiem ir individuālās apkures sistēmas. Siltumapgādes nodrošināšanai tiek izmantota malka. Vārkavas novadā centralizēto siltumapgādi nodrošina pašvaldība. Centralizētās siltumapgādes tarifs – 0,29 EUR/m² bez PVN.

6.2.2. Ūdensapgāde un kanalizācija

Preiļu pilsētā ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu nodrošina pašvaldības SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Ūdensapgādes un kanalizācijas daļa. SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Ūdensapgādes un kanalizācijas daļa apkalpo pilsētas maģistrālos ūdens un kanalizācijas fīklus līdz to ievadam konkrētā ēkā, veicot to iekārtu un cauruļvadu apkalpošanu un remontu. Ēkas iekšējās infrastruktūras fīklus apkalpo SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” avārijas dienests.

Preiļos darbojas viena centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma. Centralizētajai ūdensapgādei tiek izmantoti vienīgi pazemes ūdeņi, kurus iegūst Rēzeknes ielas ūdensgūtvē no četriem 50 m dziļiem artēziskajiem dziļurbumiem. Dzeramā ūdens ieguvī Preiļu pilsētā nodrošina viena sūkņu stacija Rēzeknes ielā 49, kuras maksimālā jauda var sasniegt 1648 kubikmetru diennaktī iegūtais ūdens pirms padošanas patērētājiem tiek attīrīts Rēzeknes ielas atdzelžošanas stacijā. Centralizētā ūdensapgāde tiek vadīta ar datorizētas tālvadības sistēmas palīdzību. Ūdens pēc apstrādes kļūst daudz dzidrāks, draudzīgāks sadzīves tehnikai un sanitārajiem mezgliem. Normatīvie akti kā pieļaujamo normu nosaka 0,4 miligramus dzelzs vienā miligramā ūdens, bet Preiļos, pateicoties modernajām iekārtām, šis rādītājs ir daudzkārt mazāks – pat 0,015 miligrami

Preiļu pilsētā ir apmēram 70 km maģistrālā ūdensvada un kanalizācijas tīklu. Diennaktī mūsu pilsētā tiek piegādāti apmēram 640 kubikmetru ūdens, bet attīrīšanas iekārtās nonāk apmēram 880 kubikmetru ūdens, jo tīklu izbūves īpatnību dēļ kanalizācijas sistēmā nonāk daudz lietus notekūdeņu.

Iepriekšējos gados, piesaistot Eiropas Savienības līdzfinansējumu, realizēti nozīmīgi un apjomīgi ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstības projekti – modernizēta ūdensgūtve Rēzeknes ielā un centrālās ūdens attīrīšanas iekārtas. SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” realizētie ūdenssaimniecības attīstības projekti ir veiksmīgs Eiropas Savienības struktūrfondu apguves piemērs Latgales reģionā.

2014. gada 17. septembrī Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija ar Padomes lēmumu Nr. 244 apstiprināja SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” ūdenssaimniecības pakalpojumu tarifus, kas stājās spēkā ar 2014. gada 1. novembri. Centralizētās ūdensapgādes tarifs Preiļu pilsētā un Aizkalnes un Preiļu pagastos ir 0,89 EUR par 1 m³ (bez PVN) un 1,15 EUR par 1 m³ (bez PVN) par kanalizāciju. Centralizētās ūdens apgādes lietotāji par patērēto ūdeni norēķinās pēc ūdens patēriņa skaitītāju rādījumiem.

TABULA 28. Preiļu pilsētas un Pelēču, Saunas, Aizkalnes un Preiļu pagasta decentralizētās sadzīves kanalizācijas infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Mājsaimniecību skaits
Preiļu pilsēta	360
Pelēči	50
Sauna	36
Aizkalne	48
Preiļu pag. Līči	68

Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastu teritorijas ūdensapgādē izmanto pazemes ūdeņus: gruntsūdeņi (akām un urbumiem līdz 20 m) un artēziskie ūdeņi (starpplāņu ūdeņiem dziļāk par 20 m). Novada teritorijā atrodas 93 artēziskie urbumi, no kuriem 30 urbumi netiek izmantoti.

Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos centralizētās ūdensapgādes infrastruktūru veido 30,5 km plašs ūdensapgādes tīkls. Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos struktūrvienība “Komunālā nodaļa” ūdens piegādi nodrošina novada iestādēm un uzņēmumiem. Kopš 2015.gada 1.septembra centralizētās ūdensapgādes tarifs Riebiņu novadā ir 1,05 EUR par 1 kub.m (bez PVN).

Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos kanalizācijas infrastruktūru veido 15,7 km kanalizācijas un 1,5 km spiedvadu plašs tīkls, kuras atrodas 8 ciemos, un 6 notekūdeņu attīrīšanas stacijas.

Centralizētos kanalizācijas pakalpojumus nodrošina struktūrvienība "Komunālā nodaļa". Kopējais centralizētās kanalizācijas novadīšanas tarifs ir spēkā kopš 2015.gada 1.septembra un sastāda 0,80 EUR par 1 kub. m (bez PVN).

TABULA 29. Galēnu, Stabulnieku, Riebiņu, Sīļukalna, Silajāņa, Rušonas pagastu decentralizētā sadzīves kanalizācijas infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Mājsaimniecību skaits
Galēni	43
Stabulnieki	26
Riebiņi	115
Sīļukalns	12
Silajāņi	31
Gaiļmuiža	11
Bašķi	1
Kastīre	6

Ūdensvada un kanalizācijas pieslēgums ir visām Aglonas ciema daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām un daļai individuālās apbūves sektora ēkām, kā arī skolai, bērnudārzam, kafejnīcai, pirtij, ambulance u.c. Aglonā centralizētie ūdensvadi nodoti ekspluatācijā 1963.,1977.,1986.,2015 gadā. Ūdens padeves cauruļvadi sastāv no dažādiem materiāliem, kas diezgan bieži rodas pārrāvumus un ūdens noplūdes. Diemžēl daļai iedzīvotāju vēl joprojām nav pieejami centralizēti ūdensvada pakalpojumi, bet pie tā tiek strādāts, lai varētu rast iespēju nodrošināt ar centralizēto ūdeni un individuālas mājas, no kurām 14 daudzdzīvokļu mājas un 11 Līvānu tipa mājiņas un administratīvās ēkas ir pieslēgtas centrālajam ūdens padevei un kanalizācijai. Aglonas ūdensapgādes sistēma: Kalna ielā – 2 artēziskie urbumi, Aglonas ūdensapgādes sistēma Daugavpils ielā – 1 artēziskais urbums, Aglonas ūdensapgādes sistēma Jaunciemā -1 artēziskais ūdens urbums, Jaunaglonas ūdensapgādes sistēma – 2 artēziskie ūdens urbumi, SAC "Aglona" ūdensapgādes sistēma – 1 artēziskais ūdens urbums. Aglonas pagasta 2015. g. ir īstenojusi Ūdenssaimniecības attīstības projekta 2.kārtu, kuras ietvaros izbūvēti jauni ūdensapgādes tīkli 1173,80 m garumā, kas nodrošina 73 % Aglonas ciema iedzīvotājiem iespēju saņemt kvalitatīvu dzeramo ūdeni. Ūdensapgādes tarifs - 1.24 EUR kopā ar PVN par 1m³.

TABULA 30. Aglonas pagasta centralizētā sadzīves kanalizācijas infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tīklu garums, m	Pieslēgumu skaits	Ūdens patēriņš gadā m ³
Aglona			
Kalna ielas ūdensapgāde	2400	34	
Jaunciema ūdensapgāde	700	12	
Daugavpils ielas ūdensapgāde	5400	48	
Kopā	8500	94	39974
Jaunaglonas	2300	19	5209

SAC Aglona	500	1	5709
------------	-----	---	------

Centralizētās sadzīves kanalizācijas sistēma Aglonas pagastā sastāv no pašteses kanalizācijas tīkliem un četrām kanalizācijas sūkņu stacijām un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas.

Ciema teritorijā notekūdeņus no individuālajām mājām, kuras nav pieslēgtas pie centralizētajiem tīkliem, saimnieki apsaimnieko paši, vai tie tiek izvesti uz attīrīšanas iekārtām pēc iedzīvotāju pieprasījuma ar pašvaldības asenizācijas transportu. Atsevišķa kanalizācijas sistēma ir Aglonas bazilikas draudzei, kura savus notekūdeņus ievada Aglonas pagasta kanalizācijas sistēmā. Tarifs – 1.29 Euro kopā ar PVN par 1m³ – 80% no ūdens patēriņa. Kanalizācijas vai notekūdeņu sūknēšana – 1m³ – 3.61 Euro ar PVN.

TABULA 31. Centralizētās sadzīves kanalizācijas infrastruktūra Aglonas pagastā 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tīklu garums, m	Spiedvadi, m	Notekūdeņu pārsūknēšanas stacijas	Mājsaimniecību skaits
Aglona	5808	770	4	60
Jaunaglona	1920	470	3	12
SAC Aglona				1

TABULA 32. Aglonas pagasta decentralizētā sadzīves kanalizācijas infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Mājsaimniecību skaits
Aglona	73
Jaunaglona	8
Lauki	60

Centralizētas ūdensapgādes sistēmas ir izbūvētas: Rimicānu, Vanagu, Vecvārkavas, Vārkavas un Pilišķu ciemos. Pagastos centralizētos ūdensapgādes pakalpojumus nodrošina Vārkavas pārvaldes komunālās un saimnieciskās nodaļas darbinieki. Dzeramā ūdens vajadzībām izmanto pazemes ūdeņus. Gandrīz visos urbumos, kurus izmanto centralizētajā ūdensapgādē, ūdens kvalitāte atbilst normatīviem, dažos urbumos ir pārsniegts dzelzs līmenis, tāpēc lai uzlabotu ūdens kvalitāti, ciemos ir uzstādītas dzeramā ūdens atdzelžošanas stacijas. Privātmāju īpašnieki ārpus ciemu teritorijām pārsvarā izmanto gruntsūdens grodu akas.

TABULA 33. Vārkavas, Vecvārkavas, Vanagu, Pilišķu centralizētā ūdensapgādes infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tīklu garums, m	Ūdens patēriņš gadā m ³
Rimicāni	1165	4652
Vārkava	3778	7877
Vecvārkava	3910	6054
Vanagi	1000	1070
Pilišķas	2291	1951

Centralizētajai ūdensapgādei pieslēgtas skolas, individuālās dzīvojamās mājas, daudzdzīvokļu mājas un saimniecības ēkas, pagasta padomes ēkas u.c. Ūdens

apgādes sistēmas ciemos ir nolietotojās, tāpēc ir ūdensapgādes sistēmas avārijas. Līdz 2021. gadam Veselības inspekcijas veiktajā dzeramā ūdens kvalitātes monitoringā atsevišķos gadījumos novada pagastu centros ir konstatēta dzeramā ūdens kvalitātes dzelzs saturs un duļķainības neatbilstība normatīvo aktu prasībām. Individuālajā ūdensapgādē (raktās akas, ieguve no gruntsūdeņiem) dzeramā ūdens kvalitāti ietekmē plūdi, kad pavasara palu laikā ir iespējama dzeramā ūdens piesārņošana no virszemes piesārņojuma avotiem. Individuālajā ūdensapgādē ir svarīgi piesardzības un vides atveseļošanas pasākumi. Lauku teritorijā dzeramais ūdens tiek ņemts no akām vai 20-30 m dziļiem urbumiem. Gruntsūdeņu dziļumu līmeņi mainās no dažiem metriem līdz dažiem desmitiem metru. Gruntsūdeņu kvalitāte vairumā gadījumu ir sliktāka par ūdeni no pamatiežiem. Individuālajā sektorā cilvēku darbības rezultātā var izveidoties sanitāri nelabvēlīgi apstākļi, jo gruntsūdeņos var atrasties piesārņojums (no kanalizācijas notekūdeņiem, u.c.). Vārkavas, Upmalas, Rožkalnu pagastos atrodas 57 urbumi, kas tiek izmantoti ciemu centralizētajās ūdensapgādes sistēmās un individuālo lietotāju pārziņā, 1 urbums ir likvidēts. Daļa urbumu netiek izmantoti un tos nepieciešams tamponēt, lai izvairītos no piesārņojošo vielu iekļūšanas gruntsūdeņos.

TABULA 34. Vārkavas, Vecvārkavas, Rimicanu centralizētā sadzīves kanalizācijas infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas nosaukums	vietas	Tīklu garums, m	Spiedvadi, m	Notekūdeņu pārsūkņēšanas stacijas
Rimicāni		1863	70	1
Vārkava		1172		1
Vecvārkava		3750	840	1

6.2.3. Notekūdeņu apsaimniekošana

Jebkuri notekūdeņi atšķiras no dabā esošajiem, cilvēku darbības rezultātā nepiesārņotiem ūdeņiem. Neattīrītu notekūdeņu nokļūšana atklātos ūdeņos vai gruntī var nodarīt lielu kaitējumu videi un arī cilvēku veselībai, tāpēc Preiļu novada ir svarīgi attīrīt notekūdeņus līdz iespējami firākam, tuvu dabiskam kvalitatīvam stāvoklim visās centralizētajās (pilsētas un pagastu) un arī individuālajās notekūdeņu attīrīšanas iekārtās.

Preiļu pilsētas notekūdeņi tiek attīrīti, izmantojot bioloģisko metodi, kas ir optimālākais un pašvaldībās vispiemērotākais notekūdeņu attīrīšanas veids. SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” notekūdeņu attīrīšanas iekārtās nonāk sadzīves notekūdeņi un atmosfēras nokrišņi, mazāk ražošanas notekūdeņu. Preiļu pilsētā sadzīves notekūdeņi un lietus notekūdeņi pa spiedvadiem un pašteses kanalizācijas tīkliem pašteses ceļā nokļūst līdz kanalizācijas sūkņu stacijām un tālāk tiek pārsūkņēti līdz notekūdeņu attīrīšanas ietaisēm. Pašteses tīkli ierīkoti ar slīpumu notekūdeņu tecēšanas virzienā, lai notekūdeņi plūstu ar ātrumu, pie kura notiek cauruļvadu pašattīrīšanās. Lai noteiktu notekūdeņu attīrīšanas kvalitāti, tiek veiktas regulāras attīrīto notekūdeņu laboratoriskās pārbaudes jeb kvalitātes monitorings. Laboratorijā pastāvīgi kontrolē attīrīšanas procesu – temperatūru aerotankā, dūņu krāsu un daudzumu, skābekļa līmeni, pH līmeni utt. Notekūdeņu laboratoriskās analīzes veic Latvijas Vides ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, lai ūdens, kas tiek ievadīts Preiļupītē, būtu atbilstošs normām. SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” attīrīšanas iekārtas ir nesen modernizētas, līdz ar to rādītāji ir pat labāki, nekā to pieprasa normatīvie akti.

TABULA 35. Pīkuļu, Pelēču, Ārdavas, Aizkalnes, Līču notekūdeņu attīrīšanas iekārtu infrastruktūra 2020.gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tips	Jauda m ³ /dnn	Faktiskais notekūdeņu daudzums gadā m ³	Notekūdeņu novadīšana
Pīkuļi	BIO M-40	40	2818	Meliorācijas grāvī Nr. N800170
Pelēči	BIO-M40	40	14 000	Pēc attīrīšanas tiek novadīti upē
Ārdava	septiķis	pašnotece	105	Izvešana ar mucu
Preiļi	BIO-1900	1900	394 492	Pēc attīrīšanas tiek novadīti upē Nr. N800189
Aizkalne	BIO-100	50	2586	Pēc attīrīšanas tiek novadīti upē Nr. N800100
Līči	BIO-100	50	5383	Pēc attīrīšanas tiek novadīti meliorācijas grāvī Nr. N800104

Kopējo Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīlukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos kanalizācijas infrastruktūru veido 15,7 km kanalizācijas un 1,5 km spiedvadu plašs tīkls, kuras atrodas 8 ciemos, un 6 notekūdeņu attīrīšanas stacijas.

TABULA 36. Stabulnieku, Galēnu, Riebiņu, Gaiļmuižas, Kastīres, Bašķu notekūdeņu attīrīšanas iekārtu infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tips	Jauda m ³ /dnn	Faktiskais notekūdeņu daudzums gadā m ³	Notekūdeņu novadīšana
Stabulnieki	ASD PC 100i	100 m ³ /dnn	15384	Attīrīšana bioreaktorā, tālāk uz novadrgāvi
Galēni	BIO M60	60 m ³ /dnn	12492	Attīrīšana bioreaktorā, tālāk uz novadrgāvi
Riebiņi	2XBIO M 75	150 m ³ /dnn	25398	Attīrīšana bioreaktorā, tālāk uz Feimankas upi
Gaiļmuiža	BIODRY-S-25	25 m ³ /dnn	5626	Attīrīšana bioreaktorā, tālāk uz novadrgāvi
Kastīre	EKO-BIO 60 – 50/56.	60 m ³ /dnn	25972	Attīrīšana bioreaktorā, tālāk uz Jašas upi
Bašķi	BIO 100	100 m ³ /dnn	4045	Attīrīšana bioreaktorā, novadīšana - filtrācija caur grunti

Aglonas pagasta kanalizācijas infrastruktūru veido 5808 m kanalizācijas tīkli Aglonā un 1920 m Jaunaglonā.

TABULA 37. Aglonas, Jaunaglonas, SAC Aglona notekūdeņu attīrīšanas iekārtu infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tips	Jauda m ³ /dnn	Faktiskais notekūdeņu daudzums gadā m ³	Notekūdeņu novadīšana
Aglona	Bio-200	200 m ³ /dnn	34891 (2079m ³ no Aglonas bazilikas)	Novadīti un divpakāpju attīrīšanas dīķi, tālāk uz novadgrāvi, tālāk uz Cīrīša ezeru
Jaunaglona	Bio-60	60 m ³ /dnn	19076	Novadīti un divpakāpju attīrīšanas dīķi, tālāk uz novadgrāvi, uz Tartakas upi un pēc 2.5 km Cīrīša ezerā
SAC Aglona	Bio-15	15 m ³ /dnn	5138	Notekūdeņi tiek novadīti ūdens tilpnē (Tartaks) 4g/10min

Sadzīves notekūdeņi no ciemu teritorijām tiek savākti kanalizācijas sistēmā, novadīti uz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un attīrītie notekūdeņi – ūdenstecēs. Vārkavas pagasta sadzīves notekūdeņu attīrīšanai izmanto bioloģiskās notekūdeņu attīrīšanas iekārtām pēc attīrīšanas izmanto bioloģiskos dīķus un attīrītie notekūdeņi tiek novadīti Rimicānu meliorācijas grāvī un pēc tam 2,5 km Dubnas upē, Vecvārkavas ciema Dubnas upē, bet Vārkavas ciemam izplūde notiek Odzenes upē. 2021. gadā darbojas trīs bioloģiskās attīrīšanas iekārtas Rimicānu, Vecvārkavas un Vārkavas ciemos. Pagastos centralizētos ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus nodrošina Vārkavas novada domes komunālās un saimnieciskās nodaļas darbinieki.

TABULA 38. Rimicānu, Vārkavas, Vecvārkavas notekūdeņu attīrīšanas iekārtu infrastruktūra 2020. gadā

Apdzīvotas vietas nosaukums	Tips	Jauda m ³ /dnn	Faktiskais notekūdeņu daudzums gadā m ³	Notekūdeņu novadīšana
Rimicāni	BIO-50	50 m ³ /dnn	3257	Novadīti un divpakāpju attīrīšanas bioloģisko dīķi, tālāk kontaktrezervuāros un meliorācijas grāvī un pēc tam Dubnas upē.
Vārkava	BIO-50	50 m ³ /dnn	4742	Novadīti un divpakāpju attīrīšanas bioloģisko dīķi, tālāk uz Odzenes upi.
Vecvārkava	2 BIO-M 30	60 m ³ /dnn	4633	Novadīti uz bioloģisko dīķi, tālāk uz Dubnas upi

6.2.4. Atkritumu apsaimniekošana

SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Atkritumu apsaimniekošanas daļa ir Komunālās nodaļas struktūrvienība, kuras uzdevums ir atbilstoši Preiļu novada domes saistošajiem noteikumiem Nr. 2011/13 „Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Preiļu novadā” organizēt atkritumu apsaimniekošanu Preiļu novadā (pilsētā un četros pagastos – Aizkalnes, Pelēču, Saunas un Preiļu pagastā), un veikt sadzīves atkritumu savākšanas un izvešanas pakalpojumus. Uz 2019. gada 31. decembri līgumi par sadzīves atkritumu

apsaimniekošanu bija noslēgti 88 % individuālo mājsaimniecību un 95 % daudzdzīvokļu namu dzīvokļu īpašniekiem.

Preiļu novads iekļaujas Dienvidlatgales atkritumu apsaimniekošanas reģionā. Preiļu novada sadzīves atkritumi tiek nogādāti un apglabāti Dienvidlatgales atkritumu poligonā "Cinīši" Demenē. Preiļu pilsētā ir izveidoti 24 šķiroto atkritumu vietas. Lauku teritorijā 4 – katrā pagastā pa vienai. Sākot ar 2021. gada 1. janvāri nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanas maksa ir 15,78 EUR/m³ (bez PVN 21%), savukārt maksa par nešķiroto sadzīves atkritumu apsaimniekošanu vienai deklarētai personai ir 1,973 EUR/mēnesī (bez PVN 21%).

TABULA 39. Atkritumu daudzums t/gadā Preiļu pilsētā un Preiļu pagastos par 2018., 2019., 2020. gadiem

	2018. gads	2019. gads	2020. gads
Uz poligonu aizvestie atkritumi (tonnās)	2024,58	2081,94	2529,72
Otrreizējai pārstrādei nodotie daļiņi vāktie atkritumi (tonnās)	291,66	286,16	254,966
Kopā	2316,24	2368,1	2784,686

Atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas kārtību Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos sadzīves atkritumus vāc AS "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums". Atkritumu savākšanas maksa ir EUR 21,75 bez PVN par 1m³. Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagastos (17.03.2020.) ir pieņemts lēmums noteikt vienam iedzīvotājam, kurš izmanto pašvaldības noteiktās sadzīves atkritumu savākšanas vietas un norēķinās par pakalpojumu ar pašvaldību, sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma tarifu mēnesī EUR 1,70 (bez PVN).

Aglonas pagasta teritorijā atkritumus apsaimnieko akciju sabiedrība "Daugavpils specializētais autotransporta uzņēmums". Atkritumu savākšanas maksa ir EUR 19.98 bez PVN par 1m³.).

Vārkavas, Upmalas un Rožkalnu pagastu teritorijā atkritumus apsaimnieko SIA "Clean R". Atkritumu savākšanas maksa ir EUR 21,95 bez PVN par 1 m³.

TABULA 40. Atkritumu daudzums t/gadā par 2018., 2019., 2020. gadu

Apdzīvotas vietas nosaukums	Radīto atkritumu daudzums t/gadā nešķirotie sadzīves						Šķiroto atkritumu savākšanas vietas skaits
	2018		2019		2020		
	Kopā	t.k.s. bīstamie	Kopā	t.k.s. bīstamie	Kopā	t.k.s. bīstamie	
Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagasti	295.13	-	449.5	-	439.0	-	9
Aglona		-	73,1	-	92,3	-	9
Jaunaglona			5.78		11,76		2
SAC "Aglona", Salenieki			5.38	0.07	9,05	0,085	1
Upmalas pagasts		-		-		-	3

Vārkavas pagasts	196,16	-	123,61	-	144,14	-	1
Rožkalnu pagasts		-		-		-	1

6.2.5. Dzīvojamais fonds

SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” Remontu un celtniecības daļa ir Komunālās nodaļas struktūrvienība, kas SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” apsaimniekotajās dzīvojamās mājās plāno un veic remontdarbus īres maksas un apsaimniekošanas līdzekļu ietvaros. SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” apsaimniekotajās daudzdzīvokļu mājās apsaimniekošanas maksa ir noteikta 0,384 EUR par kvadrātmetru. Saskaņā ar normatīvajiem aktiem, mājas pārvaldnieks šos līdzekļus drīkst izmantot dzīvojamās mājas kopīpašuma daļā, likvidējot avārijas sekas vai novēršot kādus citus ārkārtas bojājumus. Pārējā apsaimniekošanas maksa tiek izlietota daudzdzīvokļu ēkas un tai piegulošās teritorijas uzturēšanai. 2020. gadā SIA „PREIĻU SAIMNIEKS” apsaimniekošanā bija 112 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas.

Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas, Vārkavas un Aglonas pagastos atsevišķām privatizētām daudzdzīvokļu dzīvojamām mājām ir izveidotas pašu māju iedzīvotāju apsaimniekošanas kopienas. Ir mājas vecākais, tiek organizētas mājas sapulces, lemti dažādi ar mājas apsaimniekošanu saistīti jautājumi. Ja ir nepieciešams veikt kādus komunālās saimniecības remontdarbus, pašvaldībai ir apstiprināts cenrādis konkrētiem darbiem. Noslēdzot līgumu par konkrētu darbu izpildi pašvaldība šos darbus veic.

Ir arī tādas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, kur nav iedzīvotāju apsaimniekošanas biedrību – kopienu. Katrs dzīvokļa iemītnieks dzīvo neatkarīgi ne no viena.

Dzīvokļu dzīvojamās mājās, kur daļa dzīvokļu pieder pašvaldībai, atbilstoši dzīvokļu skaitam pašvaldība veic apsaimniekošanas darbus. Pašvaldības dzīvokļos ir mainīti logi, durvis, veikti elektroinstalācijas montāžas darbi, nomainīts jumts, uzstādīti autonomie dūmu detektori. Veikti ūdensvada, kanalizācijas un apkures sistēmas remontdarbi.

TABULA 41. Mājokļu skaits 2020. gadā

Apbūve	Dzīvokļu dzīvojamo māju skaits	Privātmāju skaits	Pašvaldības dzīvokļu skaits
Preiļi	168	662	275
Pelēču pagasts	5	347	21
Preiļu pagasts	11	428	3
Aizkalnes pagasts	6	326-	17 (t.sk. 7 dzīvošanai nepiemēroti)
Saunas pagasts	9	460	nav
Riebiņu, Galēnu, Stabulnieku, Sīļukalna, Silajāņu, Rušonas pagasti	73	2390	102
Agļona	19	5 (pašvaldības) 141	3
Jaunagļona	2	15	1
Rožkalnu pag.	3	-	11
Vārkavas pag.	-	-	1
Upmalas pag.	-	-	13

6.2.6. Kapsētas

Kapsētu ierīkošana un uzturēšana ir viena no pašvaldību autonomajām funkcijām. Tāpēc pašvaldība reglamentē kapsētu izmantošanu un kapavietu iegūšanu, kā arī nosaka ar to saistītus maksājumus.

Preiļu novada teritorijā atrodas 127 kapsētas, no kurām:

- **Preiļu pilsētā** 1 kapsēta (Preiļu pilsētas vecie kapi),
- **Pelēču pagastā** 9 kapsētas (Pelēču kapi, Gornijašu kapi, Novoseljes kapi, Krasnogorkas kapi, Solkas kapi, Bramaņu kapi, Džeriņu kapi, Vecumu kapi, Anengofas kapi),
- **Preiļu pagastā** 9 kapsētas (Ribuju kapi, Seiļu kapi, Pupāju kapi, Ivdrīšu kapi, Dzeņu kapi, Šoldru kapi, Moskvinas kapi, Vaivodu kapi, Barišu kapi),
- **Aizkalnes pagastā** 6 kapsētas (Jasmuižas kapi, Bleidenes kapi, Raipoles kapi, Daugaviešu kapi, Gāgu kapi, Aizkalnes kapi),
- **Saunas pagastā** atrodas 10 kapsētas (Jakušu kapi, Orīšu kapi, Smelteru kapi, Skuteļu kapi, Betišķu kapi, Anspoku kapi, Aizupiešu kapi, Pīkuļu kapi, Pauņiņu kapi, Lakausku kapi),
- **Riebiņu pagastā** 22 kapsētas (Preiļu pilsētas jaunie kapi, Pieniņu vecie kapi(draudzes kapi), Pieniņu (Baibu) kapi, Sila kapi, Kokoriešu kapi, Sprindžu kapi, Petrausku kapi, Riebiņu (draudzes kapi), Suņepu kapi, Zabegu kapi, Saunas kapi, Medvednieku kapi, Paļšas kapi, Skangeļu kapi, Lukašišku kapi, Pusčas kapi, Pivavaru kapi, Vinkovas kapi, Opūgu kapi, Ebreju kapi Riebiņos, Ebreju kapi Aizupiešos, Novinu kapi),
- **Galēnu pagastā** 8 kapsētas (Galēnu kapi, Maltas Trūpu kapi, Bukšinu kapi, Soboļevkas kapi, Bortnieku kapi, Luterāņu kapi, Karā kritušo karavīru kapi, Vecie karakapi),
- **Rušonas pagastā** 19 kapsētas (Žogotu kapi, Eikšas kapi, Rutuju kapi, Kristapeņu kapi, Rušonas kapi, Ondzulu kapi, Antanišķu kapi, Eisāgu kapi, Gailīšu kapi, Pīkuļu kapi, Rutkovsku Kažu kapi, Jokstu kapi, Firsovu kapi, Zolvas kapi, Astraģiņu kapi, Makušu kapi, Tišas kapi, Pīzānu kapi, Kalnacku kapi),
- **Stabulnieku pagastā** 7 kapsētas (Trūpīšu kapi, Stabulnieku kapi, Brišku-Balckaru kapi, Pastaru kapi, Krištobu kapi, Vilciņu kapi, Salīšu kapi),
- **Sīlukalna pagastā** 5 kapsētas (Seiļu kapi, Opolūs kapi, Salenieku kapi, Teilānu kapi, Kapinieku kapi),
- **Silajāņu pagastā** 8 kapsētas (Červoniku kapi, Kostigu kapi, Krievu Balbāržu kapi, Otrā pasaules karā kritušo karavīru kapi, Silajāņu kapi, Markovas kapi, Špaku kapi, Podlīpjes kapi),
- **Aglonas pagastā** 11 kapsētas (Aglonas kapi, Bāliņa kapi (2.pasaules kara kapi), Leitānu kapi, Gūteņu kapi, Kukaru kapi, Bērzgales kapi, Sgajevsku kapi, Ačškiru-Madelānu kapi, Dzerkaļu kapi, Starodvorjes kapi, Valaiņi kapi),

- **Vārkavas pagastā** 4 kapsētas (Klāparu kapi (vecticībnieku un pareizticīgo kapsēta), Borbaļu kapi, Stabuļnīku kapi (vecticībnieku un pareizticīgo kapsēta), Pilišku kapi),
- **Rožkalnu pagastā** 6 kapsētas (Lazdānu kapi, Āpšu (luterāņu) kapi, Augšmuktu kapi, Strodu kapi, Romānvecumu (vecticībnieku) kapi, Dubencas (vecticībnieku) kapi),
- **Upmalas pagastā** 2 kapsētas (Vārkavas kapi, Vanagu kapi).

Preiļu pilsētas Jaunos un Vecos kapus kopj un izved atkritumus SIA "Preiļu saimnieks" komunālās nodaļas struktūrvienība - Apbedīšanas birojs. Izdevumus, kas saistīti ar kapsētu labiekārtošanu un uzturēšanu apmaksā Preiļu novada pašvaldība, savukārt pagastu kapus apsaimnieko pagastu pārvaldes.

Aglonas, Riebiņu, Galēnu, Stabuļnieku, Sīlukalna, Silajāņu, Rušonas pagastu teritorijā par kapu uzturēšanas kārtību rūpējas pašvaldība - ir noteikta atbildīgā persona par kapu apsaimniekošanu, kas savukārt apseko tos un piesaistot algoto pagaidu sabiedrisko darbu veicējus, kuri uzkopj kapu teritoriju. Papildus kapu apsaimniekošanā tiek iesaistīti komunālo pakalpojumu nodaļas strādnieki un pašvaldības tehnika. Par kapsētu uzturēšanu savās teritorijās atbildīgie ir pagastu pārvalžu vadītāji.

Vārkavas, Upmalas, Rožkalnu pagastu teritorijā par kapu uzturēšanas kārtību atbild pagastu pārvaldes: regulāri pļauj zāli, nogrābj koku lapas, novāc vēja lauztos zarus. Izmantojot profesionālu arboristu pakalpojumus, regulāri tiek plānoti darbi, izzāģējot bīstamos kokus kapu teritorijās. Pie kapiem ir uzstādīti konteineri plastmasas un stikla atkritumiem, kurus regulāri šķiro un atkritumus nodod atkritumu apsaimniekotājam. Divas reizes gadā rīko kapu talkas.

7. Ekonomiskā vide

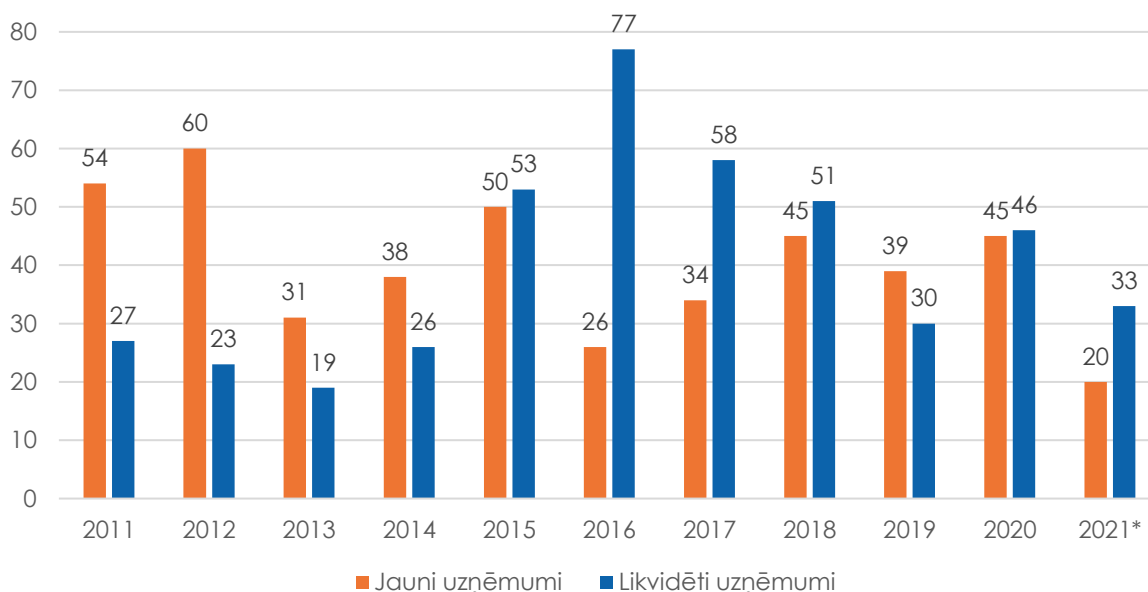
Par vienu no novada prioritātēm ir noteikta uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides veicināšana un atbalsts, kas sekmētu novada sociāli ekonomisko attīstību, iedzīvotāju labklājību.

Uzņēmējdarbība novadā ir cieši saistīta ar vietējo resursu izmantošanu. Preiļu novadā attīstītākās nozares: lauksaimniecība, kokapstrāde un tūrisms.

2019.gadā Latvijā turpināja pieaugt likvidēto uzņēmumu skaits, kas lielā mērā skaidrojams ar centieniem sakārtot uzņēmējdarbības vidi, Uzņēmumu reģistram no reģistriem vienkāršotas likvidācijas ceļā izslēdzot uzņēmumus, kuri ilgstoši nav veikuši saimniecisko darbību, kā arī ir pastāvējuši bez valdes. Negatīvas tendences vērojamas arī jaunreģistrēto uzņēmumu skaita dinamikā. 2020.gadā reģistrēts zemākais jauno uzņēmumu skaits pēdējo 17 gadu laikā. Būtiska ietekme šajā dinamikā bijusi koronavīrusa Covid-19 pandēmijai, jo līdz ar ārkārtējās situācijas izsludināšanu valstī, jauni uzņēmumi reģistrēti pat uz pusi mazāk nekā 2019.gadā. Lursoft izpētījis, ka 2020.gadā bijuši vien trīs mēneši, kad jauno uzņēmumu skaits pārsniedzis attiecīgo periodu 2019.gadā.

Jānorāda, ka Latvijā kopumā aizvadītajā gadā reģistrēti 10 443 jauni uzņēmumi, bet likvidēti nepilni 24 tūkstoši.

Preiļu novadā 2020. gada dinamika iezīmējusies daudzkārt pozitīvāka nekā valstī kopumā, jo jaunreģistrēto un likvidēto uzņēmumu skaits bijis vienā līmenī, un jauno uzņēmumu 2020. gadā bijis pat vairāk nekā 2019.gadā.

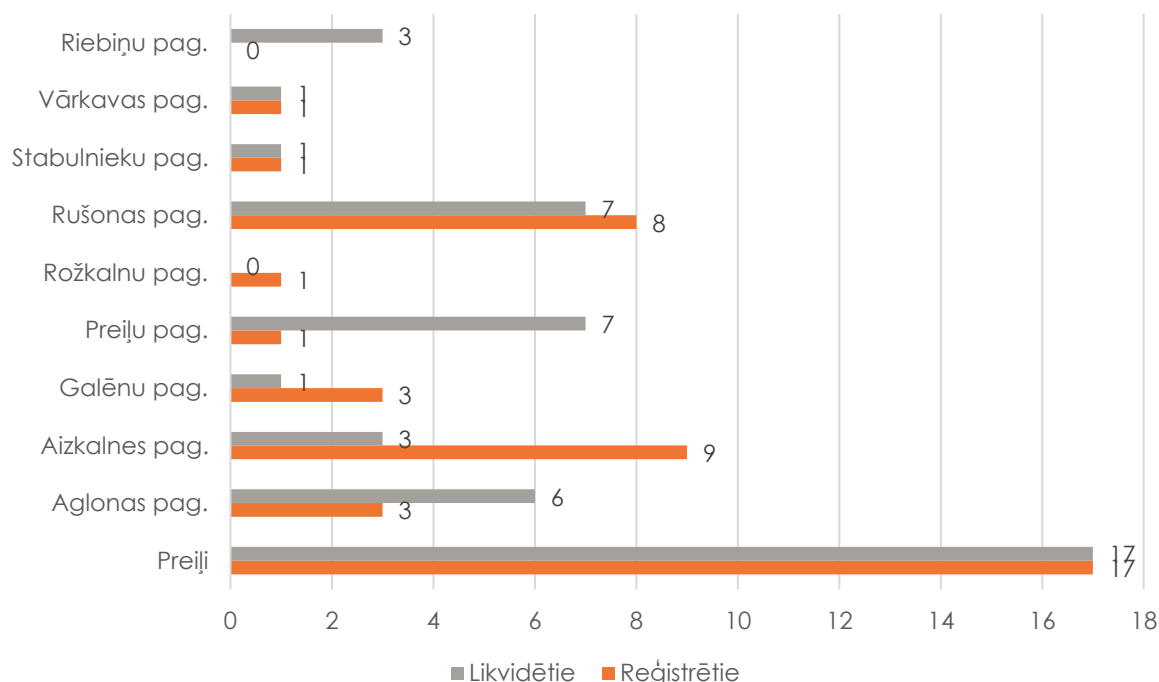
ATTĒLS 23. Jaunu uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamika Preiļu novadā (Avots: Lursoft, 2020)

Kopumā pēdējo desmit gadu laikā Preiļu novadā reģistrēti 422 jauni uzņēmumi, kamēr likvidēti – 410. Tas nozīmē, ka laika periodā kopš 2011.gada uzņēmumu skaits Preiļu novada teritorijā audzis par 12 komersantiem.

2021.gada vidū Preiļu novadā reģistrēti 1342 uzņēmumi, no tiem vairāk nekā puse (55,81%) ir zemnieku saimniecības, savukārt vēl teju trešdaļu (31,37%) veido sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

Analizējot uzņēmumu reģistrēšanas un likvidēšanas dinamiku 2020. gadā pa teritorijām, var secināt, ka visvairāk uzņēmumi tiek reģistrēti Preiļu pilsētā, pēc tam seko Aizkalnes un Rušonas pagasti. 2020.gadā neviens uzņēmums netika reģistrēts Riebiņu, Pelēču, Saunas, Silajāņu, Sīļukalna pagastos, savukārt, Preiļu, Stabulnieku, Rožkalnu un Upmalas pagastos- katrā pa 1 uzņēmumam.

2020.gadā reģistrēti uzņēmumi dažādās nozarēs: jauktā lauksaimniecība, graudkopība, mežsaimniecība, kokapstrāde, būvniecība, kravu pārvadāšana, kravu automobiļu iznomāšana un ekspluatācijas līzings, taksometru un izmitināšanas pakalpojumi, mazumtirdzniecība, ēdināšanas, restorānu un mobilo ēdināšanas vietu pakalpojumi, dažādu konsultāciju pakalpojumi, atpūtas un izklaides pakalpojumi.

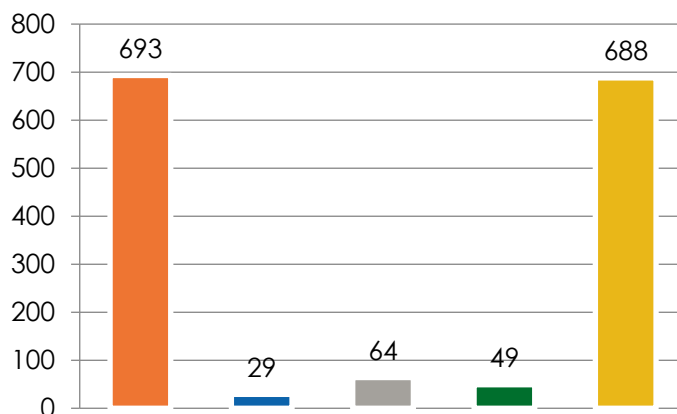
ATTĒLS 24. Uzņēmumu reģistrācijas dinamika 2020.gadā (Avots: Lursoft)

TABULA 42. Uzņēmumu reģistrēšanas dinamika Preiļu novadā 2016.-2020.gadā (Avots: Lursoft)

	2016	2017	2018	2019	2020	KOPĀ
Uzņēmumi kopā, t.sk.	19	29	41	34	43	166
Zemnieku saimniecība (ZS)	4	6	2	5	1	18
Sabiedrība ar ierobežotu atbildību (SIA)	11	18	38	25	39	131
Individuālais komersants (IK)	4	5	1	4	3	17
Organizācijas	9	1	2	3	4	19
KOPĀ	28	30	43	37	47	185

Pēc uzņēmējdarbības formas visvairāk tiek reģistrētas sabiedrības ar ierobežotu atbildību (SIA) un zemnieku saimniecības (ZS), lai gan pēdējo gadu laikā pieaudzis vidējās lauku saimniecības izmērs, vienlaikus samazinoties mazo saimniecību skaitam. 2020. gadā Preiļu novadā reģistrēti 1336 uzņēmumi, no kuriem 422 ir sabiedrības ar ierobežotu atbildību un 746 zemnieku saimniecības.

- Augkopība un lopkopība, medniecība un saistītas palīgdarbības
- Mežsaimniecība un mežizstrāde
- Apstrādes un ieguves rūpniecība
- Būvniecība
- Pakalpojumi un tirdzniecība

ATTĒLS 25. Tautsaimniecības darbības veidu un nozaru īpatsvars Preiļu novadā 2020. gadā (Avots: Lursoft, 2020)

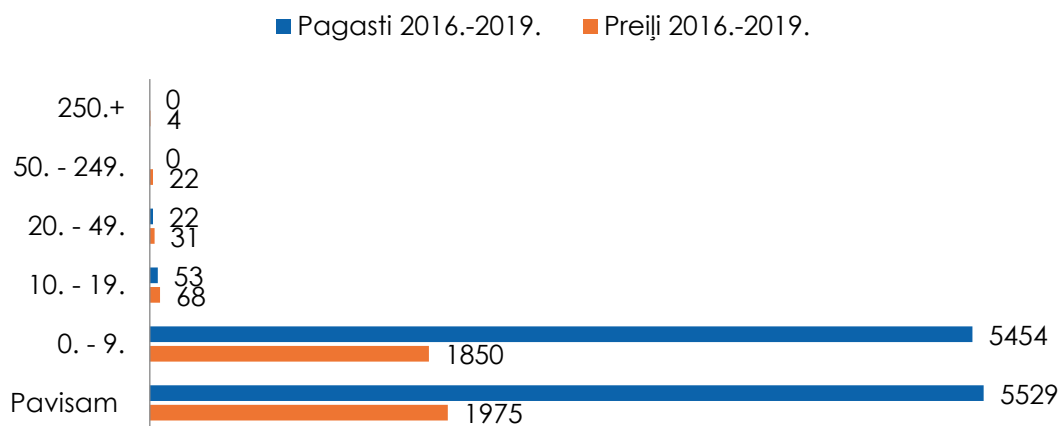
Nemot vērā augsto zemnieku saimniecību īpatsvaru Preiļu novada uzņēmumu vidū, likumsakarīgi arī, ka populārāko nozaru vidū ierindojušās dažādas lauksaimniecības apakšnozares, tostarp jauktā lauksaimniecība, piena lopkopība un graudaugu audzēšana.

Balstoties uz novadā reģistrēto uzņēmumu finanšu rādītājiem 2019. gadā, lielākā nozare novadā ir piena pārstrāde un siera ražošana, kas pateicoties AS "Preiļu siers". Tāpat arī līdernozaru vidū ierindojas lauksaimniecība, mazumtirdzniecība, arī kokapstrāde un degvielas mazumtirdzniecība.

Novadā sekmīgi attīstās lauksaimniecības produktu pārstrāde, arī trikotāžas izstrādājumu un tekstilizstrādājumu ražošana, kravu pārvadājumi, kokapstrāde, tūrisma nozare, gaļas pārstrāde, kā arī dažādu pakalpojumu sniegšana un lauksaimniecības tehnikas, pārtikas un apģērbu mazumtirdzniecība.

TABULA 43. Populārākās nozares Preiļu novadā (Avots: Lursoft, 2020)

Nr. p.k.	Nozare	Uzņēmumu skaits
1.	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)	568
2.	Pārējā mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos	44
3.	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	33
4.	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	31
5.	Piena lopkopība	30
6.	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana	30

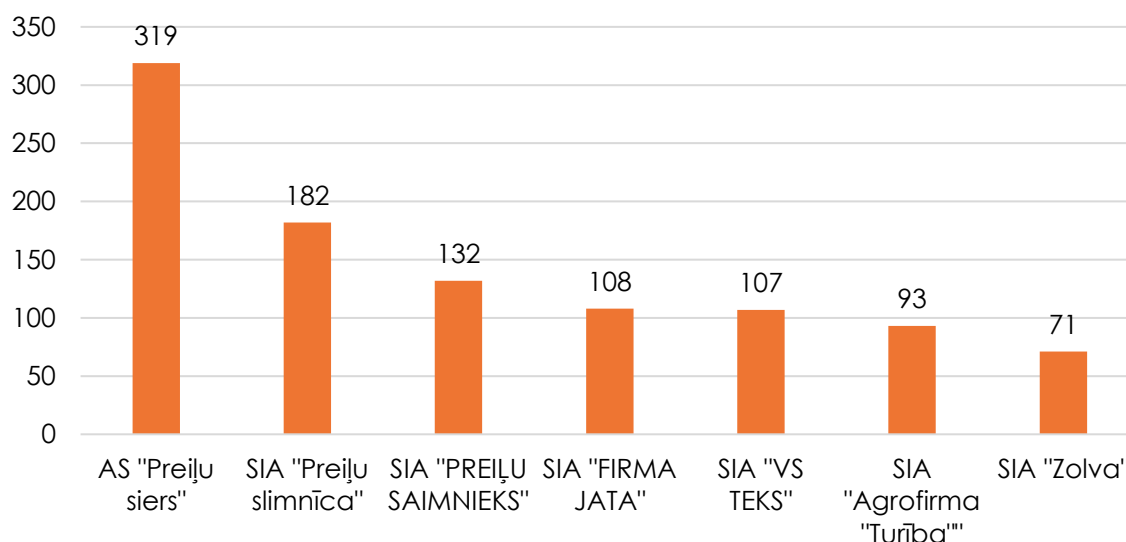

ATTĒLS 26. Tirgus sektora ekonomiski aktīvās statistikas vienības pa lieluma grupām (nodarbinātie) Preiļu novadā (Avots: CSP, 2020)

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2003.gada 6.maija Rekomendāciju 2003/361/EK par mikro, mazo, vidējo un lielo uzņēmumu definīciju pēc nodarbināto skaita:

- Mikro uzņēmums: max nodarbināto skaits – 9.
- Mazais uzņēmums: max nodarbināto skaits – 49.
- Vidējais uzņēmums: max nodarbināto skaits – 249.
- Lielais uzņēmums: nodarbināto skaits – 250 un vairāk.

Preiļu novadā ir tikai viens lielais uzņēmums, procentuāli lielākā daļa (98,6 %) ir mikro uzņēmumi. Lielākais darba devējs novadā ir AS "Preiļu siers", kas 2019. gadā nodarbinājis 319 strādājošos. Strauji darbinieku skaits audzis SIA "Preiļu slimnīca", palielinoties no 148 uz 182 darbiniekiem. SIA "Preiļu saimnieks" darbinieku skaits gada laikā samazinājies par 8 darbiniekiem, arī SIA "Firma Jata" darbinieku skaits sarucis par 12, bet SIA "VS Tekst" ar 107 darbiniekiem stabili ieņem piekto vietu lielāko darba devēju vidū novadā.

ATTĒLS 27. Lielākie darba devēji pēc darbinieku skaita Preiļu novada teritorijā 2019. gadā (Avots: Lursoft)

Apkopojot datus par nozaru kopējo apgrozījumu, redzams, ka līderos izvirzījusies piena pārstrāde ar 63,75 milj. EUR apgrozījumu, ko nodrošinājis AS "Preiļu siers", kas, pēc

Lursoft datiem, ir vienīgais šajā nozarē strādājošais uzņēmums, kas reģistrēts Preiļu novadā. Saraksta nākamajās vietās pārstāvētajām nozarēm kopējais apgrozījums bijis daudzkārt mazāks nekā piena pārstrādei.

Lielākās uzņēmējdarbības nozares Preiļu novadā pēc kopējā apgrozījuma 2019.gadā:

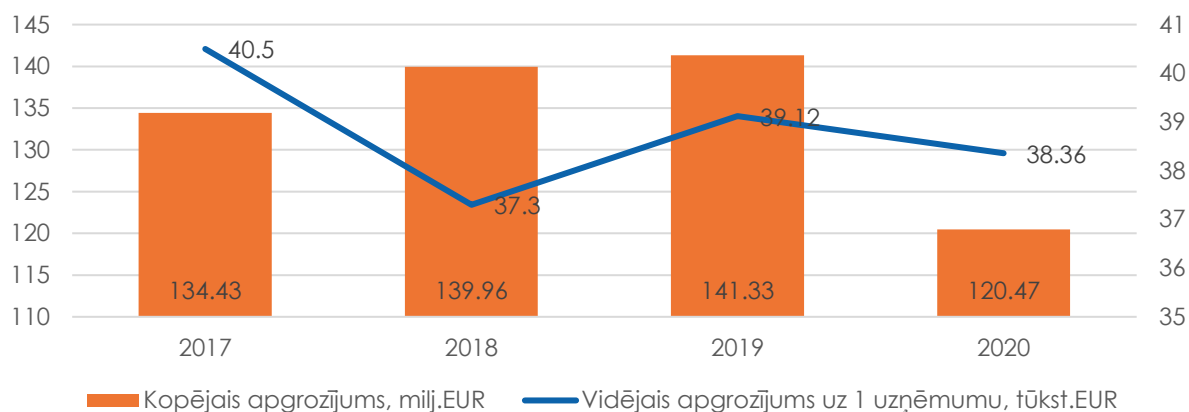
1. Piena pārstrāde un siera ražošana: 63,75 milj. EUR;
2. Jauktā lauksaimniecība: 8,76 milj. EUR;
3. Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos: 8,10 milj. EUR;
4. Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana: 5,45 milj. EUR;
5. Degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās: 5,31 milj. EUR.

Lursoft izpētījis, ka ārvalstu tiešie ieguldījumi reģistrēti 24 novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos. Lielākais no tiem ir dāņiem piederošais SIA "VS TEKS", kas aizvadītajā gadā apgrozījis 1,05 milj. EUR un nopelnījis 53,44 tūkst. EUR. Kopumā, pēc Lursoft apkopotās informācijas, Preiļu novada uzņēmumu pamatkapitālos ārvalstnieki ieguldījuši 389,37 tūkst. EUR, no kuriem 241,84 tūkst. EUR dāņu kompānijas. Pēc piesaistīto ārvalstu ieguldījumu apjoma Preiļu novads starp visām Latvijas pašvaldībām ierindojas 42. pozīcijā, blakus Ludzas un Varakļānu novadiem. Vairāk nekā pusei uzņēmumu apgrozījums pērn audzis. Lursoft aprēķini rāda, ka Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījums pēdējos gados audzis, 2019.gadā rādītājam sasniedzot pat 141,33 milj. EUR. Pētījuma sagatavošanas brīdī dati par 2020.gadu liecina, ka uzņēmumu apgrozījums pērn samazinājies līdz 120,47 milj. EUR, tomēr jāņem vērā, ka atsevišķi uzņēmumi savus jaunākos gada pārskatus vēl nav iesnieguši.

To vidū ir, piemēram, Aglonas pagastā esošais SIA "Eltex", kas 2019.gadā apgrozīja 3,82 milj. EUR. Tiesa, pēc tam, kad 2018.gadā uzņēmuma apgrozījums pieauga vairāk nekā divas reizes, aizpērn tas piedzīvoja kritumu. Tāpat ietekmi uz kopējo rādītāju atstājis arī SIA "VENTUMS" rezultāts. Lursoft izziņas informācija rāda, ka vēl 2018.gadā reģistrētais uzņēmums savā pirmajā pilnajā saimnieciskajā darbības gadā apgrozīja 1,72 milj. EUR, savukārt 2020.gada maijā VID Nodokļu nomaksas veicināšanas pārvalde pieņēmusi lēmumu par uzņēmuma saimnieciskās darbības apturēšanu. Uz 2020.g. 20. jūliju SIA "VENTUMS" bija izveidojies 71,56 tūkst. EUR liels nodokļu parāds.

Jānorāda, ka no visiem Preiļu novadā reģistrētajiem uzņēmumiem, kuri iesnieguši pārskatus par 2020.gadu un pērn guvuši ieņēmumus no saimnieciskās darbības, 59,73% strādājuši ar lielāku apgrozījumu nekā 2019.gadā.

Pēc Lursoft aprēķiniem, 2020.gadā vidējais apgrozījums uz vienu Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu bija 38,36 tūkst. EUR. Jāņem vērā, ka gan kopējais, gan arī vidējais apgrozījuma rādītājs uz vienu uzņēmumu vēl var mainīties, pārskatus par 2020.gadu iesniedzot tiem uzņēmumiem, kuri to nebija izdarījuši līdz pētījuma sagatavošanas brīdim.

ATTĒLS 28. Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu apgrozījuma dinamika (Avots: Lursoft)

Teju pusi no Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu kopējā apgrozījuma veido viens uzņēmums – piena pārstrādes kompānija AS "Preiļu siers". 2020.gadā uzņēmums apgrozīja 58,91 milj. EUR. Salīdzinot ar gadu iepriekš, piena pārstrādes uzņēmuma apgrozījums sarucis par 7,59%. Iesniegtajā vadības ziņojumā AS "Preiļu siers" norādījis, ka uzņēmums iepircis 145804 t piena, 3298 t vājpiena, gada laikā saražojot 13273 t siera un 7677 t sūkaku pulvera. 2020.gadā uzņēmums atjaunojis un nodevis ekspluatācijā ražošanas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, esošajā tehnoloģiskajā procesā ietverot notekūdeņu priekšattīrīšanu. Uzņēmuma attīstības ieceres -kāpināt izejvielas iepirkumu, saglabājot piena pārstrādes līdera pozīcijas un paliekot vadošajam industriālo piena produktu ražotājam Latvijā.

Neskatoties uz apgrozījuma kritumu par 11,01%, otrs lielākais uzņēmums novadā pēc apgrozījuma bija SIA Ražošanas komercfirma "VEGA P". Uzņēmuma iesniegtais gada pārskats rāda, ka 2020.gadā tas apgrozīja 4,72 milj. EUR. Ar apgrozījuma kritumu uzņēmums strādājis pēdējos divus gadus. Aizvadītā gada pārskatā "VEGA P" norādījis, ka 2020.gads veltīts "Circle K" zīmola stiprināšanai Preiļos un kādreizējā Krāslavas novada teritorijā.

Trešais lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma 2020.gadā Preiļu novadā bijis SIA "Agrofirma "Turība"", apgrozot 4,19 milj. EUR. Salīdzinot ar gadu iepriekš, rādītājs saglabājies praktiski nemainīgs. Iesniegtajā vadības ziņojumā SIA "Agrofirma "Turība"" skaidro, ka 2020.gadā ir kāpināts cūkkopības nozares apgrozījums par tonnu, kaut arī cūkkopības nozares cenas, salīdzinot ar 2019.gadu, ir ļoti kritušās. Uzņēmuma graudkopības apgrozījums pērn ir ievērojami sarucis, jo pieņemts lēmums nerealizēt pašizaudzētos graudus, bet gan ražot savu lopbarību gan cūkām, gan arī liellopiem, ko iesākts darīt jau gadu iepriekš. 2020.gadā SIA "Agrofirma "Turība"" iesāka projektu cūku novietnē Stiebrīņi, būvējot jaunu korpusu. Realizējot gan šo, gan arī citus projektus, uzņēmums palielinājis darba vietu skaitu. Pērn tas bijis darba devējs vairāk nekā 90 strādājošajiem.

Atšķirībā no saraksta pirmajās pozīcijās esošajiem līderiem, SIA "Preiļu slimnīca" apgrozījums 2020.gadā palielinājies. Lursoft aprēķinājis, ka rādītāja kāpums veido 8,51%, medicīnas iestādes pagājušā gada apgrozījumam pārsniedzot 4 milj. EUR. Pagājušajā gadā slimnīcas diennakts stacionārā ārstējušies 1462 pacienti, dienas stacionārā 1128 pacienti, bet ambulatorie pakalpojumi sniegti 10541 pacientam. 2020.gadā slimnīcā notikušas 443 dzemdības. Gada pārskatā SIA "Preiļu slimnīca" vadība norādījusi, ka apgrozījuma pieaugums 2020.gadā skaidrojams ar Nacionālā

veselības dienesta piešķirtajiem papildu finanšu līdzekļiem ārstniecības iestādēs nodarbināto darba samaksas pieauguma nodrošināšanai.

TABULA 44. Lielākie uzņēmumi un to apgrozījums Preiļu novadā 2019.gadā (Avots: Lursoft)

Nr. p.k.	Uzņēmums	Apgrozījums, EUR	Salīdzinot ar 2018 g.	Salīdzinot ar 2017 g.	Salīdzinot ar 2016 g.
1.	Preiļu siers, AS	€63 752 679,00	4%	7%	11%
2.	VEGA P, SIA	€5 308 515,00	-5%	6%	88%
3.	Agrofirma "Turība", SIA	€4 227 525,00	22%	3.19 reizes	4.03 reizes
4.	Preiļu slimnīca, SIA	€3 708 377,00	20%	69%	83%
5.	Zolva, SIA	€3 665 666,00	10%	22%	39%
6.	Preiļu saimnieks, SIA	€2 875 925,00	-6%	-9%	-13%
7.	AGROLATGALE PLUS, SIA	€2 256 213,00	-13%	-14%	4%
8.	TU LAUKI, SIA	€1 912 048,00	10%	12%	19%
9.	KONTAKTS-PREIĻI, SIA	€1 850 832,00	-16%	39%	71%
10.	TRANS SN, SIA	€1 458 947,00	-6%	-13%	-12%
11.	ŠŅEPSTU JAUNĀRES, ZS	€1 320 509,00	13%	22%	42%
12.	AGRO ZVAIGZNĪTES, SIA	€1 306 368,00	-34%	-14%	-10%
13.	VS TEKS, SIA	€1 266 200,00	2%	-4%	-5%
14.	Baltic Beef Sale, SIA	€1 172 177,00	-45%	-54%	9%
15.	Preiļu siltums, SIA	€1 137 788,00	-26%	-19%	-19%
16.	Dija P, SIA	€925 411,00	1%	-8%	0%
17.	Arka Preiļi, SIA	€900 437,00	11%	15%	24%
18.	RENEM, SIA	€899 673,00	-28%	-40%	-44%
19.	FIRMA JATA, SIA	€895 841,00	-15%	-11%	13%
20.	AJA 1, SIA	€777 135,00	-13%	14%	20%
21.	LINDSTELL, SIA	€770 805,00	-24%	-20%	-23%
22.	LAUKU TEHNIKA, SIA	€721 109,00	0%	4%	28%

TOP 5 lielāko uzņēmumu sarakstu Preiļu novadā pēc apgrozījuma 2020.gadā noslēdz SIA "Zolva", kas pagājušajā gadā kāpināja apgrozījumu līdz 3,77 milj. EUR. Uzņēmums norāda, ka pērn tas veicis kosmētisko remontu bistro "Preilene", kā arī iegādātas jaunas iekārtas, kas palīdzēja uzņēmumam samazināt elektroenerģijas izmaksas. Uzņēmums izbūvējis jaunu svaigās gaļas sadales ceļu veikalā "Preilis". SIA "Zolva" vadība norāda, ka 2020.gada rezultāts būtu varējis būt arī labāks, ja ne valstī noteiktie Covid-19 ierobežojošie pasākumi, kas uzņēmumam prasījuši ne mazums izdevumu. 2020. gadā SIA "Zolva" galvenais mērķis ir saglabāt visas tā struktūrvienības, tiesa, Covid-19 nekontrolētās izplatības dēļ uzņēmuma attīstību nav iespējams pilnībā

prognozēt, kā arī lieli naudas līdzekļi jānovirza aizsardzības līdzekļiem un minimālās darba algas kāpumam.

Preiļu novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2020.gadā:

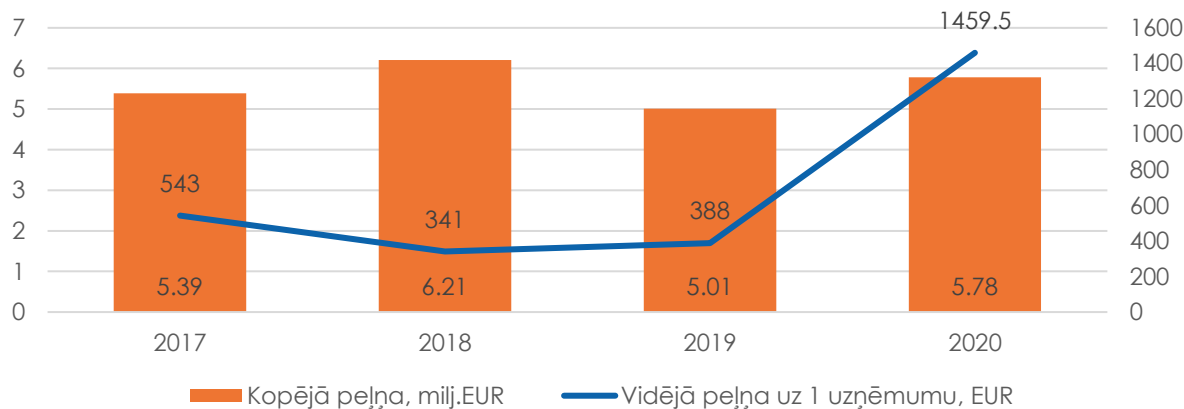
1. AS "Preiļu siers": 58,91 milj. EUR;
2. SIA Ražošanas komercfirma "VEGA P": 4,72 milj. EUR;
3. SIA "Agrofirma "Turība""": 4,19 milj. EUR;
4. SIA "Preiļu slimnīca": 4,02 milj. EUR;
5. SIA "Zolva": 3,77 milj. EUR.

Lursoft apkopotā informācija rāda, ka 2020.gadā palielinājusies gan Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu kopējā peļņa, gan arī vidējais rādītājs uz vienu uzņēmumu. 2020. gadā novada uzņēmumi kopējo peļņu kāpinājuši līdz 5,78 milj. EUR, kas gada laikā ir pieaugums par 15,37%, savukārt vidējais rādītājs uz vienu uzņēmumu palielinājies vairāk nekā 3 reizes. Lursoft dati rāda, ka novadā reģistrēto uzņēmumu vidējā peļņa pērn sasniegusi 1459,5 eiro.

Jānorāda gan, ka rādītājus vēl var ietekmēt uzņēmumi, kuri līdz pētījuma sagatavošanas brīdim nebija iesnieguši savus pārskatus par 2020.gadu. To vidū ir, piemēram, Riebiņu pagasta ZS "Viktorija", kas 2019.gadā ar 265,45 tūkst. EUR peļņu bija ceturtais pelnošākais uzņēmums novadā.

2020.gadā Preiļu novadā reģistrēti 13 uzņēmumi, kuru peļņa pārsniegusi 100 tūkst. EUR.

No visiem Preiļu novada uzņēmumiem, kuri iesnieguši pārskatus par 2020.gadu un pērn guvuši ieņēmumus no saimnieciskās darbības, nepilniem 60% pagājušajā gadā izdevies uzlabot savu peļņas rezultātu.

ATTĒLS 29. Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu peļņas dinamika

Lielākais pelnītājs novadā arī 2020.gadā bijis AS "Preiļu siers". Piena pārstrādes uzņēmumam aizvadītajā gadā izdevies palielināt peļņu par 6,92%, rādītājam pēc nodokļu nomaksas sasniedzot 938,62 tūkst. EUR.

Peļņu pagājušajā gadā izdevies kāpināt arī lauksaimniecības nozarē strādājošajai SIA "Agrofirma "Turība""", kas pēc nodokļu nomaksas 2020.gadā nopelnīja 564,05 tūkst. EUR. Salīdzinot ar 2019.gadu, uzņēmuma peļņa pērn pieaugusi par 16,04%. Balstoties uz Lursoft datiem, pagājušā gada peļņa bijusi augstākā uzņēmuma pēdējo piecu darbības gadu laikā.

Vēl straujāks peļņas lēciens pagājušajā gadā bijis Aizkalnes pagasta ZS "Līdumi", kas nopelnījusi 382,37 tūkst. EUR. Lursoft aprēķinājis, ka saimniecības peļņa, salīdzinot ar

2019.gadu, palielinājusies par 46,60%. Pagājušajā gadā saimniecības apgrozījums kāpis par 59,05%, sasniedzot 649,23 tūkst. EUR.

Preiļu novada lielāko peļnītāju TOP 5 sarakstā ierindojusies arī SIA "Preiļu slimnīca" ar 2020.gadā nopelnītiem 321,65 tūkst. EUR, kā arī ZS "Korsikova", kam izdevies palielināt peļņu no 96,05 tūkst. EUR 2019.gadā līdz 272,64 tūkst. EUR 2020.gadā.

TOP 5 lielāko uzņēmumu sarakstu noslēdz 2000.gadā dibinātā SIA "Zolva" ar 3,67 milj. EUR apgrozījumu. Salīdzinot ar 2018.gadu apgrozījums palielinājies par 9,67%, ko izdevies panākt, pateicoties ļoti rūpīgam un pārdomātam preču sortimentam veikalos, kā arī strādājot ar uzcenojumu un preču saglabāšanu veikalos. "Tika pareizi ieguldīti līdzekļi, uzlabojot darbinieku darba apstākļus," teikts SIA "Zolva" vadības ziņojumā.

TABULA 45. Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu un to pārstāvētās nozares Preiļu novadā (Avots: Lursoft)

Nr. p.k.	Uzņēmums	Galvenais darbības veids
1.	Preiļu siers AS	Piena pārstrāde un siera ražošana
2.	VEGA P SIA	Degvielas mazumtirdzniecība degvielas uzpildes stacijās
3.	Agrofirma "Turība" SIA	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
4.	Preiļu slimnīcaB SIA	Slimnīcu darbība
5.	Zolva SIA	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
6.	Preiļu saimnieks SIA	Tvaika piegāde un gaisa kondicionēšana
7.	AGROLATGALE PLUS SIA	Pārējā mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos
8.	TU LAUKI SIA	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
9.	KONTAKTS-PREIĻI SIA	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
10.	TRANS SN SIA	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
11.	ŠŅEPSTU JAUNĀRES ZS	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
12.	AGRO ZVAIGZNĪTES SIA	Lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība
13.	VS TEKS SIA	Pārējo trikotāžas izstrādājumu ražošana
14.	Baltic Beef Sale SIA,	Dzīvu lopu vairumtirdzniecība
15.	Preiļu siltums SIA	Elektroenerģijas ražošana
16.	Dija P SIA	Apģērbu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
17.	Arka Preiļi SIA	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
18.	RENEM SIA	Dzīvu lopu vairumtirdzniecība
19.	FIRMA JATA SIA	Pārējo virsdrēbju ražošana
20.	AJA 1 SIA	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
21.	LINDSTELL SIA	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem
22.	LAUKU TEHNIKA SIA	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem

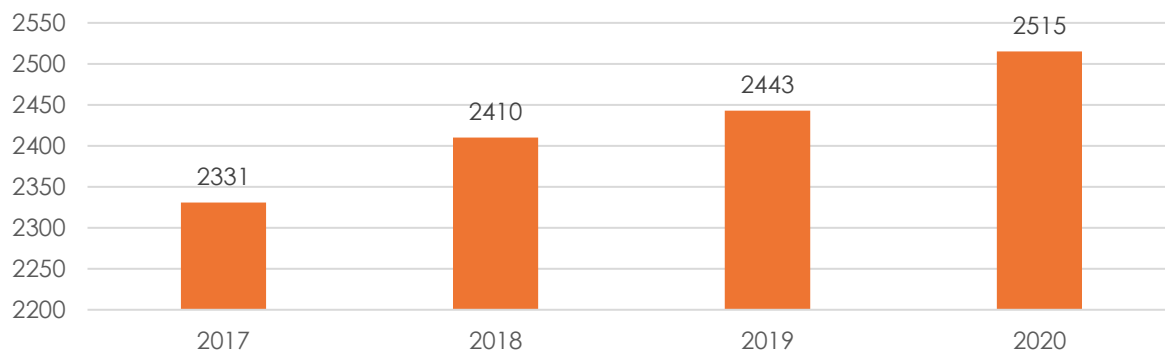
Preiļu novada lielākie uzņēmumi pēc peļņas 2020.gadā:

1. AS "Preiļu siers": 938,62 tūkst. EUR;
2. SIA "Agrofirma "Turība"": 564,05 tūkst. EUR;
3. Aizkalnes pagasta ZS "Līdumi": 382,37 tūkst. EUR;
4. SIA "Preiļu slimnīca": 321,65 tūkst. EUR;
5. ZS "Korsikova": 272,64 tūkst. EUR.

Vidējais darbinieku skaits saglabājies nemainīgs.

Lai gan 2020. gadā palielinājies kopējais darbinieku skaits, kas bija nodarbināts Preiļu novadā reģistrētajos uzņēmumos, vidējais nodarbināto skaits uzņēmumos saglabājies nemainīgs. Lursoft aprēķini rāda, ka katrs Preiļu novadā reģistrētais uzņēmums 2020.gadā nodarbinājis vidēji 2 strādājošos. Kopējais darbinieku skaits novada uzņēmumos pagājušajā gadā, balstoties uz VID sniegtajiem datiem, palielinājies par 72, sasniedzot 2515 nodarbinātos.

Pagājušajā gadā novadā bija 47 uzņēmumi, kuros darbinieku skaits sasniedzis vismaz 10 strādājošos. Tas ir tikpat, cik gadu iepriekš.

ATTĒLS 30. Kopējais strādājošo skaits Preiļu novadā reģistrētajos uzņēmumos.

2020. gadā Preiļu novadā bija pieci uzņēmumi, kuros nodarbināti vairāk nekā 100 darbinieki. Līderis to vidū ir AS "Preiļu siers", kas 2020.gadā bija darba devējs 312 cilvēkiem. VID publiskotā informācija liecina, ka pagājušajā gadā AS "Preiļu siers" valsts sociālās apdrošināšanas obligātajās iemaksās samaksājis 1,35 milj. EUR, savukārt iedzīvotāju ienākuma nodoklī 0,64 milj. EUR.

Par septiņiem darbiniekiem vairāk nekā 2019.gadā pērn bijis SIA "Preiļu slimnīca", kas aizvadītajā gadā bija darba devējs 186 strādājošajiem. Lai paaugstinātu sniegto veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti un nodrošinātu to pieejamību visiem iedzīvotājiem, SIA "Preiļu slimnīca" darbinieki regulāri piedaloties semināros unursos, tā ceļot savu profesionālo kvalifikāciju.

Lielāko darba devēju saraksta galvgalī ierindojies vēl viens Preiļu novada pašvaldībai piederošs uzņēmums – SIA "Preiļu saimnieks". VID dati rāda, ka 2020.gadā uzņēmumā bija nodarbināti 124 darbinieki. Tiesa, tas ir par 7 strādājošajiem mazāk nekā gadu iepriekš.

Darbinieku skaits, balstoties uz VID sniegto informāciju, samazinājies arī SIA "VS TEKS" un SIA "FIRMA JATA". SIA "VS TEKS" 2020.gadā bija darba devējs 104 darbiniekiem (par 5 mazāk nekā gadu iepriekš), savukārt SIA "FIRMA JATA" – 103 (par 7 mazāk nekā

2019.gadā). Jānorāda, ka SIA "FIRMA JATA" darbinieku skaits gadu gaitā gan būtiski pieaudzis, jo 2002.gadā šūšanas ražotne Preiļos izveidota ar 15 darbiniekiem, savukārt pērn uzņēmumam bija jau četri ražošanas cehi.

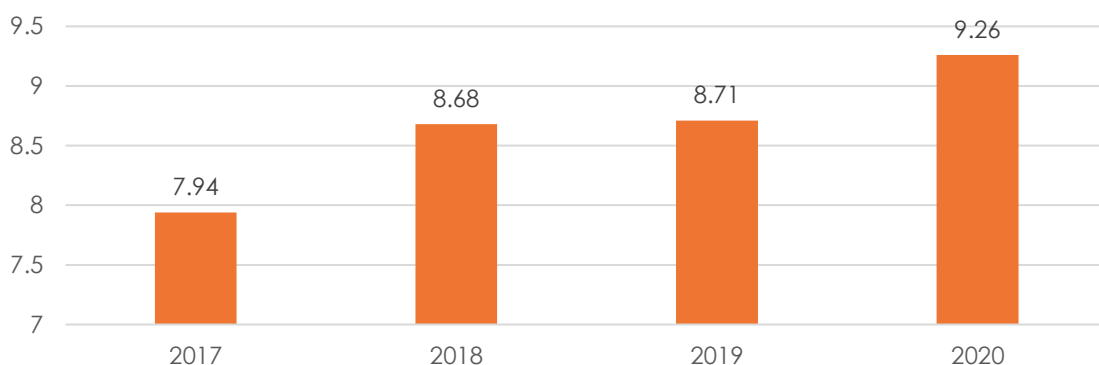
Preiļu novada lielākie darba devēji pēc vidējā darbinieku skaita 2020.gadā:

1. AS "Preiļu siers": 312 darbinieki;
2. SIA "Preiļu slimnīca": 186 darbinieki;
3. SIA "Preiļu saimnieks": 124 darbinieki;
4. SIA "VS TEKS": 104 darbinieki;
5. SIA "FIRMA JATA": 103 darbinieki.

2020.gadā Latvijas uzņēmumi VID administrētajos nodokļos samaksājuši 7,42 miljardus eiro. Salīdzinot ar gadu iepriekš, tas ir par 2,11% mazāk. 2,54 miljardus eiro no kopējās summas veidojušas valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas, bet 1,29 miljardus eiro – iedzīvotāju ienākuma nodoklis.

Lursoft aprēķini rāda, nodokļu summa, kuru valsts kopbudžetā samaksājuši Preiļu novadā reģistrētie uzņēmumi, pretstatā valsts kopējām tendencēm, palielinājusies. VID administrētajos nodokļos novada uzņēmumi 2020.gadā samaksājuši 9,26 milj. EUR. Gada laikā tas ir pieaugums par 6,31%.

2020.gadā novadā bija 19 uzņēmumi, kas gada laikā VID administrētajos nodokļos samaksājuši vairāk nekā 100 tūkst. EUR.

ATTĒLS 31. Preiļu novada uzņēmumu kopējie nodokļu maksājumi valsts kopbudžetā

Balstoties uz VID sniegto informāciju, lielākais nodokļu maksātājs Preiļu novadā pagājušajā gadā bija SIA "Preiļu slimnīca", kas kopumā valsts kopbudžetā nodokļos pārskaitījusi 1,23 milj. EUR. Gada laikā medicīnas iestādes samaksāto nodokļu apjoms pieaudzis par 11,61%.

Jānorāda, ka samaksāto nodokļu apjoms 2020.gadā pieaudzis visiem TOP 5 lielāko nodokļu maksātāju sarakstā iekļuvušajiem uzņēmumiem. Vislielākais pieaugums reģistrēts SIA "Preiļu saimnieks", kas 2020.gadā VID administrētajos nodokļos samaksājis par 31,80% vairāk nekā gadu iepriekš. 2020.gadā uzņēmums valsts kopbudžetā nodokļu maksājumos pārskaitījis 954,78 tūkst. EUR. Teju tikpat strauji samaksāto nodokļu apjoms audzis arī SIA "Agrofirma "Turība"", kas VID administrētajos nodokļos pagājušajā gadā samaksāja 893,84 tūkst. EUR (+30,02%, salīdzinot ar 2019.gadu).

Lauksaimniecības tehnikas un to rezerves daļu mazumtirgotājs SIA "Agrolatgale Plus" 2020.gadā nodokļos samaksājis 514,82 tūkst. EUR, tostarp 73,46 tūkst. EUR valsts sociālās

apdrošināšanas obligātajās iemaksās un 23,27 tūkst. EUR iedzīvotāju ienākuma nodokļi, savukārt SIA "Zolva" – 352 tūkst. EUR. Lursoft pieejamā informācija rāda, ka tirgotājs valsts sociālās apdrošināšanas obligātajās iemaksās aizvadītajā gadā samaksājis 153,37 tūkst. EUR, bet iedzīvotāju ienākuma nodokļi – 42,75 tūkst. EUR.

Preiļu novada lielākie nodokļu maksātāji pēc 2020.gada samaksātās kopējās nodokļu summas valsts kopbudžetā:

1. SIA "Preiļu slimnīca": 1233,24 tūkst. EUR;
2. SIA "Preiļu saimnieks": 954,78 tūkst. EUR;
3. SIA "Agrofirma "Turība""": 893,84 tūkst. EUR;
4. SIA "Agrolatgale Plus": 415,82 tūkst. EUR;
5. SIA "Zolva": 352 tūkst. EUR.⁶

Lielākie ieguldītāji novada uzņēmumos ir dāņi, kuri ieguldījuši 241,84 tūkst. EUR, savukārt 106,72 tūkst. EUR ieguldījumu kā izcelsmes valsts reģistrēta Kipra. Kopumā Preiļu novadā reģistrēto uzņēmumu pamatkapitālos savus līdzekļus ieguldījuši pārstāvji no desmit valstīm.

TABULA 46. Tiešās ārvalstu investīcijas. 2019. gadā tūkst. EUR (Lursoft, 2020)

Valsts	Uzņēmums	Investīcijas, EUR
Dānija	CLIPPER AS	223622
Kipra	CRIOZ HOLDINGS LIMITED	106715
Dānija	SVEIGAARD AS	16828
Ungārija	Pap Robert	3000
Krievija	Kudriavtsev Mikhail	3000
Baltkrievija	Jumau Maksim	3000
Lietuva	Moroz Tomaš	3000
Itālija	Giadone Gaetano	3000
Ukraina	Rybakov Oleksandr	3000
Krievija	Khabibov Ayrat	2845
Ukraina	Bondarchuk Viktor	2840
Baltkrievija	Jumau Maksim	2828
Baltkrievija	Bahushevich Leanid	2800
Moldova	Cocerva Alexandr	2800
Vācija	Helbling Alexander	2790
Itālija	Miracolo Marco	2000
Dānija	Nielsen Arne Rauhe	1394,41
Krievija	Gliadelkina Irina	1000
Ukraina	Seniv Volodymyr	10
Krievija	Pegov Artem	1
Moldova	Cocerva Alexandr	1
Baltkrievija	Jumau Maksim	1

⁶ Dati par Preiļu novada uzņēmumiem aprēķināti uz 27.07.2021. Vidējie rādītāji aprēķināti, izmantojot vidējo mediānu. Informācijas avots datiem par uzņēmumu samaksātajiem nodokļiem un darbinieku skaitu – Valsts ieņēmumu dienests.

Aglonas pagasta iedzīvotāji lielākoties nodarbojas ar lauksaimniecību, tūrismu, mežsaimniecību un zivsaimniecību. Savu uzņēmējdarbību ir reģistrējuši 192 uzņēmumi. Liela daļa novada iedzīvotāju strādā izglītības iestādēs, valsts pārvaldē un mazumtirdzniecības jomā. Aglonas novadā ir mikro un mazie uzņēmumi, vidēji lielo un lielo uzņēmumu novada teritorijā nav. Aglonas pagasta uzņēmēju galvenie darbības veidi ir lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība. Ekonomiski aktīvi uzņēmumi nodarbojas arī ar vairumtirdzniecību, mazumtirdzniecību un dažādu pakalpojumu sniegšanu. Aglonas novadā reģistrētie uzņēmumi ar lielāko apgrozījumu ir SIA "Eltex", SIA "Cirīšu HES", SIA "Krimo", SIA "Latrar", SIA "Spero SK", SIA "Deitilde", SIA "NAMEDA L", SIA "KLINTS 99", SIA "Venon", SIA "DEITILD", SIA FOTON-D, SIA "FLOW POWER", SIA "Aglonas doktorāts – S", SIA "AG 21", SIA "CĪŠI GORDS", SIA "FIDES DS".

Vārkavas novada bijušajā administratīvajā teritorijā reģistrēti 335 uzņēmumi. Šīs teritorijas ekonomikas pamatā ir lauksaimniecība un mežsaimniecība, kokapstrāde, vairāk nekā 85% no novada uzņēmumiem veido zemnieku saimniecības. Ir spēcīgas tradīcijas videi draudzīgas saimniekošanas jomā, t.i., aptuveni puse saimniecību ir bioloģiskās. Lielākie uzņēmumi - ZS "Salenieki"; ZS "Cido"; ZS "Smilgas"; ZS "Kārklīņi"; ZS "Kalmes"; ZS "levas" u.c. Ar kokapstrādi nodarbojas ZS "Šņepstu Jaunāres" un ZS "Dambīši". IK "KASO", kas nodarbojas ar lauksaimniecību, un SIA "KASO Plus", kura darbības veids ir mazumtirdzniecība.

Bijušā Riebiņu novadā reģistrēts 371 uzņēmums, no tiem 74,93% ir zemnieku saimniecības, bet vēl 17,79% - sabiedrības ar ierobežotu atbildību.

Nemot vērā zemnieku saimniecību augsto īpatsvaru novada uzņēmumu vidū, likumsakarīgi, ka populārāko nozaru augšgalā ierindojusies jauktā lauksaimniecība. Populārākās uzņēmējdarbības nozares: jauktā lauksaimniecība; mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku; zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana; graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana; kravu pārvadājumi pa autoceļiem.

Riebiņu uzņēmumos ieguldīto ārvalstu tiešo investīciju apmērs patlaban veido 4,52 tūkst.EUR. No tiem 2,85 tūkst.EUR ieguldījuši investori no Baltkrievijas, 1,39 tūkst.EUR – no Ukrainas, bet atlikušo daļu – investori no Vācijas.

Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma : SIA "ALBERTS GS", SIA "Kankuļi Timber", Riebiņu pagasta ZS "VIKTORIJA", SIA "AGLONAS SERVISS", SIA "GRIBOLVA".

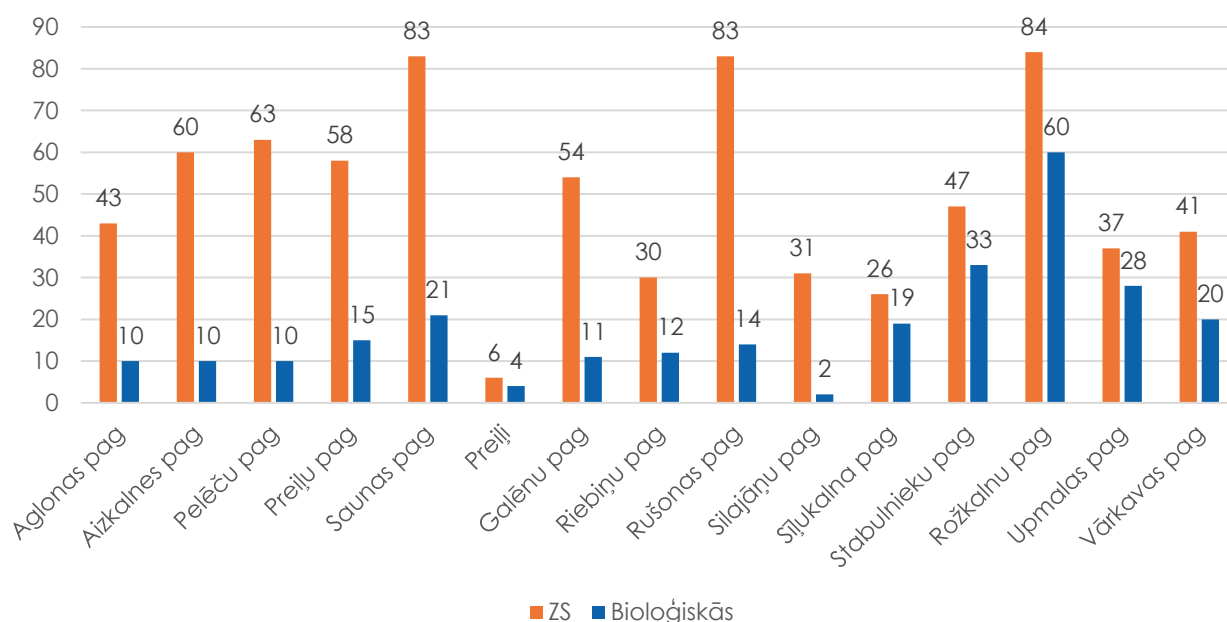
Lauksaimniecība

Lauksaimniecība ir viena no Preiļu novada pamatnozārēm, un lielas zemnieku saimniecības ir gan augkopībā, gan lopkopībā.

Vadošais lauksaimniecības uzņēmums ir SIA "Agrofirma Turība, kas pērn sasniedza vairāk kā 4 miljonu apgrozījumu un nodarbojas ar augkopību un lopkopību.

Graudkopības nozarē var atzīmēt ZS "Viktorija" (Riebiņu pag.), kas apstrādā vairāk kā 1000 ha zemes, audzē ziemas kviešus, ziemas rapsi, pupas, vasaras kviešus, vasaras rapsi, auzas, ZS „Korsikova” (Preiļu pagasts) un ZS „Ozoli Gribinānos” (Saunas pagasts), kas apsaimnieko vairāk kā 400 hektāru lielas zemju platības. Veiksmīgi darbojas saimniecības SIA "Gribolva" (Galēnu pag.), kas nodarbojas ar lopkopību (t.sk. piena ražošanu) un augkopību, ZS "Sudrabiņi"(Stabulnieku pag.) nodarbojas ar lopkopību un augkopību, SIA „Sēļi" struktūrvienība „Gaigalas" (Aizkalnes pagasts), ZS „Jaunarāji"

(Saunas pagasts), ZS „Ramanīši” (Saunas pagasts), ZS “Dovale” (Vārkavas pag.) - nodarbojas ar jaukto lauksaimniecību - lopkopību (t.sk. piena ražošanu) un augkopību, ZS “Smilgas” (Rožkalnu pag.) nodarbojas ar nodarbojas ar piena lopkopību, ZS “Kalmes” (Rožkalnu pag.) nodarbojas ar jaukto lauksaimniecību - lopkopību (t.sk. piena ražošanu) un augkopību, ZS “Robežnieki” (Rožkalnu pag.) pamatnozare - piena lopkopība, ZS „Krievu Balborži” (Silajāņu pag.)- piena lopkopība, ZS „Dižarāji” (Aizkalnes pag.) piena lopkopība, z/s „Mucinieki” (Pelēču pag) jaukta tipa lauksaimniecība – lopkopība, augkopība, ZS „Gurķīši” (Aglonas pag.) – piena lopkopība, ZS „Laima” (Aglonas pag.) – piena lopkopība, aitkopība, lauku tūrisms, ZS „Zvirgzdi Varaža” (Sīļukalna pag.) pamatnozare - piena lopkopība, ZS „Graudupe” (Rušonas pag.), ZS “Ziediņi” (Aglonas pag.) - nodarbojas ar gaļas liellopu audzēšanu. Lauksaimniecības nozares sekmīgai attīstībai novadā svarīga ne tikai lielražošana, intensifikācija, bet arī mazo un vidējo – ģimenes saimniecību loma, pienesums. Šīm saimniecībām ir liela nozīme lauku attīstībā, lai lauki būtu apdzīvoti, lai tiktu uzturēta lauku sociālekonomiskā vide.

ATTĒLS 32. Zemnieku saimniecības Preiļu novada teritorijā 2021. gadā

Preiļu novadā 2021. gadā reģistrētas 746 zemnieku saimniecības, no kurām 269 jeb 36% ir bioloģiskās zemnieku saimniecības. Visvairāk bioloģisko saimniecību ir Rožkalnu pagastā, tad ar gandrīz 50% samazinājumu seko Upmalas un Stabulnieku pagasti. Bioloģiskās zemnieku saimniecības izveidotas visos Preiļu novada pagastos.

Raksturīgākie nodarbošanās veidi – dārzeņu audzēšana, augļkopība, biškopība, aitkopība, piena un graudu ražošana. Zemnieku saimniecības piedāvā daudzveidīgu produkciju - auzas, burkānus, galda bietes, sīpolus, kartupeļus, galviņkāpostus, gurķus, kartupeļus, ķiplokus, ābolus, avenes, ķiršus, plūmes, upenes utt. Lopkopības nozarē - liellopi, cūkas, aitas, piens u.c.

Lauksaimniecības produkcijas pārstrāde un ražošana

Līdzīgi kā lauksaimniecība, arī lauksaimniecības produktu pārstrāde ir nozīmīga nozare Preiļu novadā . Akciju sabiedrība “Preiļu siers” ir viens no lielākajiem piena pārstrādes uzņēmumiem, lielākais siera ražotājs un eksportētājs (95% produkcijas tiek eksportēta)

Latvijā. Uzņēmums ir ne tikai lielākais darba devējs, bet arī ar lielāko apgrozījumu novadā, kas dod nozīmīgu ieguldījumu arī reģiona ekonomikā. Uzņēmums dibināts 1972. gadā kā valsts uzņēmums, bet 1994. gadā rūpnīca kļuva par akciju sabiedrību. Jau no darbības pirmsākumiem uzņēmumā tiek ražots cietais siers Čedars, laika gaitā ir mainījies un paplašinājies produkcijas piedāvājums, bet pēdējos gados uzņēmums specializējies industriālo piena produktu ražošanā. Produkcija tiek eksportēta ne tikai uz Eiropas valstīm, bet arī citiem kontinentiem.

Lai uzsvērtu šī uzņēmuma nozīmību Preiļu novada attīstībā, Preiļos izveidots Latvijā vienīgais piemineklis sieram un 6 siera skulptūras, tāpēc nereti Preiļus dēvē arī par Latvijas siera galvaspilsētu.

Attīstās uzņēmējdarbība arī citu lauksaimniecības produktu pārstrādē, piemēram, 2013. gadā Preiļos sāka darbību gaļas pārstrādes SIA „SĀTYS”, piedāvājot dažādas kūpinātas un vītinātas gaļas izstrādājumus, kā arī svaigu gaļu. Uzņēmums ir ierīkojis pārvietojamas, PVD prasībām atbilstošas tirdzniecības vietas, izstrādājis savas produkcijas latgalisko zīmolu, ievērojot senču tradīcijas un reģionam raksturīgo, mājās gatavotas produkcijas kvalitāti. Pelēču pagastā darbojas ZS „Kalni”- mājas vīna ražotne”, kas piedāvā upeņu, aveņu un vīnogu vīnus. Galēnu pagastā 2018. gadā darbu sāka IJ “Makra”, kas nodarbojas ar gaļas produktu un izstrādājumu ražošanu un augu produktu pārstrādi mājas apstākļos.

Daudzveidīgu produkcijas klāstu bioloģiskās saimniecības nodrošina z/s Vilkači (augļi, ogas, sulas, sukādes, pastilas u.c.), IK KLERONA (smiltsērķšķu sulas, sīrupi, pastilas u.c.), Z/S Salenieki (dārzeņi, ķirbju sēklas, ķirbju, linsēklu, ripša eļļas u.c.), z/s Pumpuri un z/s Juri (dažādi sieri), z/s Mazie Gavari (dārzeņi svaigā veidā un vakuumā).

Gan šie nosauktie uzņēmumi, gan arī citi komersanti aktīvi iesaistās dažādos projektos, piedalās tirdziņos un gadatirgos Preiļos un citās pilsētās, tādējādi realizējot savu produkciju un arī popularizējot Preiļu novadu.

Īpaši jāuzsver SIA HIMALAYAN INTERNATIONAL darbība, ka ne tikai Latvijā, bet arī Eiropā ir vienīgais suņu grauzamsieru ražotājs. Uzņēmums ir eksportējošs uzņēmums un viens no straujāk augošajiem uzņēmumiem novadā.

Pakalpojumi un tirdzniecība

Pēc Lursoft datiem (2020.) Preiļu novadā ir 688 dažādu pakalpojumu sniedzēji:

- pārtikas veikali;
- ēdināšanas pakalpojumi;
- frizētavas un skaistumkopšanas saloni ;
- autoservisu pakalpojumi;
- kravu pārvadājumi,
- trenāžieru un sporta nodarbību zāles;
- aptiekas;
- būvmateriālu veikali;
- izmitināšanas pakalpojumi,
- drošības, modrības, apsardzes pakalpojumi;
- veterinārās aptiekas;
- auto detaļu pārdošana;
- makšķernieku veikali;
- grāmatu veikals;

- medicīnas centrs;
- veco ļaužu aprūpes centri;
- automazgātuve;
- pasts;
- datoru remonts;
- mobilo telefonu remonts;
- sadzīves tehnikas remonts u.c.,

pieāvājot izbaudīt Latgalei raksturīgo identitāti.

Lielākie mazumtirdzniecības uzņēmumi ir SIA "Zolva", SIA "DIJA P", SIA "Agrozvaigznītes", SIA "Agrolatgale Plus", SIA "Sal Plus", SIA "Arka Preiļi", TU "Lauki".

Apstrādes rūpniecība

Vadošie uzņēmumi apstrādes nozarē ir vieglās rūpniecības uzņēmumi SIA JATA, kas nodarbojas ar darba apģērbu šūšanu pēc Skandināvijas valstu pasūtījuma un SIA VS TEKS, kas nodarbojas ar trikotāžas izstrādājumu ražošanu. Uzņēmumi ir 100% eksportējošie uzņēmumi un vieni no lielākajiem darba devējiem un nodokļu maksātājiem novadā.

Mežsaimniecība

Nozīmīgākais meža izmantošanas veids ir koksnes ieguve. Straujais mežizstrādes pieaugums skaidrojams ar privāto mežu iekļaušanu saimnieciskajā aprītē, mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumu veidošanos un ražošanas jaudu attīstību.

TABULA 47. Darījumi ar meža zemēm (Avots: Atvērto datu portāls, 2020)

Teritorija	Izmantotais darījumu skaits		Minimālā vērtība		Maksimālā vērtība	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Aglonas pagasts	9	19	517.24	195.31	6415.74	4743.59
Aizkalnes pagasts	4	0	1560.28		5460.99	
Galēnu pagasts	7	11	1307.69	441.89	4347.83	2833.33
Pelēču pagasts	6	11	920.81	441.18	1870.22	2794.12
Preiļu pagasts	0	3		2440.94		2755.91
Riebiņu pagasts	14	7	314.47	769.23	2634.15	4347.83
Rušonas pagasts	8	19	228.31	472.44	2021.46	5269.38
Saunas pagasts	4		740.74		4324.32	
Silajānu pagasts	11	16	156.25	168.07	2347.54	3656.32
Sīlukalna pagasts	9	10	122.82	260.92	4000.00	2000.00
Stabulnieku pagasts	0	4		220.00		1590.00
Upmalas pagasts	0	3		1786.89		5878.38
Vārkavas pagasts	8	16	666.67	157.23	3272.73	5609.76
Kopā:	76	119	122.82	157.23	6415.74	5878.38

Lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, dabas un vides aizsardzību, mežsaimniecības darbi netiek veikti noteiktās dabas teritorijās.

Meža apsaimniekošanas mērķi Preiļu novadā noteikti ilgtermiņā uz 25-50 gadiem, lai plānotu meža apsaimniekošanas uzdevumus:

- palielināt apsaimniekojamā īpašuma un meža vērtību;
- nodrošināt iespējami lielus un vienmērīgus ciršanas apjomus, bet nepārsniedzot noteiktos ilgtspējīgas ciršanas apjomus noteiktam laika periodam;
- bioloģiskās daudzveidības (ģenētisko resursu, reto un apdraudēto sugu un ekosistēmu) saglabāšana un ar to saistīto dabas vērtību – augsnes, ūdeņu un ainavu aizsardzība;
- saglabāt dabas un kultūrvēsturiskās vērtības apsaimniekojamā platībā;
- pēc iespējas meža apsaimniekošanā respektēt vietējo iedzīvotāju intereses.

Atbalsts uzņēmējdarbībai

Kopš 2008. gada Preiļu pilsētā darbojas Uzņēmējdarbības centrs, kas nodrošina:

- Konsultācijas:
 - par biznesa uzsākšanu, biznesa plāna izstrādi,
 - interneta veikali, biznesa panākumu plānošana, eksporta iespējas un riski, EDS un EPS lietošana, grāmatvedība u.c.
 - Pieredzes apmaiņas pasākumi
 - Ikmēneša tikšanās pie uzņēmējiem, pieredzes braucieni, tirdzniecības misijas sadarbībā ar Latgales plānošanas reģiona uzņēmējdarbības formas izvēli;
 - finansējuma piesaisti, projektu izstrādi, sadarbības partneru meklēšanu;
 - par ES fondu, Biznesa inkubatora programmu, NVA pasākumu un Attīstības finanšu institūcijas ALTUM programmu pieejamību;
 - konsultatīvs atbalsts piemērotu industriālo zonu atrašanās potenciāliem;
- Zināšanu pilnveidi un jaunas pieredzes iegūšanu:
 - Informatīvu semināru un kursu organizēšana
 - Aktuālākās tēmas – mazā biznesa uzsākšana, nodokļi un finanses, publiskā finansējuma piesaiste, mārketinga un reklāma, prasības pārtikas ražotājiem, darba drošība uzņēmumā, e- komercija, LUC. u.c.)
- Mārketinga aktivitātes:
 - amatnieku un mājražotāju tirgus organizēšana;
 - 5 tematiskie tirgi gadā - Jūrģu jeb Pavasara tirgus, Zāļu dienas tirgus, Tirgus iela pilsētas svētkos, Miķeļdienas tirgus, Ziemassvētku tirgus;
- Mazo un vidējo komersantu un saimnieciskās darbības veicēju projektu līdzfinansēšanas konkurss:
 - Konkursa mērķis ir sniegt atbalstu MVK un SDV projektiem, kas saistīti ar uzņēmējdarbības attīstību un jaunu darba vietu veidošanos Preiļu novadā, radot inovatīvus, ar paaugstinātu pievienoto vērtību produktus un pakalpojumus, kas veicinātu esošās saimnieciskās darbības attīstību vai dažādošanu, lai attīstītu alternatīvus ienākumu avotus un palielinātu ienākumu līmeni Preiļu novada teritorijā.
 - Līdzfinansējumu piešķir MVK un SDV projektiem, kas paredz:
 - nodarbinātības veicināšanu - jaunu darba vietu radīšanu;
 - tūristu piesaisti no apkārtējām pilsētām un kaimiņvalstīm;
 - esošo pakalpojumu un produktu ražošanas efektivitātes paaugstināšanu;
 - līdzfinansējuma nodrošināšanu citiem ES projektiem;
 - infrastruktūras uzlabošanu;

- Atvērtā tipa biroja izmantošanu:
 - Preiļu novada Uzņēmējdarbības centrā, Kooperatīva ielā 6 (3. stāvā) kopš 2019. gada janvāra pieejamas telpas Atvērtā tipa birojā;
 - Birojs aprīkots ar 6 darba vietām, biroja tehniku un sarunu telpu, kas norobežota ar stikla sienām;
 - Biroja telpas var izmantot jebkurš Preiļu novada uzņēmējs, iepriekš rezervējot darba vietu konkrētā laikā. Biroja telpu izmantošana Preiļu novada uzņēmējiem ir bez maksas;
 - Atvērtā tipa birojā iespējams veikt kopēšanas, printēšanas, skenēšanas un laminēšanas darbus. Tos veicot, uzņēmējam jāsedz materiālu izmaksas;
 - Biroja telpas iespējams izmantot katru darba dienu pulksten 8.00-17.00. Par telpu izmantošanu citā laikā iespējama vienošanās.

TABULA 48. Preiļu novada uzņēmējdarbības vides SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Ģeogrāfiskais izvietojums – atrodas Latgales vidusdaļā • Eiropas un valsts nozīmes autoceļi šķērso novada teritoriju • Brīvas neapsaimniekotas būves uzņēmējdarbības attīstībai • Vairākas derīgo izrakteņu atradnes – dolomīts, māls, smilts, kūdra • Bagātīga dabas vide - upes, ezeri, dabas aizsargājamās teritorijas • Lauksaimniecībā izmantojamās zemes potenciāls • Attīstīta lauksaimniecība, augoša bioloģiskās lauksaimniecības nozare • Augstā līmenī attīstīta piena pārstrāde • Atsevišķi spēcīgi vietējie uzņēmēji kravu pārvadājumu, šūšanas, kokapstrādes un mazumtirdzniecības nozarēs • Kultūrvēsturiskie resursi (parki, muižas, baznīcas u.c.) • Īpaši (unikāli) tūrisma objekti (Leļļu muzejs, Metāla mākslas galerija, zirgaudzētava "Trīs vītolu stalli", Briežu dārzs) • Uzņēmēju darbības atbalsta struktūras ALTUM, LAD, LLC • Pašvaldības Uzņēmējdarbības centra darbība, granti uzņēmējiem • Ir uzņēmējdarbības apmācības programmas skolās • Spēcīga IT joma, t.sk. robotikas klubs skolēniem 	<ul style="list-style-type: none"> • Daudzviet neapmierinoša infrastruktūra – ielas un ceļi, ūdensapgāde un kanalizācija • Daudzās vietās traucēti mobilie un interneta sakari • Nepietiekošs dzīvojamais fonds un neapmierinoša tā kvalitāte • Augsti kvalificētu speciālistu trūkums • Tuvākās augstākās izglītības iestādes atrodas Daugavpilī un Rēzeknē, RTA filiāle Līvānos • Profesionālā izglītība Preiļos tikai atsevišķās specialitātēs • Nav mūžizglītības centra/ koordinatora, lai organizētu daudzveidīgu apmācību piedāvājumu • Kopumā zema uzņēmējdarbības aktivitāte • Nav attīstīta sadarbība starp uzņēmējiem • Valsts nodokļu politika (ir iedzīvotāju grupas, kuras nav motivētas strādāt) • Zems vietējais maksātspējīgais pieprasījums pēc precēm un pakalpojumiem • Digitālo prasmju trūkums vecāka gadagājuma cilvēkiem • Informācijas apmaiņa • Zema aktivitāte jaunu produktu izstrādē un inovāciju ieviešanā • Maz eksportējošu uzņēmumu
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • Pievienotās vērtības paaugstināšana ražotajai produkcijai 	<ul style="list-style-type: none"> • Iedzīvotāju skaita un blīvuma samazināšanās

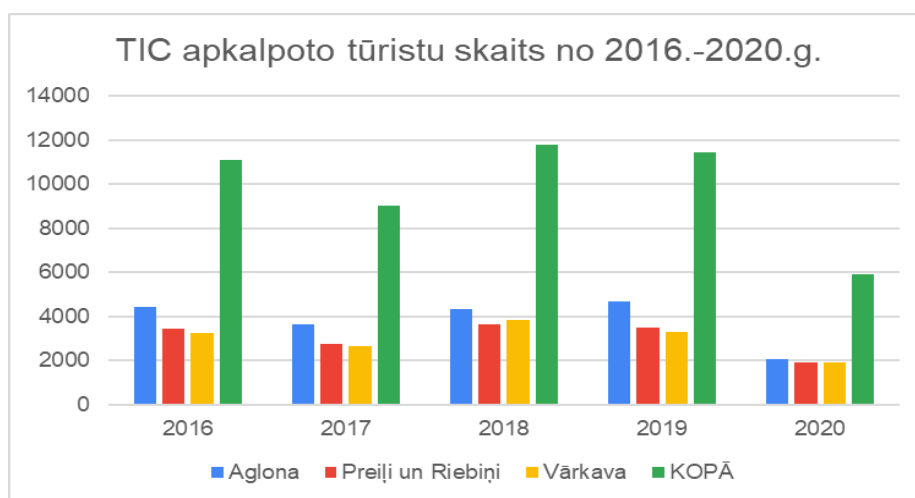
<ul style="list-style-type: none"> • Lauku saimniecību darbības veidu dažādošana, ekoloģiskā saimniekošana, netradicionālo nozaru attīstība - lauku tūrisms, amatniecība, mājrāžošana u.c. • Finansējuma piesaiste infrastruktūras, degradēto teritoriju un dzīvojamā fonda attīstībai • Uzņēmējdarbības centra aktivitāšu paplašināšana un dažādu pasākumu organizēšana • Apmācības un kvalifikācijas paaugstināšana, sadarbība ar zinātniekiem jaunu produktu izstrādē • Mārketinga aktivitātes vietējo ražotāju atbalstam • Tūrisma objektu rekonstrukcija un attīstība (muižas, peldvietas, dabas takas, atpūtas kompleksi u.c.) • Zaļā dzīvesveida attīstīšana (atkritumi, kurināmais, saules enerģija, bioloģiskā lauksaimniecība, veloceliņi u.tml.) • Sadarbība ar kaimiņu novadiem • Starptautiskā sadarbība 	<ul style="list-style-type: none"> • Zema dzimstība un darba spējīgo iedzīvotāju skaita samazināšanās • Neparedzētas izmaiņas nodokļu politikā • Zema aktivitāte lauku saimniecību pārņemšanā (paaudžu pēctecība) • Digitalizācijas laikmeta izaicinājumi • Covid-19 krīzes radītā ietekme uz ekonomiku
--	--

8. Tūrisms

Preiļu novadā 2018.gadā izveidota koleģiāla un konsultatīva institūcija -Tūrisma konsultatīvā padome, kas veicina tūrisma uzņēmēju, valsts un pašvaldību institūciju, kā arī nozares sabiedrisko organizāciju, iedzīvotāju iesaisti tūrisma attīstības procesos, piedalās nozares attīstības dokumentu izstrādē un ieviešanā. Uzsākot darbu tūrisma jomā jaunizveidotajā Preiļu novadā būtu jāizveido līdzīga institūcija, ietverot dalībniekus no visas jaunveidotā novada teritorijas, dažādām jomām.

Tūrisma informācijas pieejamība

Līdz COVID-19 pandēmijai TIC apkalpoto tūristu skaits katrā no TIC gadu gaitā bija līdzīgs. Aglonas TIC izdevīgās atrašanās vietas dēļ ik gadu apkalpo visvairāk tūristus klātienē, savukārt, Preiļu TIC pēdējos gados arvien vairāk palielinās ekskursiju (pa pilsētu un parku; Dižkoku taka) skaits, ko vada TIC darbinieki.

ATTĒLS 33. TIC apkalpoto tūristu skaits

TIC darbinieki lielu darbu iegulda digitālās vides uzlabošanai (tūrisma mājaslapas, sociālie tīklu konti), līdz ar to lielākā daļa tūristu informāciju sameklē jau pirms došanās uz galamērķi. TIC darbinieki atjauno informāciju ārā tūrisma informācijas stendos, Preiļos 24/7 pieejams arī tūrisma e-kiosks.

Tūrisma statistikā par Aglonas novadu iekļauti dati par visu novadu, nevis to daļu, kas pēc administratīvās reformas pievienota Preiļu novadam. Savukārt, Vārkavas novadā tūrisma informāciju sniedz muzejs, atsevišķi statistika kā tūrisma informācijas centram netiek apkopota, līdz ar to te ir gan muzeja apmeklētāji, gan citi apkalpotie interesenti.

TABULA 49. Tūrisma informācijas sniegšanas vietas (Avots: pašvaldība)

lesthādes nosaukums	Preiļu Tūrisma informācijas centrs	Aglonas Tūrisma informācijas centrs	Vārkavas novadpētniecības muzejs- tūrisma informācijas centrs
Adrese	Kārsavas iela 4, Preiļi	Somersetas iela 33, Aglona (autoostas ēkā)	Kovaļevsku iela 4, Vārkava, Vārkavas pag.
Dibināšanas gads	1999. gads. No 2014.g. apkalpo arī Riebiņu novada teritoriju	2012.	2013.

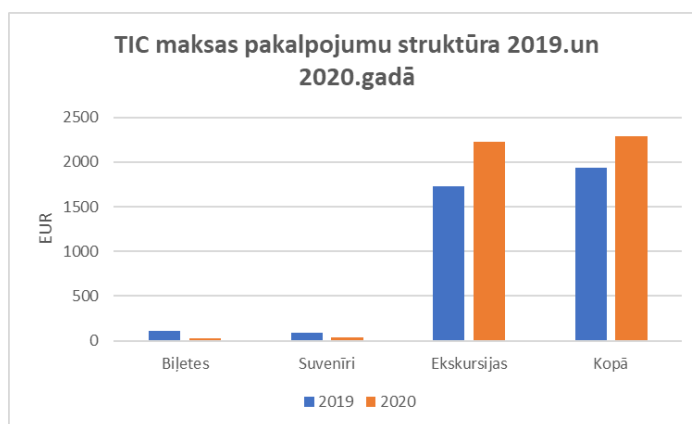
Tūrisma informācijas centrs Preiļos darbojas kopš 1999.gada 19.februāra un ir viens no vecākajiem TIC Latvijā un Latgalē. Šobrīd pastāvīgā darbā: vadītājs, tūrisma speciālists-gids, tūrisma speciālists. Preiļu TIC apmeklētājiem pieejams katru darba dienu, tūrisma sezonas laikā arī sestdienās, kā arī, izmantojot ekskursijas ar gida pakalpojumiem, jebkurā citā laikā ārpus noteiktā darba laika. Sakarā ar COVID-19 pandēmijas laika ierobežojumiem atsevišķos laika periodos mainās arī TIC darba laiks klātienē.

Kopš 2014.gada Preiļu novada TIC uz Sadarbības līguma pamata nodrošina arī informācijas izplatīšanu par Riebiņu novada tūrisma objektiem, kopīgas tūrisma vietas www.visitpreili.lv (www.visitriebini.lv) uzturēšanu un veic citas kopīgas funkcijas. 2015.gadā ir izstrādāta tūrisma mājaslapa www.visitpreili.lv (www.visitriebini.lv), kas ir adaptēta mobilajām ierīcēm, kā arī 24/7 pieejama āra tūrisma e-kioskā, kas atrodas uz Raiņa bulvāra Preiļos. Šis stends tiek izmantots arī kā digitāls pasākumu afišu ekrāns. Tūrisma e-kioska pieejamība jebkurā diennakts laikā un ērtā atrašanās vieta (uz visvairāk tūristu apmeklētās ielas) ir vērtīgs atbalsts tūrisma informācijas izplatīšanā un nodošanā tūristiem.

Lai veicinātu ātru un efektīvu tūrisma informācijas izplatīšanu, TIC izveidojis kontus un ikdienā aktīvi darbojas sociālajos tīklos Facebook (@preilutic) un Instagram (@visitpreili), agrāk arī Twitter.

TIC galvenie maksas pakalpojumi ir ekskursijas pa pilsētu un parku, dziedājums Preiļu parka kapelā; palīdzība biļešu rezervācijā/reģistrēšanā, mazāk – suvenīru tirdzniecība, biroja pakalpojumi u.c. TIC atbalsta vietējos uzņēmējus, kas piedāvā suvenīrus plašā klāstā pilsētā vairākās vietās, tai skaitā, netālu no TIC.

Gads	Iekasētā summa
2016.	1400,33 EUR
2017.	1842,37 EUR
2018.	1679,29 EUR
2019.	2049,45 EUR
2020.	2292,17 EUR

ATTĒLS 34. Preiļu novada TIC iekasētās summas par maksas pakalpojumiem no 2016.-2020.gadam

Tūrisma informācijas centrā Aglonā patstāvīgā darbā nodarbināts viens darbinieks - Attīstības daļas tūrisma konsultants. Vasaras sezonā, lai nodrošinātu TIC darbību brīvdienās, kad Aglonu apmeklē visvairāk tūristu, tiek piesaistīti skolēni, veicot pašvaldības apmaksātos vasaras darbus.

Tūrisma informācija tiek izplatīta galvenokārt caur mājaslapu www.aglona.travel, kas izstrādāta 2012.gadā, līdz ar to ir tehniski novecojusi un grūti administrējama. TIC izveidojis sociālo kontu Facebook mājaslapā: @AglonaTIC.

Citi pakalpojumi, ko sniedz TIC: suvenīru tirdzniecība, kā arī bezmaksas velonoma. Gida pakalpojumi netiek piedāvāti kapacitātes dēļ.

Aglonas TIC izdevīgās atrašanās vietas dēļ TIC ir bieži apmeklēts. Visbiežāk apmeklētāji jautā par apskates objektiem tuvākajā apkārtnē, ēdināšanas iespējām, naktsmītnēm, aktīvo atpūtu.

Tūrisma informācijas centrs Vārkavā.

Bijušajā Vārkavas novadā tūrisma jomu koordinē atsevišķas iestādes - Vārkavas novadpētniecības muzeja – kultūrvēstures un tūrisma centra vadītāja (1 slodze), kura TIC darbiem no visa kopējā darba laika velta ne vairāk kā 0,3 slodzes, kas bieži vien ir par maz. TIC kā oficiāla iestāde darbojas kopš 2013.gada, kad muzeja nolikumā tika apstiprināti ar tūrisma koordinēšanu saistīti uzdevumi. Tā kā iestādē strādā tikai viens darbinieks, tūrisma izplatīšanas laiks sakrīt arī ar muzeja darba laiku – visu gadu strādā darba dienās. Brīvdienās – ar iepriekšēju pieteikšanos. TIC drīzāk darbojas kā tūrisma informācijas punkts (TIP), ņemot vērā darba apjomu, kā arī iespējas tūrisma jomai veikt darba laiku, jo pamatpienākumi ir saistīti ar muzeju.

Informācija par tūrisma jomu pieejama pašvaldības mājaslapā, kā arī reizēm tiek ievietota pašvaldības Facebook kontā.

Maksas pakalpojumus iestāde nesniedz, arī gida pakalpojumi ir bez maksas.

Paralēli muzeja gida pienākumiem, darbiniece mēdz pavadīt velotūristu grupas maršrutā, ko muzejs ir sastādījis un piedāvā. 2021.gadā izstrādāts maršruts uz "Pasauļa golu", ko plānots izveidot par dabas taku.

Tūrisma informācijas izplatīšana Riebiņos.

No 2014.gada uz Sadarbības līguma pamata tūrisma informāciju par Riebiņu novada tūrisma pakalpojumu sniedzējiem sniedz Preiļu novada TIC, uztur un aktualizē kopīgo tūrisma vietni www.visitriebini.lv, koordinē tūrisma statistikas apkopošanu.

Citus tūrisma jomas pienākumus, kas nav atrunāti Sadarbības līgumā (darbs ar tūrisma uzņēmējiem, aktualitāšu apzināšana, objektu informācijas maiņa, foto datubāzes veidošana, saskaņojumi ar zemju īpašniekiem utt.) veic Attīstības daļas projektu vadītāja ar specializāciju tūrismā un uzņēmējdarbībā (1 slodze), un tieši tūrisma jautājumiem viņa velta apmēram 0,3 slodzes, kas bieži vien ir par maz.

Sociālajos tīklos tūrisma popularizēšanai konti papildus izveidoti nav, informāciju izplata pašvaldības oficiālajā Facebook kontā.

Kopš 2016.gada bukleti par tūrisma objektiem un naktsmītnēm izdoti nav, tikai par makšķerēšanas iespējām novadā. Savus tūrisma materiālus izdod Galēnos izvietotais pašvaldības muzejs "R.Mūka muzejs", kas strādā arī kā tuvākās apkārtnes tūrisma informācijas izplatīšanas vieta (izvietoti bukleti un kartes).

Sadarbība

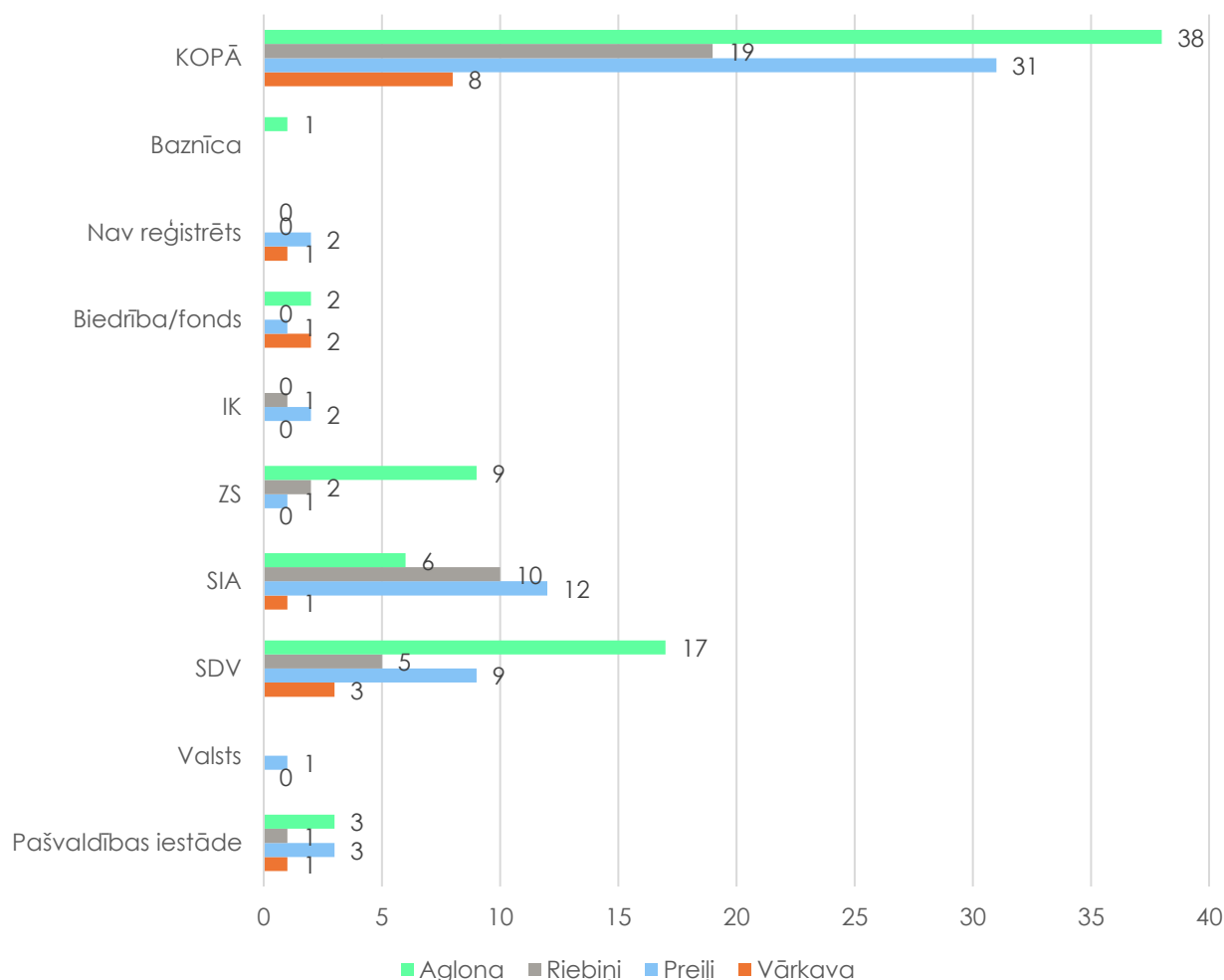
Preiļu un Aglonas TIC paralēli tūristu apkalpošanai organizē vai iesaistās citu iestāžu organizētos pasākumos, prezentē novadu un reģionu starptautiskās tūrisma izstādēs un vietējā līmeņa tūrisma gadatirgos, īsteno projektus. TIC sadarbojas ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru, Tūrisma departamentu, reģionālajām un nozares asociācijām, blogeriem, masu medijiem, tūrisma pakalpojumu sniedzējiem un citiem sadarbības partneriem. TIC izdod tūrisma bukletus par sava novada objektiem un naktsmītnēm. Preiļu TIC ir Latvijas TICu asociācijas LATTŪRINFO biedrs.

Vārkavas muzejs- TIC, kas vairāk uzskatāms par tūrisma punktu, retāk iesaistās kopīgās reģiona TIC aktivitātēs un novada pārstāvniecībās izstādēs, gadatirgos, neizdod

informatīvos materiālus, ko izplatīt citos TIC. Tā kā tas pēc būtības ir muzejs, kas sniedz arī tūrisma informāciju, vislielākā sadarbība tam ir ar citiem muzejiem un mācību iestādēm.

Esošais tūrisma piedāvājums un statistika

Ainaviskā, dabas resursiem bagātā, latgaliskā lauku vide, darbīgie un radošie iedzīvotāji, kreatīvas idejas un neatlaidība ir pamats tūrisma attīstībai Preiļu novadā. Novada teritorija ir dažāda – no līdzenumiem un plašām lauksaimniecībā izmantotā teritorijām Vārkavas un Sīlukalna pusē, līdz paugurainiem un mežainiem apvidiem, ezeru bagātībai Rušonas un Aglonas pusē.

ATTĒLS 35. Tūrisma pakalpojuma sniedzēju uzņēmējdarbības formas

Atkarībā no dabas resursu daudzveidības, vides kvalitātes un pieejamības, vietējo iedzīvotāju uzņēmības, katrā no teritorijām ir dažāds esošais tūrisma piedāvājums. Tāpat arī dažāds ir naktsmītņu piedāvājums gan izvietojuma blīvuma, lieluma, gan kvalitātes ziņā.

Naktsmītnes

Kopumā novadā darbojas 46 dažāda lieluma, kvalitātes naktsmītnes, kas kopumā spēj uzņemt līdz 1000 viesiem.

Skaitliski visvairāk naktsmītņu atrodas ūdeņu tuvumā Rušonas un Aglonas pusē, ko arī nosaka tūristu pieprasījums, īpaši vasaras periodā. Aglonā šobrīd darbojas 27 dažāda lieluma naktsmītnes, pārsvarā pie ezeriem. Te ir gan greznas viesu mājas, kur var rīkot

arī pasākumus, gan vienkāršas un ekonomiskas naktsmītnes. 2021.gadā atklāts glamping – šobrīd moderna tūristu tendence nakšņot neparastās vietās, naktsmītnēs. Tāpat Aglonā darbojas kempings, kas spēj uzņemt un apkalpot arī šobrīd tik populāros ceļošanas transporta līdzekļus kempus. Tuvākajā apkārtnē šādas iespējas nav.

Bijušā Riebiņu novada teritorijā darbojas 9 naktsmītnes, no kurām viena atrodas Sīlukalnā, un tuvumā tai tūristiem nav citu iespēju nakšņošanai (tuvākās Viļānos un Varakļānos). Savukārt, Rušonas pagastā visas naktsmītnes atrodas pie ezeriem un piedāvā arī ūdens tūrisma aktivitātes. Rušonas pagastā atrodas arī divas naktsmītnes, kas iecienītas sporta spēļu, nometņu rīkošanai, jo spēj uzņemt lielu skaitu viesu vienlaicīgi, tām ir sadarbības partneri ēdināšanas pakalpojumu sniegšanai, aktīvā tūrisma inventārs. Riebiņu vidusskola vasaras sezonā piedāvā gultasvietas mazāk prasīgiem tūristiem, izmitina nometņu dalībniekus.

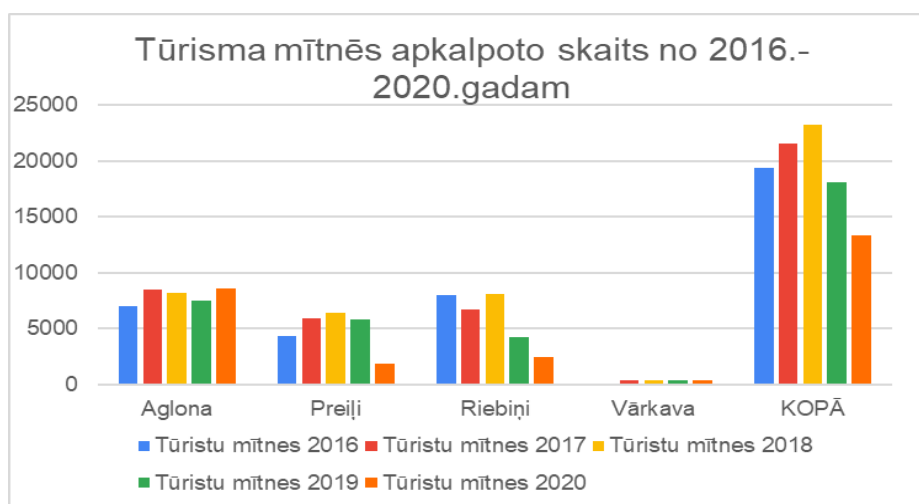
Preiļu pusē, lai arī ir vairāk populāru un tūristu interesi piesaistošu tūrisma objektu, naktsmītnu piedāvājums ir samērā mazs – 7 naktsmītnes, no kurām divas darbu sāka 2021.gadā. Pilsētā darbojas viena viesu māja, kuras klienti visbiežāk ir darījumu tūristi, mazāk atpūtnieki. Rīgas Tūrisma un radošo industriju tehnikuma viesnīca piedāvā naktsmītnes tikai vasaras sezonā, mācību laikā – tikai ja ir vieta. Pilsētas centrā esošā SIA "Preiļu saimnieks" piederošā viesnīca, lai to piedāvātu kā nakšņošanas vietu atpūtniekiem, prasa samērā lielus ieguldījumus. Te biežāk paliek sportisti, nometņu dalībnieki, kam komforts un estētiskais izskats nav būtiskākais naktsmītnes izvēlē, bet gan cena un vietu skaits vienlaicīgi visam kolektīvam. Ārpus pilsētas atrodas trīs naktsmītnes, tajās vidēji var nakšņot 8 cilvēki katrā.

Vārkavas pusē ir tikai trīs naktsmītnes, taču viena no tām, pateicoties daļībai TV kulinārijas šovā, ir guvusi lielu atsaucību un darbojas ne vien kā naktsmītne, bet reprezentē sevi arī kā viens no Vārkavas novada populārākajiem tūrisma objektiem.

Attiecīgi apkopotā nakšņotāju statistika atspoguļo ainu, kāda ir saistībā ar naktsmītnu daudzumu novados. Jāpiebilst, ka Aglonas novada statistikas datus iekļautas visa novada naktsmītnes, pirms ATR.

2020.gadā straujš nakšņotāju samazinājums Preiļu novadā saistāms ar darījumu tūristu samazinājumu COVID-19 pandēmijas ieviesto ierobežojumu dēļ. Savukārt, Rušonas pagasta naktsmītnes ierobežojumu dēļ nevarēja uzņemt sporta spēļu, citu lielu pasākumu, nometņu dalībniekus kā citus gadus. Aglonas puses naktsmītnes, kas uzņem nelielu skaitu nakšņotāju vienlaicīgi, bija pieprasītākas kā citus gadus, jo 2020.gadā vietējais tūrisms bija praktiski vienīgā iespēja Latvijas iedzīvotājiem ceļot. Tūristi izvēlējās ceļot drošāk, un nelielās viesu mājas tādā ziņā spēja piedāvāt šo drošības sajūtu, mieru, cilvēku nedrūzmēšanos utt. Popularizējot Baltijas valsti "burbuli", Latgali 2020.gadā vairāk apmeklēja arī Igaunijas un Lietuvas iedzīvotāji.

Analizējot naktsmītnu piedāvājumu Preiļu novadā, esošais naktsmītnu piedāvājums atbilst potenciālo vietējo tūristu vēlmēm – lielākoties te darbojas viesu un lauku mājas, galvenokārt ūdens tuvumā. Viesnīcu, kas atbilstu terminam klientu vērtējumā, novadā nav (ja neskaita padomju laika tipa viesnīcu Preiļos). Pieaugot organizētu grupu, ceļojošo senioru skaitam, kas vairāk izvēlētos viesnīcu kā naktsmītni ceļojumos pa Latgali, šī būtu viena no brīvajām nišām uzņēmējiem. Šobrīd izteiktā tūrisma sezonālitate un individuālo/ģimeņu kā tūristu izteikts pārsvars neveicina uzņēmēju interesi par ieguldījumu šādā biznesā.

ATTĒLS 36. Tūrisma mītnēs apkalpoto skaits

Dabas un aktīvais tūrisms

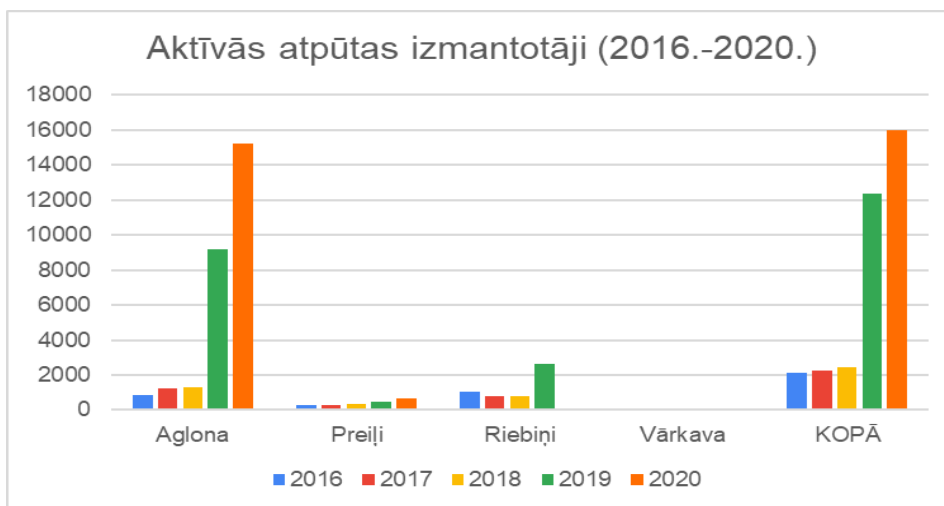
Dabas resursu daudzveidība vēl ir pilnībā neapgūts resurss tūrisma attīstībai novadā, taču jau šobrīd tūristi ir novērtējuši iespējas, kādas sniedz daba un vietējie uzņēmēji. Ezeriem bagāta ir Rušonas un Aglonas pagastu puse, līdz ar to tur vairāk ir iespēju nodoties aktīvajam tūrismam un baudīt dabu.

Naktsmītnes, kas atrodas pie ūdeņiem, visbiežāk piedāvā arī laivošanu, SUP dēļus, maksķerēšanu, citas aktīvā, ūdens tūrisma iespējas, taču naktsmītnēs atsevišķi aktīvā tūrisma piekritēji uzskaitīti netiek, tikai nakšņotāji.

Preiļu novadā ir Cīrīša ezera dabas parks Aglonas pagastā. Kas ir viens no 37 dabas parkiem Latvijā un aizņem 1274 ha; septiņi dabas liegumi (Jašas dabas liegums Aizkalnes pagastā, dabas liegums Pelēču ezera purvs Pelēču pagastā, dabas liegums Ašenieku purvs Vārkavas pagastā; dabas liegums Jašas - Bicānu ezers Rušonas pagastā; dabas liegums Rušonu ezera salas Rušonas pagastā; Vārkavas pagasta teritorijā esošā Dubnas palienes dabas lieguma daļa; Sīlukalna pagasta teritorijā esošā Lielā Pelečāres purva dabas lieguma daļa), kā arī viens no Latvijā esošajiem deviņiem aizsargājamo ainavu apvidiem - "Kaučers" Rušonas pagastā, kura tā teritorija ir 2769 ha.

Novadā atrodas vairāki bijušo muižu parki, kuri lepojas ar dižkokiem un augu sugu daudzveidību. Tūristu iecienīts ir Preiļu muižas komplekss un parks, kas ir lielākais (42 ha) parks Latvijā pilsētas

teritorijā. Tajā ierīkota 2,5 km gara Dižkoku taka, kurā var redzēt 16 varenius kokus. Tas tāpat kā Galēnu muižas parks savulaik piederējis grāfiem Borhiem. Ar koku sugu daudzveidību izceļas arī Geļenovas parks. Vēl ir Vārkavas muižas parks un Riebiņu muižas parks. Juzefinovas parkā, kas kādu laiku jau ir privāta teritorija, arī atrodas dižkoks.

ATTĒLS 37. Aktīvās atpūtas izmantotāji

Pateicoties pašvaldību piesaistītiem ES fondu līdzekļiem, pēdējos gados Preiļu pludmalē, pie Cīrīšu ezera Aglonā, Geļenovas parkā un pie uzņēmēja tūristiem ir iespēja bez maksas izmantot aktīvā tūrisma inventāru. Jāteic, ka ne visur līdz šim tika veikta tā izmantošanas uzskaitē, tādēļ statistikas dati par aktīvā tūrisma entuziastiem ir nepilnīga. Statistikas datus par aktīvo tūrismu veido aktīvā tūrisma uzņēmējs Preiļos "Dēkaiņi", kas piedāvā laivu un velo nomu, bezmaksas aktīvā tūrisma inventāra izniedzējs pie Cīrīša ezera, laivu noma Aglonas novadā, Vārkavas velomaršruta braucēji, ja izmantojuši vietējā gida pakalpojumus. Bet pēc būtības tā ir pavisam neliela daļa no aktīvajiem tūristiem, kas apkopoti.

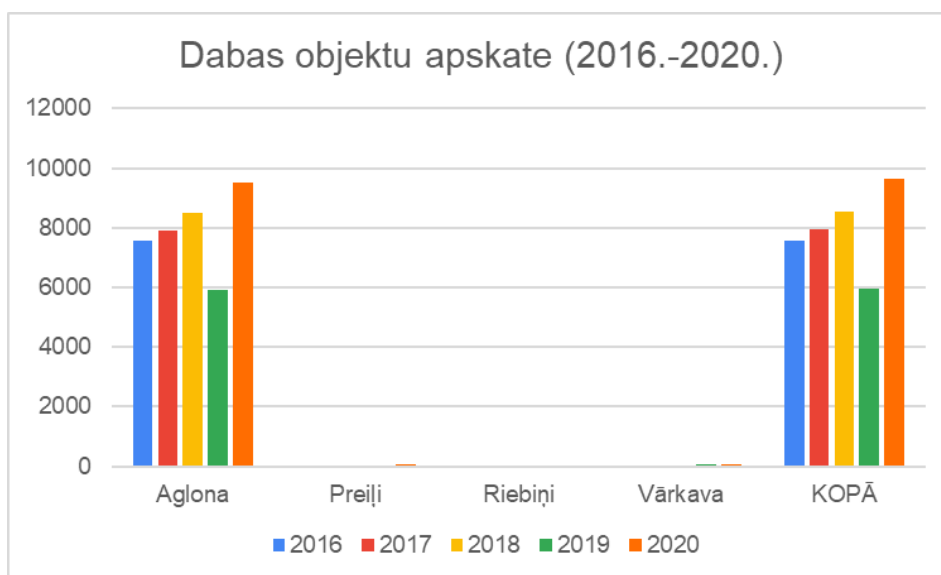
Izteikti augstie statistikas rādītāji Aglonā saistāmi ar bezmaksas aktīvā tūrisma inventāra izmantotāju uzskaiti pie Cīrīša ezera. No 2021.gada uzskaitē ieviesta arī Preiļu parka pludmalē un Riebiņu novadā.

Arī dabas objektos līdz šim tūristu uzskaitē praktiski netika veikta, jo nav uzstādīti tūrisma plūsmas skaitītāji. Piemēram, gandrīz visi Preiļu viesi apmeklē Preiļu parku, bet datu uzskaitē parādās tikai Dižkoku takas grupas (2020.gadā), jo tās ir fiksētas. Aglonā tūristu plūsma uz Upursalu tiek saskaitīta pēc izsniegto laivu daudzuma. Nav vienotas sistēmas visā valstī, kā notiek tūristu uzskaitē, ko tieši katrā no sadaļām apkopot, un, lielākoties, tas ir katra TIC speciālista, uzņēmēja interpretācija, kas nedod īstu priekšstatu par situāciju, īpaši dabas un kultūrvēsturiskajos objektos, kas pieejami jebkurā laikā un tiem nav uzstādīti tūristu plūsmas skaitītāji. 2021.gada pavasarī tika uzstādīts tūrisma plūsmas skaitītājs Preiļu parkā, un lai gan pa šo ceļu dodas gana daudz vietējo iedzīvotāju uz/no darba/mācībām, vasaras periodā noteikti būs iespēja gūt priekšstatu par plūsmas proporcionālu palielinājumu.

Aglonā viena no populārākajām pastaigu un apskates vietām ir Kristus karaļa kalns, kur izvietotas dažādas koka skulptūras, kurās atainoti Bībeles tēli.

Lai arī jau iepriekš tūristiem bija interese par dažādām dabas takām, 2020.gads COVID-19 pandēmijas iespaidā parādīja, ka dabas takas ir tas, kas atvilina tūristus uz konkrētu reģionu, novadu. Ja iepriekš tūristi neprasija gatavus maršrutus pa dabas teritorijām, kur maršruts nav marķēts dabā, tad šobrīd interesanti un pieprasīti ir arī tādi maršruti, kur nav lielas cilvēku plūsmas, pa meža ceļiem, taciņām, gar ūdeņiem utt. – galvenais, lai ir iespēja ielādēt telefonā, redzēt maršrutu. Pandēmijas laikā Preiļu TIC apzināja vairākas vietas potenciāliem maršrutiem, tika izveidoti pēdējā laikā populārie dažādo kontūru maršruti arī pilsētvidē, kā arī daži dabas maršruti. Tas prasa ne vien rūpīgu

plānošanu navigācijas ierīcēs, bet vairāk - dabā, plānojot maršrutu garumus, iespējamās atpūtas vai piknika vietas, saskaņojumus ar privātpašniekiem utt.

ATTĒLS 38. Dabas objektu apskate

Latgales ezeru taka (1060km) ir nesen izveidots garās distances maršruts, kas ved cauri visai Latgalei, arī mūsu novadiem. 2021.gadā notiks tā marķēšana dabā (vienkāršotais veids ar krāsām). Šīs takas esamība mūsu novados ir pamats turpmāko, mazāko taku maršrutu izstrādei kā papildus iespējas tūristiem, kas pagarinātu tūristu uzturēšanu mūsu pusē.

Pēdējā laikā palielinājusies tūristu interese arī par velotūrisma, arī vietējiem maršrutiem. Vairākus vietējos velomaršrutus izstrādājis aktīvās atpūtas uzņēmums "Dēkaiņi" (piedāvā arī velonomu, piegādi, pavadīšanu maršrutā). Preiļu novada TIC izstrādājis un Vidzemes tūrisma asociācijā saskaņojis reģionālo velomaršrutu Nr.37 "Latgales zelta vidusceļš", kas ved caur Preiļu, Līvānu, Vārkavas, Riebiņu un Aglonas novadiem un savienojas ar Eiropas mēroga velomaršrutu Eurovelo 11 Aglonas novada posmā. Pašreiz notiek saskaņošanas process, lai velomaršrutu Nr.37 marķētu dabā (komplicētais veids, ar metāla stabiņiem, lokanajām zīmēm utt.).

Vārkavas novadpētniecības muzejs Vārkavas novada teritorijā izstrādājis vienu velotūrisma maršrutu 36 km garumā.

Velotūristiem pievilcīgākās dabas vietas ir Rušonas un Aglonas pusē, kur daba ir daudzveidīgāka. Tāpat arī šajos pagastos ir vairāk ezeru, nelielas upītes un līdz ar to patīkami laivošanas maršruti.

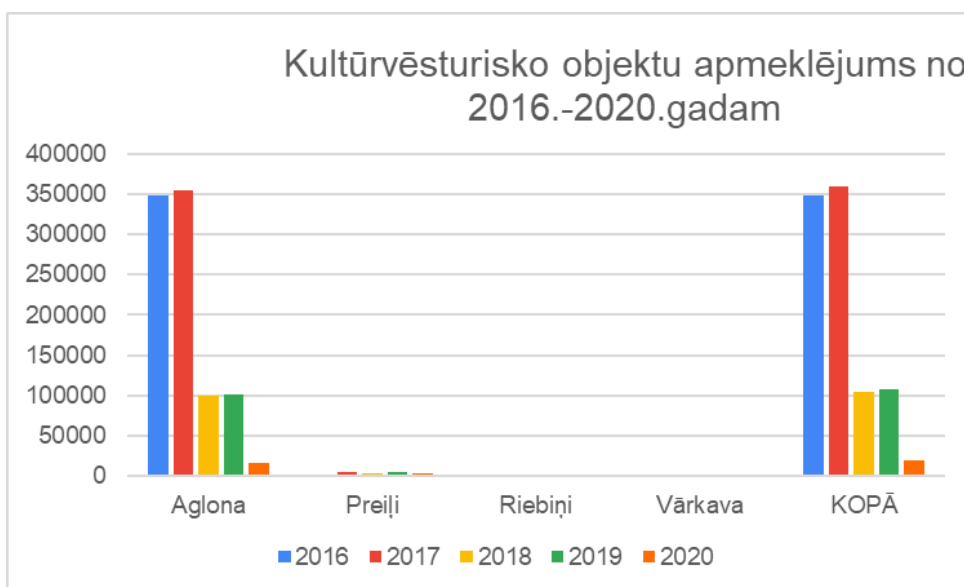
Kultūrvēsture

Novads bagāts ar kultūrvēsturisko mantojumu, arī unikālo. Aglonas bazilika ir apskates objekts tuvu pusmiljonam tūristu ik gadu, Preiļos atrodas Latvijā lielākais parks pilsētvidē – Preiļu parks, kurā centrālo pērli – Preiļu pili pašreiz atjauno. Tas ir viens no populārākajiem apskates objektiem (pagaidām no ārpusē) pilsētā. Parkā rekonstruēto kapelu apmeklē vairāki tūkstoši tūristu katru gadu, te apskatāmas gleznu reprodukcijas, skulptūras, iespējams dzirdēt dziedājumu. Vārkavā atrodas Vārkavas muiža, ko tūristi var aplūkot no ārpusē. Arendolē privāti īpašnieki atjauno Arendoles muižu – tā kopā ar parku ir gan apskates objekts, gan unikāla naktsmītne novada viesiem.

Tūristus interesē kultūrvēsturiskais mantojums, bet ar nožēlu jāsecina, ka ne visa atjaunošanai pietiek finansiālo līdzekļu. Privātīpašums Riebiņu muiža ir ļoti sliktā stāvoklī, Riebiņu novada domes īpašums- Galēnu muiža, Aglonas pagasta Jaunaglonā - Kameņecas muiža, bij.Jaunaglonas vidusskolas ēka.

Baznīcu atjaunošana, neliela apjoma uzlabošana notiek pamazām un regulāri, galvenokārt par ziedotāju un projektu līdzekļiem.

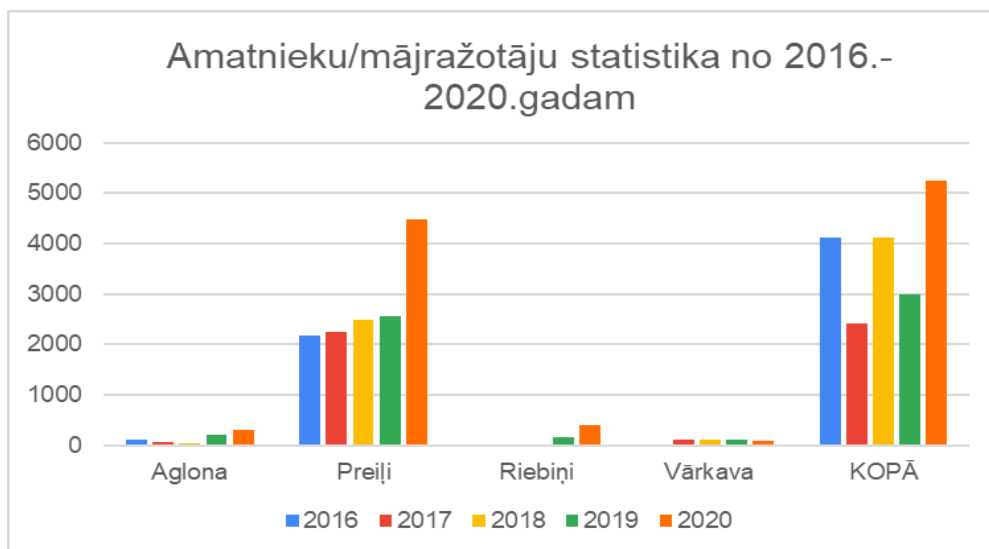
Tūrisma statistikā par kultūrvēsturisko objektu apmeklējumu iekļauts baznīcu, pils, kapelas u.c. apmeklējums, taču lielākajā kultūrvēsturisko objektu tūristu skaits netiek fiksēts.

ATTĒLS 39. Kultūrvēsturisko objektu apmeklējums

Amatnieki, mājražotāji, netradicionālā lauksaimniecība

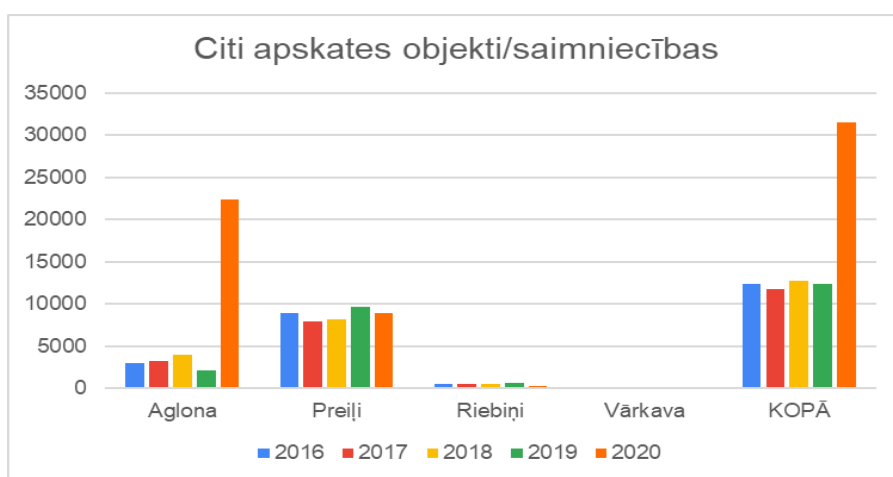
Novada teritorijā dzīvo daudz radošu un darbīgu cilvēku, kas dažādo savu ikdienas nodarbošanos. Taču ne visi šīs savas prasmes vai hobiju pārvērš ģimenes iztikas peļņas avotā, neizprotot, nevēloties saprast vai, drīzāk, baidoties no birokrātijas, kāda ir uzņēmējiem.

ATTĒLS 40. Amatnieku/mājražotāju statistika

Populārākie tūrisma objekti un to piedāvājums šajā kategorijā ir maizes cepšana Maizes muzejā, mājas siera degustācijas un iegāde ZS Juri, vīngliemežu audzētava "Ošu mājas", Aglonas briežu dārzs, Preiļu Čedara siera saldējuma degustācijas pludmales kafējnīcā "Pampūkas", ZS Kalni mājas vīna degustācijas u.c.

Vairāki mājražotāji pārdod savu produkciju, bet tūristus pie sevis neuzņem, tāpat arī lauku saimniecības, kurās ir dažādi mājlopi – nav izpratnes un vēlmes, kā arī laika uzņemt savā sētā svešus cilvēkus. Vietējie ir sirsnīgi ļaudis, bet lielākais vairums konservatīvi un ar tradicionālu izpratni par saimniekošanu, baidās riskēt, izmēģināt jaunus virzienus, tehnoloģijas un metodes.

ATTĒLS 41. Citu apskates objektu apmeklējums

Šī puse, jeb, precīzāk, Silajāņi un Preiļu apkārtnē ir Latgales keramikas šūpulis, jo no šejienes nākuši vairāki slaveni Latgales keramikas vecmeistari. Preiļos izveidota P. Čerņavskas keramikas māja, kur ir iespēja redzēt ne tikai vecmeistaru darbus, bet arī pašiem piedalīties keramikas izstrādājumu tapšanas procesā meistara Raivo Andersona vadībā. Nesen izveidota keramikas māja "Jašas podi" Aizkalnes pag. (spilgta, neparasta pieeja māla izstrādājumiem) un porcelāna darbnīca "Piece of Touch" Preiļos, kas pārsteidz ar darbu smalkumu.

Šie ir pieprasīti tūrisma objekti, bet, diemžēl, daudzu arodu meistari neuzņem viesus un līdz ar to ir mājīgs priekšstats par seno arodu meistariem mūsu pusē. Jo tikai nedaudzi ir tūristiem pieejami.

TABULA 50. Preiļu novada tūrisma jomas SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> Izdevīga atrašanās vieta - Latgales reģiona ģeogrāfiskais centrs; tuvumā Aglona - katolicisma centrs Valsts galveno autoceļu pieejamība, labs pašvaldības ceļu tīkla pārklājums Tīra dabas vide, bagātīga ainavu elementu daudzveidība kā pamats dabas, ekotūrisma, rekreācijas, aktīvā tūrisma attīstībai Bagātīgs kultūrvēsturiskais mantojums, sistemātiska pieeja tā saglabāšanai un atjaunošanai Latgāliešu kultūras izpausmes, etniskās tradīcijas, viesmīlība 	<ul style="list-style-type: none"> Kultūrvēsturiskajos objektos vāji sakārota infrastruktūra, t.sk. piekļuve invalīdiem, WC, norādes, autostāvvietas, u.c. Daudzi objekti atrodas privātpašumā, kas ierobežo iespējas pašvaldībai uzlabot infrastruktūru Nav veloceļu Nevienmērīgs tūrisma objektu izvietojums novada teritorijā Nevienmērīgs naktsmītņu pārklājums novada teritorijā; nepietiekošs pilsētā;

<ul style="list-style-type: none"> • Pašvaldības ieinteresētība tūrisma attīstībā, pieredze projektu izstrādē un vadībā • Preiļu un Aglonas TIC aktīva darbība, sadarbība ar citiem TIC un partneriem, veidojot kopīgus tūrisma produktus • Tūrisma informācijas e-kioska Preiļos pieejamība jebkurā diennakts laikā • Tūrisma vides uzlabošana (objekti, autostāvvietas, brīvdabas estrādes, stendi u.c.) • Valsts mēroga maršruti iet cauri novadam • Aglona un Preiļi – populāri tūrisma galamērķi • Vairāki valsts mērogā atpazīstami apskates objekti – Aglonas bazilika, Leļļu galerija, Maizes muzejs, Kara muzejs, Metāla mākslas galerija, z/s Juri u.c. • Aktīva muzeju darbība; valsts mēroga pasākumu rīkošanas tradīcijas; vienīgais Latvijā dziedošais gids Preiļu parka kapelā • Plašs naktsmītņu piedāvājums pie ezeriem Rušonas un Aglonas pagastos 	<ul style="list-style-type: none"> • ekskluzīvu naktsmītņu piedāvājuma trūkums • Nepietiekošs ēdināšanas pakalpojumu piedāvājums ārpus pilsētas • Nav noteiktas telšu un pikniku vietas publiskās piekļuves vietās • Neatfīstīts aktīvais tūrisms ziemas sezonā • Baseina un pirts, SPA trūkums novadā • Vārkavas puse maz zināma citiem tūrisma speciālistiem • Vairāku objektu īpašnieku, amata prasmju veicēju nevēlēšanās oficiāli sniegt tūrisma pakalpojumus • Uzņēmējiem ir sliktas svešvalodu (angļu, vācu) zināšanas, vāji pielieto digitālās iespējas, nav iespiedmateriālu • TIC nepietiekošs budžets mārketinga aktivitātēm, tai skaitā iespiedmateriāliem • Nepietiekošs darbinieku skaits TIC tūrisma sezonā • Tūrisma produktu piedāvājuma novecošana • Pārāk liels vienas dienas tūristu skaits
<p>Iespējas</p>	<p>Draudi</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Aktīvā, ekotūrisma, lauku, labsajūtas, dabas, kultūras, velotūrisma attīstība, t.sk. infrastruktūra • Naktsmītņu izveide lielākām tūristu grupām, kempervietas u.c. • Pastāvīgs latgalisko ēdienu piedāvājums • Tematisku pasākumu veidošana kopā ar tūrisma uzņēmējiem • Objektu un to infrastruktūras labiekārtošana • TIC pakalpojumu paplašināšana, sadarbība • Nesezonas piedāvājuma paplašināšana • Aktīvāka līdzfinansējuma piesaiste • Partneri un sadarbības projekti tūrismā • Pievilcīga, vienota novada vizuālā tēla izveidošana un izmantošana komunikācijā • Tūristu uzturēšanās laika novadā pagarināšana, izstrādājot kompleksus garākus maršrutus • Tūristu anketēšana un datu izpēte 	<ul style="list-style-type: none"> • Neskaidra valsts politika un atbalsts tūrisma nozarei • Tūrisma produktu daudzveidības un iespēju samazināšanās • Klimatisko apstākļu izmaiņu rezultātā pagarinās, t.s. nesezonas laiks • Citu lielo Latgales pilsētu (Rēzekne, Daugavpils) tūrisma piedāvājuma daudzveidība, kas piedāvā maršrutus, apbraucot Preiļu novadu • Finansējuma samazināšanās TIC darbībai • Privāto uzņēmēju atteikšanās piedalīties tūrisma pakalpojuma piedāvājumā, mainoties valsts likumdošanai un nodokļu sistēmai • Neparedzamas pandēmijas, dabas vides piesārņojums

Pielikumi

1.pielikums – Valsts un vietējās nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi Preiļu novadā

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	9303	Bramaņu krucifikss ar jumtiņu	Māksla	Reģiona nozīmes	1856., 1888., 1998.	Pelēču pagasts, Bramaņi, "Krastusalas"
	9041	Moskvinas vecticībnieku kopienas lūgšanu nams	Arhitektūra	Vietējās nozīmes	19. gs. II p.	Preiļu pagasts, Moskviņa; "Moskvinas vecticībnieku draudze"
	8922	Kalvānu pilskalns	Arheoloģija	Vietējās nozīmes	13.-15.gs.	Pelēču pagasts; Novoseljes kapsētā starp Limankas un Pelēču ezeriem
	8787	Aizkalnes pareizticīgo baznīca	Arhitektūra	Vietējās nozīmes	1904.	Aizkalnes pagasts, Aizkalne; Aizkalnes pareizticīgo baznīca
	6505	Parks	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs. 1.p. 19./20. gs.	Preiļi; Preiļu muižā
	6504	Vārtsarga namiņš	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs. 2.p.	Preiļi; Preiļu muižā
	6503	Vārti	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs. 2.p.	Preiļi; Preiļu muižā

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	6502	Vārti	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs. 2.p.	Preiļi; Preiļu muižā
	6501	Stallis	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs. 1.c.	Preiļi; Preiļu muižā
	6500	Kapela	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1817.	Preiļi; Preiļu muižā
	6499	Pils	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1860. - 1865.	Preiļi; Preiļu muižā
	6498	Preiļu muižas apbūve	Arhitektūra	Valsts nozīmes	19. gs.	Preiļi; Preiļu muižā
	6497	Gornejiešu (Gornajašu) kapliča	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1788. 19. gs. 1.p.	Pelēču pagasts; Gornajašos
	4123	Ērģeles	Māksla	Valsts nozīmes	ap 1882. 1938.	Preiļi, Tirdz laukums 11; Preiļu katoļu baznīcā
	4120	Ērģeles	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.Ilp.	Pelēču pagasts, Nīdermuiža; Nīdermuižas katoļu baznīcā
	4119	Ērģeļu prospekts	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.Ilp.	Pelēču pagasts; Nīdermuižas katoļu baznīcā

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	4118	Altāris	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.v.	Preiļu novads, Pelēču pagasts, Nīdermuiža; Nīdermuižas katoļu baznīcā
	4114	Altāris	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.b.	Pelēču pagasts, Gubaniški; Gornejiešu kapličā
	1940	Skuteļu senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Saunas pagasts; Skuteļos
	1921	Plivdu pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Preiļu pagasts; Plivdās, Preiļupītes kreisajā krastā
	1920	Anspoku pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Preiļu pagasts; pie bij. Anspoku muižas, Preiļupītes labajā krastā
	1919	Rošmaņu senkapi (Vaidu kalns)	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Pelēču pagasts, Rošmoni;
	1918	Pelēču Bramaņu senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Pelēču pagasts; Pelēčos Bramaņos
	1917	Maskevicišķu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Pelēču pagasts, Maskeviciški;
	1916	Livmanu senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Pelēču pagasts, Livmaņi;

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	1915	Gribustānu senkapi (Franču kapi)	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Pelēču pagasts; Gribustānos
	1914	Baraukas pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Pelēču pagasts; Baraukā, Vārdavas upes labajā krastā
	1906	Gāgu senkapi	Arheoloģija	Vietējās nozīmes		Aizkalnes pagasts, Gāgas; Jašas upes labajā krastā pie kapsētas
	1905	Feldhofas senkapi un apmetne	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aizkalnes pagasts, Feldgofa; Jašas upes labajā krastā
	1904	Aizkalnes senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aizkalnes pagasts; Aizkalnes skolas pagalmā un dārzā, Jašas upes labajā krastā
	49	Dzejnieka Raiņa dzīves vieta	Vēsture	Valsts nozīmes	1883.-1889.	Aizkalnes pagasts; Jasmuižā
	6495	Zvanu tornis	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1848.	Aglonas pagasts, Kapiņi; Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca
	6494	Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīca	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1750. - 1751.	Aglonas pagasts, Kapiņi;

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	6493	Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīcas apbūve	Arhitektūra	Valsts nozīmes	18. gs. 2.p. 19. gs.	Aglonas pagasts, Kapiņi;
	6492	Aglonas katoļu klosteris	Arhitektūra	Valsts nozīmes	18. gs. 1.p.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikas teritorijā
	6491	Aglonas Bazilika	Arhitektūra	Valsts nozīmes	1768. - 1800.	Aglonas pagasts, Aglona;
	6490	Aglonas katoļu bazilikas un klostera apbūve	Arhitektūra	Valsts nozīmes	18. gs.	Aglonas pagasts, Aglona;
	4103	Ērģeles	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.v. 1940.	Aglonas pagasts, Kapiņi; Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīcā
	4102	Ērģeļu prospekts	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.līp. 20.gs.līp.	Aglonas pagasts, Kapiņi; Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīcā
	4101	Altāris	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.v.	Aglonas pagasts, Kapiņi; Bērzgales (Biržgaļu) katoļu baznīcā
	4099	Sānu altāri (2) ar gleznojumiem	Māksla	Valsts nozīmes	19.gs.s.	Aglonas pagasts, Aglona;

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
		medaljonos (15)				Aglonas Bazilikā
	4098	Labējais sānu altāris ar gleznām (2)	Māksla	Valsts nozīmes	1827.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	4097	Kreisais sānu altāris ar gleznām (2)	Māksla	Valsts nozīmes	1827.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	4096	Kancele	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.b.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	4084	Ērģeles	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.līp. 19.gs.v.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	4083	Ērģeļu prospekts	Māksla	Valsts nozīmes	18.gs.līp.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	4082	Altāris	Māksla	Valsts nozīmes	1799.	Aglonas pagasts, Aglona; Aglonas Bazilikā
	1903	Valaiņu pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aglonas pagasts, Valaiņi; pie Sauleskalniem
	1902	Skuju senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aglonas pagasts, Skujas; Skujās

Attēls	Aizsardzības Nr.	Nosaukums	Veids	Nozīme	Datējums	Atrašanās vieta
	1901	Skuju pilskalns	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aglonas pagasts, Skujas;
	1900	Siladukstu senkapi	Arheoloģija	Valsts nozīmes		Aglonas pagasts, Sila Daukšti;